PROGRAM OPERACYJNY W RAMACH CELU "INWESTYCJE NA RZECZ WZROSTU I ZATRUDNIENIA"

CCI	2014PL16M2OP015
Tytuł	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020
Wersja	8.0
Pierwszy rok	2014
Ostatni rok	2020
Kwalifikowalny od	2014-01-01
Kwalifkowalny do	2023-12-31
Zastosowanie art. 96 ust. 8 RWP	
Istotna zmiana (wymagająca przyjęcia przez KE – por. art. 96 RWP)	
Zatwierdzona przez komitet monitorujący	✓
Uzasadnienie poprawki	Zmiana WRPO 2014+ zgodnie z RWP Art. 30(5) w zakresie dotyczącym realizacji projektów związanych z łagodzeniem skutków epidemii COVID-19.
Nr decyzji KE	C(2020)419
Data decyzji KE	2020-01-23
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	Uchwała KM WRPO 2014+ nr 141/2020
Data decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	2020-05-05
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	2020-05-05
Regiony NUTS objęte programem operacyjnym	PL41 - Wielkopolskie

1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ 15

1.1 STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ 15
1.2 UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ 64

2. OSIE PRIORYTETOWE 71

2.A OPIS OSI PRIORYTETOWYCH INNYCH NIŻ POMOC TECHNICZNA 71

2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA 71
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 71
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII 72
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 73
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 73
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 76
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *76*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *77*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *79*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *79*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *79*
Priorytet inwestycyjny *79*
1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy *79*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 80
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 80
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 83
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *83*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *85*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *86*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *87*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *87*
Priorytet inwestycyjny *87*
1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu *87*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 88

2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 88
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 91
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *91*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *92*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *95*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *95*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *95*
Priorytet inwestycyjny *95*
3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości *95*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 96
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 96
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 99
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *99*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *101*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *101*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *101*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *102*
Priorytet inwestycyjny *102*
3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia *102*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 102
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 102
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 105
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *105*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *106*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *107*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *107*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *108*
Priorytet inwestycyjny *108*
3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług *108*
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7 108
2.A.8 RAMY WYKONANIA 108
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI 109
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 110
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA 112
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 112
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII 112

2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 112
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 112
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 115
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *115*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *116*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *118*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *118*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *119*
Priorytet inwestycyjny *119*
2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia *119*
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7 119
2.A.8 RAMY WYKONANIA 119
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI 119
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 121
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA 122
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 122
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII 122
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 122
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 122
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 125
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *125*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *127*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *128*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *129*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *129*
Priorytet inwestycyjny *129*
4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych *129*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 129
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 130
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 133
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *133*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *135*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *137*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *137*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *138*
Priorytet inwestycyjny *138*
4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym *138*

2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 138
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 138
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 141
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *141*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *143*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *145*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *145*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *146*
Priorytet inwestycyjny *146*
4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu *146*
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7 146
2.A.8 RAMY WYKONANIA 146
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI 147
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 148
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA 149
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 149
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII 150
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 150
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 150
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 153
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *153*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *155*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *156*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *156*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *157*
Priorytet inwestycyjny *157*
5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi *157*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 157
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 157
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 160
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *160*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *162*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *163*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *163*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *164*
Priorytet inwestycyjny *164*

6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie *164*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 164
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 164
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 167
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *167*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *168*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *169*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *169*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *170*
Priorytet inwestycyjny *170*
6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie *170*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 170
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 170
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 173
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *173*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *174*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *176*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *176*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *177*
Priorytet inwestycyjny *177*
6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego *177*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 177
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 177
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 180
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *180*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *181*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *182*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *182*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *183*
Priorytet inwestycyjny *183*
6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę *183*
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7 183
2.A.8 RAMY WYKONANIA 183
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI 184
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 185
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA 186

2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 186
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII 186
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 186
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 186
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 189
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *189*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *191*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *192*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *192*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *193*
Priorytet inwestycyjny *193*
7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi *193*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 193
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 193
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 196
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *196*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *198*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *199*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *199*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *201*
Priorytet inwestycyjny *201*
7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu *201*
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7 201
2.A.8 RAMY WYKONANIA 201
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI 202
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 203
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA 204
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 204
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII 204
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 204
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 204
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 206
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *206*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *209*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *210*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *211*

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *211*
Priorytet inwestycyjny *211*
8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników *211*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 211
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 212
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 213
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *213*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *215*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *216*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *216*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *216*
Priorytet inwestycyjny *216*
8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw *216*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 217
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 217
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 220
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *220*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *222*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *223*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *223*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *223*
Priorytet inwestycyjny *223*
8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę *223*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 224
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 224
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 227
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *227*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *229*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *230*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *230*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *231*
Priorytet inwestycyjny *231*
8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian *231*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 231
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 231
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 233

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *233*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *235*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach) *237*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach) *237*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *237*
Priorytet inwestycyjny *237*
8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się *237*
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7 237
2.A.8 RAMY WYKONANIA 239
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI 239
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 241
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA 242
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 242
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII 242
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 242
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 242
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 244
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *244*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *246*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach) *248*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach) *248*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *249*
Priorytet inwestycyjny *249*
9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie *249*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 249
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 249
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 252
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *252*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *254*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach) *257*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach) *257*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *257*
Priorytet inwestycyjny *257*
9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym *257*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 257
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 258
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 259

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *259*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *262*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach) *263*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach) *264*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *264*
Priorytet inwestycyjny *264*
9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia *264*
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7 264
2.A.8 RAMY WYKONANIA 266
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI 266
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 267
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA 268
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 268
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII 268
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 268
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 268
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 272
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *272*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *275*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach) *277*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach) *277*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *278*
Priorytet inwestycyjny *278*
10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia *278*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 278
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 279
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 280
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *280*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *282*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach) *282*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach) *283*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *283*
Priorytet inwestycyjny *283*
10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji *283*

2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 283
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 283
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 286
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *286*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *289*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *291*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *291*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *292*
Priorytet inwestycyjny *292*
10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami *292*
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7 292
2.A.8 RAMY WYKONANIA 294
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI 294
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 296
2.A.1 OŚ PRIORYTETOWA 297
2.A.2 UZASADNIENIE UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU, WIĘCEJ NIŻ JEDEN CEL TEMATYCZNY LUB WIĘCEJ NIŻ JEDEN FUNDUSZ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 297
2.A.3 FUNDUSZ, KATEGORIA REGIONU I PODSTAWA DLA KALKULACJI WSPARCIA UNII 297
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 297
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 298
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 302
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *302*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *304*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *305*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *305*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *306*
Priorytet inwestycyjny *306*
10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej *306*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 306
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 306
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 310
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *310*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *315*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *317*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *318*

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *319*
Priorytet inwestycyjny *319*
9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych *319*
2.A.4 PRIORYTET INWESTYCYJNY 320
2.A.5 CELE SZCZEGÓŁOWE ODPOWIADAJĄCE PRIORYTETOWI INWESTYCYJNEMU I OCZEKIWANE REZULTATY 320
2.A.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE MA OTRZYMAĆ WSPARCIE W RAMACH PRIORYTETU INWESTYCYJNEGO (W PODZIALE NA PRIORYTETY INWESTYCYJNE) 323
2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów *323*
2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji *325*
2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *(w stosownych przypadkach)* *326*
2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów *(w stosownych przypadkach)* *327*
2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów *327*
Priorytet inwestycyjny *327*
9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich *327*
2.A.7 INNOWACJE SPOŁECZNE, WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA I WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW TEMATYCZNYCH 1–7 327
2.A.8 RAMY WYKONANIA 327
2.A.9 KATEGORIE INTERWENCJI 328
2.A.10 KRÓTKI OPIS PLANOWANEGO WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ, W TYM, W RAZIE POTRZEBY, PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W ZARZĄDZANIE I KONTROLĘ PROGRAMÓW I BENEFICJENTÓW. (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 329

2.B OPIS OSI PRIORYTETOWYCH DOTYCZĄCYCH POMOCY TECHNICZNEJ 330

2.B.1 OŚ PRIORYTETOWA 330
2.B.2 PRZYCZYNY UTWORZENIA OSI PRIORYTETOWEJ OBEJMUJĄCEJ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ KATEGORIĘ REGIONU (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 330
2.B.3 FUNDUSZ I KATEGORIA REGIONU 330
2.B.4 CELE SZCZEGÓŁOWE I OCZEKIWANE REZULTATY 330
2.B.5 WSKAŹNIKI REZULTATU 331
2.B.4 CELE SZCZEGÓŁOWE I OCZEKIWANE REZULTATY 331
2.B.5 WSKAŹNIKI REZULTATU 333
2.B.4 CELE SZCZEGÓŁOWE I OCZEKIWANE REZULTATY 333
2.B.5 WSKAŹNIKI REZULTATU 334
2.B.6 PRZEDSIĘWZIĘCIA, KTÓRE MAJĄ OTRZYMAĆ WSPARCIE, ORAZ ICH OCZEKIWANY WKŁAD W REALIZACJĘ CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 334
2.B.6.1 Opis przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych *334*
2.B.6.2 Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów *339*
2.B.7 KATEGORIE INTERWENCJI (W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE) 339

3. PLAN FINANSOWY 341

3.1 ŚRODKI FINANSOWE Z POSZCZEGÓLNYCH FUNDUSZY ORAZ KWOTY NA REZERWĘ WYKONANIA 341
3.2 ŁĄCZNE ŚRODKI FINANSOWE W PODZIALE NA FUNDUSZE ORAZ WSPÓŁFINANSOWANIE KRAJOWE (EUR) 341
TABELA 18A: PLAN FINANSOWY 341
TABELA 18C: PLAN FINANSOWY W PODZIALE NA OSIE PRIORYTETOWE, FUNDUSZE, KATEGORIE REGIONU I CELE TEMATYCZNE 342
TABELA 19: SZACUNKOWA KWOTA WSPARCIA, KTÓRA MA BYĆ WYKORZYSTANA NA CELE ZWIĄZANE ZE ZMIANAMI KLIMATU 343

4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO 344

4.1 ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 345
4.2 ZINTEGROWANE DZIAŁANIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 345
4.3 ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE (ZIT) (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 348
4.4 ROZWIĄZANIA NA RZECZ PRZEDSIĘWZIĘĆ MIĘDZYREGIONALNYCH I TRANSNARODOWYCH, W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO, Z UDZIAŁEM BENEFICJENTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W CO NAJMNIEJ JEDNYM INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 348
4.5 WKŁAD PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH PROGRAMU W ODNIESIENIU DO STRATEGII MAKROREGIONALNYCH I STRATEGII MORSKICH, Z ZASTRZEŻENIEM POTRZEB OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM ZIDENTYFIKOWANYCH PRZEZ PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 348

5. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 351

5.1 OBSZARY GEOGRAFICZNE NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTE UBÓSTWEM/GRUPY DOCELOWE NAJBARDZIEJ ZAGROŻONE DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM 351
5.2 STRATEGIA SŁUŻĄCA ZASPOKOJENIU SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM/GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM ORAZ, W STOSOWNYCH PRZYPADKACH, WKŁAD DO ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA USTANOWIONEGO W UMOWIE PARTNERSTWA 351
TABELA 22: PRZEDSIĘWZIĘCIA W CELU ZASPOKOJENIA SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM / GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM 353

6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) 357

7. INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTNERÓW 359

7.1 ODPOWIEDNIE INSTYTUCJE I PODMIOTY 359
7.2 ZAANGAŻOWANIE WŁAŚCIWYCH PARTNERÓW 359
7.2.1 Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego *359*
7.2.2 Granty globalne *(w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach)* *364*
7.2.3 Alokacja kwoty na budowanie potencjału *(w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach)* *364*

8. KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI 366

9. WARUNKI WSTĘPNE 371

9.1 WARUNKI WSTĘPNE 371
TABELA 24: MAJĄCE ZASTOSOWANIE WARUNKI WSTĘPNE ORAZ OCENA ICH SPEŁNIENIA 372
9.2 OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ SŁUŻĄCYCH SPEŁNIENIU WARUNKÓW WSTĘPNYCH, ODPOWIEDZIALNE PODMIOTY I HARMONOGRAM TAKICH PRZEDSIĘWZIĘĆ 496

10. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW 512

11. ZASADY HORYZONTALNE 515

11.1 ZROWNOWAZONY ROZWOJ 515
11.2 RÓWNOŚĆ SZANS I NIEDYSKRYMINACJA 517
11.3 RÓWNOUPRAWNIENIE PŁCI 519

12. ODRĘBNE ELEMENTY 522

12.1 DUŻE PROJEKTY, KTÓRE MAJĄ BYĆ WDRAŻANE W OKRESIE PROGRAMOWANIA 522

12.2 RAMY WYKONANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO 523
12.3 WŁAŚCIWI PARTNERZY ZAANGAŻOWANI W PRZYGOTOWANIE PROGRAMU 524

DOKUMENTY 526

ZAŁĄCZNIKI PRZEDŁOŻONE ZGODNIE Z ROZPORZĄDZENIEM WYKONAWCZYM KOMISJI USTANAWIAJĄCYM MODEL PROGRAMU 526

OSTATNIE WYNIKI ZATWIERDZENIA ..... BŁĄD! NIE ZDEFINIOWANO ZAKŁADKI.

1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

1.1 Strategia dotycząca wkładu programu operacyjnego w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

1.1.1 Opis zawartej w programie strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych Programem

- Badania naukowe, rozwój technologiczny i innowacje

Sytuacja wyjściowa:

- Niski poziom innowacyjności w Wielkopolsce. Główne przyczyny to: koszty innowacji, mała współpraca sektora nauki i B+R z podmiotami gospodarczymi, awersja przedsiębiorców do ryzyka, niewystarczająca baza IOB, słaba oferta uczelni i jednostek B+R dla potrzeb gospodarki
- Mały i zmniejszający się udział przedsiębiorstw innowacyjnych (w 2012 r. 11,6% w sektorze usług i 12,0% w sektorze przemysłu w kraju odpowiednio 12,4 i 16,5%)
- Niski i zmniejszający się udział nakładów inwestycyjnych na działalność innowacyjną. W 2012 r. takie nakłady poniosło zaledwie 6,9% podmiotów sektora usług i 9,6% z sektora przemysłu (w kraju odpowiednio 9,83% i 12,90%)
- Koncentracja potencjałów naukowego i badawczo-rozwojowego w aglomeracji poznańskiej
- Wysokie kwalifikacje kadry naukowo-badawczej i dostępność infrastruktury B+R, jako punkt wyjścia do rozwoju sfery B+R
- Specjalizacja wielkopolskich uczelni m.in. w takich dyscyplinach, jak optoelektronika, nanotechnologia, matematyka, fizyka, chemia, biologia, biotechnologia, biochemia i nauki rolnicze
- Wzrost zatrudnienia w sektorze B+R (9,5% zatrudnienia krajowego w 2012 r., tj. 38,2 zatrudnionych w B+R na 10 tys. mieszk.)
- Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność B+R (w 2012 r. 268 jednostek, tj. 9,8% ogółu takich jednostek w kraju)
- Brak odpowiedniej jakości usług IOB
- Dominacja badań podstawowych w prowadzonych badaniach naukowych
- Rosnące i znaczące w skali kraju, ale niewystarczające nakłady inwestycyjne w sektor B+R (9,5% nakładów poziomu krajowego, 393,3 zł na 1 mieszkańca przy 372,5 zł w kraju w 2012 r.)
- Koncentracja nakładów na B+R w sektorze szkolnictwa wyższego (w 2012 r. 59,7%), w sektorze rządowym (20,7%) i w sektorze przedsiębiorstw (19,4%).

Nakłady związane w szczególności z naukami inżynieryjnymi i technicznymi (23,0%), przyrodniczymi (22,9%), społecznymi (8,8%) oraz rolniczymi (7,4%)
- Niska, choć wzrastająca wartość wskaźnika nakładów na B+R w stosunku do PKB (w 2011 r. 0,64% przy średniej krajowej 0,76%)
- Największe nakłady na działalność badawczo-rozwojową, wg dziedzin nauki, odnotowano w naukach przyrodniczych (37% w 2012r.), inżynieryjno-technicznych (32%) oraz rolniczych (17%).

Wyzwania:

- Podniesienie poziomu innowacyjności w sektorze prywatnym (szczególnie w sferze usług)
- Promocja innowacyjności wśród przedsiębiorców
- Zwiększenie wykorzystania potencjału B+R wielkopolskich uczelni
- Podnoszenie poziomu konkurencyjności międzynarodowej instytucji B+R oraz szkół wyższych
- Wsparcie sfery B+R w przedsiębiorstwach
- Wzmocnienie badań stosowanych i prac rozwojowych
- Bezpośrednia współpraca wielkopolskich uczelni ze sferą biznesu.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa na lata 2014-2020 (dalej Umowa Partnerstwa lub UP), a Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (dalej WRPO 2014+) będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wzmocnienie infrastruktury badań i innowacji w jednostkach naukowych – w ramach Priorytetu Inwestycyjnego (dalej PI) 1a.
- Inwestycje przedsiębiorstw w B+R, rozwój powiązań między przedsiębiorstwami, centrami B+R i szkołami wyższymi – w ramach PI 1b.

Przewidywane działania pozwolą na wniesienie wkładu w realizację celu *Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu* (dalej Strategia Europa 2020) dotyczącego zwiększenia udziału środków przeznaczanych na inwestycje w badania i rozwój do poziomu 3% PKB Unii. Poprawa innowacyjności gospodarki przez wsparcie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji przyczyni się do rozwoju inteligentnego oraz zrównoważonego, tj. wpisującego się w podstawowe priorytety Strategii Europa 2020.

Zgodnie z projektem przewodnim *Unia innowacji* planowane działania poprawią warunki oraz dostęp do finansowania badań i innowacji, dzięki czemu innowacyjne pomysły przerodzą się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy. Zgodnie z *Europejską agendą cyfrową*

inwestycje w badania i rozwój związane z TIK przyczynią się do rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw.

Interwencja zgodna jest z załącznikiem I rozrządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013 z 17 grudnia 2013r. (zwanego dalej rozporządzeniem ogólnym) – *Wspólnymi Ramami Strategicznymi (*dalej WRS*)*, które kładą nacisk na wzmacnianie badań, rozwoju technologicznego i innowacji, zwiększenie konkurencyjności MŚP, czy usługi doradcze w tym zakresie, w ścisłej spójności z priorytetami inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju. Działania wsparte w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenia Rady dla Polski na 2014 r. (dalej CSR)**[1]** – zalecenie 4 dotyczące lepszego skoordynowania polityki w obszarach badań, innowacji i przemysłu, a także lepszego dopasowania istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji. Wspierane działania w zakresie B+R realizować będą zalecenie 5 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii, a także będą mogły odpowiadać na wyzwania klimatyczne.

W celu zapewnienia zgodności interwencji ze Strategią Europa 2020 działania innowacyjne w tamach CT 1 będą mogły uwzględniać również wyniki prac krajowych i międzynarodowych inicjatyw/projektów (m.in. w ramach Europejskiego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych).

- Technologie informacyjno-komunikacyjne

Sytuacja wyjściowa:

- Zróżnicowanie przestrzenne dostępności sieci informacyjno-komunikacyjnej
- Tylko 72% gospodarstw domowych wyposażonych w komputery, w tym 68,5% z dostępem do Internetu i 58% z szerokopasmowym dostępem do Internetu (2012 r.)
- 62% osób w wieku 16 lat i więcej korzystających z Internetu (11 miejsce wśród województw w 2013 r.)
- Najniższy odsetek korzystających z Internetu w grupie osób 55 – 74 lata i słabiej wykształconych – zagrożenie wykluczeniem cyfrowym
- Zmniejszający się udział przedsiębiorstw korzystających z komputerów (w 2012 r. 93% przedsiębiorstw)
- Wzrost liczby przedsiębiorstw posiadających stronę internetową (w 2012 r. 68% przedsiębiorstw), ale tylko 19% składało zamówienia, a 10% otrzymywało zamówienia
- 14% przedsiębiorstw wykorzystywało systemy ERP oraz 16% CRM
- 88% przedsiębiorstw korzysta z e-administracji. Korzystanie z usług administracji publicznej polega głównie na uzyskiwaniu informacji, w minimalnym stopniu w celu uzyskiwania dokumentów przetargowych, czy specyfikacji
- 96% urzędów w regionie (2012 r.) posiada elektroniczną skrzynkę podawczą
- W 59% urzędów administracji publicznej są podwójne systemy obiegu dokumentów – papierowe i elektroniczne

- Tylko 4% pacjentów korzysta z Internetu, by umówić się na wizytę lekarską (2012 r.)
- Wzrost popularności i zakresu kursów internetowych, lecz tylko 3,6% dorosłych Wielkopolan dokształca się w tym zakresie
- Niski stopień digitalizacji zasobów we wszystkich sferach.

Wyzwania:

- Wzrost liczby korzystających z Internetu
- Rozszerzenie zakresu e-gospodarki
- Wzrost zastosowań TIK w usługach publicznych
- Zwiększenie zasobów zdigitalizowanych.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- rozwój e-gospodarki – w ramach PI 3c.
- wzrost zastosowania TIK w ramach PI 2c.

Projekty realizowane w ramach powyższej interwencji wpisują się w realizację priorytetów Strategii Europa 2020. Rozwój e-gospodarki oraz TIK w sferze publicznej bezpośrednio przyczyniać się będzie do rozwoju inteligentnego, opartego na wiedzy, a pośrednio także do rozwoju zrównoważonego, lepiej wykorzystującego zasoby oraz włączającego, bowiem tego typu interwencje usuwają wszelkiego rodzaju bariery dostępu. Zgodnie z *Europejską agendą cyfrową* potencjał regionu dzięki realizacji WRPO 2014+ w tym obszarze będzie efektywniej wykorzystywany, poprawi się funkcjonowanie gospodarki i sfery publicznej.

Interwencja wpisuje się w WRS, które kładą nacisk na wsparcie przedsiębiorstw, wdrożenie wyników badań, czy usługi doradcze w tym zakresie. Na istotę tych zagadnień wskazuje także Position Paper (dalej: PP), który rekomenduje Polsce w perspektywie finansowej 2014 – 2020 inwestowanie w potencjał TIK dla gospodarki i sfery publicznej, przyspieszając tym samym wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy. Wpisuje się to we wszystkie cele określone w UP: we wzrost konkurencyjności gospodarki, w poprawę spójności oraz w podnoszenie sprawności państwa.

- Konkurencyjność przedsiębiorstw

Sytuacja wyjściowa:

- Duży potencjał gospodarczy mierzony liczbą podmiotów gospodarki narodowej wynoszącą w 2013 roku 397 855 podmiotów, czy liczbą nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wynoszącą 35 507 podmiotów, lub liczbą nowo utworzonych miejsc pracy (60,9 tys. osób, przy czym obserwuje się spadek liczby wolnych i nowoutworzonych miejsc pracy).
- Tradycyjna struktura gospodarki - duży udział rolnictwa (liczba zatrudnionych 212 819 osób) i niedobory w sferze usług (720 600 zatrudnionych), przemysłu (332 849 zatrudnionych) i budownictwa (91 686 zatrudnionych)
- W 2012 r. do sektorów szybkiego wzrostu należały: transport i gospodarka magazynowa, przemysł, budownictwo, informacja i komunikacja. Wśród przedsiębiorstw szybkiego wzrostu w województwie małe i średnie przedsiębiorstwa stanowiły 13,1 %
- Aglomeracja poznańska lokomotywą rozwoju regionu (dominacja w sferach produkcyjnej, usługowej, instytucji otoczenia biznesu, nauki i kultury)
- Gospodarcze zróżnicowanie przestrzeni Wielkopolski (w części południowej i południowo-wschodniej przemysł spożywczy, włókienniczy, odzieżowy, elektromaszynowy i rolnictwo, we wschodniej paliwowo-energetyczny, a w północnej walory krajobrazowe i przyrodnicze)
- Koncentracja działalności gospodarczej w ośrodkach subregionalnych (zasoby wykwalifikowanych kadr)
- Infrastruktura techniczna niedostosowana do lokalnego biznesu
- Pozytywne cechy przedsiębiorczości w regionie: przyrost liczby MŚP, korzystna struktura rodzajowa firm z rosnącym potencjałem ekonomiczno-wytwórczym, tradycje wielu branż, wysoka produktywność przedsiębiorstw, duże nakłady inwestycyjne, wysokie kwalifikacje pracowników, niskie koszty pracy, rozwój sektora kreatywnego
- Negatywne cechy przedsiębiorczości: niedostateczne wyposażenie kapitałowe i dekapitalizacja majątku części firm, mała liczba firm wysokiej technologii, niska innowacyjność przedsiębiorstw, słabe wykorzystanie potencjału B+R, niewystarczające powiązania między przedsiębiorstwami,
- Duże zróżnicowanie w rozmieszczeniu podmiotów gospodarczych w regionie
- 99,89% podmiotów w rejestrze REGON to MŚP (387,5 tys. w 2012 r.)
- 72% ogółu zatrudnionych w regionie w MŚP (2011 r.)
- W 2011 r. funkcjonowało ok. 20 klastrów, w skład których wchodziły w większości mikro i małe przedsiębiorstwa
- Znaczne nakłady inwestycyjne - 8,9% nakładów w kraju (21,1 mld zł w 2012 r.). Na 1 mieszkańca 6,1 tys. zł
- Znaczne zaangażowanie kapitału zagranicznego.
- Duże zainteresowanie przedsiębiorców instrumentami zwrotnymi.

Wyzwania:

- Podniesienie innowacyjności przedsiębiorstw
- Zmniejszenie dysproporcji w rozwoju przedsiębiorczości w regionie
- Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej poszczególnych obszarów województwa
- Konieczność dokapitalizowania majątku dużej części MŚP w zakresie nowych inwestycji

- Rozwój inkubatorów przedsiębiorczości i akademickich
- Wzrost powiązań między przedsiębiorstwami, a także między przedsiębiorstwami a jednostkami naukowo-badawczymi
- Wzmocnienie IOB m.in. przez rozszerzenie i lepsze dostosowania do potrzeb przedsiębiorców usług przez nie świadczonych
- Rozwój zwrotnych instrumentów finansowania przedsiębiorstw.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Promowanie przedsiębiorczości (m.in. firm w początkowym okresie funkcjonowania) – w ramach PI 3a.
- Internacjonalizacja oraz promocja gospodarcza – w ramach PI 3b.
- Rozwój produktów i usług w MŚP – w ramach PI 3c.

Przewidywane działania, służąc rozwojowi regionalnej gospodarki, przyczynią się do realizacji celów Strategii Europa 2020 dotyczących wzrostu wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata do 75 %, zwiększenia środków na inwestycje w badania i rozwój do poziomu 3% PKB UE i zmniejszenia o 20 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem. Wzrost konkurencyjności MŚP w regionie przyczyni się do rozwoju inteligentnego i zrównoważonego.

Zgodnie z inicjatywą przewodnią *Unia innowacji* wdrożenie innowacyjnych pomysłów dla wytwarzania nowych produktów i usług przyczyni się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy. W efekcie działań nawiązujących do inicjatywy *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* uzyskana zostanie poprawa otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP oraz nastąpi rozwój silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, zdolnej do konkurowania na rynkach światowych.

Działania realizowane w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenie 5 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii, a także przyspieszenia i rozszerzenia rozbudowy sieci energetycznej. Interwencja zgodna jest z WRS, w których kładzie się nacisk na zwiększenie konkurencyjności MŚP przez m.in. usługi doradcze. Działania w zakresie wsparcia przedsiębiorstw działających w branży „środowiskowej" realizować będą również zalecenie 5 dotyczące poprawy efektywności w całym łańcuchu energii oraz dotyczące poprawy gospodarki odpadami.

- Energia i emisja zanieczyszczeń do atmosfery

Sytuacja wyjściowa:

- Znaczące źródła energii elektrycznej w regionie: Zespół 3 Elektrowni Pątnów - Adamów – Konin, elektrociepłownie Karolin i Garbary w Poznaniu oraz Energa Elektrociepłownia Kalisz SA
- Wzrost potencjału wytwórczego OZE w regionie: 88 elektrowni wiatrowych o mocy 253,48 MW, 31 elektrowni wodnych przepływowych o łącznej mocy 11,43 MW, 4 instalacje w technologii współspalania, 17 instalacji wykorzystujących biogaz z różnych źródeł o łącznej mocy 13,2 MW, 2 instalacje na biomasę mieszaną o mocy 50,5 MW (dane na 30 września 2013r.)
- Sprzyjające warunki dla energetyki bazującej na OZE
    - Bardzo duże możliwości wykorzystania energii wiatru jako odnawialnego źródła energii we wschodniej części regionu, dobre możliwości w centrum oraz w zachodniej części województwa, natomiast średnie w północnej, północno-wschodniej i południowej część regionu
    - Możliwość pozyskania energii słonecznej w regionie (roczna suma promieniowania słonecznego dla większości obszaru wynosi 1 170 kWh/m2/rok), jak konwersja fototermiczna czy konwersja fotowoltaiczna, które ze względu na ograniczone możliwości zastosowania biogazu, biomasy oraz energii wiatru i wody mogą stanowić realną alternatywę na obszarach miejskich.
    - Możliwość wykorzystania energii wody jako odnawialnego źródła energii, w szczególności w północnej części województwa, gdzie występują największe zasoby wody i najbardziej ustabilizowane przepływy
    - Znaczące, możliwe do wykorzystania zasoby wód geotermalnych na obszarze całego województwa, w szczególności obszar Niecki Mogileńsko-Łódzkiej
    - biomasa jako znaczny potencjał do wykorzystania jako źródło energii odnawialnej
    - Duży potencjał do produkcji biogazu rolniczego (13,5 PJ, co odpowiada 24% potencjału krajowego)
- Dodatni bilans energetyczny regionu (produkcja energii wyższa od jej zużycia)
- Wielkopolska gospodarka bardziej energochłonna niż średnio w UE – jest jednym z czterech województw, które wyróżniają się w skali kraju większym zużyciem energii, zwłaszcza w sektorach przemysłowym i energetycznym, a także odznacza się, wraz z czterema innymi województwami, największym zużyciem energii w rolnictwie
- Niewystarczający stan techniczny linii elektroenergetycznych średnich i niskich napięć, szczególnie na obszarach wiejskich
- Niezadowalający stan spełniania wymagań energetycznych budynków (2/3 budynków nie osiąga wymaganej wartości referencyjnej wskaźnika EP)
- Występowanie tzw. niskiej emisji
- Obniżające się średnie zużycie energii w budownictwie, jednak wyższe niż w państwach Europy Zachodniej
- Zwiększająca się emisja do atmosfery zanieczyszczeń ze środków transportu do powietrza
- Niewystarczająca liczba i jakość systemów sterowania ruchem i informacji, systemów integracji różnych rodzajów transportu, centrów przesiadkowych, dróg rowerowych, parkingów park & ride, przyczyniających się do zmniejszania emisji zanieczyszczeń do atmosfery
- Względnie dobrze rozwinięta kogeneracja ciepła i energii elektrycznej.

Wyzwania:

- Wykorzystanie potencjału regionu do produkcji OZE
- Zmniejszenie poziomu emisyjności i energochłonności gospodarki
- Duże przyrosty zapotrzebowania na energię elektryczną (powyżej średniej krajowej) w najbliższych latach, związane z lokalizacją nowej działalności przemysłowej i usługowej na terenie i w okolicach głównych ośrodków miejskich Wielkopolski
- Rozwój niskoemisyjnego miejskiego transportu zbiorowego.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wzrost OZE oraz modernizacja sieci energetycznych – w ramach PI 4a.
- Wzrost efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach – w ramach PI3c.
- Wzrost efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym – w ramach PI 4c.
- Zmniejszenie emisyjności, szczególnie na obszarach miejskich – w ramach PI 4e.

Przewidywane działania przyczynią się do realizacji celów Strategii Europa 2020 dotyczących ograniczenia emisji dwutlenku węgla, co najmniej o 20%, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii do 20% oraz zwiększenia efektywności wykorzystania energii o 20%. Prowadzone działania przyczynią się także do realizacji celu określonego dla Polski w tzw. pakiecie klimatyczno-energetycznym: zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii do 15% w bilansie energetycznym kraju.

Poprawa efektywności energetycznej, wzrost wytwarzania energii z OZE oraz spadek emisji zanieczyszczeń przyczyniać się będą do rozwoju zrównoważonego, a także inteligentnego. Zgodnie z inicjatywą *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* region poprawi produktywność, ograniczy koszty, zwiększy bezpieczeństwo energetyczne.

Także WRS kładą nacisk na efektywność energetyczną i wykorzystanie OZE w budynkach publicznych i przedsiębiorstwach, na innowacyjne technologie w zakresie energii odnawialnej, na realizację strategii niskoemisyjnych. Istotny dla tych kwestii jest PP, rekomendujący działania dotyczące modernizacji energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych, poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, zwiększenia produkcji energii z OZE.

Działania w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenie 5 CSR 2014 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii, a także przyspieszenia i rozszerzenia rozbudowy sieci energetycznej.

- Zmiany klimatu i zapobieganie ryzyku

Sytuacja wyjściowa:

- Niekorzystny od lat bilans wodny regionu, znaczna część województwa jest najbardziej dotkniętym przez suszę terenem w kraju (wg IMiGW w Poznaniu większa część regionu w I i II kategorii największych potrzeb w zakresie małej retencji)
- Niewystarczająca sztuczna retencja, pomimo że obejmuje 6,3 tys. obiektów i może zmagazynować 185 mln m3 wody (dane na temat obiektów małej retencji wodnej w 2012 r.)
- Spodziewany wzrost częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych (silne wiatry, intensywne opady deszczu, intensywne opady śnieżne, powodzie, susze)
- Duża liczba zdarzeń, w wyniku których mogło dojść do zagrożenia życia ludzkiego lub strat w mieniu – w 2012 r. ponad 31 tys., w latach wcześniejszych średnio 35 tys. Wśród zdarzeń w 2012 r. ponad 10 tys. to pożary
- Braki sprzętowe oraz dekapitalizujący się sprzęt służb ratowniczych
- Ok. 4% ogólnej powierzchni województwa obszarem bezpośredniego zagrożenia powodzią, wraz z obszarami zalewowymi - zagrożenie powodziowe występuje szczególnie na obszarach położonych wzdłuż dolin największych rzek regionu, a także w dolinach rzek o mniejszych przepływach
- Niewystarczająca zabudowa zbiornikowa i brak zabudowy polderowej na głównych rzekach i ich dopływach
- Wały przeciwpowodziowe o niewystarczającej jakości, wymagające modernizacji.

Wyzwania:

- Zmniejszenie poziomu zagrożeń przyrodniczych, szczególnie o charakterze hydrologicznym (susze, powodzie i podtopienia)
- Poprawa reakcji odpowiednich służb zmniejszających do minimum zagrożenie życia lub zdrowia ludzi oraz zapobiegających negatywnym skutkom dla środowiska.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujący obszary interwencji:

- Wzmocnienie odporności regionu na zjawiska klimatyczne i katastrofalne – w ramach PI 5b

Planowana interwencja będzie istotnym wkładem w realizację Strategii Europa 2020, w priorytet Rozwój zrównoważony, który dotyczy wzmocnienia odporności systemów

gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększania możliwości zapobiegania klęskom żywiołowym i reagowania na nie. Zgodnie z inicjatywą przewodnią *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* region poprawi produktywność, ograniczy koszty i nastąpi wzrost konkurencyjności.

Planowana interwencja wpisuje się również w WRS, które kładą nacisk na zwiększenie poziomu inwestycji w zakresie przystosowania do zmian klimatu oraz zapobiegania zagrożeniom i zarządzania ryzykiem. PP rekomenduje z kolei realizację działań adaptacyjnych do zmian klimatu w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej, a także działań przeciwdziałających skutkom zmian klimatu.

- Ochrona środowiska i efektywność wykorzystywania zasobów

Sytuacja wyjściowa:

- Duże potrzeby w zakresie kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków. Znaczące dysproporcje dostępu mieszkańców do sieci wodociągowej (w 2012 r. 93% ludności ma dostęp) i kanalizacyjnej (63,9% ludności). Mocno zróżnicowana między obszarami wiejskimi (34,2% ludności) a miejskimi (87,7%) dostępność do systemów odbioru i oczyszczania ścieków
- Niedokończona budowa regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Wysoki poziom odpadów składowanych (88% odpadów zmieszanych zdeponowano w 2012 r. na składowiskach). Niewystarczający system selektywnego zbierania odpadów
- Bogate dziedzictwo kultury materialnej w regionie (w 2012 r. 7 021 obiektów zabytkowych nieruchomych i 19 271 ruchomych, a także znaczna liczba instytucji kultury), ale pogarszający się stan techniczny obiektów
- Znaczne obszary o szczególnych walorach przyrodniczych objęte krajowymi formami ochrony przyrody (w 2012 r. 948,2 tys. ha, tj. 31,8% powierzchni województwa), uzupełnione Obszarami Natura 2000 (14,3% obszaru regionu obejmują OSO, natomiast 8,1% to SOOS)
- Znaczący potencjał dróg wodnych, które wciąż nie są optymalnie wykorzystywane szczególnie w turystyce
- Silna antropopresja (rozlewanie się miast, intensywna produkcja rolna, budownictwo, kopalnictwo, eksploatacja lasów, rzek, jezior i gleb) wpływająca na utratę różnorodności biologicznej
- Rosnąca od kilku lat, a także największa w skali kraju, powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych (9,8 tys. ha w 2012 r.)
- Niewystarczająca jakość klimatu akustycznego w regionie (hałas komunikacyjny oraz towarzyszący różnym urządzeniom).

Wyzwania:

- Zachowanie i przywracanie właściwego stanu ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych

- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także zrównoważone ich wykorzystywanie
- Zmiana struktury zagospodarowania odpadów, w tym ograniczenie ilości odpadów składowanych
- Ograniczenie konfliktów wynikających z antropopresji na środowisko
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów
- Kanalizowanie ruchu turystycznego na terenach przyrodniczych
- Poprawa stanu środowisk miejskich.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wsparcie sektora odpadowego – w ramach PI 6a.
- Wsparcie sektora wodno-ściekowego – w ramach PI 6b.
- Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego – w ramach PI 6c.
- Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej – w ramach PI 6d.

Interwencja WRPO 2014+ będzie wkładem w realizację priorytetu Rozwój zrównoważony Strategii Europa 2020. Zgodnie z inicjatywą przewodnią *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* region poprawi produktywność, ograniczy koszty i przyczyni się do wzrostu konkurencyjności.

Planowana interwencja wpisuje się również w WRS, które kładą nacisk na wsparcie oczyszczania ścieków, efektywnego zaopatrzenia w wodę, gospodarowania odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, ekologicznej infrastruktury oraz działań służących zmniejszeniu zanieczyszczeń powietrza. Na istotę tych zagadnień wskazuje także stanowisko w PP, które rekomenduje jako jeden z priorytetów finansowania Gospodarkę przyjazną środowisku. Działania w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenie 5 CSR 2014 dotyczące poprawy gospodarki odpadami.

- Zrównoważony transport

Sytuacja wyjściowa:

- Korzystne położenie regionu względem europejskich i krajowych powiązań komunikacyjnych
- Autostrada A2 jako czynnik rozwojowy dla centralnej części regionu
- Niedostateczne skomunikowanie północnych i południowych krańców Wielkopolski
- Oddalenie wielu obszarów województwa od ośrodków wzrostu
- Zły stan techniczny części dróg – najlepszy na drogach krajowych (w 2010 r. 50% w stanie dobrym, 24,4% w niezadowalającym), gorszy na wojewódzkich

(44% i 29%), najgorszy na lokalnych, co jest przyczyną marginalizacji znacznej części obszaru województwa.
- Wzrastające obciążenie dróg ruchem (średni ruch dobowy na drogach wojewódzkich w 2010 r. wyniósł 4 tys. w stosunku do 3,2 tys. w 2005 r.)
- Brak obwodnic oraz niewystarczająca liczba obiektów mostowych
- Niezadowalający poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego (wysoki wskaźnik ofiar śmiertelnych – 9 osób/100 tys. ludności w 2012 r.)
- Niezadowalający transport zbiorowy i pogarszające się warunki komunikacyjne w miastach
- Rozwinięta sieć kolejowa, ale zły stan techniczny i pogłębiająca się dekapitalizacja znacznej jej części
- Niewystarczająca ilość i jakość taboru kolejowego niezbędnego do obsługi przewozów regionalnych, szczególnie aglomeracyjnych
- Zły stan infrastruktury dworcowej
- Rozwijający się Międzynarodowy Port Lotniczy Poznań – Ławica (coroczny wzrost liczby obsłużonych pasażerów – w 2012 r. 1,6 mln pasażerów)
- Słabo rozwinięty system transportu intermodalnego.

Wyzwania:

- Rozbudowa układu drogowego, poprawa stanu dróg i bezpieczeństwa ruchu w celu poprawy dostępności wewnątrzregionalnej, a także do krajowego i europejskiego systemów komunikacji drogowej
- Wzmocnienie powiązań komunikacyjnych obszarów zmarginalizowanych z obszarami węzłowymi, dla ich włączenia w regionalny układ powiązań transportowych z systemami krajowym i europejskim, szansą rozwojową dla tych obszarów
- Zapewnienie warunków dla mobilności mieszkańców przez inwestycje infrastrukturalne na liniach kolejowych znaczenia regionalnego, modernizację infrastruktury dworcowej, zakup jednostek taboru kolejowego oraz inwestycje w zaplecze techniczne dla przewozów regionalnych
- Integracja komunikacji w obszarze aglomeracji poznańskiej
- Restrukturyzacja miejskiego transportu zbiorowego (rozwiązania niskoemisyjne) oraz ograniczanie ruchu w centrach miast.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Poprawa infrastruktury transportu drogowego, w tym usprawniające połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego, a także połączenia z siecią dróg krajowych i autostrad – w ramach PI 7b.
- Poprawa infrastruktury transportu kolejowego – w ramach PI 7d.
- Rozwój zbiorowego transportu miejskiego, a także ograniczanie ruchu w centrach miast w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń – w ramach PI 4e.

- Poprawa dostępności transportowej do rozwijających się terenów inwestycyjnych i ośrodków/stref aktywności gospodarczej – w ramach PI 3a.
- Wsparcie dróg lokalnych stanowiących element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją – w ramach PI 9b.

Przewidywane do realizacji projekty wpisują się w realizację priorytetów Strategii Europa 2020. Bez realizacji projektów transportowych nie będzie możliwe zrealizowanie celów Strategii w zakresie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Usuwanie przeszkód w działaniu najważniejszych infrastruktur transportowych pozwoli na zwiększenie konkurencyjności gospodarki UE, a w powiązaniu z rozwiązaniami niskoemisyjnymi będzie istotnym czynnikiem zrównoważonego rozwoju UE.

Interwencja jest zgodna z WRS, zgodnie z którymi priorytetem są zrównoważone formy transportu i inwestowanie w sieci transeuropejskie oraz w połączenia regionów z siecią TEN-T. Wagę rozwoju tej infrastruktury podkreślono w PP, wymieniając tę kwestię wśród najbardziej naglących wyzwań dla Polski. Rozwój tej infrastruktury skutkujący wypełnianiem luki w istniejących układach transportowych powinien poprawić dostępność regionów i ich atrakcyjność inwestycyjną.

Działania w tym zakresie w WRPO 2014+ realizować będą zalecenie 5 CSR 2014 dotyczące zapewnienia skutecznej realizacji projektów inwestycyjnych w kolejnictwie.

- Zatrudnienie i zasoby pracy

Sytuacja wyjściowa

- Duży potencjał rynku pracy przy liczbie mieszkańców wynoszącej w 2013 r. 3 467 016 osób, w tym w wieku produkcyjnym (18-64 lata) - 2 329 291 osób, w wieku 50 lat i więcej – 1 177 754 osób, kobiet – 1 780 674, osób z niepełnosprawnościami – 428 770 (dane za 2011 r. [2])
- Wysoki w skali kraju wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata - 66,8% w 2013r. Szacuje się, że w 2018 r. osiągnie on poziom 70,0%, w 2020 r. - 72,1%, natomiast w 2023 r. - 74,5%
- Zróżnicowanie poziomu zatrudnienia różnych grup na rynku pracy: wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata wynosił w 2013 r. 39,5%, osób z niepełnosprawnościami – 21,7%, osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 14,1%, z wykszt. zasadniczym zawodowym – 57,9%, z wykszt. średnim ogólnokształcącym – 42,8%, wykszt. policealnym i średnim zawodowym – 64%, wyższym – 77,3%
- W Wielkopolsce, podobnie jak w kraju, rośnie liczba osób zatrudnionych na umowach terminowych. W 2015 r. stanowili oni 29,2% wśród wszystkich zatrudnionych. Osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia, a nie zatrudnione nigdzie na podstawie stosunku pracy stanowiły 10,4% ogółu zatrudnionych

- W 2016 r. 25% osób zarabiających poza stosunkiem pracy należy do kategorii „biednych pracujących”
- W 2014 r. ok. 9,6% pracowników z Wielkopolski otrzymywało co najwyżej minimalne wynagrodzenie (w kraju ok 8,6%)
- Podstawowym źródłem utrzymania w regionie jest praca najemna poza rolnictwem, z której żyje 31% mieszkańców. Z pracy na własny rachunek utrzymuje się 4% mieszkańców, zaś z rolnictwa 3% mieszkańców
- W 2013 r. w wielkopolskich gospodarstwach rolnych pracowało 189,1 tys. osób, z czego 165,2 tys. stanowiła rodzinna siła robocza. W 2016 r. liczba osób zarejestrowanych jako poszukujących pracy poza rolnictwem, podlegających ubezpieczeniu KRUS wyniosła 45 osób. Liczba podmiotów prowadzących działalność rolniczą w regionie stale rośnie
- Wśród zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem wyższym dominują kobiety (w 2012 r. 8% w stosunku do 3% bezrobotnych mężczyzn z wykształceniem wyższym). Liczba bezrobotnych absolwentów szkół zawodowych wynosiła w 2013 r. 77 501 osób
- Wskaźnik aktywności zawodowej (ogółem 8,1%) różnił się w 2013 r. dla kobiet (48,9%) i mężczyzn (68,1%). W regionie rośnie odsetek pracujących mężczyzn, natomiast w populacji kobiet nie obserwuje się wyraźnych zmian w tym aspekcie. Na wsi wyższą aktywność zawodowa wykazują mężczyźni niż kobiety. Kobiety dominują w strukturze osób długotrwale bezrobotnych (60% w porównaniu z 40% mężczyzn długotrwale bezrobotnych). W przypadku osób niepełnosprawnych – zarejestrowanych w urzędach pracy w 2013 r. było 49% mężczyzn i 51% kobiet
- Saldo migracji zagranicznych było w 2013 r. ujemne i wynosiło – 1 479 osób. Liczba wakatów poza Wielkopolską zapewnionych w ramach sieci EURES wynosiła 43, ale w regionie nie zapewniono żadnego takiego miejsca pracy osobom z zagranicy
- W Wielkopolsce, jak i w innych częściach kraju, przeważają migracje krótkookresowe. Największą grupę cudzoziemców w 2014 r. stanowili w Polsce: Ukraińcy, Białorusini i Mołdawianie. W 2016 r. do PUP w Wielkopolsce wpłynęło łącznie 126 972 oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom na zasadach uproszczonych. W 2015 r. w regionie zarejestrowano 1 335 bezrobotnych obcokrajowców i 46 cudzoziemców, którzy uzyskali status osoby poszukującej pracy
- W 2014 r. wielkopolskie PUPy zarejestrowały jako bezrobotne 5 892 osoby powracające do Polski po okresie zatrudnienia poza granicami kraju (tj. 3,2% spośród zarejestrowanych bezrobotnych)
- W Wielkopolsce nie pracuje ze względu na sprawowanie opieki nad osobą z niepełnosprawnością 13 178 osób
- Najniższa stopa bezrobocia rejestrowanego w kraju – 8,8% (2013 r.), ale duże jej zróżnicowanie w regionie (stopa bezrobocia rejestrowanego - 9,6%). Powiaty o największej stopie bezrobocia rejestrowanego to: wągrowiecki (20,9%), koniński (18,9%), słupecki (17,9%), złotowski (16,7%), chodzieski (16,5%), kolski (16,1%), gnieźnieński (15,3%), średzki (14,7%), czarnkowsko- trzcianecki (14,6%). Innymi słowy, największym bezrobociem w 2013 r. charakteryzowały się powiaty północno-wschodniej części Wielkopolski
- Stopa bezrobocia w miastach maleje, ale rośnie na wsi
- Bezrobotni zarejestrowani w 2013 r. stanowili grupę 144 832 osób, w tym 79 790 kobiet i 65 042 mężczyzn oraz 68 169 długotrwale bezrobotnych. Odsetek osób

należących do kategorii NEET wynosił 11,9%. Pracy poszukiwało 2 656 osób, nieaktywnych zawodowo było 1 079 tys. osób
- Niekorzystna sytuacja na rynku pracy osób powyżej 50 roku życia: liczba bezrobotnych w tej grupie wiekowej – 32 046 osób, w tym kobiet – 13 479 osób. A także osób z niepełnosprawnościami (9 067 bezrobotnych) i o niskich kwalifikacjach (127 993 bezrobotnych)
- Wśród zarejestrowanych bezrobotnych, mężczyźni w wieku 30-49 lat stanowili w 2015 r. 15,9% ogólnej liczby bezrobotnych w regionie
- W Wielkopolsce przeważała liczba osób bezrobotnych „wymagających wsparcia" (53 756 osób), nad bezrobotnymi „oddalonymi od rynku pracy" (21 392 osoby) i „bezrobotnymi aktywnymi" (3 861 osób)
- Wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych w strukturze osób bezrobotnych ogółem (w 2013 r. 45,2%)
- Głównymi przyczynami bezrobocia są niskie, nieodpowiadające na potrzeby pracodawców, kompetencje i kwalifikacje, brak doświadczenia zawodowego
- Dodatni przyrost naturalny (2013 r. na poziomie 1,2 na 1 tys. lud.). Region zamieszkiwało 153 480 dzieci do lat 3 oraz 125 149 dzieci w wieku 3-5 lat. Z drugiej strony notuje się niski wskaźnik objęcia dzieci opieką żłobkową (4 492 dzieci) oraz edukacją przedszkolną (97 093 dzieci). Zasoby instytucji opieki żłobkowej stanowiły 143 obiekty, z 5 133 miejscami opieki. Natomiast liczba opiekunów dziennych wynosiła 45
- Słaby dostęp do usług opieki nad dziećmi do lat 3, uznawany przez kobiety za jedną z głównych barier funkcjonowania na rynku pracy. Opieka żłobkowa nie była dostępna w 29% powiatów Wielkopolski
- Szacuje się, że liczba opiekunów nieformalnych sprawujących opiekę nad niepełnosprawnymi członkami rodziny wynosi ok. 18 232 osób. Opieka nad osobą zależną była jedną z podstawowych przyczyn pozostawania bez pracy w ostatnich latach
- Zróżnicowanie dostępu do edukacji przedszkolnej (niska dostępność na obszarach wiejskich i wśród rodzin o niskim statusie ekonomicznym)
- Zmniejszanie się liczby osób przyjętych do pracy po powrocie z urlopów wychowawczych oraz wzrost liczby osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy
- Zmniejszająca się przeżywalność przedsiębiorstw w kolejnym roku działalności, w szczególności osób fizycznych i podmiotów bez pracowników
- W 2013 r. 5,56% przedsiębiorstw w Wielkopolsce zapewniło swoim pracownikom szkolenia (ze środków EFS). Jedynie 31,3% pracowników korzysta z komputera z dostępem do Internetu w pracy (średnia w kraju – 37,2%), a 12% firm zapewnia pracownikom szkolenia z zakresu ICT (2012 r.)
- Zarządzanie w ramach CSR przedsiębiorcy zawężają do działań promocyjno-marketingowych, ograniczając kwestie zarządzania zasobami ludzkimi, czy innowacjami. Nad strategicznymi dominują krótkookresowe plany rozwoju
- Głównymi barierami rozpoczęcia działalności gospodarczej są trudność pozyskania finansowania ze źródeł komercyjnych i brak zabezpieczeń
- Systematyczny spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (22% w 2004 r., 19% w 2012 r.) przy wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (odpowiednio 14% i 16,5%)
- Wzrost liczby osób hospitalizowanych z powodu chorób nowotworowych, układu krążenia, układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej
- Głównymi przyczynami absencji chorobowej były choroby układu oddechowego (391,1 tys. osób), choroby układu kostno stawowego i mięśniowego (185,4 tys.

osób), choroby układu nerwowego (159,5 tys. osób), zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (125,1 tys. osób), choroby układu krążenia (95,7 tys. osób)
- W 2012 r. zrealizowano w regionie 485 zdrowotnych programów profilaktycznych.

Wyzwania:

- Konieczność wsparcia i wykorzystania różnych form aktywizacji zawodowej osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, w szczególności kobiet, osób w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, o niskich kwalifikacjach, emigrantów, imigrantów, w tym osób polskiego pochodzenia, osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych i pracujących w ramach umów cywilno-prawnych, osób odchodzących z rolnictwa i ich rodziny, tzw. „ubogich pracujących"
- Poprawa dostępu do samozatrudnienia, warunków prowadzenia własnej działalności gospodarczej i tworzenie trwałych miejsc pracy w MŚP
- Poprawa dostępu do zatrudnienia rodzicom i opiekunom osób zależnych, w szczególności kobietom, powracającym bądź wchodzącym na rynek po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem do lat 3
- Rozwój infrastruktury opieki nad małymi dziećmi
- Wsparcie rozwojowe przedsiębiorstw i ich pracowników – podnoszenie kompetencji i kwalifikacji odpowiadających na wyzwania innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki oraz trendów demograficznych
- Poprawa dostępności do profilaktyki, lecznictwa i rehabilitacji zdrowotnej w celu wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców regionu.

Przewidywane pole interwencji – wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy **oraz poprawa sytuacji zawodowej innych grup, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy** – w ramach PI 8i, **PI 8iii**
- Wzrost przedsiębiorczości i samozatrudnienia – w ramach PI 8iii.
- Tworzenie warunków ułatwiających łączenie funkcji zawodowych z opiekuńczymi – w ramach PI 8iv i 8v.
- Podnoszenie kompetencji oraz kwalifikacji przedsiębiorców i ich pracowników - w ramach PI 8v.
- Poprawa stanu zdrowia zasobów pracy - w ramach PI 8vi.

Przewidywane działania wpisują się w realizację priorytetu Strategii Europa 2020 dotyczącego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu i wspierania gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia. Odpowiadają także na zalecenia 3 CSR 2014 w kwestii

podniesienia współczynnika aktywności zawodowej kobiet, zwiększenia szans starszych pracowników na zatrudnienie, tak aby podnieść wiek dezaktywizacji zawodowej.

Interwencja jest zgodna z WRS wskazującymi na konieczność lepszego dostępu do zatrudnienia osób poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, wspierania samozatrudnienia i przedsiębiorczości, przystosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, działań w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się. Także w PP rekomenduje się podobne działania. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE *Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* oraz *Europejską agendą cyfrową*.

- Sytuacja społeczna i zdrowotna mieszkańców Wielkopolski

Sytuacja wyjściowa:

- Znaczna liczba mieszkańców Wielkopolski zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w 2013 r. – 25,9%, ale szacuje się, że w 2018 r. osób w takiej sytuacji będzie 21,6%, 2020 r. – 19,9%, 2023 r. – 17,5%)[3]. W przypadku osób zagrożonych ubóstwem relatywnym, w 2013r. zaobserwowano wartość na poziomie 19,2% mieszkańców
- W 2012 r. szczególnie wysoki wskaźnik ubóstwa zaobserwowano w 16 wielkopolskich gminach leżących na północnym i wschodnim krańcu województwa (7,1% gmin)
- Ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało w 2013 r. aż 190 285 osób
- Wysoki udział dzieci i młodzieży wśród zagrożonych ubóstwem (w 2012 r. 9% zagrożonych ubóstwem skrajnym). Liczba nieletnich, wobec których zastosowano środki wychowawcze lub poprawcze w 2013 r. wynosiła 2 254 nieletnich
- Niska i zróżnicowana dostępność do infrastruktury społecznej. W regionie funkcjonują (2013 r.): 532 placówki opieki społecznej, 63 placówki opiekuńczo-wychowawcze (dysponujące 1 211 miejscami), 40 placówek wspierających osoby bezdomne (dysponujące 1 617 miejscami), 66 mieszkań chronionych
- Niedostateczny rozwój usług środowiskowych i wspierających, w tym w usamodzielnianiu się
- Niedostateczny rozwój usług dla dzieci i młodzieży, rodzin naturalnych i zastępczych przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zagrożonych kryzysem. W Wielkopolsce funkcjonowało 3 112 rodzin zastępczych, w których umieszono 4 699 dzieci. Aż 1 247 dzieci objętych było opieką instytucjonalną
- Niewystarczająca i zróżnicowana dostępność do infrastruktury ochrony zdrowia (m.in. onkologia, kardiologia, pediatria, choroby psychiczne). W roku szkolnym 2011/2012 profilaktycznymi programami zdrowotnymi objętych było 362 421 uczniów z 1 966 szkół

- Wydłużanie się przeciętnego trwania życia Wielkopolan i związany z tym wzrost liczby osób starszych (w 2020 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym powyżej 60/65 lat wzrośnie blisko o 25%), ale gorsza niż w innych regionach ich kondycja zdrowotna
- Notuje się niedostetczny rozwój usług dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym niewystarczającą podaż usług rehabilitacji społeczno-zawodowej niepełnosprawnych
- Występowanie obszarów zdegradowanych społecznie, gospodarczo i fizycznie (miasta, ich dzielnice, obszary wiejskie)
- Rozwinięty, lecz nadal w niewystarczającym stopniu sektor ekonomii społecznej. W 2013 r. było 241 podmiotów ekonomii społecznej zatrudniających 1 872 osoby. Notuje się niską zdolność PES do rozwoju (w tym niską przeżywalność przedsiębiorstw społecznych)
- Niski poziom współpracy służb społecznych i zatrudnienia, samorządów lokalnych, NGO i prywatnych dostarczycieli usług społecznych.

Wyzwania:

- Poprawa zdolności do zatrudnienia i zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób, rodzin/grup/środowisk dotkniętych i zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
- Jakościowy i ilościowy rozwój infrastruktury zdrowotnej i społecznej
- Przeciwdziałanie przyczynom prowadzącym do niesprawności i wykluczenia ze względu na stan zdrowia
- Poprawa jakości i dostępu do usług zdrowotnych i społecznych
- Rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
- Wzrost potencjału podmiotów ekonomii społecznej oraz zapotrzebowania na usługi świadczone przez te podmioty.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną – w ramach PI 9a.
- Rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – w ramach PI 9b.
- Wspieranie przedsiębiorstw i gospodarki społecznej - w ramach PI 3c i 9v.
- Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych – w ramach PI 9i.
- Zwiększenie dostępu do usług publicznych – w ramach PI 9iv.

Działania realizowane w ramach powyższej interwencji wpisują się w realizację priorytetu Strategii Europa 2020 mówiącego o rozwoju sprzyjającym włączeniu

społecznemu, wspieraniu gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Planowana interwencja wpisuje się w działania wskazane w WRS, związane z aktywnym włączeniem społecznym, zwiększaniem dostępności do usług, w tym usług opieki zdrowotnej i usług socjalnych, promowaniem gospodarki i przedsiębiorstw społecznych. PP rekomenduje działania w kierunku aktywnego włączenia, w tym zindywidualizowane wsparcie oraz poprawę dostępu i jakości do usług społecznych i opieki zdrowotnej. Działania te wpisują się także w *Europejski program walki z ubóstwem* oraz *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*, promujące aktywną integrację społeczną, a także w *Europejską agendę cyfrową* promującą wzrost umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych przez obywateli. Działania w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenie 1 CSR 2014 dotyczące zwiększenia efektywności kosztowej wydatków i ogólnej wydajności systemu sektora opieki zdrowotnej oraz lepsze ukierunkowanie polityki społecznej. Zalecenie to realizowane będzie w Programie przez stosowanie kryteriów inwestycyjnych wskazanych dla polityki zdrowotnej w WRS i Position paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020.

- Edukacja i uczenie się przez całe życie

Sytuacja wyjściowa:

- Duży potencjał osób wykształconych (tj. 493 tys. osób posiadających wykształcenie wyższe) oraz posiadających wykształcenie zawodowe (tj. 600 tys. osób z wykszt. policealnym i średnim zawodowym oraz 736 tys. osób z wykszt. zasadniczym zawodowym). W pozostałych grupach notuje się: 243 tys. osoby z wykszt. średnim ogólnokształcącym i 505 tys. osoby z wykszt. gimnazjalnym, podstawowym i niższym. W 2011 r. najwięcej mężczyzn legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym, natomiast kobiet – średnim i policealnym
- Odsetek osób niskowykwalifikowanych (w wieku 25-64 lata, z wykształceniem co najmniej gimnazjalnym) wynosił w 2013 r. 8,8%
- W 2013 r. w Wielkopolsce naukę pobierało 438 340 uczniów, w tym 12 657 ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Niskie średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych i maturalnych. Wyniki sprawdzianów w 2013 r. prezentowały się następująco: dla 6-klasistów - 58,5% egzamin gimnazjalny - 53,76% (język polski i matematyka na poziomie podstawowym), egzamin maturalny - 53,88% (język polski i matematyka na poziomie podstawowym)
- Niski stopień indywidualizacji procesu edukacyjnego w szkołach
- Wzrastające zainteresowanie szkolnictwem zawodowym. W 2013 r. w Wielkopolsce funkcjonowało 521 szkół zawodowych (VET), w których kształciło się 98 882 młodzieży i dorosłych, a wskaźnik absolwentów tego typu szkół wynosił 59%
- Liczba szkół zawodowych, które wdrożyły programy współpracy z pracodawcami (ze środków EFS) wynosiła w 2013 r. 103 szkoły. Ponadto 5 471 pracodawców było zaangażowanych w edukację zawodową

- Niewystarczający dostęp do doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach
- Wzrost liczby osób przedwcześnie opuszczających system edukacji (w 2006 r. 3,6% osób w wieku 15-24 lata, w 2012 r. – 5,4%)
- Niższy od średniej krajowej odsetek absolwentów kierunków ścisłych i technicznych. Wśród absolwentów dominują kobiety (w 2012 r. kobiety stanowiły 66% absolwentów), w tym wśród absolwentów kierunków humanistycznych
- Niski udział osób dorosłych w kształceniu i szkoleniach (od 2008 r. ok. 4%), w szczególności osób starszych i niskowykwalifikowanych. W 2013 roku tylko 3,7% osób w wieku 25-64 lat kształciło się lub dokształcało
- Słaba integracja kształcenia i szkolenia z rynkiem pracy
- Zróżnicowany dostęp do infrastruktury edukacyjnej, w tym nowoczesnych technologii, TIK
- Niewystarczająca jakościowo i ilościowo infrastruktura edukacyjna i szkoleniowa.

Wyzwania:

- Poprawa dostępu i jakości edukacji na wszystkich jej etapach
- Zwiększenie powiązania systemu kształcenia i szkolenia z potrzebami rynku pracy
- Zmniejszenie barier dostępu do edukacji dla środowisk defaworyzowanych
- Wzrost uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniach
- Uzupełnianie luk w zakresie niezbędnej infrastruktury edukacyjnej
- Poprawa warunków kształcenia i szkolenia przez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Przewidywane pole interwencji – wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Poprawa dostępu i jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej – w ramach PI 10i.
- Dopasowane systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy – w ramach PI 10iii.
- Poprawa jakości szkolnictwa zawodowego – w ramach PI 10iv.
- Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową - w ramach PI 10a.

Planowane działania wpisują się w realizację priorytetu Strategii Europa 2020, mówiącego o rozwoju sprzyjającym włączeniu społecznemu i wspieraniu gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia. Odpowiadają na zalecenia 2 CSR 2014 w kwestiach lepszego dostosowania edukacji do potrzeb rynku pracy, zwiększenia dostępności programów przyuczania do zawodu i uczenia się poprzez praktykę, zacieśniania współpracy między szkołami a pracodawcami, zwiększenia uczestnictwa osób dorosłych

w uczeniu się przez całe życie w celu dostosowania podaży umiejętności do popytu na nie.

Interwencja wpisuje się w działania wskazane w WRS w zakresie równego dostępu do szkolnictwa wczesnego, podstawowego i średniego, zwiększania dostępności do LLL, zwiększania adekwatności systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. PP rekomenduje promowanie równego dostępu do wczesnej edukacji, kształcenia podstawowego i średniego, poprawę dostępności uczenia się przez całe życie, podnoszenie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej i lepsze dopasowanie systemów kształcenia i szkolenia o potrzeb rynku pracy. Ponadto działania te wpisują się w projekty przewodnie UE *Mobilna młodzież, Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* oraz *Europejska agenda cyfrowa*.

Obszary problemowe w Wielkopolsce

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku (dalej: SRWW), a także *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 – Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie* (dalej: KSRR) akcentują występowanie i dużą skalę wewnętrznego zróżnicowania województwa wielkopolskiego. W strategii regionalnej podkreślono wagę dynamicznych zmian zachodzących w metropolii poznańskiej, będącej czynnikiem rozwoju regionu, zaznaczając jednocześnie, że w pozostałej części województwa występują różnorodne problemy społeczne i gospodarcze. Cele zapisane w strategii regionalnej SRWW nawiązują do przyjętego modelu rozwoju województwa, zakładającego wzajemnie korzystne relacje między biegunami wzrostu a ich otoczeniami (tzw. rozwój dyfuzyjno-absorpcyjny).

Skala zróżnicowań wewnętrznych w regionie jest znaczna. W KSRR stwierdza się, że zróżnicowanie wewnątrzregionalne rozwoju społeczno-gospodarczego mierzone PKB per capita w podregionach o najwyższej i najniższej wartości w województwie należy do najwyższych wśród polskich województw – 3 miejsce po mazowieckim i małopolskim.

Z jednej strony istnieją obszary tradycyjnie uznawane za bieguny wzrostu, a z drugiej obszary opóźnione w rozwoju. W każdym z tych obszarów występują również zarówno enklawy problemowe, jak i enklawy względnego dobrobytu, uwidaczniające się we wszelkich analizach, szczególnie w układzie gminnym, ale także wewnątrz tych jednostek, szczególnie w miastach. Wielkości tych obszarów, jak i natężenie problemów na nich występujących są znacznie zróżnicowane.

SRWW zidentyfikowała m.in. czynniki kształtujące różnice występujące na poszczególnych terytoriach regionu. Do najistotniejszych z nich należą:

- metropolitalność i stopień powiązania z obszarem metropolitalnym,
- wiejski charakter obszaru,
- ranga ośrodka w systemie osadniczym oraz to, czy jest wyposażony w funkcje niezbędne do obsługi obszaru otaczającego,

- dostępność usług publicznych,
- dostępność komunikacyjna, w tym odległość od Poznania,
- stan środowiska przyrodniczego i kulturowego, przestrzeni rolniczej, stopień zagrożenia powodziowego, stan zasobów wodnych,
- występowanie funkcji schyłkowych, co wymaga restrukturyzacji, rewitalizacji, bądź odnowy,
- poziom zintegrowania społeczności lokalnej objawiający się między innymi aktywnością obywatelską,
- poziom rozwoju społeczności lokalnej objawiający się rozwojem gospodarki społecznej.

Wymienione czynniki na poszczególnych obszarach występują w różnych proporcjach. Poszczególne obszary w regionie mają dobrą sytuację pod jednymi względami, a pod innymi niekorzystną.

Te czynniki stanowią podstawę terytorialnego ukierunkowania celów w SRWW. Tego rodzaju obszary stanowią przedmiot potencjalnej, koniecznej interwencji, określony zarówno w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (KPZK – jako obszary funkcjonalne), jak i KSRR (jako Obszary Strategicznej Interwencji – OSI).

W okresie 2014-2020 w ramach UP przewidziano dla tych obszarów koncentrację wsparcia m.in. środkami wspólnotowymi w wymiarze terytorialnym na wyodrębnionych obszarach strategicznej interwencji państwa. W Wielkopolsce, zgodnie z KSRR oraz UP, wyznaczone zostaną obszary w ramach **5** krajowych OSI:

- OSI Miasta wojewódzkie i ich obszary funkcjonalne.
- OSI Miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji.
- OSI Obszary wiejskie o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.
- OSI Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.
- OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Poza wymienionymi krajowymi OSI w Wielkopolsce wyróżnić można także inne obszary (o znaczeniu regionalnym), które pod różnym względem można uznać za problemowe. SRWW odnosząc tego rodzaju obszary do wyszczególnionych w dokumentach krajowych (KSRR oraz KPZK), zidentyfikowała problemy, które kumulując się w przestrzeni, mogą także być podstawą do terytorialnego ukierunkowania interwencji regionalnego programu operacyjnego. Te problemy dotyczą przede wszystkim:

- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- ośrodek regionalny,

- ośrodki subregionalne,
- ośrodków lokalnych,
- wiejskich obszarów funkcjonalnych.

Dystans województwa wielkopolskiego do celów krajowych strategii Europa 2020 w zakresie zatrudnienia i redukcji ubóstwa

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20 – 64 lat w województwie wielkopolskim wynosił w 2012 r. 65,9% i wartość ta była wyższa od wartości krajowej wynoszącej 64,9%. Na podstawie analiz społeczno – gospodarczych szacuje się, iż w latach realizacji WRPO 2014+ wskaźnik ten będzie systematycznie wzrastał osiągając wartość 70,0%, 72,1%, 74,5% odpowiednio w latach 2018, 2020 i 2023[4].

Cel krajowy ustalony dla Polski w obszarze redukcji liczby osób pozostających w ubóstwie jako 1,5 mln osób został osiągnięty w 2012 r. Należy jednak kontynuować działania mające na celu dalsze ograniczanie skali ubóstwa oraz utrwalenie osiągniętego dotychczas efektu w tym zakresie. Dla określenia pozycji województwa względem wartości krajowych stosowany jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym. W przypadku województwa wielkopolskiego wynosił on w 2012 r. 19,7% i wartość ta była znacznie wyższa od wartości krajowej 16,2%. Z analizy trendów w tym zakresie wynika, że wartość tego wskaźnika będzie nieznacznie rosła w 2018 do 19,8%, w 2020 do 19,9%, a w 2023 r. do 20,1%[5].

Należy podkreślić, iż oba ww. wskaźniki służą jedynie rozpoznaniu ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie i ewentualnym decyzjom w zakresie wdrażania WRPO 2014+. Nie są one wskaźnikami rezultatu interwencji WRPO 2014+ i nie mogą być przedmiotem odpowiedzialności RPO. UP wskazuje, iż wpływ interwencji EFSI na ich osiąganie jest bardzo ograniczony (do rzędu 4-8%), a ich zmienność zależna jest od ogólnych czynników natury społeczno-gospodarczej oraz zmian legislacyjnych pozostających zasadniczo poza sferą oddziaływania RPO.

Zakres WRPO 2014+ jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla regionu w głównych dokumentach strategicznych i uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty. W tym kontekście, pod uwagę brana jest analiza społeczno-ekonomiczna – uaktualniana i przedstawiana zgodnie z ustaleniami z Komisją Europejską – uwzględniająca listę elementów zestawu diagnostycznego uzgodnionego z Komisją Europejską (w zależności od dostępności danych)[6].

Realizacja zaleceń CSR dla Polski na 2014 rok

WRPO 2014+ w zakresie swych kompetencji uwzględnia Zalecenia Rady sprawie krajowego programu reform Polski na 2014 r. oraz zawierającego opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2014 r. i zapewnia wkład do realizacji następujących zaleceń Rady:

- Zalecenie 1:

Interwencje w ramach WRPO 2014+ będą miały wkład w lepsze ukierunkowanie polityki społecznej oraz poprawę efektywności kosztowej wydatków i ogólnej wydajności sektora opieki zdrowotnej.

- Zalecenie 2:

Zgodnie z zaleceniem interwencje w ramach WRPO 2014+ mają na celu uzyskanie efektów w takich obszarach, jak lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy, zwiększenie dostępności programów przyuczania do zawodu i uczenia się poprzez praktykę oraz zacieśnianie współpracy między szkołami a pracodawcami w tym zakresie. Zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie w celu dostosowania podaży umiejętności do popytu na nie.

- Zalecenie 3:

Interwencje WRPO 2014+ będą miały na celu dążenie do podniesienia współczynnika aktywizacji zawodowej kobiet, w szczególności przez zwiększenie dostępności wysokiej jakości, przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej oraz zwiększenie szans starszych pracowników na zatrudnienie tak, aby podnieść wiek dezaktywizacji zawodowej.

- Zalecenie 4:

Interwencje w ramach WRPO 2014+ będą miały na celu lepsze dostosowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji.

- Zalecenie 5:

WRPO 2014+ przyczyni się do odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w łańcuchu energetycznym, do zapewnienia skutecznej realizacji projektów inwestycyjnych w dziedzinie kolejnictwa i poprawy gospodarowania odpadami.

Wkład WRPO 2014+ w realizację dokumentów regionalnych

Przewidywane pole interwencji w ramach WRPO 2014+ realizować będzie cele strategiczne i operacyjne zaktualizowanej *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020*. Zgodnie z nakreśloną w tym dokumencie wizją województwa, według której Wielkopolska 2020 roku – w wyniku stopniowego osiągania celów strategii - ma być regionem inteligentnym[7], innowacyjnym i spójnym, gdzie m.in.:

- efektywnie wykorzystywany jest potencjał wewnętrzny,
- istnieje klimat dla innowacji we wszystkich sferach funkcjonowania regionu,
- konkurencyjność budowana jest na wzajemnie korzystnych powiązaniach funkcjonalnych między ośrodkami wzrostu a ich otoczeniem, co generuje korzystne procesy dyfuzyjne i absorpcyjne,
- priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja,
- jednym z głównych priorytetów jest prowadzenie rozwoju regionu z uwzględnieniem dbałości o potrzeby ochrony środowiska, czyli zielony aspekt rozwoju,
- mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną,
- wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego,
- każdy mieszkaniec ma dostęp do podstawowych standardów usług społecznych,
- przestrzeń województwa pozbawiona jest barier dla mobilności mieszkańców.

Urzeczywistnieniu tej wizji służyć ma realizacja następującego celu generalnego SRWW: Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Strategia jest jednym z głównych dokumentów, który stanowi punkt wyjścia do określenia strategii WRPO 2014+ oraz jego celów. Uwzględnia ona sposób myślenia o rozwoju, zarówno na poziomie wspólnotowym, jak i krajowym. Przede wszystkim jako podstawę przyjmuje włączenie społeczne, innowacyjność oraz wyzwania demograficzne i środowiskowe. Taka filozofia myślenia jest zbieżna z filozofią polityki UE, w tym Strategii Europa 2020, a także z filozofią polityki rozwoju państwa.

Ważne dla konstrukcji Programu oraz dla sposobu jego wdrażania są następujące, ogólne wspólnotowe zasady:

- Strategiczne podejście – rozwój Wielkopolski wymaga podejścia strategicznego i operacyjnego.
- Koordynacja – jakość i skuteczność WRPO 2014+ zależą od komplementarności jego zapisów z planistycznymi dokumentami unijnymi i krajowymi.
- Koncentracja tematyczna – WRPO 2014+ powinien koncentrować się na najważniejszych problemach rozwojowych.
- Warunkowość – Warunkiem kontynuacji realizacji WRPO 2014+ jest uzyskiwanie efektów na etapach pośrednich.
- Podejście terytorialne – WRPO 2014+ musi uwzględniać zróżnicowania terytorialne, w tym specyfikę poszczególnych części województwa.

- Reforma systemu wdrażania – Procedury realizacji WRPO 2014+ powinny być stopniowo upraszczane, a obciążenia beneficjentów powinny maleć.

Na zakres pola interwencji oraz kształt strategii realizacji Programu mają wpływ także inne dokumenty regionalne. Przede wszystkim ustalenia Regionalnej Strategii Innowacji, zgodnie z którą do najważniejszych kierunków polityki zorientowanej na wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności Wielkopolski powinny należeć:

- W ramach zarządzania regionem:
  - konsekwentnie realizowana i spójna polityka innowacyjna i gospodarcza,
  - poprawa sprawności instytucjonalnej.
- W ramach podsystemu gospodarczego:
  - działania ukierunkowane na wzmacnianie innowacyjności przedsiębiorstw,
  - wspieranie zmiany struktury gospodarki na odpowiadającą gospodarce opartej na wiedzy, w tym rozwój sektorów wysokiej i średniej techniki, zaawansowanych usług oraz sektorów kreatywnych i sektora kultury.
- W ramach podsystemu społecznego:
  - poprawa jakości edukacji,
  - poprawa wydajności pracy, szczególnie w podregionach poza centrum województwa.
- W ramach podsystemu przestrzennego:
  - poprawa stanu infrastruktury transportowej i informatycznej,
  - dostępność wyspecjalizowanej infrastruktury innowacyjnej we wszystkich subregionach.

Ponadto Program przyczyni się do wspierania inteligentnych specjalizacji (IS), wskazujących priorytety dla Wielkopolski w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej do 2020 roku. Wsparcie inteligentnych specjalizacji przyczyni się do realizacji Strategii Europa 2020 – wpisuje się w priorytet Rozwój inteligentny oraz w projekt przewodni *Unia innowacji*. Zgodnie z koncepcją przedsiębiorczego odkrywania proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji stanowi proces ciągły, otwarty, angażuje partnerów gospodarczych i naukowych, a także społeczeństwo obywatelskie. Bazą dla identyfikacji priorytetowych obszarów rozwoju Wielkopolski są pogłębione analizy w zakresie endogenicznych potencjałów w nauce i gospodarce oraz potrzeb rozwoju branż i dziedzin zgłaszanych przez środowisko gospodarcze i naukowe.

Realizacja strategii inteligentnej specjalizacji podlega stałemu monitorowaniu. Bieżące monitorowanie prowadzonych działań na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji oraz sytuacji gospodarczej, a także potrzeby zgłaszane przez środowisko gospodarcze i naukowe, pozwolą w przyszłości na sprawną aktualizację obszarów inteligentnych specjalizacji. W Wielkopolsce prace mające na celu wyłonienie inteligentnych specjalizacji regionu powinny zakończyć się do końca I kwartału 2015 roku.

System monitorowania i aktualizacji IS

System monitorowania i ewaluacji wielkopolskiej strategii inteligentnych specjalizacji jest integralną częścią aktualizowanej Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020 (RIS3). Opiera się na założeniu monitorowania interwencji w zakresie polityki innowacyjnej zgodnie z jej logiką tak, aby możliwe było śledzenie zachodzących zmian gospodarczych za pomocą wskaźników. Opracowanie ww. systemu ma na celu ocenę postępów w realizacji strategii oraz wypracowanie wniosków i rekomendacji związanych z koniecznością jej ewentualnej aktualizacji lub modyfikacji sposobu wdrażania. Wyniki monitoringu i ewaluacji będą również stanowić podstawę do doprecyzowania wyłonionych obszarów IS regionu oraz do weryfikacji słuszności ich wyboru przy zmieniających się permanentnie warunkach gospodarczych. System monitorowania uwzględniać będzie również obserwację wspomnianych wyżej zmian gospodarczych, stopnia realizacji założonych wskaźników i osiąganych celów, a w konsekwencji identyfikację nowych wyłaniających się przewag konkurencyjnych regionu. System monitoringu został opracowany zgodnie z zaleceniami zawartymi w poradniku S3, opisami metodyk i dobrych praktyk regionów europejskich publikowanymi w ramach Regional Innovation Monitor, doświadczeniami z projektów INTERREG IVC – Scinnopoli i Know Hub oraz zaleceniami krajowej Grupy Roboczej ds. IS.

Monitoring i ewaluacja będą ściśle powiązane z procesem przedsiębiorczego odkrywania realizowanym w regionie. Uzyskiwane wyniki będą prezentowane i dyskutowane w ramach Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji będącym kontynuacją prac grup roboczych powołanych do identyfikacji obszarów specjalizacji. Wnioski z dyskusji będą podstawą do decyzji w sprawie aktualizacji strategii. Planowana jest co najmniej jedna aktualizacja dokumentu w trakcie okresu programowania.

Wielkopolskie IS nie stanowią zamkniętego katalogu, lecz otwarty proces, który podlega ciągłemu monitorowaniu i reagowaniu na zmiany gospodarcze. W przypadku wykazania w wyniku monitorowania potrzeby przedefiniowania określonych już specjalizacji lub wyłaniania się potencjalnych nowych, na bieżąco podejmowane będą działania uzupełniające, prowadzące do aktualizacji zidentyfikowanych regionalnych specjalizacji.

System monitoringu i ewaluacji składać się będzie z następujących elementów:

- *Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji - obsługa systemu monitoringu zgodnie z opracowanymi wytycznymi i zastosowaniem narzędzi monitorujących - w tym zbieranie danych i raportowanie do systemu monitoringu;*
- *Wielkopolskie Forum Inteligentnych Specjalizacji - realizacja stałego procesu przedsiębiorczego odkrywania, konsultacja wyników monitoringu oraz opracowywanie rekomendacji dotyczącej ewentualnej aktualizacji obszarów specjalizacji RIS3;*

ponadto utworzono platformę informatyczną pełniącą funkcje: informacyjną, wymiany doświadczeń pomiędzy podmiotami regionalnego systemu innowacji oraz promocyjną.

WRPO 2014+ realizować będzie także ustalenia *Strategii Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku*. Jest to bardzo ważna kwestia, bowiem

rozwój włączający jest jednym z priorytetów Strategii Europa 2020. Zgodnie z tym dokumentem polityka społeczna województwa wielkopolskiego stanowi integralną część rozwoju, a realizacja strategii i polityki społecznej województwa wielkopolskiego sprzyjać ma:

- Zrównoważonemu rozwojowi
- Budowaniu spójnych i funkcjonalnych społeczności
- Ochronie podmiotowości i promocji zaradności obywateli
- Ustaleniu pewnego minimum i hierarchii chronionych zasad i priorytetów
- Realnemu udziałowi podmiotów niepublicznych w tworzeniu i realizacji programów społecznych

Źródłem istotnych przesłanek w ostatecznym ukształtowaniu pola interwencji WRPO 2014+ były także wyniki ewaluacji ex ante projektu Programu.

Cel Programu

Biorąc pod uwagę potencjały i wyzwania rozwojowe, jakie zidentyfikowano na etapie diagnozowania sytuacji w województwie, cele innych polityk, w tym przede wszystkim Strategii Europa 2020, a także cele dokumentów regionalnych, w szczególności SRWW przyjęto następujący cel główny Programu:

„POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI I SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA”

[1] Zalecenie Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2014 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2014 rok. Bruksela, dnia 2.6.2014, COM(2014) 422 final.

[2] Wstępne dane na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 r.

[3] Wartość wskaźnika została oszacowana przy użyciu danych Eurostatu i GUS (wskaźnik ubóstwa po uwzględnieniu transferów społecznych). Więcej w raporcie „Ewaluacja ex ante projektu Regionalnego programu operacyjnego dla Wielkopolski na lata 2014 – 2020”.

[4] Wartość wskaźnika została oszacowana przy użyciu makroekonomicznego regionalnego modelu Hermin dla województwa wielkopolskiego oraz danych Eurostat. Więcej w raporcie „Ewaluacja ex ante projektu Regionalnego programu operacyjnego dla Wielkopolski na lata 2014 – 2020”.

[5] Wyznaczenie tendencji na podstawie regresji innych stopni (potęgowej, logarytmicznej, czy wykładniczej) daje podobny obraz, czyli mniejsze lub większe tempo zmniejszania się wartości wskaźnika zagrożenia ubóstwem względnym do 2023 roku.. Należy przy tym podkreślić, iż w okresie będącym podstawą prognozy (lata 2005 – 2013) wahania wartości tego wskaźnika obejmowały przedział od 18,4 do 21,3%, a więc były wielokrotnie większe zarówno od zmiany prognozowanej na 2023 rok, jak i od zmian z roku do roku. Oznacza to, iż po pierwsze, niezależnie od zastosowanej metody wyznaczania trendu, za każdym razem wynik nie jest istotny statystycznie (na przykład dla regresji liniowej R2 wynosi 0,0023), a po drugie, nie ma wiarygodnej metody prognozowania wartości tego parametru w tak długiej perspektywy czasowej.

[6] Zestaw diagnostyczny uzgodniony z Komisją Europejską nie stanowi przedmiotu sprawozdawczości w rozumieniu właściwych przepisów dotyczących sprawozdawczości rocznej.

[7] Inteligentny, czyli oparty na edukacji, wiedzy, badaniach, technologiach informacyjnych i komunikacyjnych.

1.1.2 Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem umowy partnerstwa, w oparciu o identyfikację potrzeb regionalnych oraz, w stosownych przypadkach, potrzeb krajowych, w tym potrzeb w zakresie sprostania wyzwaniom wskazanym w stosownych zaleceniach dotyczących poszczególnych państw, przyjętych zgodnie z art. 121 ust. 2 TFUE, i w stosownych zaleceniach Rady przyjętych zgodnie z art. 148 ust. 4 TFUE, uwzględniając wyniki ewaluacji ex ante.

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
01 - Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy	Realizacja PI wpisuje się w Strategię Europa 2020, w priorytet rozwój inteligentny, oraz w projekt przewodni *Unia innowacji*. Wpisuje się również w obszar priorytetowy Krajowego Programu Reform. Europa 2020 (dalej KPR) - Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w Strategię na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (dalej SOR), a także w PP - Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. PI pozwoli na realizację strategii rozwoju inteligentnych specjalizacji. Zainwestowane środki publiczne uaktywnią potencjał nauki i badań, staną się

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		dźwignią dla nakładów na B+R, w szczególności prywatnych, a także zwiększą ilość prowadzonych badań stosowanych. Umożliwią ponadto stworzenie bazy dla rozwoju inteligentnych regionalnych specjalizacji.
01 - Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu	Niewystarczające powiązania przedsiębiorstw z sektorem B+R jest jedną z gł. słabości gospodarki regionu. PI wpisuje się w Strategię Europa 2020, oraz w projekt przewodni *Unia innowacji*. Wpisuje się w obszar priorytetowy KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w SOR, a także w PP w zwiększanie prywatnych inwestycji w badania i innowacje. Ponadto jest zgodny z zaleceniem 4 CSR 2014 lepszego dostosowania instrumentów do danych cyklów innowacji. PI, wraz z PI 1a, przez wsparcie inteligentnych specjalizacji dają możliwość zwiększania innowacyjności, wzmocnienia regionalnych specjalizacji oraz komercjalizacji tworzonych w regionie technologii,. Wpłynie to na wzrost liczby firm wysokiej technologii, innowacyjnych, a także na większe zaangażowanie sektora prywatnego w finansowanie sektora B+R, wzmocnienie współpracy strefy B+R z przedsiębiorcami, a oferta uczelni i jednostek B+R zostanie dostosowana do potrzeb gospodarki.
02 - Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia	Zastosowanie TIK w sferze publicznej stanowi szczególne wyzwanie, co wynika ze skali

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
informacyjno-komunikacyjnych		opóźnień w tym zakresie. Upowszechnienie TIK w sferze publicznej przyczyni się do realizacji założeń projektu przewodniego *Europejska agenda cyfrowa*, SOR, a także PP (Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom - rozwój e-gospodarki). Daje możliwość wykorzystania infrastruktury Internetu szerokopasmowego, wspartej w latach 2007-2013, co skutkować będzie poprawą funkcjonowania regionu w różnych sferach. PI przyczyni się do zwiększenia informatyzacji instytucji publicznych oraz do podniesienia liczby oraz jakości usług elektronicznych skierowanych do obywateli, w szczególności w obszarach e- zdrowia, geoinformacji i e-administracji. Poprawie ulegnie stopień digitalizacji zasobów sfery publicznej.
03 - Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości	W sytuacji znacznych niedoborów na rynku pracy przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza, przejawiające się gł. samozatrudnieniem są ważnym instrumentem przeciwdziałania tym negatywnym zjawiskom. Własny biznes jest uzupełnieniem dla takich projektów przewodnich, jak *Mobilna młodzież*, czy *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*. Wpisuje się w obszar priorytetowy KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w SOR, a także w PP – zwiększanie innowacyjności i

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		konkurencyjności przedsiębiorstw. Kluczową przesłanką dla tego priorytetu są ograniczone możliwości inkubacji przedsiębiorstw oraz inwestowania. Rozwój istniejącej oraz budowa nowej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym budowa lub modernizacja układu komunikacyjnego terenów inwestycyjnych, w ramach PI przyczyni się do budowania oferty inwestycyjnej sprzyjającej wzrostowi przedsiębiorczości w regionie.
03 - Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia	Jednym z warunków realizacji założeń projektu przewodniego *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* jest rozwój nowych modeli biznesowych, a w szczególności internacjonalizacja przedsiębiorstw. Nowe modele biznesowe w tym zakresie są konieczne, by sprostać konkurencji. Realizacja PI wpisuje się w obszar priorytetowy KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w SOR, a także w PP-Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Globalizacja może być źródłem korzyści dla przedsiębiorstw. Realizacja PI zwiększy umiędzynarodowienie przedsiębiorstw z województwa nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu, a także wspierać będzie

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		promocję gospodarczą i turystyczną regionu w wymiarze krajowym i międzynarodowym, co przełoży się w dłuższej perspektywie na rozwój regionu.
03 - Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	Zwiększanie wydajności przedsiębiorstw, głównie przez innowacje, rozwiązania handlu elektronicznego, jest jednym z zaleceń PP. Konkurencyjność przedsiębiorstw na pierwszy plan wysuwa projekt przewodni Strategii Europa 2020 *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* oraz *Europejska agenda cyfrowa*. Realizacja PI wpisuje się w priorytet KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w SOR, a także w PP - Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Wsparcie potencjału przedsiębiorstw w regionie jest podstawowym priorytetem Programu. PI wpisuje się także w zalecenie 5 CSR 2014 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii.
04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Region posiada znaczące, ale słabo wykorzystane warunki dla produkcji OZE. Ponadto infrastruktura elektroenergetyczna jest w złym stanie technicznym, co ogranicza jej wykorzystanie. PI pozwoli m.in. rozwinąć wykorzystanie OZE oraz ograniczyć emisyjność gospodarki. Inwestowanie w ten sektor pozwoli docelowo na osiągnięcie jednego z celów Strategii Europa 2020, jakim jest cel 20/20/20 w

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		zakresie klimatu i energii. Realizacja PI przyczyni się do spełnienia wymagań dyrektywy 2009/28/WE, wpisuje się w SOR, a także w PP - Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną. PI wpisuje się w zalecenie 5 CSR 2014 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii, a także przyspieszenia i rozszerzenia rozbudowy sieci energetycznej, oraz w Cel 2. Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (dalej BEiŚ).
04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym	W sferach publicznej i mieszkaniowej w regionie tkwią nadal duże możliwości oszczędzania energii. Niska efektywność energetyczna tej sfery jest jednym z kluczowych problemów regionu. Bez interwencji w tym zakresie nie można osiągnąć celu środowiskowego Strategii Europa 2020. PI wpisuje się w SOR, a także w PP - Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną oraz pozwoli na realizację Dyrektywy 2002/91/EC, a także Dyrektywy 2012/27/UE. PI wpisuje się także w zalecenie 5 CSR 2014 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii oraz w Cel 2. BEiŚ - zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię w zakresie poprawy efektywności energetycznej.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		Realizacja PI będzie miała wpływ na zmniejszenie energochłonności w sferach publicznej i mieszkaniowej.
04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	Projekt przewodni *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* zakłada realizację planów działań m.in. na rzecz ograniczania emisji substancji do atmosfery. Strategie/plany są szczególnie potrzebne na obszarach miejskich, gdzie występują przekroczenia standardów jakości powietrza. Realizacja PI uwzględni zalecenia Dyrektywy 2010/75/UE oraz Dyrektywy 2008/50/WE, a także PP w zakresie rozszerzenia i modernizacji infrastruktury transportowej i czystego transportu miejskiego. Wpisuje się także w SOR. Działania podjęte w ramach PI przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, szczególnie na obszarach miejskich, gdzie występuje kumulacja emisji pyłów i gazów, pochodzących głównie z tzw. niskiej emisji, związanej z lokalnymi kotłowniami węglowymi i ogrzewaniem budynków indywidualnych oraz emisji komunikacyjnej, związanej z komunikacją indywidualną i miejskimi systemami komunikacji zbiorowej.
05 - Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	Realizacja tego PI jest narzędziem osiągania celów klimatycznych sformułowanych w Strategii Europa 2020, a także w dokumentach krajowych (SOR,

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		BEiŚ, *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* – dalej SPA 2020). W regionie susze i zagrożenia powodziowe to zjawiska stanowiące szczególne zagrożenie dla gospodarki regionu. Kwestie te podkreślane są w PP. PI wniesie wkład w osiąganie celów wskazanych w *Białej Księdze* i *Strategii UE w zakresie przystosowania się do zmian klimatu*. Realizacja PI pozwoli na zwiększenie uodpornienia tych obszarów regionu, na których występują zagrożenia związane ze zjawiskami naturalnymi, głównie przez zwiększenie tzw. małej retencji wodnej, ochronę obszarów narażonych na powodzie i suszę. Przyczyni się także do zwiększenia potencjału ratowniczego odpowiednich służb.
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	Województwo jest zobowiązane do uporządkowania gosp. odpadami zgodnie z zapisami Dyrektyw 2008/98/WE oraz 1993/31/UE, wg których do 2020 roku niezbędne jest przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów, przynajmniej takich frakcji jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych, wagowo na poziomie minimum 50% oraz redukcja udziału odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, do poziomu 35% w 2020 roku w stosunku do całkowitej ilości (wagi) tych odpadów

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		wytworzonych w 1995. Realizacja PI wpisuje się w PP Ochrona środowiska i usprawnione zarządzanie zasobami naturalnym, a także w zalecenie 5 CSR 2014 dotyczące poprawy gosp. odpadami. Realizacja PI jest związana z priorytetem Strategii Europa 2020 Zrównoważony rozwój. PI przez realizację planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego oraz planu inwestycyjnego wpłynie na zwiększenie stopnia powtórnego wykorzystania odpadów i zmniejszenie ilości odpadów składowanych.
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	Działania w zakresie gospodarki wodnej wynikają przede wszystkim z ustaleń Dyrektywy 2000/60/WE ustanawiającej ramy unijnego działania w dziedzinie polityki wodnej (Ramowa Dyrektywa Wodna), Dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, a także z *Krajowego Planu Oczyszczania Ścieków Komunalnych*. Realizacja PI jest ściśle związana z priorytetem Strategii Europa 2020 Zrównoważony rozwój oraz z jej projektem przewodnim *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*. Realizacja PI wpisuje się także w SOR. Realizacja PI pozwoli na poprawę nienajlepszej sytuacji w województwie pod względem oczyszczania ścieków, przyczyniając się do zwiększenia liczby mieszkańców Wielkopolski korzystających z

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		sieci kanalizacyjnej i ulepszonego oczyszczania ścieków. Przyczyni się więc w efekcie zarówno do poprawy czystości wód w województwie, jak i poza jego obszarem.
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	Wielkopolska charakteryzuje się stosunkowo dużym odsetkiem terenów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (dalej: PZPWW) do tych dwóch kategorii obszarów funkcjonalnych zalicza praktycznie całą powierzchnię województwa. Dziedzictwo kulturowe wymaga ochrony, ponieważ jego zasoby często wymagają pilnych działań zabezpieczających. Ten kierunek wsparcia podkreślany jest w SOR i KPZK. Ponadto, ochrona tego potencjału tworzy fundamenty rozwoju gospodarczego, szczególnie rozwoju turystyki. Efektem realizacji działań w ramach PI będzie przede wszystkim poprawa stanu bogatego dziedzictwa kulturowego w Wielkopolsce (w tym zabytków).
06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	Środowisko przyrodnicze regionu, w szczególności obszary chronione, w tym NATURA 2000, wymagają działań ochronnych. Przede wszystkim istnieje potrzeba spełnienia wymogów Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz Dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Działania w ramach tego PI odpowiadają projektowi przewodniemu *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*. Działania podjęte w PI, mające na celu ochronę różnorodności biologicznej regionu, przyczynią się do poprawy stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, poprawy standardu wyposażenia i bazy technicznej na obszarach chronionych, w tym infrastruktury związanej z edukacją ekologiczną.
07 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Zły stan infrastruktury drogowej oraz słabe połączenia zarówno z siecią TEN-T, jak i wewnątrz regionu, uzasadniają inwestycje w tym zakresie. Zły stan tej infrastruktury skutkuje ograniczeniami w wymianie gospodarczej oraz pogarsza warunki inwestowania, co przekłada się na całość sytuacji społeczno-gospodarczej. Inwestycje w tym zakresie są zgodne ze stanowiskiem w PP, wpisują się także w SOR. Realizacja PI przyczyni się do niwelowania różnic dostępności transportowej do regionu i wewnątrz jego obszaru, a także do wzrostu poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego. W wyniku budowy obwodnic nastąpi przeniesienie ruchu tranzytowego na peryferia miast, co pozwoli na zmniejszenie uciążliwości związanych z istnieniem w nich w wielu jeszcze przypadkach

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		ruchu tranzytowego. Inwestycje w infrastrukturę drogową, niezależnie od ich rangi administracyjnej, pozwolą na generowanie szlaków komunikacyjnych zwiększających spójność komunikacyjną regionu oraz jego połączenia z siecią TEN-T
07 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu	Mimo znacznych inwestycji w sektor kolejowy, wymaga on nadal dużych nakładów. Bez tych inwestycji nie można tworzyć alternatywy dla transportu samochodowego, rozwijając transport zbiorowy. PP rekomenduje inwestowanie w istniejące korytarze kolejowe w celu eliminowania poważnych luk w tym zakresie. PI realizować będzie także zapisy PP w zakresie modernizacji jakości infrastruktury transportowej, w szczególności kolejowej, cele SRK, a także zalecenie 5 CSR 2014 dotyczące skutecznej realizacji inwestycji w dziedzinie kolejnictwa. Niski stan techniczny i dekapitalizacja wielu odcinków regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego stanowią istotne bariery rozwojowe regionu. Realizacja PI pozwoli na poprawę warunków podróżowania na najbardziej zdekapitalizowanych odcinkach linii kolejowych regionu, przyczyniając się w efekcie do zwiększenia mobilności mieszkańców Wielkopolski oraz do zmiany proporcji między transportem indywidualnym i

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		zbiorowym.
08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	W CSR 2014 wskazuje się na zwiększenie udziału kobiet i osób starszych w rynku pracy. WRS wskazuje na poprawę dostępu do zatrudnienia osób poszukujących pracy i biernych zawodowo. W PP wskazuje się osoby młode i starsze jako znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE *Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* oraz *Europejską agendą cyfrową* oraz wpisuje się w SOR. Rezultatem realizacji tego PI będzie wzrost zatrudnienia osób, w tym znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy oraz większa elastyczność zaspokajania potrzeb rynku pracy.
08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	W CSR 2014 wskazuje się na zwiększenie udziału kobiet i osób starszych w rynku pracy. W WRS wskazuje się na poprawę dostępu do zatrudnienia osób poszukujących pracy, biernych zawodowo, wspierania samozatrudnienia i przedsiębiorczości. W PP rekomenduje się podobne działania. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE *Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* i *Europejską agendą cyfrową*. W regionie, podobnie jak w kraju, obserwuje się bariery rozpoczynania działalności gospodarczej, związane z trudnościami pozyskania

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		finansowania ze źródeł komercyjnych i brakiem zabezpieczeń. Efektem realizacji tego PI będzie wzrost przedsiębiorczości i utrwalanie się skali i kultury przedsiębiorczości w regionie.
08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	W CSR 2014 wskazuje się na zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy przez udoskonalenie systemu opieki nad dziećmi. W PP rekomenduje się poszerzenie oferty usług opieki nad dziećmi. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE *Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*. KPR wskazuje na potrzebę wsparcia działań na rzecz godzenia ról zawodowych i rodzinnych. SOR podkreśla konieczność zwiększenia aktywności zawodowej osób, dla których opieka nad dziećmi może stanowić barierę w powrocie na rynek pracy. Sytuacja kobiet i mężczyzn na regionalnym rynku pracy jest zróżnicowana. Włączenia osób powracających na rynek pracy po urlopie macierzyńskim, lub opiekujących się nad inną osobą zależną, nie ułatwiają utrudniony dostęp do instytucji opieki nad małymi dziećmi, czy brak powszechności stosowania elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy. Realizacja PI poprawi dostęp do zatrudnienia kobiet.
08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	W WRS wskazuje się na konieczność przystosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian. W PP

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		rekomenduje się podobne działania. Zakres interwencji jest zgodny z *Programem na rzecz nowych umiejętności* i *zatrudnienia* i *Europejską agendą cyfrową*. KPR wskazuje na potrzebę rozwoju kapitału intelektualnego w przedsiębiorstwach, promocję postaw przedsiębiorczych jako kluczowe czynniki rozwoju gospodarczego. Wsparcie rozwoju kompetencji i kwalifikacji pracowników, w tym kadry zarządzającej i przedsiębiorców będzie sprzyjać zwiększeniu adaptacyjności wielkopolskich firm/zakładów pracy do zmian w gospodarce.
08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się	W CSR 2014 wskazuje się na poprawę efektywności kosztowej wydatków i ogólnej wydajności sektora opieki zdrowotnej. W WRS wskazuje się na konieczność wsparcia działań w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się. W PP rekomenduje się działania na rzecz przedłużenia zdrowszego życia zawodowego przez opracowanie działań na rzecz promowania zdrowego stylu życia oraz zajęcie się kwestią czynników ryzyka związanych ze zdrowiem. Na poziomie krajowym SOR przewiduje działania z zakresu zdrowia publicznego. Zachowanie zdrowia oraz aktywności mieszkańców przekłada się na produktywność i konkurencyjność regionu, co uzasadnia realizację tego PI.
09 - Promowanie	9a - Inwestycje w infrastrukturę	Realizacja PI jest istotnym

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych	uzupełnieniem działań na rzecz włączenia na rynek pracy, w tym włączenia społecznego. WRS wskazuje na zwiększanie dostępności do usług opieki zdrowotnej i usług socjalnych. PP rekomenduje działania na rzecz przedłużenia zdrowszego życia zawodowego przez zajęcie się kwestią czynników ryzyka związanych ze zdrowiem. Na poziomie krajowym SOR przewiduje działania z zakresu zdrowia publicznego. KPR, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (dalej: SRKL) i Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu wskazują na wsparcie rozwoju usług na rzecz grup wykluczonych, w tym zapobieganie niepewności mieszkaniowej. PI wpisuje się także w zalecenie 1 CSR 2014 dotyczące lepszego ukierunkowania polityki społecznej oraz poprawy efektywności kosztowej wydatków i ogólnej wydajności sektora opieki zdrowotnej.
09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	Jednym z problemów rozwoju Wielkopolski jest funkcjonowanie części mieszkańców w niesprzyjających otoczeniach. Potęguje to w wielu miejscach problemy społeczne oraz zwiększa skalę wykluczeń i zagrożeń tym zjawiskiem. PP rekomenduje w tym zakresie rewitalizację fizyczną, gospodarczą i społeczną ubogich społeczności miejskich i wiejskich. KPR, SOR, SRKL i *Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu* wskazują na wsparcie rozwoju usług na rzecz grup wykluczonych, w tym

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		zapobieganie niepewności mieszkaniowej. Z PI związany jest również rozwój gosp. społ., którego skala w regionie jest nadal mała. Wsparcie w tym kierunku wpisuje się w WRS, *Europejski Program walki z ubóstwem*, SOR, Strategię Rozwoju Kapitału Społecznego (dalej: SRKS) oraz krajowy i regionalny program rozwoju ekonomii społecznej.
09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	PI wpisuje się CSR 2014 w związku z lepszym ukierunkowaniem polityki społecznej. W WRS oraz PP wskazuje się na aktywne włączanie społeczne. KPR, SOR, SRKL i *Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu* wskazują na silne powiązanie ubóstwa i wykluczenia społecznego z sytuacją osób na rynku pracy oraz potrzebę realizacji działań poprawiających zdolność do pracy osób biernych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym. PI wpisuje się w *Europejski Program walki z ubóstwem* oraz *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia, Europejską agendę cyfrową*. Realizacja PI stanowi istotne uzupełnienie działań związanych z włączeniem na rynek pracy. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub wykluczone bardzo często wymagają kompleksowego i długofalowego wsparcia.
09 - Promowanie	9iv - Ułatwianie dostępu do	Wzrost w regionie liczby osób

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	zagrożonych wykluczeniem społecznym wymaga poprawy dostępu do odpowiedniej jakości usług społecznych. W WRS i PP rekomenduje się zwiększanie dostępności do usług opieki zdrowotnej i usług społecznych. Wpisują się one w *Europejski Program walki z ubóstwem, Europejską agendę cyfrową*. KPR, SOR, SRKL i *Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu* wskazują na inne niż bezrobocie przesłanki ubóstwa. Zaznaczają potrzebę rozwoju usług na rzecz grup wykluczonych: rodzin, młodzieży, osób starszych i niesamodzielnych. PI wpisuje się także w zalecenie 1 CSR 2014 dotyczące lepszego ukierunkowania polityki społecznej oraz poprawy efektywności kosztowej wydatków i ogólnej wydajności sektora opieki zdrowotnej. Specyfika usług społecznych polega na tym, iż mają one nierynkowy charakter, ale poprawa dostępu do nich polepsza warunki życia jednostek i sprzyja spójności społecznej regionu.
09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	Realizacja PI w istotny sposób może zwiększyć efektywność gospodarki społecznej regionu i podnieść rentowność usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej. PI wpisuje się w WRS wskazujące na promowanie gospodarki i przedsiębiorstw społecznych. Działania wpisują się w *Europejski Program walki z*

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		ubóstwem, Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia, SOR, SRKS, SRKL, *Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej* (dalej: KPRES), *Regionalny plan rozwoju ekonomii społecznej w województwie wielkopolskim na lata 2013-2020* (dalej: RPRES) uznają ekonomię społeczną za ważny obszar koncentracji interwencji publicznej ze względu na jej znaczenie dla zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.
10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej	PI jest w Programie niezbędny, bowiem w wielu miejscach regionu infrastruktura edukacyjna jest w złym stanie lub jej brakuje. Stanowi to barierę w realizacji – koniecznej w regionie - poprawy jakości edukacji oraz zagraża osiągnięciu celu, jakim jest większa spójność społeczna regionu. CSR 2014 wskazuje na lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy. WRS i PP wskazują na równy dostęp do szkolnictwa na każdym etapie kształcenia, adekwatność kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. KPR, SRK, SRKL i PLLL wskazują na inwestycje w obszar uczenia się dorosłych. Inwestycje w infrastrukturę społeczną ze środków EFRR rozszerzają możliwości, a także zwiększają efektywność realizacji programów społecznych, finansowanych przez EFS.
10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej	W CSR 2014 wskazuje się na lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy. W WRS

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	wskazuje się na równy dostęp do szkolnictwa wczesnego, podstawowego i średniego. W PP rekomenduje się podobne działania. KPR, SOR, SRKL i *Perspektywa uczenia się przez całe życie* (dalej PLLL) wskazują na podnoszenie jakości i efektywności usług edukacyjnych. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE *Mobilna Młodzież, Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* i *Europejską agendą cyfrową*. W regionie konieczna jest poprawa jakości edukacji na wszystkich jej poziomach – obserwuje się od wielu lat niską zdawalność egzaminów i zwiększającą się liczbę osób przedwcześnie opuszczających system edukacji. Ponadto dostęp do nowoczesnych technologii w szkołach – których brakuje - jest czynnikiem decydującym o jej jakości.
10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	Problemem regionu jest niewielki odsetek mieszkańców uczestniczących w uczeniu się przez całe życie. PI jest istotny, bowiem niski poziom wykształcenia jest podstawową barierą na rynku pracy. PI wpisuje się w CSR 2014, które wskazuje na zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie. WRS i PP rekomendują większy dostęp uczenia się przez całe życie, adekwatność kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		Podobnie wskazują KPR, SOR, SRKL i PLLL. PI jest zgodny z *Programem na rzecz nowych umiejętności, Europejską agendą cyfrową*. Wykształcenie, odpowiednie umiejętności i kwalifikacje są jednymi z ważniejszych czynników kształtujących status społeczny i pozycję na rynku pracy–skłonności do bierności zawodowej i bezradności są w dużej mierze związane z niskim wykształceniem i kwalifikacjami. Problemem regionu jest niewielki odsetek mieszk. uczestniczących w uczeniu się przez całe życie. PI będzie wpływać na powszechność uczenia się przez całe życie mieszk. regionu.
10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	CSR 2014 wskazuje na lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy, zwiększenie dostępności programów przyuczania do zawodu i uczenia się poprzez praktykę, zacieśnienie współpracy między szkołami a pracodawcami. WRS wskazuje na większą adekwatność kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. W PP rekomenduje się podobne działania. Podobnie KPR, **SOR**, SRKL i PLLL wskazują na dopasowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim *Mobilna młodzież, Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* i *Europejską agendą cyfrową*. Realizacja PI jest niezbędna z uwagi na wysoki stopień niedopasowania kształcenia do

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		potrzeb regionalnego rynku pracy, skutkujący m.in. wysokim wskaźnikiem bezrobotnych wśród osób młodych. Brak doświadczenia zawodowego i odpowiednich umiejętności wydłuża czas poszukiwania pracy i zwiększa ryzyko wykluczenia społecznego.

1.2 Uzasadnienie alokacji finansowej

Uzasadnienie alokacji finansowej (wsparcia Unii) dla każdego celu tematycznego oraz, w stosownych przypadkach, priorytetu inwestycyjnego, zgodnie z wymogami koncentracji tematycznej, z uwzględnieniem wyników ewaluacji ex ante.

Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne

Kluczowym elementem strategii finansowej Programu jest uwzględnienie dwóch podstawowych kierunków wydatkowania środków:

- bezpośrednie wsparcie wzrostu gospodarczego,
- wywołanie efektów strukturalnych, spowodowanych luką cywilizacyjną, przez tworzenie podstaw dla wzrostu gospodarczego w dłuższej perspektywie czasowej.

Należy dodać, iż oba wymienione wyżej kierunki w Programie w szerokim zakresie uzupełniają się i są w dużym stopniu nierozdzielne.

Wielkopolska na podstawie Umowy Partnerstwa otrzyma na realizację WRPO 2014+ 2 450 206 417 EUR, w tym 1 760 975 177 EUR EFRR i 689 231 240 EUR EFS.

Podział alokacji EFRR oraz EFS na poszczególne cele tematyczne i priorytety inwestycyjne uwzględnia przede wszystkim pole interwencji wyznaczone dla regionalnych programów operacyjnych, określone w Umowie Partnerstwa. Ponadto odzwierciedla on istniejące w województwie wyzwania dotyczące rozwoju regionu, zidentyfikowane w sekcji 1.1.

Przy podziale alokacji wzięto pod uwagę również znaczenie poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych w kontekście celu głównego Programu, a także koncentrację wsparcia na tych działaniach, które rokują uzyskanie największej wartości dodanej oraz pozwalają w najwyższym stopniu przyczynić się do osiągnięcia celów Strategii Europa 2020 oraz krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Ważnym źródłem przesłanek w tym zakresie była analiza ex ante projektu Programu, przeprowadzona równolegle z pracami nad tym dokumentem. Dzięki tym analizom lepiej dostosowano wielkość nakładów na poszczególne dziedziny do potrzeb wewnętrznych regionu, do celów polityk zewnętrznych, a także do potrzeby zapewnienia efektywności oraz uzyskiwania efektów widocznych w poszczególnych dziedzinach.

Jednym z podstawowych aspektów oceny ex ante Programu było jego przyszłe oddziaływanie makroekonomiczne. PKB, które per capita w 2011 roku wynosiło 41285 PLN ma w wyniku realizacji WRPO 2014+ znacząco wzrosnąć.

Dla potrzeb WRPO 2014+ uruchomiono w Internecie System Ewidencji Przedsięwzięć planowanych do realizacji w latach 2014-2020. Głównym celem systemu jest ewidencja przedsięwzięć planowanych do realizacji przez potencjalnych beneficjentów w okresie programowania 2014-2020. System pozwolił na rozpoznanie oczekiwań i planów inwestycyjnych podmiotów publicznych, gospodarczych i organizacji społecznych, a uzyskane dane, mające wyłącznie charakter informacyjny, posłużyły jako materiał pomocniczy przy opracowaniu Programu, w tym przy podziale alokacji.

Uwzględnione zostały również wymagania rozporządzeń Rady i Parlamentu w kwestii koncentracji środków EFRR oraz EFS. Rozkład środków finansowych związany z ring fencingami zaprezentowany w WRPO 2014+ przeanalizowany został przez Zespół ekspertów wykonujących ewaluację ex ante projektu Programu, w której stwierdzono spełnienie wymogów KE. W ramach EFRR 48,78% środków przeznaczono na cele tematyczne 1-4, natomiast na cel tematyczny 4. 20,92% środków EFRR. Przeznaczenie znacznej części środków na cel tematyczny 4. ma w znacznym wymiarze wspomóc realizacje celu Strategii Europa 2020 oraz celu *Krajowego Programu Reform,* jakim jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, zwiększenie udziału energii odnawialnej oraz zwiększenie efektywności energetycznej, a także realizację zalecenia nr 5 CSR 2014 dotyczącego odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii.

W zakresie EFS ponad 61% środków zostało podzielonych na pięć priorytetów inwestycyjnych: PI 8i , PI 9i, PI 9iv, PI 10i oraz PI 10iv. Koncentracja na wskazanych Priorytetach Inwestycyjnych ma szczególne znaczenie w odniesieniu do celów Strategii Europa 2020 dotyczących zwiększenia zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata oraz zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ubóstwo i wykluczenie społeczne jest silnie powiązane z sytuacją osób na rynku pracy. Dlatego z jednej strony należy wspierać zatrudnienie, poprawiać dostęp do rynku pracy, a z drugiej zwiększać szanse na zatrudnienie, poprawiać zdolność do zatrudnienia. Jednocześnie niezwykle istotne jest ograniczenie barier w dostępie do edukacji, zwiększanie powiązania edukacji z rynkiem pracy oraz stworzenie środowiska sprzyjającego uczeniu się. Prewencyjny charakter tego typu działań pozwala nie tylko osiągać zatrudnieniowe i społeczne cele Strategii Europa 2020, ale także środowiskowe.

Ponadto przeznaczono ponad 28,7% EFS na realizację celu tematycznego *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją,* co ma realizować cele Strategii Europa 2020, Krajowego Programu Reform dotyczące ograniczenia skali

ubóstwa, Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu oraz regionalnymi strategiami w tym zakresie.

Należy pamiętać, że wszystkie osie priorytetowe (za wyjątkiem pomocy technicznej) realizować będą Strategię Europa 2020 i wynikające z niej priorytety. Najwięcej środków przeznaczono na priorytet zrównoważony rozwój, czyli wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Ze względu na to, że trzy główne priorytety Strategii są ze sobą ściśle powiązane, należy pamiętać, że część działań realizowanych w ramach zrównoważonego rozwoju pośrednio wpływać będzie na rozwój inteligentny.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa Oś Priorytetowa Pomoc Techniczna finansowana jest z EFS, na którą przeznaczono 3,2% alokacji Programu.

Na ostateczny kształt strategii finansowej Programu wpływ miała także ocena ex ante projektu Programu. W jej wyniku przede wszystkim zwiększono nakłady na sferę B+R. Wynikało ta między innymi z zastosowanego w ramach tej oceny modelu makroekonomicznego Hermin. Na podstawie jego wyników ewaluatorzy sformułowali także wniosek o zwiększeniu nakładów na transport, który uwzględniono przez zwiększenie planowanych nakładów na transport zbiorowy, a w szczególności na kolejowy. Ostatecznie ewaluacja ex ante uznała przyjętą logikę interwencji za wysoce adaptacyjną względem zmieniających się okoliczności.

Przewiduje się potencjalną możliwość wystąpienia pomocy publicznej w priorytetach inwestycyjnych realizowanych w ramach WRPO 2014+.

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej programu operacyjnego

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie Unii (EUR)	Udział łącznego wsparcia Unii w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny / Priorytet inwestycyjny / Cel szczegółowy	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki, dla których wyznaczono wartość docelową
1	ERDF	427 900 000,00	17.46%	▾ 01 - Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji ▾ 1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy ▾ 1a.1 - Zwiększone urynkowienie działalności badawczo-rozwojowej ▾ 1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu ▾ 1b.1 - Zwiększona aktywność B+R przedsiębiorstw ▾ 03 - Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR) ▾ 3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości ▾ 3a.1 - Lepsze warunki do rozwoju MŚP ▾ 3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia ▾ 3b.1 - Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP ▾ 3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług ▾ 3c.1 - Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP	[1a.R1, 1b.R1, 1b.R2, 3a.R1, 3b.R1, 3c.R1]
2	ERDF	62 681 105,00	2.56%	▾ 02 - Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych ▾ 2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia ▾ 2c.1 - Większy zakres stosowania TIK w sferze publicznej	[2c.R1, 2c.R2]
3	ERDF	368 475 177,00	15.04%	▾ 04 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach ▾ 4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych ▾ 4a.1 - Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych ▾ 4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym ▾ 4c.1 - Zwiększona efektywność energetyczna sektorów publicznego i mieszkaniowego ▾ 4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu ▾ 4e.1 - Zwiększone wykorzystanie transportu zbiorowego	[4a.R1, 4c.R1, 4e.R1]
4	ERDF	172 000 000,00	7.02%	▾ 05 - Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	[5b.R1, 6a.R1, 6a.R2, 6b.R1,

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie Unii (EUR)	Udział łącznego wsparcia Unii w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny / Priorytet inwestycyjny / Cel szczegółowy	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki, dla których wyznaczono wartość docelową
				▾ 5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi ▾ 5b.1 - Zmniejszone zagrożenie nagłymi i ekstremalnymi zjawiskami przyrodniczymi ▾ 06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami ▾ 6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie ▾ 6a.1 - Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie ▾ 6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie ▾ 6b.1 - Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych. ▾ 6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego ▾ 6c.1 - Zwiększona atrakcyjność obiektów kultury regionu ▾ 6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę ▾ 6d.1 - Wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie	6c.R1, 6c.R2, 6d.R1]
5	ERDF	411 681 105,00	16.80%	▾ 07 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej ▾ 7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi ▾ 7b.1 - Poprawione warunki dla transportu drogowego ▾ 7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu ▾ 7d.1 - Poprawione warunki dla transportu kolejowego	[7b.R1, 7b.R2, 7d.R1, 7d.R2]
6	ESF	257 143 303,00	10.49%	▾ 08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników ▾ 8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników ▾ 8i.1 - Wzrost zatrudnienia oraz poprawa sytuacji na rynku pracy osób bezrobotnych, poszukujących pracy, biernych zawodowo i pracujących znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy. ▾ 8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw ▾ 8iii1 - Wzrost liczby nowopowstałych, trwałych przedsiębiorstw. ▾ 8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę ▾ 8iv.1 - Wzrost zatrudnialności osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 ▾ 8iv.2 - Wzrost zatrudnialności osób sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami ▾ 8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian ▾ 8v.1 - Podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora MŚP i ich pracowników, w tym	[81R1, 81R2, 81R3, 81R4, 83R1, 83R2, 83R3, 84R2, 84R3, 84R4, 84R5, 85R1, 85R2, 85R3, 86R1, 86R2, CR03, CR04, CR06, CR07]

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie Unii (EUR)	Udział łącznego wsparcia Unii w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny / Priorytet inwestycyjny / Cel szczegółowy	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki, dla których wyznaczono wartość docelową
				MŚP przechodzących procesy adaptacyjne, restrukturyzacyjne i modernizacyjne ▾ 8v.2 - Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych utratą zatrudnienia lub zwolnionych z przyczyn zakładu pracy ▾ 8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się ▾ 8vi.1 - Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych dezaktywizacją zawodową z powodu wieku lub stanu zdrowia.	
7	ESF	209 625 380,00	8.56%	▾ 09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją ▾ 9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie ▾ 9i.1 - Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. ▾ 9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym ▾ 9iv.1 - Wzrost liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług społecznych ▾ 9iv.2 - Wzrost liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług zdrowotnych ▾ 9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia ▾ 9v.1 - Wzrost zatrudnienia w PES oraz zwiększenie dostępności do usług dla PES.	[91R2, 91R3, 91R4, 91R5, 94R1, 94R2, 95R1, 95R2, 95R3, 95R4]
8	ESF	143 762 557,00	5.87%	▾ 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. ▾ 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia ▾ 10i.1 - Wzrost liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku przedszkolnym ▾ 10i.2 - Podniesienie wiedzy i/lub kompetencji dzieci i młodzieży uczestniczących w edukacji przedszkolnej i szkolnej, w tym o specjalnych potrzebach ▾ 10i.3 - Podniesienie wiedzy i/lub kompetencji nauczycieli/pedagogów systemu oświaty ▾ 10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji ▾ 10iii - Podniesienie kompetencji osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy z powodu niskich kompetencji ICT i językowych. ▾ 10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami ▾ 10iv1 - Poprawa zdolności do zatrudnienia uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, w szczególności poprzez podniesienie ich kwalifikacji zawodowych	[103R1, 103R2, 103R3, 104R1, 104R2, 104R3, 104R4, 104R5, 10iR1, 10iR2, 10iR3, 10iR4, 10iR5, 10iR6, 10iR7]

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie Unii (EUR)	Udział łącznego wsparcia Unii w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny / Priorytet inwestycyjny / Cel szczegółowy	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki, dla których wyznaczono wartość docelową
				▾ 10iv2 - Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, w szczególności w wieku 25 – 64 lat	
9	ERDF	318 237 790,00	12.99%	▾ 09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją ▾ 9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych ▾ 9a.1 - Poprawiona dostępność infrastruktury zdrowotnej ▾ 9a.2 - Poprawiona dostępność infrastruktury społecznej ▾ 9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich ▾ 9b.1 - Ograniczona skala ubóstwa na obszarach rewitalizowanych ▾ 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. ▾ 10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej ▾ 10a.1 - Zwiększona dostępność edukacji przedszkolnej ▾ 10a.2 - Poprawione warunki kształcenia zawodowego ▾ 10a.3 - Poprawione warunki edukacji ogólnokształcącej	[10aR, 10aR2, 10aR3, 9a.R1, 9a.R2, 9b.R1]
10	ESF	78 700 000,00	3.21%	PT.1 - Skuteczne funkcjonowanie instytucji przez zatrudnienie zasobów ludzkich i szkolenia pracowników zapewniające narzędzia niezbędne dla funkcjonowania instytucji oraz efektywne wsparcie dla beneficjentów PT.2 - Zapewnienie skutecznego i sprawnego systemu wdrażania przez efektywny system monitorowania i oceny oraz system informatyczny PT.3 - Zapewnienie skutecznego systemu informacji i promocji Programu oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów	[PTR1, PTR2, PTR3]

2. OSIE PRIORYTETOWE

2.A OPIS OSI PRIORYTETOWYCH INNYCH NIŻ POMOC TECHNICZNA

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	1
Nazwa osi priorytetowej:	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona operacjom odbudowy w następstwie poważnej lub regionalnej klęski żywiołowej
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona MŚP (art. 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Podstawową przyczyną połączenia obu celów tematycznych (CT 1 i CT 3) w ramach jednej osi priorytetowej jest bardzo ścisłe powiązanie między wsparciem badań naukowych, rozwoju technologii i innowacji a wzrostem konkurencyjności sektora MŚP. W obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego dalszy rozwój jego gospodarki jest w pierwszej kolejności uzależniony właśnie od umiejętnego wsparcia sektora B+R oraz innowacji, służących jednoczesnej poprawie warunków funkcjonowania przedsiębiorczości. Połączenie wskazanych zagadnień w jedną oś priorytetową umożliwi uzyskanie większej komplementarności i efektywności zarządzania wdrażaniem. Pozwoli zapewnić spójność planowania i wdrażania projektów, przez co przyczyni się do lepszego osiągania założonych celów niż miałoby to miejsce w przypadku odrębnych osi priorytetowych. Ułatwi także przestrzeganie linii demarkacyjnej między Celami tematycznymi 1 i 3.

Łączne ujęcie pól interwencji Celów tematycznych 1 i 3 ułatwi zarządzanie wsparciem i rozwojem regionalnych inteligentnych specjalizacji, które obejmują zakres tematyczny zarówno CT 1 jak i CT3, łącząc wybrane sfery nauki i badań z określonymi sektorami gospodarki. W ten sposób zwiększy się komplementarność działań na rzecz badań i gospodarki, co niewątpliwie jest źródłem wartości dodanej.

Inwestycje w innowacje (tworzenie oraz wdrażanie) stanowią nadrzędny priorytet polityki spójności UE. Przedsiębiorstwa, zwłaszcza mikro, małe i średnie, bardzo często nie wykazują aktywności innowacyjnej, co wiąże się z niską świadomością i determinacją w dążeniu do wprowadzania innowacji w swojej działalności, brakiem strategicznego zarządzania rozwojem firmy, ograniczonym potencjałem finansowym, a także ograniczonymi możliwościami korzystania ze słabo rozwiniętego regionalnego systemu innowacji. Dla podniesienia atrakcyjności oraz konkurencyjności wielkopolskiej gospodarki przez innowacje niezbędne są z jednej strony bezpośrednie inwestycje w przedsiębiorstwach polegające m.in. na wsparciu ich działalności B+R, w tym na wdrożeniu własnych lub zakupionych wyników badań naukowych/technologii, ciągłym tworzeniu i rozwoju zdolności w zakresie unowocześniania oferty produktów i usług, pozwalające na stopniową poprawę innowacyjności oraz rozwój wysokoinnowacyjnych przedsiębiorstw, a z drugiej kwestia odpowiedniej promocji wielkopolskiej przedsiębiorczości oraz wsparcia współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw. Niezbędne dla rozwoju wielkopolskiej przedsiębiorczości jest także zapewnienie przedsiębiorcom odpowiedniej jakości usług okołobiznesowych oraz warunków dla inwestowania, w tym na odpowiednio przygotowanych terenach inwestycyjnych.

Powiązanie wsparcia celów tematycznych 1 i 3 w ramach jednej Osi Priorytetowej pozwoli na lepszą integrację inwestowania w infrastrukturę B+R z instrumentami oferowanymi w ramach CT3. Oddzielanie tych obszarów nie jest zasadne. IZ zależy na tym, by inwestowanie w rozwój działalności B+R wraz z infrastrukturą B+R było ściśle związane ze wsparciem firm w ich początkowym okresie działalności (PI 3a), z ich internacjonalizacją (PI 3b), ze wzrostem innowacyjności i z powiększaniem ich potencjałów produkcyjnego i usługowego (PI 3c).

Takie podejście do realizacji celów tematycznych 1 i 3 nie ograniczy w żaden sposób możliwości ich odrębnego monitorowania. Na realizację każdego celu tematycznego w ramach Osi priorytetowej 1 wydzielono w tabeli 18c odrębne kwoty (tj. 106,5 mln euro na CT 1 oraz 361,4 mln euro na CT 3).

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	1a
Nazwa osi priorytetowej	Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1a.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększone urynkowienie działalności badawczo-rozwojowej
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	W ramach perspektywy finansowej 2007-2013 znaczna część środków programu regionalnego, a także krajowych (POIiŚ i POIG), adresowana była na wsparcie infrastruktury sfery B+R (w tym w szczególności na budowę nowych, przebudowę oraz rozbudowę istniejących obiektów sektora B+R). W perspektywie finansowej 2014-2020 zakres tego typu wsparcia został znacznie ograniczony, w pierwszej kolejności do inwestycji w jednostkach naukowych, bazujących na potencjale powstałym w latach poprzednich, zaś nowe inwestycje realizowane będą jedynie w sytuacjach, gdy stanowić będą element dopełniający istniejące zasoby. Punktem wyjścia dla określenia zasadności wsparcia projektów sfery B+R będzie identyfikacja regionalnych inteligentnych specjalizacji. Wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będą mogły uzyskać inwestycje w infrastrukturę sfery B+R, które będą wpisywać się w strategie inteligentnych specjalizacji. W tym kontekście wsparcie sfery B+R w jednostkach naukowych w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie ograniczone do wsparcia infrastruktury badawczo-rozwojowej, w obszarach inteligentnych specjalizacji województwa ustalonych i podlegających aktualizacji w procesie przedsiębiorczego odkrywania. Zgodnie z założeniami Priorytetu Inwestycyjnego rezultatem tego typu działań będzie wzrost nakładów na badania, co skutkować będzie zwiększeniem zakresu współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorcami i poziomem

	komercjalizacji wyników prac B+R. W ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego publiczna infrastruktura B+R będzie wspierana pod warunkiem jej wykorzystywania także na rzecz oraz przez przedsiębiorstwa, co doprowadzi do wzrostu prywatnych nakładów na B+R. Dlatego nakłady na infrastrukturę B+R zarówno w Priorytecie inwestycyjnym 1b (bezpośrednio), jak i Priorytecie inwestycyjnym 1a (pośrednio), będą stanowić dźwignię dla nakładów prywatnych w B+R.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**1a.1 - Zwiększone urynkowienie działalności badawczo-rozwojowej**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
1a.R1	Nakłady na B+R w relacji do PKB (ceny bieżące)	%	Słabiej rozwinięte	0,64	2011	1,50	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Jest to jeden z kluczowych instrumentów na rzecz wzrostu innowacyjności, a w konsekwencji konkurencyjności Wielkopolski. Uwzględnienie tego Priorytetu Inwestycyjnego jest niezbędne dla osiągania inteligentnego rozwoju, zgodnie z priorytetem Strategii Europa 2020. Jego realizacja, bazująca w pierwszej kolejności na współpracy nauki z gospodarką, przyczyni się do osiągnięcia na poziomie krajowym wzrostu poziomu nakładów na badania i rozwój do poziomu 1,7% PKB, określonego dla Polski w *Krajowym Programie Reform.*

Zakładane w ramach realizacji Priorytetu Inwestycyjnego wzmocnienie współpracy nauki z gospodarką powinno przyczynić się w krótkim czasie do wzrostu poziomu nakładów na B+R w relacji do PKB. Na poziomie operacyjnym zostanie to osiągnięte przez wsparcie infrastruktury B+R w jednostkach naukowych. Natomiast wykorzystanie tej infrastruktury we współpracy z przedsiębiorcami, ukierunkowane na ich potrzeby, przyczyni się do poprawy oferty i jakości działalności badawczej jednostek B+R, ich współpracy z przedsiębiorstwami oraz wzrostu nakładów na B+R w przedsiębiorstwach.

Typy przedsięwzięć:

- wsparcie jednostek naukowych w zakresie infrastruktury badawczo-rozwojowej.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanego m.in. z rozwijaniem kompetencji kadr.

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

W ramach PI 1a EFRR nie będzie możliwe finansowanie kosztów wynagrodzenia, bieżących kosztów utrzymania oraz wydatków na obsługę techniczną.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki naukowe i ich konsorcja,
- konsorcja naukowo-przemysłowe, gdzie rolę lidera pełni jednostka naukowa/uczelnia wyższa,
- uczelnie wyższe.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Do konkursu dopuszczone będą inwestycje w infrastrukturę B+R uzgodnione w ramach negocjacji kontraktu terytorialnego. W ocenie propozycji zgłoszonych do KT, dotyczących infrastruktury B+R na poziomie regionalnym, uczestniczą przedstawiciele ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego oraz ministra właściwego ds. nauki i szkolnictwa wyższego.

Wsparcie w ramach PI 1a jest kierowane wyłącznie na obszary wskazane w regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji, wyłonionych w procesie przedsiębiorczego odkrywania.

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

Oprócz warunków wynikających z Umowy Partnerstwa wsparcie dla publicznej sfery B+R będzie uzależnione od oceny biznes planu przedłożonego przez beneficjenta, obejmującego przyszłe wykorzystanie infrastruktury i wskazującego w jakim stopniu wsparta infrastruktura będzie wykorzystywana również na potrzeby przedsiębiorstw. Biznes plan będzie brany pod uwagę przy wyborze projektów i będzie zawierał przynajmniej:

- jasno sformowaną analizę popytu sektora biznesu,
- określenie sposobów ograniczenia ryzyka braku popytu, w tym określenie aktywnych działań dla przyciągnięcia nowych klientów,
- plan finansowy, który przewiduje wzrost udziału przychodów ze źródeł prywatnych,
- wykazanie uzupełniającego charakteru infrastruktury, planowanej w projekcie, względem obiektów wybudowanych/zmodernizowanych w okresie finansowania 2007-2013,
- wykazanie poziomu nakładów prywatnych w kosztach inwestycyjnych,
- informację o dotychczasowych przychodach i liczbie umów w ramach współpracy z przedsiębiorstwami w zakresie B+R.

Z uwagi na powyższe kryteria, wsparcie z programu operacyjnego przyznane na realizację projektu z zakresu publicznej infrastruktury badawczej podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu w przypadku, gdy założony przez beneficjenta wskaźnik poziomu przychodów z działalności komercyjnej prowadzonej na wspartej infrastrukturze badawczej nie zostanie osiągnięty w określonym terminie, nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia programu.

IZ będzie sprawozdawać na temat osiągnięcia wyników interwencji związanych z publiczną infrastrukturą B+R w rocznych i końcowym sprawozdaniach z wdrażania Programu.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 Zasady horyzontalne, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 Zintegrowane podejście terytorialne.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

Na tym etapie nie przewiduje się wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
1a.P1	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			3,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO25	Badania i innowacje: liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej	Ekwiwalenty pełnego czasu pracy	EFRR	Słabiej rozwinięte			128,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO27	Badania i innowacje: inwestycje prywatne	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			3 361 629,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

Priorytet inwestycyjny		1a - Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągania doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
	uzupełniające wsparcie publiczne dla projektów w zakresie innowacji lub badań i rozwoju								

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	1b
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	1b.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona aktywność B+R przedsiębiorstw
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Jednym z kluczowych czynników innowacyjnego i technologicznego postępu w regionie jest zwiększenie aktywności B+R przedsiębiorstw, czego dowodem będą wyższe nakłady inwestycyjne na sferę B+R. Ich wzrost jest niezbędny dla wypełnienia przez Polskę zobowiązania podniesienia nakładów na B+R do poziomu 1,7% PKB, wynikającego z Krajowego Programu Reform. Inwestycje w tym obszarze przyczynią się do realizacji niniejszego zobowiązania, przede wszystkim stanowiąc dźwignię uruchamiającą nakłady prywatne, co w polskich realiach jest szczególnie ważne. Pobudzanie innowacyjności odbywać się będzie przez inwestycje w infrastrukturę niezbędną do realizacji prac badawczo-rozwojowych, wsparcie prowadzenia prac B+R i wdrażania ich wyników w przedsiębiorstwach lub w grupach/sieciach przedsiębiorstw. Popularny do tej pory model zakupu technologii B+R należy nadal wspierać, pod warunkiem, iż będzie elementem uzupełniającym/dostosowującym technologie do specyfiki przedsiębiorstwa w celu przygotowania jej do wdrożenia. Tego typu działania powinny być jednak w większym stopniu zastępowane prowadzeniem przez przedsiębiorstwa własnych badań związanych z wytworzeniem nowych technologii/innowacji, co wpłynie na nieustanne zwiększanie potencjału własnego przedsiębiorstw. Uzupełnieniem inwestycji będą inne działania komplementarne –

	przedsiębiorstwa otrzymają wsparcie w ramach usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, jednostki naukowe, centra technologii. Wsparcie to, polegające na podejściu popytowym, umożliwi między innymi tworzenie sieci współpracy między sektorem gospodarki a sektorem nauki, w celu komercjalizacji wyników badań. Współpraca ta może z jednej strony zwiększać skłonność przedsiębiorstw do ponoszenia ryzyka związanego z wprowadzaniem innowacji, a z drugiej może to ryzyko redukować. Efektem realizacji tego Priorytetu inwestycyjnego będzie z jednej strony nowoczesna infrastruktura B+R w przedsiębiorstwach, a z drugiej nowe, przygotowane do wdrożeń technologie.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**1b.1 - Zwiększona aktywność B+R przedsiębiorstw**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
1b.R1	Nakłady na B+R ponoszone przez organizacje gospodarcze w % PKB (BERD)	%	Słabiej rozwinięte	0,14	2011	0,33	GUS	Corocznie
1b.R2	Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej	%	Słabiej rozwinięte	4,80	2013	6,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

Zainwestowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego środki mają za zadanie przede wszystkim lepiej powiązać naukę z gospodarką oraz być dźwignią uruchamiającą nakłady prywatne na sferę B+R, a przez to doprowadzić do wzrostu potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw. Przyczyni się to na poziomie regionalnym do wypełnienia zobowiązań Polski względem Strategii Europa 2020, określonych w Krajowym Programie Reform (zgodnie z przeprowadzoną diagnozą aktualnie niski wskaźnik poziomu nakładów na B+R wynika przede wszystkim z niskiego poziomu nakładów sektora prywatnego).

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego realizowane będą działania mające na celu podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw regionu, w tym w szczególności przez wzrost potencjału sektora B+R. Wspierane będą działania na rzecz zaplecza badawczo-rozwojowego przedsiębiorstw, w tym infrastruktury badawczo-rozwojowej, prace B+R prowadzone przez przedsiębiorstwa, umożliwiające realizację zaktualizowanej regionalnej strategii innowacji oraz dostosowanie, w celu ich dalszego wykorzystania zakupionych wyników badań naukowych i technologii, a także praw do własności intelektualnej, w tym patentów, licencji, know-how lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej związanej z rozwijanym produktem lub usługą, między innymi w celu finansowania ich dalszej produkcji w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 3c. Adresowane w ten sposób wsparcie pozwoli na wprowadzenie innowacyjnych produktów bądź usług na rynek, a także na podjęcie działań prowadzących do inicjowania, audytu i poprawy przebiegu procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach.

Typy przedsięwzięć:

- wsparcie działalności B+R związanej z rozwojem regionalnych inteligentnych specjalizacji, realizowanej przez/dla przedsiębiorców (w tym stworzenie/rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego),
- wsparcie przygotowania do wdrożenia własnych lub zakupionych wyników badań naukowych/technologii oraz praw do własności intelektualnej,

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

- wdrożenie wypracowanych w ramach projektów wyników prac B+R,
- wsparcie infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach,
- budowa systemu inkubowania i wsparcia wysokiej jakości projektów B+R+I w regionie,
- kontunuacja działań w ramach PPO, w tym eksperymentowania oraz poszukiwania nisz rozwojowych.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z zatrudnieniem i rozwojem wykwalifikowanych kadr B+R przedsiębiorstw oraz pracowników naukowych, a także z rozwojem umiejętności pracowników obsługujących aparaturę badawczą.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- konsorcja przemysłowo-naukowe,
- sieci/grupy przedsiębiorstw,
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe,
- spółka celowa/spin-off, ustanowiona przez publiczne instytucje badawcze w celu podjęcia współpracy **z** sektorem przedsiębiorstw (będzie traktowana jako podmiot gospodarczy),
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki oraz jednostki im podległe.

Obszar objęty wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. W ramach trybu pozakonkursowego przewiduje się budowę systemu inkubowania i wsparcia wysokiej jakości projektów mających realny wpływ na podniesienie konkurencyjności regionu, a także kontynuację procesu przedsiębiorczego odkrywania w celu poszukiwania nowych inteligentnych specjalizacji.

Wsparcie w ramach PI 1b jest kierowane na obszary wskazane w strategii inteligentnych specjalizacji regionu wyłonionych w procesie przedsiębiorczego odkrywania. Dopuszcza się możliwość realizacji przedsięwzięć spoza obszarów RIS jako elementu procesu eksperymentowania i poszukiwania nowych specjalizacji i nisz rozwojowych.

W ramach PI 1b wsparcie ukierunkowane będzie na przygotowanie do pierwszej produkcji na bazie wyników prac B+R opracowanych bądź nabytych przez przedsiębiorcę. Wsparcie obejmować będzie fazę badań przemysłowych oraz prac rozwojowych, w tym opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, a ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. W przypadku MŚP obok prac badawczo-rozwojowych elementem projektu może być wdrożenie wyników tych prac, przy czym komponent wdrożeniowy musi stanowić mniejszość całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

Warunkiem wsparcia inwestycji mających na celu wzmacnianie potencjału badawczo-rozwojowego przedsiębiorstw będzie przedstawienie przez przedsiębiorstwo planów dotyczących prac B+R.

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

W ramach PI 1b brane jest pod uwagę także stosowanie trybu przedkomercyjnych zamówień publicznych przy realizacji projektów B+R, co umożliwi tworzenie rozwiązań odpowiadających na ważne wyzwania społeczne zgłaszane przez sektor publiczny.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów finansowych. Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego będzie poprzedzona oceną ex-ante zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013. Instytucja

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
Zarządzająca wybierze podmiot, który wdraża instrument finansowy (beneficjenta) dopiero po decyzji o wkładzie w formie instrumentu finansowego.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
CO01	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			130,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO02	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			130,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

Priorytet inwestycyjny		1b - Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, pobudzania popytu, tworzenia sieci, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
CO06	Inwestycje produkcyjne: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			76 628 800,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO26	Badania i innowacje: liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			50,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	3a
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	3a.1
Nazwa celu szczegółowego	Lepsze warunki do rozwoju MŚP
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	W Wielkopolsce jedną z głównych barier rozwoju przedsiębiorczości jest między innymi niewystarczające wsparcie MŚP w pierwszym etapie działalności oraz ograniczone odpowiednio przygotowane i wyposażone tereny inwestycyjne. Warunki rozwoju podmiotów w pierwszym okresie ich działalności, kiedy to istnieje najwyższe ryzyko upadku (aż 80% firm upada w pierwszym roku funkcjonowania), są w tej sytuacji szczególnie ważne. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie dla przedsiębiorstw, w tym w początkowej fazie działalności, które realizowane będzie za pośrednictwem usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu oraz wsparcie tworzenia nowej i rozwoju istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju przedsiębiorstw na tym etapie ich

	funkcjonowania, przez inwestowanie w infrastrukturę wspólną, ogólnodostępną, w tym w infrastrukturę terenów inwestycyjnych. W efekcie poprawią się warunki inwestowania, szczególnie w obszarach inteligentnych specjalizacji. W tym kontekście efektem realizowanego Priorytetu Inwestycyjnego powinien być wzrost przedsiębiorczości oraz skali nowych inwestycji.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**3a.1 - Lepsze warunki do rozwoju MŚP**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
3a.R1	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB	%	Słabiej rozwinięte	8,00	2011	11,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Osiąganie sformułowanego w ramach niniejszego Priorytetu Inwestycyjnego celu szczegółowego wymaga zaadresowania wsparcia do przedsiębiorstw w zakresie przedsięwzięć wspierających firmy w początkowym okresie ich działalności, w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji, poprzez świadczenie usług przez instytucje otoczenia biznesu, m.in. inkubatory przedsiębiorczości oraz inkubatory akademickie. Tego rodzaju wsparcie jest warunkiem efektywnego wykorzystania pozostałych instrumentów przeznaczonych w WRPO 2014+ dla gospodarki regionu. Dla początkującego przedsiębiorcy, między innymi za pośrednictwem IOB, przewiduje się wielowymiarowe wsparcie polegające na udostępnieniu infrastruktury, doradztwie w zakresie tworzenia i prowadzenia przedsiębiorstwa, usługach niezbędnych we wczesnych fazach rozwoju firmy. Wsparcie ze strony IOB będzie mieć charakter **popytowy**. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się wsparcie infrastrukturalne IOB w celu dopasowania jakości świadczonych przez nie usług do potrzeb przedsiębiorców, przede wszystkim w zakresie usług inkubacyjnych, preferowanych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji.. Pozwoli to na efektywne wspieranie podmiotów sektora MŚP, w oparciu o produkty i usługi na najwyższym poziomie i o znacznym stopniu innowacyjności.

Ważnym ogniwem dla wsparcia MŚP w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie tworzenie i rozwój infrastruktury inwestowania na rzecz rozwoju gospodarczego, w szczególności na nieużytkach, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji, w związku ze zintensyfikowanym i udokumentowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności. Wsparcie obejmie takie kierunki, jak uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media, budowę lub modernizację układu komunikacyjnego dla terenu inwestycyjnego, budowę, rozbudowę lub modernizację innej wyspecjalizowanej infrastruktury technicznej oraz kampanie promocyjne.

Typy przedsięwzięć:

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

- wsparcie rozwoju przedsiębiorstw w początkowym okresie ich działalności,
- rozwój potencjału i zakresu oraz poprawa jakości usług instytucji otoczenia biznesu na rzecz inkubacji przedsiębiorstw, w tym dla regionalnych specjalizacji,
- tworzenie nowej i rozwój istniejącej infrastruktury terenów inwestycyjnych na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym dla inteligentnych specjalizacji regionalnych,
- wsparcie rozwoju i prowadzenia działalności przedsiębiorstw.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z rozwojem wykwalifikowanych kadr.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne,
- przedsiębiorcy (MŚP),
- instytucje otoczenia biznesu,

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego w ramach ZIT oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne" umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia, a także przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Preferencyjnie będą traktowane usługi dla rozwoju przedsiębiorstw wpisujące się w regionalną strategię inteligentnych specjalizacji. Przedsięwzięcia w zakresie wsparcia IOB będą ukierunkowane także na świadczenie przez nie usług. Infrastruktura IOB wspierana będzie w bardzo ograniczonym zakresie i przy spełnieniu następujących warunków:

- działalność IOB wpisuje się strategię inteligentnej specjalizacji,
- IOB dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia,
- przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych,
- przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu zlokalizowanej w danym lub sąsiadującym regionie, chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany.

Bezpośrednie wsparcie dla profesjonalizacji usług IOB będzie możliwe po spełnieniu następujących warunków:

- IOB posiada strategię biznesową,
- IOB posiada roczny plan pracy zawierający orientacyjny wykaz projektów/usług do realizacji,
- projekty co do których planowane jest pozyskanie wsparcia w ramach PI 3a powinny być ujęte w ww. planach pracy,
- preferencyjnie traktowane będą IOB stosujące dostępne standardy w zakresie świadczenia usług,
- IOB przedstawi, jeśli dotyczy, dotychczasową działalność w zakresie doradztwa/pomocy dla przedsiębiorstw),
- IOB monitoruje świadczenie przez siebie usług i wykonuje badania satysfakcji z ich realizacji.

Wsparcie ma na celu zapewnienie nowych lub znacząco ulepszonych usług odpowiadających na pojawiające i zmieniające się potrzeby biznesowe. Popyt przedsiębiorstw na nowe/ulepszone usługi świadczone przez IOB powinien zostać wykazany przez IOB wnioskujący o wsparcie w ramach PI

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

(planowanie oparte na zgłaszanym popycie lub prognozowanie na podstawie umów o współpracy czy platform/systemów współpracy), co spowoduje, iż planowane usługi nie będą oparte na samych przypuszczeniach. Rok po ukończeniu realizacji projektu IOB będzie musiała wykazać poziom wykorzystania nowych usług przez przedsiębiorstwa.

W zakresie terenów inwestycyjnych **IZ** podejmie wszelkie kroki niezbędne do pełnego wykorzystania wolnej przestrzeni w zakresie terenów inwestycyjnych wspartych w okresie 2007-2013 zanim wesprze tereny inwestycyjne/infrastrukturę rozwoju gospodarczego w 2014-2020. Ponadto inwestycje w zakresie wsparcia terenów inwestycyjnych w latach 2014-2020 będą podlegać uwarunkowaniom (jako uzupełnienie dla warunków wskazanych w UP), do których zaliczyć należy ujęcie w umowie z beneficjentem specyficznego wskaźnika rezultatu mającego na celu monitorowanie wykorzystania/zajęcia terenu inwestycyjnego, którego wartość powinna zostać osiągnięta na koniec okresu kwalifikowalności.

Wsparcie przyznane na realizację projektu dotyczącego terenów inwestycyjnych podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu w przypadku, gdy teren objęty projektem nie zostanie w pełni wykorzystany przez MŚP* w określonym terminie, nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia Programu.

IZ będzie sprawozdawać na temat osiągnięcia wyników interwencji związanych z terenami inwestycyjnymi w rocznych i końcowym sprawozdaniach z wdrażania Programu.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie SzOOP, które zgodnie z art. 110 rozp. ogólnego zatwierdzi KM. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozp. będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4.

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

* Na potrzeby wskaźnika uwzględniany jest status przedsiębiorcy na moment lokowania przedsiębiorcy na danym terenie.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

Na tym etapie nie przewiduje się wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
3a.P1	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha	EFRR	Słabiej rozwinięte			45,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
3a.P2	Liczba zaawansowanych uslug (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			53,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO01	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			403,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

Priorytet inwestycyjny		3a - Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również przez inkubatory przedsiębiorczości							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO04	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			403,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO08	Inwestycje produkcyjne: wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach	Ekwiwalenty pełnego czasu pracy	EFRR	Słabiej rozwinięte			9,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	3b
Nazwa osi priorytetowej	Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	3b.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Działalność gospodarcza wymaga szerokiego uczestniczenia w międzynarodowych procesach gospodarczych. Czynnikami wzmacniającymi konkurencyjność wielkopolskich przedsiębiorstw powinny być wsparcie ich internacjonalizacji oraz dostosowanie do potrzeb międzynarodowych rynków zbytu. Jest to szczególnie ważne w kontekście globalizacji gospodarki oraz negatywnych skutków mijającego kryzysu finansowego. W związku z powyższym w ramach realizowanego Priorytetu Inwestycyjnego planuje się aktywnie wpływać, stosownie do ich potrzeb, na zwiększanie aktywności MŚP na rynkach międzynarodowych, na wzrost adaptacyjności na rynkach międzynarodowych, czego efektem powinno być zwiększenie liczby nawiązywanych kontaktów zagranicznych, a w szczególności podpisywanych przez wielkopolskich przedsiębiorców umów z partnerami zagranicznymi, a w konsekwencji wzrost międzynarodowej wymiany gospodarczej. W dalszej kolejności przełoży się to na poprawę ogólnych wskaźników sektora MŚP, określających poziom internacjonalizacji wielkopolskich przedsiębiorstw sektora MŚP, wynikających z ich większej konkurencyjności, co z kolei wpłynie na wzrost konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Działaniami nieodzownymi dla osiągnięcia tego typu efektów powinno być również wsparcie nowych modeli biznesowych przedsiębiorstw, a także promocja regionalnej gospodarki. Elementem wsparcia będą usługi świadczone przez instytucje otoczenia biznesu w zakresie rozszerzania przez przedsiębiorców działalności na rynki

	zagraniczne.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**3b.1 - Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
3b.R1	Wartość eksportu w regionie	mln zł	Słabiej rozwinięte	68 265,00	2013	130 000,00	Izba Celna	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach przedmiotowego Priorytetu Inwestycyjnego cel szczegółowy obejmujący intensyfikację działalności eksportowej w gospodarce regionu realizowany będzie w szczególności przez wsparcie podmiotów gospodarczych dążących do rozszerzania swojej działalności na rynki zagraniczne.

Wsparcie dotyczyć będzie działań nastawionych na poszerzanie działalności przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych i nawiązywanie współpracy z partnerami zagranicznymi. Odbywać się to będzie przez wsparcie przedsiębiorstw na poszczególnych etapach internacjonalizacji - od etapu koncepcyjnego, przez wdrożenie pomysłu na internacjonalizację działalności i podjęcia międzynarodowej współpracy gospodarczej, po rozszerzanie i udoskonalanie tej działalności.

Wsparcie obejmować będzie usługi dla poszczególnych firm lub ich grup w zakresie internacjonalizacji, a także dopasowanie modelu, czy sposobu prowadzenia działalności gospodarczej MŚP, dostosowanie oferty produktów i usług przedsiębiorstw do wymagań poszczególnych rynków zagranicznych. Elementem wsparcia będzie również otwieranie nowych kanałów biznesowych, umożliwiających dotarcie do nowych rynków zbytu oraz służących nawiązywaniu zagranicznych kontaktów. Zasadniczym komponentem wsparcia przedsiębiorców będzie realizacja nowych modeli biznesowych. Ponadto wsparcie będzie uzupełnione o promocję poszczególnych przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych, przez ich udział w różnego typu wydarzeniach, w tym targach.

Osobnym działaniem realizowanym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie promocja regionalnej gospodarki na rynkach międzynarodowych, realizowana przez lub przy współpracy samorządu województwa, w pełni zaangażowanego w poprawę rangi/pozycji gospodarki regionu na arenie międzynarodowej.

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia

Typy przedsięwzięć:

- wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw i ich grup, przez m.in. wsparcie międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw, wdrażanie nowych modeli biznesowych, czy promocja przedsiębiorstw regionu na rynkach międzynarodowych,
- promocja gospodarcza regionu.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. rozwojem wykwalifikowanych kadr oraz umiejętności pracowników obsługujących nowe urządzenia.

Ggrupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy (MŚP),
- grupy/sieci przedsiębiorstw (MŚP),
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki oraz jednostki organizacyjne.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego dla promocji gospodarczej, w tym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego. Wsparcie dla przedsiębiorców przewidziano wyłącznie w trybie konkursowym.

Preferencyjnie będą traktowane projekty wpisujące się w regionalną strategię inteligentnych specjalizacji.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia

Na tym etapie nie przewiduje się wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**3b - Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia**								
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
3b.P1	Liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			47,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO01	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			73,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO02	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			73,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO08	Inwestycje produkcyjne: wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach	Ekwiwalenty pełnego czasu pracy	EFRR	Słabiej rozwinięte			85,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	3c
Nazwa osi priorytetowej	Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	3c.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	W Wielkopolsce głównymi barierami rozwoju przedsiębiorstw sektora MŚP jest brak kapitału własnego, problemy z uzyskaniem zewnętrznego finansowania, niskie nakłady inwestycyjne, ograniczony dostęp do innowacji, wysoko zamortyzowany majątek trwały przy braku środków na modernizację techniczną. Utrudnieniem jest także ograniczona, co do jakości i zakresu, podaż usług IOB, a przede wszystkim finansowe bariery w korzystaniu z nich. Blisko 1/3 firm nie wprowadziła żadnych zmian w ciągu ostatnich trzech lat, a także nie ma planów rozwojowych. Najbardziej zachowawczy są mikroprzedsiębiorcy oraz samozatrudnieni, którzy stanowią ponad 95% wszystkich

	przedsiębiorstw w Wielkopolsce. W związku z tym konieczna jest popularyzacja wśród przedsiębiorców konieczności planowania i zarządzania strategicznego oraz promocja korzyści, jakie przynosi posiadanie sformułowanej strategii rozwoju przedsiębiorstwa, a następnie zaadresowanie bezpośredniego wsparcia do projektów zwiększających aktywność inwestycyjną MŚP oraz skutkujących wzrostem produktywności firm, trwałym rozwojem firmy, będących odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby. Priorytet Inwestycyjny jest podstawowym instrumentem wsparcia sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Jego celem jest wzmocnienie aktywności inwestycyjnej istniejących podmiotów gospodarczych Wielkopolski, wzmocnienie pozycji firm w łańcuchu wartości oraz zwiększenie ich innowacyjności. Kluczowym rezultatem inwestowania w sektor MŚP powinno być przede wszystkim wdrożenie innowacji w przedsiębiorstwach (produktowych, procesowych i nietechnologicznych), postrzeganych jako kluczowy czynnik wpływający na rozwój gospodarki, a także zwiększenie ich popytu na usługi IOB. Istotny jest rozwój wysokoinnowacyjnego segmentu gospodarki, sektora tworzącego tzw. „zielone” miejsca pracy oraz wdrażanie technologii cyfrowych. Ten Priorytet Inwestycyjny ma być także instrumentem kontynuacji wsparcia realizowanego w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 1b.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**3c.1 - Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
3c.R1	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych i z sektora usług	%	Słabiej rozwinięte	11,80	2012	18,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W najbliższych latach konkurowanie niższymi kosztami pracy stanie się niemożliwe, dlatego ważnym elementem podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw regionu będzie wzrost ich innowacyjności oraz adaptacji do wyzwań globalnej gospodarki, z uwzględnieniem „zielonej" gospodarki i tworzeniem związanych z nią miejsc pracy oraz rozwój cyfrowych aspektów gospodarki.

Wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego koncentrować się będzie w szczególności na wspomaganiu rozwoju sektora MŚP przez zwiększenie ich aktywności inwestycyjnej (wprowadzanie nowych i ulepszonych produktów i usług, w szczególności przez wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań). Preferowane będą projekty w szczególności wspierające innowacje wdrażane na rzecz inteligentnych specjalizacji regionu. Stąd podstawowym kierunkiem realizowanego wsparcia będą w pierwszej kolejności inwestycje w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny, umożliwiające wdrażanie innowacji. Elementem wsparcia MŚP będą usługi doradcze udzielane na zasadzie popytowej.

Wsparcie uzyskają także działania na rzecz rozwoju ekoinnowacyjnych MŚP, mające na celu zwiększenie konkurencyjności firm, działających m.in. w takich branżach jak recykling odpadów, oczyszczanie zużytej wody i ścieków, filtracja i kontrola emisji. Ponadto wsparcie skierowane będzie do przedsiębiorstw w zakresie produkcji urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, a także planujących racjonalizację wykorzystania energii w zakresie nowoczesnych, energooszczędnych technologii, audytów energetycznych/audytów efektywności energetycznej, a także w zakresie wykorzystania OZE. Dodatkowym elementem wsparcia będzie także modernizacja i wprowadzanie ulepszeń mających na celu racjonalizację zużycia energii, ciepła i wody, a także redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparcie uzyskają również przedsiębiorstwa w zakresie rozwoju produkcji i usług, przy zastosowaniu zaawansowanych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

Typy przedsięwzięć:

- inwestycje w przedsiębiorstwa na rzecz nowych lub ulepszonych produktów i usług, w tym e-usług,
- wsparcie „zielonego" aspektu działalności gospodarczej,
- wsparcie TIK na rzecz współpracy i sieciowania działalności gospodarczej,
- inwestycje na rzecz poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstw służące poprawie konkurencyjności produkcji.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. rozwojem wykwalifikowanych kadr oraz umiejętności pracowników obsługujących nowe urządzenia.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy (MŚP),
- grupy/sieci przedsiębiorstw (MŚP),
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Preferencyjnie będą traktowane przedsiębiorstwa wpisujące się w regionalną strategię inteligentnych specjalizacji.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych wymienionych w WRPO 2014+ na etapie realizacji tego programu, opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów finansowych. Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego będzie poprzedzona oceną ex-ante zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013. Instytucja Zarządzająca wybierze podmiot, który wdraża instrument finansowy (beneficjenta) dopiero po decyzji o wkładzie w formie instrumentu finansowego.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**3c - Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług**								
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
CO01	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			982,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO02	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			387,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO03	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			595,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO06	Inwestycje produkcyjne: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			147 580 000,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO07	Inwestycje produkcyjne: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje)	EUR	EFRR	Słabiej rozwinięte			13 195 720,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO08	Inwestycje produkcyjne: wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach	Ekwiwalenty pełnego czasu pracy	EFRR	Słabiej rozwinięte			985,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO28	Badania i innowacje: liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			307,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO29	Badania i innowacje: liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			342,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	**1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka**
Nie dotyczy	

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa			**1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka**						
Nr identyfikacyjny	**Rodzaj wskaźnika**	**Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania**	**Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach**	**Fundusz**	**Kategoria regionu**	**Cel pośredni na 2018 r.**	**Cel końcowy (2023)**	**Źródło danych**	**Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach**

Oś priorytetowa		1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka												
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
WF	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFRR	Słabiej rozwinięte			108 668 114			503 411 765,00	IZ	
CO02	Produkt	Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa	EFRR	Słabiej rozwinięte			100			590,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 1 i obejmuje 52% jej alokacji

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	002. Procesy badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach	5 095 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	056. Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	15 285 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	057. Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w dużych przedsiębiorstwach, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	5 095 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	058. Infrastruktura na rzecz badań naukowych i innowacji (publiczna)	24 750 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	061. Działania badawcze i innowacyjne w prywatnych ośrodkach badawczych, w tym tworzenie sieci	0,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	062. Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP	3 380 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	064. Procesy badawcze i innowacyjne w MŚP (w tym systemy bonów, innowacje procesowe, projektowe, innowacje w obszarze usług i innowacje społeczne)	34 646 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	067. Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)	298 650 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	068. Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP oraz środki wsparcia	16 620 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	071. Rozwój i promocja przedsiębiorstw specjalizujących się w usługach na rzecz gospodarki niskoemisyjnej i odporności na zmiany klimatu (w tym wsparcie takich usług)	5 540 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	072. Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	14 800 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	101. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	4 039 000,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	287 520 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	04. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki lub środki równoważne	126 380 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: gwarancje lub środki równoważne	14 000 000,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	175 247 867,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	106 023 908,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	146 628 225,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	22 095 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	12 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	393 805 000,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	2
Nazwa osi priorytetowej:	Społeczeństwo informacyjne

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona operacjom odbudowy w następstwie poważnej lub regionalnej klęski żywiołowej
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona MŚP (art. 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Nie dotyczy

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	2c
Nazwa osi priorytetowej	Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	2c.1
Nazwa celu szczegółowego	Większy zakres stosowania TIK w sferze publicznej

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Niski stopień wyposażenia w komputery, ograniczone korzystanie z Internetu mieszkańców Wielkopolski nie sprzyja budowaniu społeczeństwa informacyjnego. Choć ze środków perspektywy finansowej 2007 – 2013 zrealizowano szeroko zakrojoną inwestycję w infrastrukturę szerokopasmową, nadal niski jest stopień jej wykorzystania. Jedną z przyczyn jest niski stopień rozwoju e-administracji i innych sfer publicznych pod tym względem oraz niski poziom cyfryzacji wszelkiego rodzaju informacji. Jak wynika z diagnozy, w Wielkopolsce występują duże wewnętrzne dysproporcje w dostępie do e-usług. Niezadowalający jest poziom dostępu do elektronicznych usług publicznych. Szczególnie niski poziom wykorzystania internetu dotyczy służby zdrowia. Wzrost zastosowania TIK w sferze publicznej będzie budowany w takich obszarach, jak wzrost liczby korzystających z e-usług, większe możliwości dostępu przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych do kultury, ochrony zdrowia i innych informacji. Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania WRPO 2014+ będzie przede wszystkim wzrost liczby usług świadczonych przy pomocy technologii IT. Pośrednio, wzmocni to efekty edukacyjne, zwiększy zatrudnialność oraz ograniczy wykluczenia społeczne, co bezpośrednio przekłada się na konkurencyjność zasobów ludzkich. W wyniku realizacji projektów w ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego poprawi się cyfryzacja usług publicznych, szczególnie w ochronie zdrowia, w zarządzaniu informacjami przestrzennymi oraz w administracji publicznej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**2c.1 - Większy zakres stosowania TIK w sferze publicznej**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
2c.R1	Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją publiczną	%	Słabiej rozwinięte	87,70	2012	92,00	GUS	Corocznie
2c.R2	Odsetek obywateli korzystających z e-administracji	%	Słabiej rozwinięte	21,00	2014	44,70	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Uzyskanie zakładanych rezultatów w tym Priorytecie Inwestycyjnym wymaga odpowiedniego pakietu działań i projektów. Dotyczyć one będą przede wszystkim usług administracji publicznej, zarówno dla obywateli, przedsiębiorców, jak i innych podmiotów administracji. Projekty w tym zakresie realizowane będą przede wszystkim w takich sferach, jak administracja, w szczególności w zakresie systemów informacji przestrzennej, zdrowie, zwłaszcza w zakresie informatyzacji placówek ochrony zdrowia, kultura. Na efekty wpływ będzie miała informatyzacja poszczególnych placówek wymienionych wyżej sfer, a także cyfryzacja, w tym digitalizacja zasobów, jakimi te placówki dysponują. W zakresie elektronicznej administracji należy zapewnić interoperacyjność publicznych systemów teleinformatycznych, co brane będzie pod uwagę przy wyborze projektów.

Typy przedsięwzięć:

- tworzenie oraz rozwijanie referencyjnych rejestrów publicznych, w tym geograficznych systemów informacji przestrzennej (GIS),
- informatyzacja placówek ochrony zdrowia oraz usług społecznych,
- wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych oraz zwiększenie dostępu obywateli do usług publicznych, w tym m.in. projektów z zakresu e-administracji, e-zdrowia, e-kultury,
- wsparcie cyfryzacji, w tym digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych, planistycznych, geodezyjnych i kartograficznych, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m.in. rozwijania kompetencji kadr w związku z wdrożeniem i obsługą realizowanych systemów informatycznych.

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia

Grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki oraz jednostki im podległe,
- podmioty lecznicze utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (a także przedsiębiorcy powstali z ich przekształceń),
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
- instytucje prowadzące ewidencje i rejestry na podstawie ustaw,
- organizacje pozarządowe,
- administracja rządowa zespolona i niezespolona.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego, m.in. w zakresie systemu informacji przestrzennej oraz informatyzacji służby zdrowia, umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Warunkiem wsparcia będzie zapewnienie interoperacyjności między istniejącymi i planowanymi e-usługami, zapewnienie (tam gdzie to zasadne) kompatybilności z projektami planowanymi w PO Cyfrowa Polska, gotowość legislacyjna niezbędna dla osiągnięcia planowanych funkcjonalności oraz analiza kosztów i korzyści pozwalająca oszacować społeczno-ekonomiczną stopę zwrotu.

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia

Budowa systemu informacji przestrzennej w województwie ma na celu realizację wymogów Dyrektywy INSPIRE, a także zapisów wynikających ze Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Ustawa o Infrastrukturze Informacji Przestrzennej (IIP), stanowiąca transpozycję ww. dyrektywy, jest podstawą do tworzenia infrastruktury informacji przestrzennej w Polsce i nakłada ona na Marszałka Województwa Wielkopolskiego następujące zobowiązania: tworzenie, aktualizację i udostępnianie zbiorów metadanych infrastruktury informacji przestrzennej; wprowadzenie w zakresie swojej właściwości rozwiązań technicznych zapewniających interoperacyjność zbiorów i usług danych przestrzennych oraz harmonizację tych zbiorów; utworzenie i obsługę, w zakresie swojej właściwości, sieci usług dotyczących zbiorów i danych przestrzennych.

Informatyzacja samorządowych jednostek udzielających świadczenia zdrowotne jest odpowiedzią na wymogi jakie placówkom medycznym stawia ustawa dotycząca informatyzacji służby zdrowia. Ponadto projekty polegające na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemem Informacji Medycznej będą weryfikowane pod kątem komplementarności oraz nie dublowania funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach (P1 i P2).

Ponadto jest warunkiem koniecznym sprawnego rozwoju e-usług w sektorze, a tym samym dostosowania sektora opieki zdrowotnej do wymogów dynamicznie rozwijającej się gospodarki elektronicznej i społeczeństwa informacyjnego.

Przewiduje się także możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Alokacja w tym obszarze wynika z potrzeb inwestycyjnych podmiotów publicznych, natomiast potrzeby przedsiębiorców w tym obszarze są realizowane w ramach PI 3c.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju. Komitet Monitorujący będzie również rozważał zastosowanie rekomendacji zespołu ds. koordynacji utworzonego w ramach Programu

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia

Operacyjnego Polska Cyfrowa.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

Projekty związane z elektroniczną publikacją informacji (e-usługi, strony internetowe) powinny zakładać stosowanie odpowiednich standardów w tworzeniu dostępnych stron internetowych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawnościami, zgodnych z wytycznymi Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0) stworzonymi przez organizację World Wide Web Consortium.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-rządu, e-uczenia, e-włączenia społecznego, e-kultury oraz e-zdrowia**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
2c.P1	Liczba usług publicznych udostępnionych online o stopniu dojrzałości co najmniej 3	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			250,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
2c.P2	Liczba podmiotów, które udostępniły online informacje sektora publicznego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			85,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
2c.P3	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w instytucjach publicznych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			51,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	**2 - Społeczeństwo informacyjne**
Nie dotyczy	

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		**2 - Społeczeństwo informacyjne**												
Nr identyfikacyjny	**Rodzaj wskaźnika**	**Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania**	**Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach**	**Fundusz**	**Kategoria regionu**	**Cel pośredni na 2018 r.**			**Cel końcowy (2023)**			**Źródło danych**	**Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach**
						M	**W**	**T**	**M**	**W**	**T**		
WF2	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFRR	Słabiej rozwinięte			9 647 160			76 470 589,00	IZ	
WP2	Produkt	Liczba usług publicznych udostępnionych online o stopniu dojrzałości co najmniej 3	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			10			250,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 2 i obejmuje 100% jej alokacji.

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	2 - Społeczeństwo informacyjne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	078. Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej)	29 681 105,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	079. Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)	6 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	081. Rozwiązania informatyczne na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia się oraz usługi i aplikacje w zakresie e-zdrowia (w tym e-opieka i nowoczesne technologie w służbie osobom starszym)	26 400 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	101. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	600 000,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	2 - Społeczeństwo informacyjne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	62 681 105,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	2 - Społeczeństwo informacyjne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	32 500 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	23 681 105,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	6 500 000,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	2 - Społeczeństwo informacyjne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	6 820 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	5 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	50 861 105

Oś priorytetowa	2 - Społeczeństwo informacyjne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
			,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa	2 - Społeczeństwo informacyjne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	2 - Społeczeństwo informacyjne
Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	3
Nazwa osi priorytetowej:	Energia

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona operacjom odbudowy w następstwie poważnej lub regionalnej klęski żywiołowej
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona MŚP (art. 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Nie dotyczy

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4a
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	4a.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Wielkopolska ma dobre warunki produkcji energii odnawialnej, szczególnie w zakresie energii wiatrowej. Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie wkładu przez region w realizację celu Strategii Europa 2020 dotyczącego zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% w UE oraz zmniejszenia CO2, a przez wzmocnienie „zielonego" aspektu gospodarki regionu wzmocnienia jej konkurencyjności. Wsparcie budowy i rozbudowy instalacji do wytwarzania energii pozwoli na wzmocnienie potencjału wytwórczego energii z OZE Wielkopolski, co, biorąc pod uwagę dodatni bilans energetyczny regionu, przyczyni się do ograniczenia wykorzystania w produkcji energii paliw tradycyjnych. Realizacja PI umożliwi wykorzystanie występujących w Wielkopolsce sprzyjających warunków dla rozwoju energetyki bazującej na OZE. Pozwoli to na zniwelowanie przewidywanego zwiększania zapotrzebowania regionu na energię, związanego z rozwojem działalności przemysłowej i usługowej szczególnie w okolicach głównych ośrodków miejskich. Rozbudowa i modernizacja instalacji dystrybucji ciepła oraz sieci elektroenergetycznych do przesyłu energii z OZE do sieci przyczyni się do zwiększenia pewności przesyłu i zasilania odbiorców. Pozwoli też na poprawę stanu technicznego linii przesyłowych w szczególności na obszarach wiejskich regionu. Możliwość realizacji przedsięwzięć dotyczących budowy i przebudowy jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła ze źródeł odnawialnych w kogeneracji pozwoli na zwiększenie wspólnej produkcji energii elektrycznej i cieplnej w ramach bardziej wydajnych i wysokosprawnych systemów kogeneracyjnych w województwie. Efektem realizacji Priorytetu Inwestycyjnego będzie w szczególności wzrost produkcji energii odnawialnej w regionie, a przez to zwiększenie jej udziału w produkcji energii ogółem. Dodatkowymi efektami będą ograniczenie wykorzystania nieodnawialnych surowców energetycznych, ograniczenie ryzyka niedoboru energii i zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego przez dywersyfikację źródeł energii.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**4a.1 - Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
4a.R1	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	Słabiej rozwinięte	10,10	2012	15,10	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W Priorytecie Inwestycyjnym przewidziano wsparcie działań zmierzających do wzrostu produkcji energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii. Wspierane będą działania polegające na budowie oraz rozbudowie instalacji służących do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Przewiduje się również możliwość przyłączania instalacji służących do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do sieci, a także realizacji inwestycji związanych z budową i modernizacją sieci elektroenergetycznych dystrybucyjnych dedykowanych przyłączeniu nowych jednostek wytwórczych energii z OZE do sieci krajowej. Dla wsparcia pozyskiwania odnawialnych źródeł energii przewiduje się również możliwość realizacji inwestycji związanych z budową lub modernizacją instalacji służących magazynowaniu i przetwarzaniu energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii oraz związanych z dystrybucją ciepła z odnawialnych źródeł energii.

Wskazane typy przedsięwzięć stanowią pakiet działań realizujących cel szczegółowy tego Priorytetu Inwestycyjnego, jakim jest wzrost udziału OZE w zużyciu energii. Pakiet tych działań skonstruowano kompleksowo, tzn., że dla osiągnięcia tego celu zaplanowano przedsięwzięcia polegające zarówno na tworzeniu instalacji do wytwarzania energii z OZE, jak i infrastruktury dystrybucyjnej dla przesyłu tej energii. Realizacja przedsięwzięć wykorzystujących poszczególne rodzaje OZE w regionie będzie dostosowana do występujących na danym obszarze odpowiednich zasobów możliwych do wykorzystania w procesie produkcji energii. W ten sposób umożliwiona będzie realizacja przedsięwzięć na całym obszarze Wielkopolski.

EFRR (FS w przypadku POISa) nie wspiera inwestycji na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z listy działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE, w tym instalacji energetycznego spalania o nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 20 MW. Jednakże wsparcie mogą otrzymać instalacje wykorzystujące wyłącznie biomasę, które nie są objęte zakresem przedmiotowym dyrektywy 2003/87/WE.

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Typy przedsięwzięć:

- budowa oraz rozbudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- budowa, rozbudowa i modernizacja instalacji służących dystrybucji ciepła pochodzącego z OZE,
- budowa, rozbudowa i modernizacja dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenia jednostek wytwórczych energii z OZE do sieci,
- budowę lub przebudowę jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła wykorzystujących OZE w wysokosprawnej kogeneracji.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami zwiększającymi świadomość obywateli w zakresie energii odnawialnej.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1, w szczególności jst i ich związki, inne jednostki sektora finansów publicznych, spółki wodne, podmioty prawne kościołów i związków wyznaniowych, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, niesklasyfikowane w pkt. 1,2,3,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym,
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. Rozwój energetyki odnawialnej w województwie zależeć będzie od uwarunkowań terytorialnych i będzie

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
zależało od istnienia na danym obszarze odpowiednich zasobów naturalnych.	

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów.

Inwestycje w OZE muszą uwzględniać wymogi wynikające z planowania przestrzennego oraz niezbędna jest analiza, zgodnie z prawem krajowym, potencjalnego oddziaływania na środowisko. Podczas procesu inwestycyjnego należy uwzględniać ograniczenia występujące dla rozwoju energii opartej o źródła odnawialne, takie jak: występowanie na danym obszarze form ochrony przyrody, w tym Obszarów Natura 2000, występowanie obszarów cennych przyrodniczo, w tym miejsc cennych dla ptaków w okresie lęgowym i podczas wędrówki, występowanie korytarzy migracji zwierząt, warunki hydrologiczne, wymogi ochrony zabytków i krajobrazu, ograniczenia związane z ochroną bioróżnorodności oraz ochronę akustyczną.

Wpływ na emisję zanieczyszczeń powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie zostały przekroczone poziomy PM10, będzie rozpatrywany w kryteriach wyboru projektów związanych z wytwarzaniem energii przy użyciu biomasy. Projekty obejmujące wykorzystanie biomasy muszą być zgodne z programami ochrony powietrza.

W zakresie wysokosprawnej kogeneracji w ramach Programu wsparte mogą zostać projekty zapewniające najniższy poziom emisji CO2 oraz innych zanieczyszczeń powietrza, a w szczególności PM 10. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO2 oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO2 o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że te instalacje nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO2, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne. Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska. Projekty powinny być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, do

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

których doprowadzona jest energia ze wspieranych instalacji zapewniając, że inwestycje są oparte na zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe. Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) oraz instrumenty finansowe.

W przypadku wsparcia projektów dotyczących jednostek OZE wykorzystujących energię wody (realizowane w ramach kategorii interwencji 012) zastosowanie mają warunki dotyczące projektów mogących mieć wpływ na stan wód, które szczegółowo zostały opisane w CT 5 (PI 5b). Warunkiem realizacji projektów związanych z gospodarką wodną będzie współfinansowane tylko projektów, które nie mają negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na liście nr 1 będącej załącznikiem do Masterplanu dla dorzecza Odry. Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdujących się na liście nr 2 będącej załącznikami do Masterplanu dla dorzeczy Odry, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez KE.

Działania podejmowane w ramach PI będą zgodne z europejskim strategicznym planem w dziedzinie technologii energetycznych.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów finansowych. Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego będzie poprzedzona oceną ex-ante zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013. Instytucja Zarządzająca wybierze podmiot, który wdraża instrument finansowy (beneficjenta) dopiero po decyzji o wkładzie w formie instrumentu finansowego.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		4a - Promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
CO30	Energia odnawialna: dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	MW	EFRR	Słabiej rozwinięte			69,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO34	Redukcja emisji gazów cieplarnianych: szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2	EFRR	Słabiej rozwinięte			107 407,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4c
Nazwa osi priorytetowej	Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	4c.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona efektywność energetyczna sektorów publicznego i mieszkaniowego
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Pomimo znacznego postępu dokonanego w ostatnich 20 latach, wciąż konieczne jest usprawnienie efektywności energetycznej, ponieważ budynki nadal charakteryzują się wysokim wskaźnikiem utraty ciepła. Średnie zużycie energii w polskim budownictwie w ciągu ostatnich lat jest znacznie niższe niż w poprzednich okresach, wciąż jednak wyższe niż w niektórych państwach Europy Zachodniej[1]. Niezadowalający jest stan spełnienia wymagań energetycznych budynków – aż 2/3 budynków nie osiąga wymaganej wartości referencyjnej wskaźnika EP. Budynki mieszkalne, komercyjne i publiczne odpowiadają za niemal 40% zużycia energii i mają bardzo duży potencjał w zakresie oszczędności energii. W związku z tym największe możliwości oszczędności energii zidentyfikowano właśnie w sektorze publicznym i mieszkaniowym. Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie przez region wkładu w realizację celu Strategii Europa 2020 dotyczącego wzrostu o 20% efektywności energetycznej, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zmniejszenia emisji CO2. Kluczowym rezultatem inwestowania w poprawę efektywności energetycznej w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie racjonalizacja zużycia i ograniczenie strat energii w sektorach mieszkaniowym i publicznym, co spowoduje spadek zużycia energii. Ponadto w wyniku wykorzystania instalacji OZE nastąpi dywersyfikacja źródeł energii, co zwiększy bezpieczeństwo energetyczne w regionie, a także odciąży istniejące sieci przesyłowe i ograniczy straty energii związane z jej przesyłem. Poprawa efektywności energetycznej wpłynie również na obniżenie tzw. niskiej emisji, która stanowi przyczynę przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a także na poprawę sytuacji finansowej gospodarstw domowych, co przełożyć powinno się na ograniczenie tzw. ubóstwa energetycznego. Skala potrzeb dotyczących modernizacji budynków jest w Wielkopolsce znaczna. Wsparcie możliwe w ramach tego PI nie rozwiąże oczywiście całkowicie problemu niskiej efektywności energetycznej w regionie, niemniej powinno być widocznym elementem działań w tym zakresie podejmowanych w regionie również przy wykorzystaniu innych źródeł finansowania. Działania w ramach PI powinny przyczynić się także do popularyzacji problematyki efektywności energetycznej wśród mieszkańców Wielkopolski, zarówno poprzez promocję zrealizowanych przykładów dobrych projektów.

	[1] „Polityki energetyczne państw MAE: Przegląd Polska 2011” (Energy Policies of IEA Countries: Poland 2011 Review) – przygotowany przez ekspertów Międzynarodowej Agencji Energetycznej

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**4c.1 - Zwiększona efektywność energetyczna sektorów publicznego i mieszkaniowego**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
4c.R1	Sprzedaż energii cieplnej w GJ na cele komunalno-bytowe ogółem	GJ	Słabiej rozwinięte	14 327 099,00	2013	12 000 000,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W celu obniżenia negatywnego wpływu na środowisko, a także zmniejszenia zużycia energii, konieczne są działania prowadzące do zwiększenia sprawności istniejących instalacji i urządzeń, a także poprawy efektywności energetycznej budynków z sektora publicznego i mieszkaniowego. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się kompleksową, głęboką modernizację energetyczną budynków wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, w zakresie związanym m.in. z: przebudową instalacji grzewczych, systemów wentylacji i klimatyzacji, ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych, niskosprawnych kotłów, oświetlenia na energooszczędne, systemów wodno-kanalizacyjnych, instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE, a także a instalowanie lub przebudowę jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadniona pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO2 oraz innych zanieczyszczeń powietrza. Dodatkowo wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO2 o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji. W ramach projektów będzie także możliwość uwzględnienia instalacji indywidualnych mierników ciepła. Ponadto w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się wsparcie przygotowania audytów energetycznych oraz efektywności energetycznej modernizowanych budynków.

Dofinansowanie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej wynika m.in. z długoterminowej strategii wspierania inwestycji w renowację krajowych zasobów budynków mieszkaniowych i użytkowych, zarówno publicznych, jak i prywatnych.

Wszystkie wskazane działania i przedsięwzięcia będą miały wpływ na zmniejszenie energochłonności sektorów publicznego i mieszkaniowego. Realizacja projektów w sposób kompleksowo rozwiązujący problem znacząco wzmocni efekty podejmowanych działań. W wyniku modernizacji energetycznej budynków publicznych, starej tkanki mieszkaniowej, bloków mieszkalnych wybudowanych w technologii „wielkiej płyty", nastąpi

obniżenie zużycia energii zarówno w konkretnych obiektach, jak i ogólnie w regionie.

Odnośnie indywidualnych pieców i mikrokogeneracji wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w kotły spalające biomasę lub ewentualnie paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby. Inwestycje muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO2 i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie. Preferowane powinny być instrumenty finansowe w przypadku powyższych inwestycji. Możliwość użycia instrumentów finansowych na tego typu projekty będzie przedmiotem oceny ex-ante zgodnie z wymaganiami artykułu 37 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.

W ramach realizowanych przedsięwzięć stosowane będą zróżnicowane zakresy projektów i technologie, określane na podstawie wyników przeprowadzonych audytów energetycznych.

EFRR (FS w przypadku POISa) nie wspiera inwestycji na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z listy działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE, w tym instalacji energetycznego spalania o nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 20 MW. Jednakże wsparcie mogą otrzymać instalacje wykorzystujące wyłącznie biomasę, które nie są objęte zakresem przedmiotowym dyrektywy 2003/87/WE.

Typy przedsięwzięć:

- głęboka modernizacja energetyczna budynków oraz wymiana wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, w tym modernizacja ich infrastruktury ciepłowniczej i energetycznej, podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej, czy instalowanie instalacji OZE.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami zwiększającymi świadomość użytkowników końcowych w zakresie efektywności energetycznej.

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

Grupy docelowe/beneficjenci:

- spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe,
- jednostki samorządy terytorialnego, ich związki oraz jednostki organizacyjne,
- podmioty posiadające osobowość prawną, w tym podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym,
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Tryb pozakonkursowy przewiduje się dla inwestycji realizowanych w ramach ZIT oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne", a także dla projektu dot. termomodernizacji Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Lesznie, co umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów PI.

Odnośnie indywidualnych pieców i mikrokogeneracji projekty powinny również przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Wsparte projekty musza skutkować znaczną redukcją CO2 w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalanego paliwa). Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią. Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii. Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczna i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń. Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska. Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) oraz instrumenty finansowe.

W zakresie wysokosprawnej kogeneracji w ramach Programu wsparte mogą zostać projekty zapewniające najniższy poziom emisji CO2 oraz innych zanieczyszczeń powietrza, a w szczególności PM 10. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO2 oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO2 o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że te instalacje nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO2, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne. Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii. Projekty powinny być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, do których doprowadzona jest energia ze wspieranych instalacji zapewniając, że inwestycje są oparte na zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe. Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska. Ponadto preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) oraz instrumenty finansowe

W zakresie głębokiej termomodernizacji wspierane będą projekty poprawiające efektywność energetyczną minimum o 25%. Preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną o 60%.

Kluczowe w ramach oceny projektów będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Ponadto identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

dokonywana będzie na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego element projektu wspieranego w ramach CT4).

W obszarze ochrony zdrowia projekty szpitali z zakresu głębokiej termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których istnienie i funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb zdrowotnych, opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia.

Efekty (wskaźniki) realizacji projektów: ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej będą monitorowane na etapie wdrażania i udostępniane jako informacja dodatkowa w rocznym sprawozdaniu monitoringowym.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie SZOOP. Zasady te będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7, a także w art. 8 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów finansowych. Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego będzie poprzedzona oceną ex-ante zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013. Instytucja Zarządzająca wybierze podmiot, który wdraża instrument finansowy (beneficjenta) dopiero po decyzji o wkładzie w formie instrumentu finansowego.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**4c - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
4c.P1	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			293,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO31	Efektywność energetyczna: liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii	Gospodarstwa domowe	EFRR	Słabiej rozwinięte			394,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO32	Efektywność energetyczna: zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok	EFRR	Słabiej rozwinięte			132 707 379,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO34	Redukcja emisji gazów cieplarnianych: szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2	EFRR	Słabiej rozwinięte			38 361,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4e
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	4e.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększone wykorzystanie transportu zbiorowego
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Poziom emisji zanieczyszczeń do atmosfery jest szczególnym problemem regionu. Zanieczyszczenie powietrza na obszarach zurbanizowanych wynika głównie z niskiej emisji ze spalania paliw stałych, a także z nadmiernego zatłoczenia miast, związanego z uprzywilejowaniem komunikacji indywidualnej, samochodowej, często kosztem transportu publicznego, jak i innych form komunikacji. Pojazdy samochodowe, będące często w wysokim stopniu zużycia technicznego, są najmniej efektywne i tworzą emisję niewspółmiernie wyższą niż transport publiczny, rowerowy, czy pojazdy o nowszej konstrukcji. Sytuację taką potęguje niewystarczająca liczba i jakość systemów sterowania ruchem i

	informacji oraz systemów integracji różnych rodzajów transportu. Zwiększająca się emisja do powietrza zanieczyszczeń ze środków transportu jest jednym z głównych problemów dotyczących w sposób szczególny obszarów miast w Wielkopolsce. W tym kontekście rozwój niskoemisyjnego miejskiego transportu zbiorowego w miastach regionu należy uznać za jedno z istotnych wyzwań, które wymaga wsparcia w ramach tego PI. Promowanie czystego transportu miejskiego, to także wyjście naprzeciw problemowi miast, jakim staje się nadmierne zatłoczenie szlaków komunikacyjnych zarówno wewnątrz nich, jak i tych bezpośrednio do nich prowadzących. Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie przez region wkładu w realizację celu Strategii Europa 2020 dotyczącego wzrostu o 20% efektywności energetycznej oraz zmniejszenia emisji CO2. Głównym efektem realizowanego Priorytetu Inwestycyjnego, przez wsparcie niskoemisyjnego transportu miejskiego, będzie wzrost liczby osób korzystających z tego rodzaju transportu, a także ograniczenie emisji zanieczyszczeń, co przyczyni się to do poprawy stanu środowiska. Rezultatem takich działań, jak budowa i przebudowa miejskiej infrastruktury komunikacyjnej, realizacja projektów wspierających integrację transportu zbiorowego z indywidualnym (np. budowa parkingów "park&ride" i "bike&ride", centrów przesiadkowych), budowa ścieżek rowerowych, budowa systemów sterowania ruchem i inne, będzie ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast, przyczyniając się w efekcie do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Realizacja celu szczegółowego przyczyni się pośrednio do poprawy estetyki, bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia. Likwidowane będą również bariery architektoniczne, uniemożliwiające lub utrudniające swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. W wyniku realizacji celu zwiększeniu ulegnie świadomość społeczna w zakresie efektywnego wykorzystania energii, co przełożyć się powinno na ograniczenie zużycia energii oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**4e.1 - Zwiększone wykorzystanie transportu zbiorowego**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
4e.R1	Przewozy pasażerów komunikacją miejską	mln osób	Słabiej rozwinięte	268,50	2012	281,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Ze względu na rosnący ruch samochodowy na drogach miejskich, pogarszający bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz zwiększającą się emisję zanieczyszczeń ze środków transportu do powietrza, w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie dla projektów dotyczących unowocześnienia, modernizacji infrastruktury transportu zbiorowego, uzupełnienia istniejących linii komunikacji zbiorowej łącznie z wyposażeniem w nowy, przyjazny dla środowiska tabor i inną infrastrukturę. Istotne znaczenie będą miały działania z zakresu integracji różnych form transportu zbiorowego na terenach miejskich i podmiejskich.

W celu ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, a także bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia, wsparcie uzyskają również systemy zarządzania ruchem oraz działania mające za zadanie zmniejszenie zatłoczenia miast i ograniczenie ruchu drogowego w ich centrach, budowa parkingów "park&ride" i "bike&ride", zintegrowanych centrów przesiadkowych, wspólny bilet. Wspierana będzie także budowa i rozwój tras rowerowych oraz systemów rowerów publicznych/miejskich. Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie będzie celem samym w sobie, ale musi być widziana w kontekście zmian w mobilności miejskiej prowadzących do zmniejszenia emisji CO2 i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji oraz poprawy efektywności energetycznej systemu transportowego.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania w zakresie eliminacji niekorzystnej emisji. Wspierane będą inwestycje w m.in. energooszczędne oświetlenie uliczne i drogowe, czy w zakresie budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci ciepłowniczej i chłodniczej.

Instalowanie energooszczędnego oświetlenia ulicznego przyczyni się także do uzyskania znaczących efektów ekonomicznych dla jednostek samorządu terytorialnego. Zrealizowane przedsięwzięcia z zakresu sieci ciepłowniczej i chłodniczej spowodują poprawę efektywności dystrybucji czynników cieplnego i chłodzącego, co powodując zmniejszenie strat w przesyle przyczyni się do uzyskania oszczędności energii i w efekcie do ograniczenia emisji

gazów cieplarnianych.

Wspierane będą działania podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań naprawczych określonych w programach ochrony powietrza.

W związku z tym, że ważne jest także pobudzenie świadomości i odpowiedzialności społecznej za jakość powietrza, realizowane będą działania informacyjne i promocyjne skierowane do mieszkańców regionu. Wzmocnienie wśród mieszkańców poczucia konieczności akceptacji działań prowadzących do ograniczania zanieczyszczeń powietrza powinno być jednym z aspektów realizacji celu tego PI.

Typy przedsięwzięć:

- zakup niskoemisyjnego taboru dla transportu publicznego oraz budowa/przebudowa infrastruktury transportu publicznego,
- budowa i przebudowa infrastruktury miejskiej w celu ograniczania ruchu drogowego w centrach miast,
- projekty z zakresu transportu zbiorowego wspierające integrację z transportem indywidualnym,
- drogi dla rowerów łączące miasta i ich obszary funkcjonalne,
- budowa, rozbudowa lub przebudowa sieci ciepłowniczych i chłodniczych;
- montaż efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego,
- działania informacyjno-promocyjne.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1, w szczególności jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie gminy/powiatu grodzkiego/związku międzygminnego, organizacje pozarządowe,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3,
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym,
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi zwiększającymi świadomość mieszkańców w zakresie ograniczania zanieczyszczeń, czy korzystania z komunikacji zbiorowej.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. W większości inwestycje zlokalizowane będą na obszarze miast lub miast i ich obszarów funkcjonalnych.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne", co umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

W ramach PI wspierane będą projekty zgodne z dokumentami wyznaczającymi kierunki działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, które mają m.in. przyczynić się do osiągnięcia celów Strategii Europa 2020.

Inwestycje w transport miejski ramach PI4e będą przyczyniać się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach. Muszą one wynikać z przygotowanych przez samorządy planów, zawierających odniesienia do kwestii przechodzenia na bardziej ekologiczne i zrównoważone

systemy transportowe w miastach. Funkcję takich dokumentów mogą pełnić plany dotyczące gospodarki niskoemisyjnej, Strategie ZIT, plany mobilności miejskiej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, intermodalność, transport drogowy, zarzadzanie mobilnością, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy).

Inwestycje dotyczące transportu miejskiego w ramach PI4e powinny ponadto spełniać poniższe warunki:

- W przypadku miast wojewódzkich i powiązanych z nimi funkcjonalnie obszarów inwestycje z WRPO 2014+ będą komplementarne z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych. Wówczas instrumentem koordynacji jest Strategia ZIT.
- Inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach PI 4e.
- W miastach posiadających transport szynowy (tramwaje), jeżeli wynika to z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej, preferowany będzie rozwój tej gałęzi transportu zbiorowego poprzez inwestycje w infrastrukturę szynową i tabor.
- Jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika potrzeba zakupu autobusów, dozwolony jest zakup pojazdów spełniających normę emisji spalin EURO VI. Priorytetowo będzie jednak traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.).
- Zakupowi niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.

W zakresie transportu zbiorowego do dofinansowania wybierane będą projekty cechujące się korzystną relacją nakładów finansowych UE do efektów.

Inwestycje w rozbudowę i/lub modernizację sieci ciepłowniczych otrzymają dofinansowanie w ramach RPO pod warunkiem dopuszczenia takiego

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

wsparcia poprzez stosowne zapisy w Umowie Partnerstwa.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów finansowych. Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego będzie poprzedzona oceną ex-ante zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013. Instytucja Zarządzająca wybierze podmiot, który wdraża instrument finansowy (beneficjenta) dopiero po decyzji o wkładzie w formie instrumentu finansowego.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**4e - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu**								
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
4e.P1	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			40,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
4e.P2	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			201,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
4e.P5	Liczba zainstalowanych inteligentnych stystemów transportowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			43,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
4e.P6	Długość wspartej ifrastruktury rowerowej	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			148,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO34	Redukcja emisji gazów cieplarnianych: szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2	EFRR	Słabiej rozwinięte			12 381,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	**3 - Energia**
Nie dotyczy	

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		**3 - Energia**												
Nr identyfikacyjny	**Rodzaj wskaźnika**	**Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania**	**Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach**	**Fundusz**	**Kategoria regionu**	**Cel pośredni na 2018 r.**			**Cel końcowy (2023)**			**Źródło danych**	**Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach**
						M	**W**	**T**	**M**	**W**	**T**		
WF3	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFRR	Słabiej rozwinięte			48 553 826			433 500 209,00	IZ	
WP31	Produkt	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			6			40,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 3 i obejmuje 32% jej alokacji.
WP32	Produkt	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			32			293,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 3 i obejmuje 26% jej alokacji.

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	**3 - Energia**		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	005. Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)	4 530 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	009. Energia odnawialna: wiatrowa	10 570 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	010. Energia odnawialna: słoneczna	29 060 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	011. Energia odnawialna: z biomasy	8 020 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	012. Pozostałe rodzaje energii odnawialnej (w tym hydroelektryczna, geotermalna i morska) oraz integracja energii odnawialnej (w tym magazynowanie, zamiana energii elektrycznej na gaz oraz infrastruktura wytwarzania energii odnawialnej z wodoru)	3 020 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	013. Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	66 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	014. Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	25 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	016. Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie	0,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	043. Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	183 377 021,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	044. Inteligentne systemy transportowe (w tym wprowadzenie zarządzania popytem, systemy poboru opłat, informatyczne systemy monitorowania, kontroli i informacji)	4 445 503,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	090. Ścieżki rowerowe i piesze	33 341 277,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	101. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	1 111 376,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	**3 - Energia**

Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	338 475 177,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	04. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki lub środki równoważne	30 000 000,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	3 - Energia		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	209 442 155,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	56 777 962,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	102 255 060,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	3 - Energia		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	162 360 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	40 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	166 115 177,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa	3 - Energia		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	3 - Energia
Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4
Nazwa osi priorytetowej:	Środowisko

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona operacjom odbudowy w następstwie poważnej lub regionalnej klęski żywiołowej
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona MŚP (art. 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)
W ramach Osi priorytetowej połączono Priorytety Inwestycyjne dwóch Celów tematycznych 5. *Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem* i 6. *Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami*.

Główną przesłanką przemawiającą za połączeniem Celów tematycznych 5. i 6. w ramach jednej osi priorytetowej jest ścisły związek między stanem środowiska a zapobieganiem zmianom klimatu i zapobieganiem ryzyku. Dostosowanie do zmian klimatu i związane z tym zarządzanie ryzykiem oraz zachowanie i ochrona środowiska stanowią jedno zagadnienie. Im lepszy stan środowiska, tym większa jego odporność na zmiany klimatu. Te zagadnienia szczególnie silnie powiązane są w Wielkopolsce. Tylko środowisko w dobrym stanie jest odporne na zagrożenia wynikające ze zmian klimatu. Połączenie tych zagadnień w jednej osi priorytetowej pozwoli lepiej ukierunkować interwencję na rzecz bezpieczeństwa, w pierwszej kolejności, na obszary o złym stanie środowiska. Ponadto zapewni to spójność planowania i wdrażania projektów, a przez to przyczyni się to do lepszego osiągnięcia założonych celów niż miałoby to miejsce w przypadku odrębnych osi priorytetowych. Koncentracja inwestycji w ramach jednej osi finansowej zapewni ponadto elastyczność w realizacji powiązanych ze sobą działań zmierzających do osiągnięcia celów dla ww. celów tematycznych. Połączenie w jednej osi priorytetowej tych działań prośrodowiskowych zapewni spójność planowania i wdrażania projektów, a przez to przyczyni się to do lepszego osiągania założonych celów. Połączenie tych zagadnień w jedną oś priorytetową pozwoli uzyskać wyższą komplementarność i większą efektywność zarządzania wdrażaniem.

Alokacje na poszczególne Cele tematyczne w ramach Osi priorytetowej 4. *Środowisko* została zamieszczona w tabeli 18c.

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	5b
Nazwa osi priorytetowej	Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	5b.1
Nazwa celu szczegółowego	Zmniejszone zagrożenie nagłymi i ekstremalnymi zjawiskami przyrodniczymi
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Interwencja zaprojektowana w ramach tego PI odpowiada na zdiagnozowane dla Wielkopolski w tym obszarze wyzwania, określone jako konieczność zmniejszenia poziomu zagrożeń przyrodniczych w szczególności o charakterze hydrologicznym oraz konieczność poprawy reakcji odpowiednich służb dla zmniejszenia do minimum zagrożenia zdrowia i życia ludzi oraz zapobiegania negatywnym skutkom zjawisk ekstremalnych dla środowiska. W sytuacji, gdy przewidywany jest wzrost częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych, wsparcie odpowiednich działań zapobiegawczych i ratowniczych stanowić będzie istotny w skali województwa element zwiększenia odporności regionu na klęski i katastrofy oraz wzmocnienia systemów reagowania i ratownictwa.

	Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzmocnienia odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (głównie suszą oraz powodziami, a także zjawiskami ekstremalnymi, których częstotliwość występowania wzrośnie) oraz zwiększania możliwości zapobiegania zagrożeniom i reagowaniem na nie, a także do poprawy zarządzania ryzykiem. Ma to szczególne znaczenie ze względu na to, że Wielkopolska w znacznej części jest uboga w wodę. Opady i spływ jednostkowy są poniżej średniej krajowej. Nie rekompensuje tego sztuczna retencja, choć obejmuje ponad 6,2 tys. obiektów i może zmagazynować ponad 180 mln m3 wody. Innym zagrożeniem występującym na terenie województwa jest występowanie powodzi. Ponadto w regionie występują duże potrzeby w zakresie wsparcia systemów wczesnego reagowania i ratownictwa, a także wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, na co składają się m.in. duża liczna odnotowanych rokrocznie zdarzeń, w wyniku których mogło dojść do zagrożenia życia ludzkiego lub strat w mieniu, a także duże potrzeby jednostek ratowniczych w zakresie wyposażenia w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych, wynikających z konieczności bieżącej wymiany przestarzałego i wyeksploatowanego sprzętu na nowy. Efektem realizacji celu szczegółowego będzie minimalizowanie skutków zmian klimatu dla gospodarki i społeczeństwa Wielkopolski. Zwiększona retencja wody, mająca na celu spowolnienie lub powstrzymanie odpływu wody, będzie miała wpływ na poprawę bilansu wodnego województwa oraz na zmniejszenie zagrożenia podtopieniami i powodziami w regionie, co w konsekwencji przełoży się na ograniczenie strat w gospodarce. Natomiast wzmocnienie systemów wczesnego reagowania i ratownictwa oraz działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami wpłyną na poprawę bezpieczeństwa ludności województwa w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub ekstremalnych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**5b.1 - Zmniejszone zagrożenie nagłymi i ekstremalnymi zjawiskami przyrodniczymi**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
5b.R1	Pojemność obiektów małej retencji wodnej	dam3	Słabiej rozwinięte	185 082,00	2012	246 000,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Obszarem wsparcia będzie poprawa warunków hydrologicznych regionu przez realizację projektów z zakresu małej retencji wodnej mających na celu spowolnienie lub powstrzymanie odpływu wody, a także zmniejszenie podtopień i powodzi. Realizowane będą inwestycje w budowle i urządzenia służące zatrzymaniu jak największej ilości wody w jej powierzchniowym i przypowierzchniowym obiegu (m.in. zbiorniki, jazy i zastawki).

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej wsparcie uzyskają inwestycje mające na celu ochronę obszarów narażonych na powodzie, takich jak wykonanie zabezpieczeń obiektów już istniejących, czy realizacja projektów związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem.

W związku z pojawiającymi się coraz częściej ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, w szczególności intensywnymi opadami, wsparcie uzyskają także działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami.

Wsparcie uzyskają także systemy wczesnego reagowania i ratownictwa, a także wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, co wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ludności województwa w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub ekstremalnych. Wsparcie przeznaczone będzie m.in. na wyposażenie jednostek ratowniczych w sprzęt do prowadzeni akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.

Dla realizacji celu szczegółowego określonego dla tego PI w części dotyczącej zmniejszenia zagrożenia zjawiskami przyrodniczymi proponuje się pakiet przedsięwzięć przede wszystkim w takich obszarach, jak mała retencja wodna i ochrona terenów narażonych na powodzie oraz susze, a także zabezpieczające tereny miejskie przed następstwami niekorzystnych zjawisk pogodowych. Realizacja tych przedsięwzięć zabezpieczy mieszkańców tych

terenów Wielkopolski, które są najbardziej dotknięte niekorzystnymi zjawiskami naturalnymi, przed ich negatywnymi skutkami.

W tym PI proponuje się także działania dla ograniczania skutków zjawisk katastrofalnych oraz przedsięwzięcia wspierające prognozowanie, wczesne ostrzeganie przed zagrożeniami i wzmacnianie systemów reagowania i ratownictwa. Ten pakiet działań służyć ma rozwojowi na obszarze województwa wzmocnieniu możliwości szybkiej reakcji na przewidywane i zaistniałe zdarzenia katastrofalne.

Typy przedsięwzięć:

- inwestycje w zakresie ochrony obszarów narażonych na powodzie i susze, w tym inwestycje w mała retencję wodną*,
- wzmocnienie systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych,
- rozwój systemów monitorowania, wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń,
- inwestycje zabezpieczające obszary miejskie przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami.
- wyposażenie służb ratowniczych w sprzęt ratunkowy.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe.

Terytorialny obszar realizacji:

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

Wsparcie dotyczy całego województwa. W zakresie ochrony obszarów przed ryzykiem powodziowym wsparcie dotyczy obszarów ze średnim ryzykiem, zgodnie z mapami ryzyka powodziowego

* Pod pojęciem małej retencji rozumie się wszelkie działania techniczne i nietechniczne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie ich zdolności retencyjnych. Realizowane będą działania wykorzystujące kompleksowe zabiegi łączące przyjazne środowisku metody przyrodnicze i techniczne oraz inne najlepsze praktyki przedstawione w opracowaniach do realizacji obiektów małej retencji w nadleśnictwach.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne".

Warunkiem realizacji projektów związanych z gospodarką wodną będzie współfinansowane tylko projektów, które nie mają negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na liście nr 1 będącej załącznikiem do Masterplanu dla dorzecza Odry.

Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdujących się na liście nr 2 będącej załącznikami do Masterplanu dla dorzeczy Odry, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

Realizowane projekty powinny także wpływać na realizację Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030.

Na wyposażenie służb ratowniczych w sprzęt ratunkowy przeznaczonych zostanie nie więcej niż 10% alokacji kategorii interwencji 087.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**5b - Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
5b.P1	Pojemność obiektów małej retencji	tys.m3	EFRR	Słabiej rozwinięte			518,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
5b.P2	Liczba jednostek służb ratowniczych doposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			26,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO20	Zapobieganie ryzyku i zarządzenie ryzykiem: liczba ludności odnoszącej korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			111 059,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO21	Zapobieganie ryzyku i zarządzenie ryzykiem: liczba ludności odnoszącej korzyści ze środków ochrony przed pożarami lasu	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			1 506 950,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6a
Nazwa osi priorytetowej	Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	6a.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Gospodarka odpadami w Wielkopolsce nadal nie odpowiada wymogom prawa unijnego. Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017 do najważniejszych problemów w regionie w tym zakresie zaliczył m.in.: unieszkodliwiane odpadów komunalnych, przede wszystkim przez ich składowanie (na składowiskach zdeponowano 88% odpadów zmieszanych zebranych w 2012 roku), a także brak zorganizowanego systemu zbierania odpadów ulegających biodegradacji.

	Zakres interwencji tego PI został podporządkowany zdiagnozowanemu wyzwaniu dla Wielkopolski w tym zakresie, jakim jest konieczność zmiany struktury zagospodarowania odpadów, w szczególności ograniczenie ilości odpadów składowanych. Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do osiągania celu dotyczącego ochrony środowiska i wspierania efektywnego gospodarowania zasobami. Efektem realizacji Priorytetu Inwestycyjnego będzie sprawny system gospodarki odpadami w regionie, przez co zwiększeniu ulegnie masa odpadów poddanych innym niż składowanie formom zagospodarowania. Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania będą przede wszystkim dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów. Poprawa gospodarki odpadami nastąpi zgodnie z hierarchią postępowania z nimi, tj. w pierwszej kolejności zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling, odzysk energii. Wspieranie rozwoju infrastruktury przyjmowania i przetwarzania odpadów będzie miało głównie na celu przygotowanie ich do ponownego użycia, a przez to ograniczenie ich składowania. Dzięki tym działaniom poprawi się stan środowiska przyrodniczego oraz zasobów naturalnych, a także efektywność systemu gospodarki odpadami w regionie. Jednym z rezultatów realizacji przedsięwzięć w ramach tego PI powinna być zmiana w świadomości mieszkańców regionu i przedsiębiorców w kwestii traktowania odpadów wyłącznie w kategoriach uciążliwości, których należy się pozbyć, w kierunku myślenia o odpadach jako źródle wielu cennych surowców dla gospodarki, których wykorzystanie dla produkcji dóbr przyczyni się oprócz ochrony zasobów środowiska także do wzrostu gospodarczego.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**6a.1 - Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
6a.R1	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	Słabiej rozwinięte	11,80	2012	17,50	GUS	Corocznie
6a.R2	Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych	%	Słabiej rozwinięte	69,60	2013	60,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Przeznaczenie odpowiednich środków na gospodarkę odpadami jest w WRPO 2014+ niezbędne. W perspektywie 2007-2013 wydatkowane były pieniądze na budowę systemowych rozwiązań w gospodarce odpadami. Dzięki temu liczba i moce przerobowe instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza składowaniem znacznie się zwiększyły, jednak nadal znajdują się obszary na terenie województwa, gdzie moce przerobowe instalacji, stosujących procesy, usytuowane jak najwyżej w hierarchii postępowania z odpadami, można uznać za niewystarczającą.

W związku z powyższym podstawowym obszarem wsparcia w perspektywie 2014-2020 będzie dokończenie budowy systemów gospodarki odpadami, wynikających z Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego lub z planów inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Realizowane projekty będą obejmować infrastrukturę niezbędną do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie, zaplanowanej zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, m.in.:

- infrastrukturę do selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów: szkła, metalu, plastiku, papieru, odpadów biodegradowalnych oraz pozostałych odpadów komunalnych w połączeniu z edukacją lokalnej społeczności objętej projektem.
- infrastrukturę do recyklingu, sortowania i kompostowania,
- infrastrukturę do zbiórki, przetwarzania i utylizacji odpadów niebezpiecznych.

Podejmowane działania będą zgodne z ramową dyrektywą o odpadach, czy dyrektywą składowiskową. Wsparcie skierowane będzie również na poprawę gospodarowania odpadami innymi niż komunalne oraz niebezpiecznymi, a także na usuwanie tzw. „bomb” ekologicznych.

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

Ważnym elementem nowej polityki w odniesieniu do gospodarki odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów. Osiągane to będzie przez zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawiania odpadów, a także kompleksowych i racjonalnych metod gospodarowania odpadami, przez kampanie informacyjne i edukacyjne skierowane do mieszkańców województwa.

Cel szczegółowy określony dla tego PI będzie realizowany poprzez przedsięwzięcia wynikające z planu inwestycyjnego w zakresie gospodarki odpadami dla województwa mające doprowadzić do stworzenia takiego systemu, gospodarowanie odpadami w regionie, który jest zgodny z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Typy przedsięwzięć:

- działania wynikające z zapisów planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego* lub z planu inwestycyjnego w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi w zakresie zapobiegania powstawiania odpadów, czy właściwego postępowania z odpadami.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym,
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

*w tym przypadku wsparcie dotyczyć będzie typów inwestycji nieobjętych planem inwestycyjnym, tj. w zakresie działań na rzecz unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest oraz likwidacji dzikich wysypisk śmieci.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne".

W celu wypełnienia warunkowości ex ante Polska zobowiązała się do zaktualizowania Krajowego oraz wojewódzkich planów gospodarowania odpadami, których załącznikami będą plany inwestycyjne zatwierdzanie przez ministra właściwego ds. środowiska. Aktualizacja zakończy się do końca 2016 roku.

Warunkiem wsparcia inwestycji będzie ich uwzględnienie w Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego, zaopiniowanym przez ministra właściwego ds. środowiska lub w planie inwestycyjnym w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi uzgodnionym z ministrem właściwym ds. środowiska. Ponadto projekty będą zaplanowane w oparciu o selektywna zbiórkę odpadów u źródła. Plan inwestycyjny będzie zawierać szczegółową analizę sytuacji w danym regionie łącznie ze strumieniami i ilością odpadów w regionie, informacjami dotyczącymi istniejącej infrastruktury gospodarki odpadami, planowanych inwestycji wraz ze wskazaniem harmonogramu realizacji. Demarkacja między poziomem krajowym i regionalnym w zakresie inwestycji w gospodarkę odpadami przebiegać będzie w oparciu o zapisy Umowy Partnerstwa.

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

Nie przewiduje się wspierania projektów dotyczących zwiększania mocy przerobowych instalacji do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów finansowych. Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego będzie poprzedzona oceną ex-ante zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013. Instytucja Zarządzająca wybierze podmiot, który wdraża instrument finansowy (beneficjenta) dopiero po decyzji o wkładzie w formie instrumentu finansowego.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**6a - Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
6a.P2	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			24,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
6a.P3	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			180 756,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6b
Nazwa osi priorytetowej	Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	6b.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Rozwój obszarów zurbanizowanych oraz ubożenie zasobów wodnych wymaga zrównoważonego gospodarowania wodami w regionie. Sektor komunalny jest jednym z głównych źródeł substancji stanowiących zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i powodujących ich eutrofizację. Pomimo intensywnej rozbudowy infrastruktury oczyszczania ścieków w przeciągu ostatnich kilkunastu lat, której efektem jest znaczna redukcja presji wywieranej na środowisko ze strony sektora komunalnego, potrzeby w tym zakresie są nadal znaczące. Nadal niewystarczająca liczba ludności w regionie (66,2% w 2012 roku) korzysta z oczyszczalni ścieków, w porównaniu do liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej (ponad 92%).

	Interwencja proponowana w ramach tego PI odpowiada na zdiagnozowane wyzwanie dla Wielkopolski w tym zakresie, określone jako konieczność poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych i ich zrównoważone wykorzystanie. Głównym efektem realizowanych działań będzie wzrost liczby ludności korzystających z systemu oczyszczania ścieków. Ponadto dzięki tym działaniom poprawi się stan środowiska przyrodniczego, w szczególności poprawie ulegnie stan chemiczny i ekologiczny wód, w wyniku ograniczania ilości odprowadzanych nieczystości. Priorytet Inwestycyjny będzie miał również pozytywny wpływ na obszary cenne przyrodniczo, w tym Obszary Natura 2000, a także na ochronę Morza Bałtyckiego przed zanieczyszczeniami, co jest jednym z kluczowych celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego. Oprócz głównego nacisku na oczyszczanie ścieków bierze się także pod uwagę działania związane z gospodarką wodną, które przełożą się na zwiększenie dostępu do linii wodociągowych, poprawę jakości wody pitnej oraz na zmniejszenie strat wody. Realizacja zakresu interwencji tego PI będzie udziałem w wypełnieniu zobowiązań prawnych określonych w dorobku UE w zakresie gospodarki wodnej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**6b.1 - Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
6b.R1	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności	%	Słabiej rozwinięte	66,20	2012	72,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

Działania nakierowane będą głównie na kontynuację realizacji zadań w ramach gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach uwzględnionych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków komunalnych, m.in. przez zastosowanie nowoczesnych technologii i podwyższonego stopnia oczyszczania lub przez zwiększenie przepustowości systemu, ze względu na rozbudowę sieci kanalizacyjnej. Podejmowane działania będą zgodne z dyrektywą 91/271/EWG dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych. Jako uzupełniające, znaczenie dla zrównoważonego zarządzania wodami w regionie będą mogły mieć także inwestycje związane z zaopatrzeniem w wodę, jak budowa i modernizacja sieci wodociągowych, ujęć oraz stacji uzdatniania w wody. By nie powiększać presji na środowisko z tytułu wzrostu ilości odprowadzanych ścieków istotne jest równoległe powiązanie wsparcia infrastruktury wodociągowej z systemami oczyszczania ścieków w ramach kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową. Ponadto na terenach o zabudowie rozproszonej przewiduje się możliwość wsparcia indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w sytuacji, gdy rachunek ekonomiczny będzie to uzasadniał oraz gdy pozwoli to na osiągnięcie pełnej zgodności aglomeracji wskazanych w KPOŚK z wymogami dyrektywy ściekowej.

Wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego skierowane będzie również na efektywne zagospodarowanie osadów ściekowych z oczyszczalni komunalnych, przez wspieranie przetwarzania osadów ściekowych i ich optymalnego zagospodarowania.

Przedsięwzięcia dotyczące sieci kanalizacyjnych, oczyszczania ścieków i zagospodarowania osadów ściekowych możliwe do realizacji w ramach tego PI przyczynią się do zwiększenia możliwości odbioru ścieków komunalnych w regionie i stopnia ich oczyszczania, realizując cel szczegółowy PI, którym jest zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.

Typy przedsięwzięć:

- projekty w zakresie gospodarki ściekowej (także uzupełniająco gospodarki wodnej w wybranych sytuacjach),

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

- projekty z zakresu zagospodarowania osadów ściekowych.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi w zakresie oszczędzania wody.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

Przewiduje się możliwość konkursowego oraz pozakonkursowego trybu wyboru projektów. Zastosowania trybu pozakonkursowego przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne", co umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Dokumentem stanowiącym podstawę do wyboru projektów będzie Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych wraz z opracowanym w toku

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach. Ponadto projekty te pośrednio przyczyniać się powinny do ochrony bioróżnorodności Morza Bałtyckiego przez ograniczenie zrzutu biogenów.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**6b - Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
6b.P1	Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			344,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO19	Oczyszczanie ścieków: liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków	Równoważna liczba mieszkańców	EFRR	Słabiej rozwinięte			64 760,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6c
Nazwa osi priorytetowej	Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	6c.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona atrakcyjność obiektów kultury regionu
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Środowisko kulturowe to ważny czynnik rozwoju Wielkopolski. Jego stan ma wpływ na konkurencyjność regionu. Bazując na tym potencjale można w istotny sposób zdywersyfikować gospodarkę województwa i tworzyć alternatywne miejsca pracy. Województwo wielkopolskie wyróżnia się bogatym dziedzictwem kultury materialnej w postaci zabytków architektury sakralnej i świeckiej, jednak jego stan techniczny ulega stałej degradacji. Działania w tym PI będą odpowiadały na zdiagnozowane wyzwania, jakimi są konieczność zachowania oraz przywracania właściwego stanu zasobów kulturowych w Wielkopolsce. Zły i stale pogarszający się stan wielu obiektów

	zabytkowych i innych obiektów kulturalnych wymuszają podjęcie pilnego przeciwdziałania temu zjawisku. Rezultatem realizacji przedsięwzięć przewidzianych dla tego PI będzie więc poprawa stanu dziedzictw kulturowego regionu, wzmacniająca szanse jego zachowania dla potomnych, a niejako przy okazji stwarzająca warunki dla rozwoju gospodarki w skali lokalnej. Dzięki inwestycjom zwiększona zostanie atrakcyjność turystyczna oraz inwestycyjna danego obszaru. Ponadto zachowane zostanie dziedzictwo kulturowe dla obecnych oraz przyszłych pokoleń. Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania będzie przede wszystkim wzrost liczy odwiedzających w miejscach objętych wsparciem. Ochrona i wsparcie dziedzictw kulturowego będzie przyczyniać się także do tworzenia miejsc pracy, a także wpływać na jakość życia. Efektem pozaekonomicznym realizacji inwestycji będzie wzmocnienie tożsamości mieszkańców regionu. Rozwój turystyki, będący jednym ze skutków realizacji w tym PI będzie także bodźcem rozwojowym wzmacniającym przedsiębiorczość i wywołującym nowe inwestycje, stwarzając możliwości rozwoju gospodarczo-społecznego w wymiarach lokalnym i szerzej, w skali całego województwa. Główną miarą stanu zachowania dziedzictw kulturowego będzie liczba odwiedzających te obiekty, a także wzrost liczny turystów w regionie.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**6c.1 - Zwiększona atrakcyjność obiektów kultury regionu**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
6c.R1	Liczba osób odwiedzających muzea i oddziały oraz teatry i instytucje muzyczne na 10 tys. mieszkańców	osoby	Słabiej rozwinięte	6 343,00	2012	7 500,00	GUS	Corocznie
6c.R2	Liczba korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców	osoby	Słabiej rozwinięte	467,00	2012	550,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Pogarszający się stan dziedzictw kulturowego i regionu (w tym zabytków) grozi ich bezpowrotna utratą. W związku z tym interwencja w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie skierowana na inwestycje chroniące jego stan. Wsparcie skierowane będzie na ochronę, zachowanie i zabezpieczenie obiektów tego dziedzictwa, na zakup trwałego wyposażenia oraz na konserwację i zabezpieczenie (muzealiów, zbiorów bibliotecznych, w tym starodruków, a także na rozwój regionalnej i lokalnej infrastruktury kultury oraz zapobieganie jej degradacji. Wsparcie instytucji kultury jest w tym przypadku ważną formą ochrony dziedzictwa niematerialnego.

Działania te pozwolą z jednej strony na zachowanie w dobrym stanie obiektów budowlanych dziedzictwa kulturowego, z drugiej strony pozwolą wzmocnić instytucje odpowiadające za konserwację i zabezpieczenie w nowoczesny sprzęt i wyposażenie umożliwiające efektywne prowadzenie prac konserwatorskich i zabezpieczających, co w efekcie będzie miało wpływ na poprawę stanu dziedzictwa kulturowego w regionie i jego ochrony.

Wsparcie skierowane zostanie na poprawę infrastruktury instytucji kultury, bibliotek, archiwów, obiektów zabytkowych, obiektów poprzemysłowych o wartościach historycznych i muzeów. Przewiduje się także wsparcie wydarzeń kulturalnych wnoszących trwały wkład do zachowania dziedzictwa kulturowego regionu.

Typy przedsięwzięć:

- wsparcie instytucji kultury, obiektów oraz obszarów zabytkowych,
- wsparcie obiektów poprzemysłowych i powojskowych o wartościach historycznych,
- ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictw kulturowego, w tym obiektów zabytkowych,

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

- zakup trwałego wyposażenia oraz konserwacja i zabezpieczenie muzealiów, archiwaliów i starodruków, jako integralne elementy szerszego projektu infrastrukturalnego,
- organizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym, wnoszących trwały wkład do dziedzictwa kulturowego regionu.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym zgodnych z celem szczegółowym, wynikających z odpowiednich strategii subregionalnych lub regionalnych strategii sektorowych. Ponadto tryb pozakonkursowy przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI

regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wydarzenia kulturalne o charakterze jednostkowym, takie jak festiwale i wystawy, nieprzynoszące efektów w dłuższej perspektywie czasowej nie będą finansowane. Wsparcie udzielane będzie dla wydarzeń kulturalnych pod warunkiem spełnienia poniższych kryteriów:

- wywarcie znaczącego wpływu na gospodarkę regionalną potwierdzonego osiągnięciem mierzalnych korzyści w dłuższej perspektywie czasowej;
- wniesienie wkładu w realizację celów Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego w zakresie priorytetu kultury, głównie promocji kultury, dziedzictwa kulturowego i przemysłu kreatywnego;
- wkład EFRR nie może przekroczyć wkładu sektora prywatnego w projekcie. Przychody, takie jak sprzedaż biletów itp. są wyłączone z kalkulacji wkładu sektora prywatnego.

Wsparcie nie będzie także kierowane na budowę od podstaw nowej infrastruktury kulturalnej.

Projekty w zakresie kultury muszą być zgodne ze strategią rozwoju województwa, a także muszą przyczyniać się do osiągania wymiernych i trwałych korzyści społeczno-gospodarczych. Przy wyborze projektów do dofinansowania w ramach PI obok elementów takich jak analiza ekonomiczna, analiza finansowa czy analiza ryzyka, odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów znajdą m.in. następujące aspekty:

- analiza popytu - wykazanie zapotrzebowania na dany projekt w tym szacowanej liczby odwiedzających;
- realizacja priorytetów rozwoju kultury:
    - poprawa dostępności do kultury
    - podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu
    - umożliwienie nowych form uczestnictwa w kulturze
    - zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń
- zapewnienie trwałości efektów – promowane będą rozwiązania wpływające na poprawę efektywności funkcjonowania obiektów/instytucji w długim okresie, w tym rozwiązania pozwalające na:

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

- obniżenie kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych
- zastosowanie innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych
- dywersyfikacje źródeł finansowania (pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania)
- dodatnie efekty ekonomiczne na bezpośrednie otoczenie inwestycji
- tworzenie nowych miejsc pracy.

Działania związane z wykorzystaniem i rozwojem zastosowań i usług TIK, w ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą jedynie jako elementy projektów z zakresu dziedzictwa kulturowego. Natomiast projekty dotyczące wyłącznie działań związanych z wykorzystaniem i rozwojem usług TIK będą finansowane ze środków PI 2c. lub 3c.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Priorytet inwestycyjny	6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
6c.P1	Liczba instytucji kultury i zabytków objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			52,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO09	Zrównoważona turystyka: Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem obiektach dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	Odwiedziny/rok	EFRR	Słabiej rozwinięte			863 226,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6d
Nazwa osi priorytetowej	Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	6d.1
Nazwa celu szczegółowego	Wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Występowanie na terenie regionu wielu rzadkich siedlisk przyrodniczych, gatunków fauny i flory, nakłada na Wielkopolskę szczególną odpowiedzialność za ochronę dziedzictwa przyrodniczego, zwłaszcza gdy stan zachowania tych gatunków jest niezadowalający lub się pogarsza. Blisko 1/3 obszaru województwa pokryta jest krajowymi formami ochrony przyrody. System krajowych form ochrony przyrody w województwie uzupełnia Europejska Sieć Obszarów Natura 2000, będąca jedną z międzynarodowych sieci obszarów chronionych, w obrębie której dotąd wyznaczono 19

	obszarów specjalnej ochrony ptaków (zajmujących 14,3% powierzchni regionu) oraz 59 obszarów specjalnej ochrony siedlisk (zajmujących 8% powierzchni). Szczególnym problemem w Wielkopolsce jest brak zwartej struktury obszarowej systemów obszarów chronionych i innych obszarów cennych przyrodniczo, zwiększająca się presja urbanistyczna, „rozlewanie się" miast, a także ruch turystyczny oddziaływujący często w sposób niekorzystny na obszary chronione. Zakres interwencji tego PI jest odpowiedzią na zdiagnozowane dla Wielkopolski w obszarze środowiska przyrodniczego wyzwania, określone jako konieczność zachowania właściwego stanu ochrony zasobów przyrody, ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, a także kanalizowania ruchu turystycznego na terenach przyrodniczych. Głównym efektem realizowanego celu szczegółowego będzie poprawa ochrony obszarów przyrodniczych, mająca na celu przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej, przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału regionalnego/lokalnego wykorzystującego zasoby przyrodnicze. Zahamowane zostaną niekorzystne przekształcenia, degradacja i fragmentacja siedlisk przyrodniczych, gatunków fauny i flory, czy nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych. Ograniczona zostanie niekontrolowana eksploatacja terenów cennych przyrodniczo przez ukierunkowanie ruchu turystycznego. Wsparcie takich działań, jak inwentaryzacja przyrodnicza, opracowanie dla obszarów chronionych planów i programów ochrony, odpowiednie kampanie informacyjno-promocyjne, czy elementy edukacji ekologicznej, pozwolą na świadome i kompleksowe projektowanie odpowiednich dla konkretnych obszarów przedsięwzięć ochronnych, popularyzację zagadnień związanych z ochroną przyrody i wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Wielkopolski. Realizacja pakietu zaprojektowanych w ramach PI bezpośrednich działań ochronnych na obszarach cennych przyrodniczo pozwoli na ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego i wzmocnienie różnorodności biologicznej w konkretnych miejscach i w skali całego regionu.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**6d.1 - Wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
6d.R1	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w % powierzchni ogółem	%	Słabiej rozwinięte	31,60	2013	32,10	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Wsparcie uzyskają inwestycje zabezpieczające obszary chronione przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów oraz dotyczące działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, jak punkty widokowe, ścieżki rowerowe, szlaki, czy ścieżki dydaktyczne. Wsparcie uzyskają przedsięwzięcia zwiększające potencjał przyrodniczy regionu przez działania bezpośrednio związane z ochroną siedlisk i gatunków, rewaloryzacją i renaturalizacją. Wspierane będą również centra ochrony różnorodności biologicznej oraz ośrodki prowadzące działalność w zakresie edukacji ekologicznej. Takie przedsięwzięcia służyć będą wprost poprawie stanu środowiska i zachowaniu oraz wzmocnieniu różnorodności biologicznej w województwie. W celu uzyskania informacji o elementach przyrody występujących na danym terenie wspierana będzie inwentaryzacja przyrodnicza. Wraz z możliwością realizacji planów i programów ochrony dla obszarów chronionych umożliwi to kompleksowe planowanie właściwych dla danego obszaru rozwiązań ochronnych. Natomiast w celu promowania regionalnego potencjału przyrodniczego wsparcie skierowane będzie również na rozbudowę infrastruktury turystycznej na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego, w tym ułatwiającej kanalizowanie ruchu turystycznego.

Typy przedsięwzięć:

- przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków,
- ochrona in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych,
- podnoszenie standardu bazy technicznej i wyposażenie obszarów chronionych,
- opracowanie planów/programów ochrony dla obszarów chronionych,
- wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej,
- wsparcie edukacji ekologicznej,
- wsparcie rozwoju publicznej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej wykorzystującej walory środowiskowe, m.in. punkty i platformy

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę

widokowe, szlaki oraz ścieżki dydaktyczne,
- inwentaryzacja przyrodnicza gmin,
- kampanie informacyjno-promocyjne.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi podnoszącymi świadomość mieszkańców w zakresie ochrony różnorodności biologicznej.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. Przewiduje się, że większość działań koncentrować się będzie na obszarach cennych przyrodniczo, w tym obszarach chronionych.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę

funkcjonalne".

Działania podejmowane na obszarach Natura 2000 uwzględniać będą „Priorytetowe ramy działań dla sieci natura 2000". Ponadto stosowane będą preferencje dla działań w zakresie ochrony różnorodności biologicznej realizowanych na obszarach Natura 2000.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**6d - Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę**								
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
6d.P1	Liczba wspartych form ochrony przyrody	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			20,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
6d.P2	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			10,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
6d.P3	Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			36,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO23	Przyroda i różnorodność biologiczna: powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony	Powierzchnia w ha	EFRR	Słabiej rozwinięte			58,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	**4 - Środowisko**
Nie dotyczy	

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		**4 - Środowisko**												
Nr identyfikacyjny	**Rodzaj wskaźnika**	**Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania**	**Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach**	**Fundusz**	**Kategoria regionu**	**Cel pośredni na 2018 r.**			**Cel końcowy (2023)**			**Źródło danych**	**Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach**
						M	**W**	**T**	**M**	**W**	**T**		
WF4	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFRR	Słabiej rozwinięte			29 155 862			202 352 942,00	IZ	
WP41	Produkt	Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			52			344,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 4 i obejmuje 28% jej alokacji
WP42	Produkt	Liczba instytucji kultury i zabytków objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			10			52,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 4 i obejmuje 26% jej alokacji.

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	**4 - Środowisko**		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	017. Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych (w tym działania w zakresie minimalizacji, segregacji, recyklingu)	2 520 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	018. Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych (w tym działania w zakresie: mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, przetwarzania termicznego, przekształcania termicznego i składowania na składowiskach)	5 420 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	019. Gospodarowanie odpadami komercyjnymi, przemysłowymi lub niebezpiecznymi	1 260 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	022. Oczyszczanie ścieków	76 300 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	085. Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	5 100 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	086. Ochrona, regeneracja i zrównoważona eksploatacja obszarów Natura 2000	2 040 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	087. Środki w zakresie dostosowania do zmian klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodziami, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	19 518 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	091. Rozwój i promowanie potencjału turystycznego obszarów przyrodniczych	3 060 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	094. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych aktywów w dziedzinie kultury i dziedzictwa	38 250 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	095. Rozwój i promowanie usług publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	18 532 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	101. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	0,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	**4 - Środowisko**		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	172 000 000,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	4 - Środowisko		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	34 622 478,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	37 402 522,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	99 975 000,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	4 - Środowisko		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	22 425 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	15 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	134 575 000,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa	4 - Środowisko		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	4 - Środowisko
Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	5
Nazwa osi priorytetowej:	Transport

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona operacjom odbudowy w następstwie poważnej lub regionalnej klęski żywiołowej
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona MŚP (art. 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Nie dotyczy

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	7b
Nazwa osi priorytetowej	Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	7b.1
Nazwa celu szczegółowego	Poprawione warunki dla transportu drogowego

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Wielkopolska, choć przez ten region przebiegają główne korytarze transportowe nie w pełni korzysta z czynników rozwojowych, jakie się z tym wiążą. Duża część województwa jest komunikacyjnie oddalona od głównych węzłów, co powoduje, że duże nakłady w ostatnim czasie na budowę autostrad i dróg szybkiego ruchu nie mogą być w pełni wykorzystane. Nastąpi to wtedy, gdy tym inwestycjom będą towarzyszyć odpowiednio wysokie nakłady na drogi regionalne. Należy przy tym zaznaczyć, iż w regionie podział na drogi regionalne i lokalne jest w dużym stopniu formalny/administracyjny. W rzeczywistości wiele dróg lokalnych pełni funkcje regionalne i odwrotnie. Poprawa warunków dla transportu drogowego w Wielkopolsce będzie osiągana przez budowę, przebudowę i modernizację sieci drogowej, w taki sposób, aby wzmacniała ona powiązania poszczególnych obszarów województwa wielkopolskiego, w tym z siecią TEN-T. Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego pozwoli na poprawę dostępności wewnątrzregionalnej, a także dostępności regionu do krajowego i europejskiego systemu komunikacji drogowej, szczególnie przez wzmocnienie powiązań z siecią TEN-T. Przyczyni się także do zmniejszenia różnic wewnątrzregionalnych, silnie zaznaczających się w przestrzeni Wielkopolski. Pozwoli na zmniejszenie skali marginalizacji poszczególnych części regionu oraz grup mieszkańców. Zwiększy atrakcyjność ośrodków miejskich, szczególnie subregionalnych, jako miejsc rozwoju działalności gospodarczej. Stworzy warunki dla zwiększenia mobilności mieszkańców województwa. Będzie także mieć wpływ na wzrost konkurencyjności, zwiększenie możliwości inwestowania oraz przyczyni się do tworzenia miejsc pracy. Podniesie poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz mieszkańców miejscowości, w których zostaną wybudowane obwodnice i obejścia drogowe.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**7b.1 - Poprawione warunki dla transportu drogowego**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
7b.R1	WDDT II (wskaźnik drogowej dostępności transportowej liczony na bazie WMDT)	nd	Słabiej rozwinięte	29,39	2013	35,35	MIiR	Od 2013 co 2/3 lata
7b.R2	Liczba ośrodków gminnych objętych izochroną 60 minut dostępności drogowej do Poznania	szt.	Słabiej rozwinięte	78,00	2013	97,00	WROT	Badanie 2 razy w trakcie okresu programowania oraz na końcu okresu programowania

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Cel szczegółowy niniejszego Priorytetu Inwestycyjnego, jakim jest poprawa warunków transportu drogowego, będzie realizowany w szczególności przez budowę, przebudowę lub modernizację dróg wojewódzkich, oraz dróg lokalnych (powiatowych i gminnych), wiążących regionalny układ transportowy w całość, w tym włączający go do sieci TEN-T, a także likwidujące tzw. wąskie gardła oraz wyprowadzające ruch tranzytowy z miast. Wsparcie uzyskają inwestycje usprawniające połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego, w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, czy zapewniających konieczne połączenie z siecią autostrad i dróg krajowych.

Przewiduje się również wsparcie inwestycji na rzecz poprawy oraz bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach, z uwzględnieniem bezpieczeństwa ruchu pieszych. Przez budowę obwodnic i obejść wspierane będą także przedsięwzięcia mające na celu odciążenie układów komunikacyjnych poszczególnych miejscowości.

Realizacja inwestycji odbywać się będzie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

W porównaniu z większością regionów Unii Europejskiej Wielkopolska jest regionem o stosunkowo niskim poziomie i jakości infrastruktury drogowej. Ponieważ infrastruktura transportowa jest jednym z podstawowych czynników kształtujących konkurencyjność regionu, a tym samym warunkującym jego rozwój, konieczne jest dalsze znaczące wsparcie przedsięwzięć w tym zakresie.

Znaczna rozciągłość południkowa regionu powoduje problemy w dostatecznym skomunikowaniu północnych i południowych krańców województwa z jego częścią centralną oraz między sobą. Ta cecha położenia Wielkopolski nie jest dotąd w wystarczającym stopniu rekompensowana odpowiedniej

jakości układem powiązań komunikacyjnych w relacji północ - południe.

Wiele obszarów województwa znajduje się w dużym oddaleniu od regionalnych, subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu. Mają ograniczone możliwości korzystania z pozytywnych czynników rozwojowych, generowanych przez te ośrodki. Wzmocnienie powiązań komunikacyjnych takich obszarów z obszarami węzłowymi i włączenie ich w ten sposób w regionalny układ powiązań transportowych, powiązany z systemami krajowym i europejskim, może wzmocnić szanse rozwojowe obszarów zmarginalizowanych.

Problemem wielkopolskich dróg jest bezpieczeństwo ruchu drogowego. Konieczne są przedsięwzięcia na rzecz poprawy w tym zakresie, czemu sprzyjać będą stan dróg, czy przeniesienie przez budowę obwodnic ruchu z tranzytowego poza centra miejscowości.

Typy przedsięwzięć:

- budowa, przebudowa, modernizacja i rozbudowa dróg wojewódzkich oraz lokalnych, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach,
- budowa, przebudowa i modernizacja obiektów inżynierskich w ciągach dróg (obiekty mostowe, wiadukty, estakady, tunele drogowe i inne).

Grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną.

Obszary objęte wsparciem:

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Podstawowym dokumentem wsparcia inwestycji w drogi wojewódzkie zarządzane przez samorząd województwa w ramach PI 7b jest plan transportowy, przygotowany przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego.

Realizowane inwestycje drogowe będą umożliwiały ruch pojazdów o dopuszczalnym nacisku osi napędowej do 11,5 tony.

W zakresie dróg wojewódzkich, w celu zapewnienia dostępności transportowej, możliwe będzie wsparcie inwestycji w zakresie pozwalającym na ich włączenie do systemu dróg krajowych lub sieci TEN-T, wypełniających luki w sieci dróg pomiędzy ośrodkami wojewódzkimi oraz innymi miastami, zgodnie z przeprowadzoną diagnozą, wskazującą na problem dostępności transportowej tych miast, pełniących ważne funkcje w lokalnych rynkach pracy. Ograniczane będzie zatłoczenie na drogach oraz likwidowane będą „wąskie gardła" w sieci regionalnej.

Inwestycje wpływać będą na poprawę dostępności transportowej regionu i poprawę ochrony środowiska. Ponadto będą brały pod uwagę poprawę bezpieczeństwa drogowego.

Inwestycje w drogi lokalne w ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie mogą stanowić więcej niż 15% alokacji przeznaczonej na transport drogowy w niniejszym Priorytecie Inwestycyjnym. W ramach PI 7b inwestycje w drogi lokalne (gminne i powiatowe) są możliwe jedynie wówczas, gdy zapewnią bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi oraz z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

Dla dróg wojewódzkich przewiduje się możliwość uwzględnienia jako podstawowych kryteriów wsparcia: rejestrowanego natężenia ruchu, kontynuacji ciągu, funkcji drogi, gotowości projektu do realizacji. Ostateczne określenie kryteriów wsparcia nastąpi w dokumentach wdrożeniowych.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
CO13	Drogi: całkowita długość nowych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			24,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO14	Drogi: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			256,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	7d
Nazwa osi priorytetowej	Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	7d.1
Nazwa celu szczegółowego	Poprawione warunki dla transportu kolejowego
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Niedostateczny stan techniczny i dekapitalizacja wielu odcinków regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego dla przewozów regionalnych to jedne z najistotniejszych barier rozwojowych województwa. Taka sytuacja ma m.in. niekorzystny wpływ na mobilność mieszkańców regionu, możliwości rozwoju poszczególnych jego obszarów, środowisko. Dodatkowo warunki podróżowania zdecydowanie pogarsza zły stan infrastruktury dworcowej. Stan infrastruktury kolejowej ogranicza wymianę gospodarczą. Są przypadki rezygnacji różnych inwestycji ze względu na ograniczone możliwości wywozu towarów. Stan linii kolejowych oraz taboru jest istotną barierą funkcjonowania rynku pracy. W wielu miejscach regionu wysokie bezrobocie wynika w dużym stopniu z ograniczonej możliwości dojazdu do pracy.

	Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do promowania transportu kolejowego w Wielkopolsce, a także do polepszenia łączności z siecią TEN-T. Efektem będzie poprawa warunków podróżowania na najbardziej zdekapitalizowanych odcinkach regionalnych linii kolejowych w regionie. Przyczyni się to do zwiększenia mobilności mieszkańców poszczególnych obszarów województwa wielkopolskiego, mieszkających w zasięgu przebudowanej, zmodernizowanej, czy zrehabilitowanej infrastruktury kolejowej. Pozwoli na osłabienie negatywnie wpływających na wewnętrzną spójność regionu skutków znacznej rozciągłości południkowej terytorium Wielkopolski. Przyczyni się także do zwiększenia mieszkańcom województwa możliwości dojazdów do pracy, szkół, centrów kultury i usług społecznych. Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego jest zgodna z wspólnotową polityką transportową oraz zaleceniami KE dla Polski w kwestii preferencji dla inwestycji w infrastrukturę kolejową.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**7d.1 - Poprawione warunki dla transportu kolejowego**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
7d.R1	WKDT II (wskaźnik kolejowej dostępności transportowej liczony na bazie WMDT)	nd	Słabiej rozwinięte	26,52	2013	42,77	MIiR	Od 2013 co 2/3 lata
7d.R2	Liczba pasażerów przewiezionych w ramach kolejowych wojewódzkich przewozów pasażerskich	osoby	Słabiej rozwinięte	20 560 096,00	2013	23 300 000,00	Dane spółek przewozowych Przewozy Regionalne i Koleje Wielkopolskie	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Pogarszająca się sytuacja w zakresie przewozów kolejowych jest w znacznym stopniu efektem złego stanu technicznego i dekapitalizacji regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego dla przewozów regionalnych. Samorząd Województwa, odpowiedzialny za regionalne pasażerskie przewozy kolejowe, podejmuje wiele wysiłków, aby zapewnić mieszkańcom regionu warunki dla ich mobilności w zakresie dojazdów do pracy, miejsca edukacji, administracji, kultury, usług społecznych. Ponieważ potrzeby w tym zakresie są nadal znaczne, konieczne jest dalsze wsparcie regionalnej infrastruktury kolejowej, szczególnie połączenia Poznania z północną częścią regionu.

Z modernizacją i rehabilitacją kolejnych odcinków infrastruktury kolejowej ścisły związek ma poprawa warunków podróżowania przez zakup taboru, a także modernizację używanego taboru kolejowego dla pasażerskich przewozów regionalnych. W kontekście ustawowych zadań Samorządu Województwa w zakresie przewozów regionalnych istotne jest dalsze uzupełnianie i wymiana na nowoczesny taboru będącego w dyspozycji województwa, a także rozwój infrastruktury obsługi i serwisowania tego taboru.

Znaczącym problemem w Wielkopolsce jest stan infrastruktury dworcowej, negatywnie wpływający na warunki podróżowania. W ostatnich latach samorządy lokalne przejmują tereny i obiekty dworcowe, które znajdują się w znacznej części w złym stanie technicznym, a w wielu przypadkach jest to wręcz stan dewastacji. Dla poprawy warunków podróżowania mieszkańców Wielkopolski konieczne jest zatem wsparcie odbudowy, modernizacji oraz rewitalizacji obiektów i terenów dworcowych, służących obsłudze przewozów regionalnych i lokalnych.

Cel szczegółowy niniejszego Priorytetu Inwestycyjnego będzie realizowany m.in. przez prace o charakterze modernizacyjnym, rehabilitacyjnym i rewitalizacyjnym a także rozbudowę oraz budowę nowych linii kolejowych poza siecią TEN-T, mających znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie, zakup i modernizację jednostek taboru kolejowego dla regionalnych przewozów pasażerskich oraz budowę,

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

modernizację, rehabilitację kolejowej infrastruktury dworcowej poza siecią TEN-T. W zakresie infrastruktury kolejowej będą realizowane projekty mające istotne znaczenia dla systemu przewozów regionalnych, przyczyniające się do zwiększenia mobilności mieszkańców województwa oraz poprawy warunków podróżowania. Przewidywana jest także budowa infrastruktury obsługi i serwisowania taboru służącego przewozom regionalnym, będącego własnością Samorządu Województwa.

Dalsza modernizacja i rehabilitacja regionalnej infrastruktury kolejowej dla przewozów regionalnych w Wielkopolsce nie będzie możliwa bez dofinansowania wspólnotowego. Ponadto, realizacja inwestycji odbywać się będzie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Typy przedsięwzięć:

- prace o charakterze modernizacyjnym, rehabilitacyjnym i rewitalizacyjnym na liniach kolejowych, a także ich rozbudowa oraz budowa nowych linii kolejowych, mających znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie,
- zakup i modernizacja jednostek taboru kolejowego dla regionalnych przewozów pasażerskich,
- budowa, modernizacja, rehabilitacja kolejowej infrastruktury dworcowej i przystanków kolejowych poza siecią TEN-T,
- budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury do obsługi i serwisowania taboru,
- przygotowanie dokumentacji przedprojektowej i projektowej kolejowej infrastruktury technicznej.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną,
- zarządzający infrastrukturą kolejową,
- podmioty wykonujące w imieniu samorządu województwa zadania z zakresu przewozów regionalnych.

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym, wynegocjowanym w kontrakcie terytorialnym, bądź ujętych w planie transportowym, przygotowany przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego. Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne".

Planowane inwestycje wpływać będą na poprawę dostępności transportowej regionu, poprawę bezpieczeństwa ruchu, poprawę ochrony środowiska, a także przyczyniać się będą do osiągania długoterminowych efektów społeczno – gospodarczych. Preferowane będą inwestycje w zakup taboru kolejowego spełniającego standardy w zakresie efektywności energetycznej. Wybór do dofinansowania projektów taboru szynowego będzie uzależniony od stanu technicznego infrastruktury, po której będzie się poruszał, w celu zagwarantowania optymalnego wykorzystania parametrów technicznych zakupionego lub zmodernizowanego taboru.

W uzasadnionych przypadkach, po uzgodnieniu z PKP PLK, mogą być realizowane inwestycje w ramach sieci TEN-T, mające znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie.

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

W ramach Osi priorytetowej 5. Transport na sektor kolejowy przeznaczone zostanie ok. 190 mln euro. W ramach przeglądu śródokresowego dokonana zostanie ponowna analiza możliwości absorpcyjnych oraz potrzeb sektora kolejowego i w zależności od jej wyników rozważona zostanie ewentualnie zmiana alokacji. Poziom dofinansowania dla projektu dużego szacuje się na kwotę ok 100 mln euro.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

Przewiduje się realizację dużego projektu – Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna.

Linia kolejowa nr 354 jest linią zelektryfikowaną o znaczeniu regionalnym i międzyregionalnym. Ma długość 94 km (w tym 35 km to odcinek dwutorowy) i obejmuje 8 stacji kolejowych oraz 12 przystanków osobowych (w tym 1 nieeksploatowany). Położona jest w całości w obszarze

Priorytet inwestycyjny	7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

administracyjnym województwa wielkopolskiego. W obrębie Poznańskiego Węzła Kolejowego powiązana jest z ważnymi międzynarodowymi szlakami komunikacyjnymi E20/C-E20 i E-59.

Konieczność modernizacji linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna wynika z zaniechań modernizacyjnych na tej trasie w ostatnich latach. Obecny zły stan techniczny linii zmusza do ograniczenia prędkości, co skutkuje wydłużeniem czasu podróży. Ponadto na tej linii występują: przestarzała infrastruktura sterowania ruchem kolejowym, niskie perony, niezgodne z obecnymi wymaganiami, a także bariery dostępności dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się. Wpływa to m.in. na stałe obniżanie się bezpieczeństwa podróżnych, a także innych użytkowników, którzy korzystają z infrastruktury na tej trasie.

Głównym efektem realizacji projektu będzie poprawa dostępności mieszkańców północnej Wielkopolski do stolicy regionu. Osiągnięte to zostanie przez skrócenie czasu podróży (na trasie Poznań-Piła średnio o 46 minut), zwiększenie przepustowości linii kolejowej, zwiększenie niezawodności transportu kolejowego, poprawę dostępności dla osób niepełnosprawnych, poprawę komfortu podróży oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu kolejowego i podróżnych.

Inwestycja ta jest szczególnie istotna dla regionu ze względu na znaczną rozciągłość południkową obszaru Wielkopolski, co powoduje problemy w dostatecznym skomunikowaniu północnego krańca województwa z jego częścią centralną. Wyniki analizy ekonomicznej wskazują na wysoką efektywność ekonomiczną. Projekt jest także korzystny ze społecznego punktu widzenia. Modernizacja tej linii nie jest przewidywana do wsparcia z poziomu krajowego (przedsięwzięcia tego nie uwzględniono na liście projektów kolejowych o znaczeniu krajowym, stanowiącej załącznik Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. z perspektywą do 2030 r.).

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu**								
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
7d.P1	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			16,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
7d.P2	Liczba zmodernizowanych/wyremontowanych dworców	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			10,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO12	Kolej: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			92,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	**5 - Transport**
Nie dotyczy	

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa		**5 - Transport**											
Nr identyfikacyjny	**Rodzaj wskaźnika**	**Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania**	**Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach**	**Fundusz**	**Kategoria regionu**	**Cel pośredni na 2018 r.**			**Cel końcowy (2023)**			**Źródło danych**	**Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach**
						M	**W**	**T**	**M**	**W**	**T**		
WF5	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFRR	Słabiej rozwinięte			49 807 931			487 058 824,00	IZ	
KEW5	Etap wdrażania	Zakończone procedury przetargowe dla dużego projektu w PI 7d ("Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna")	liczba	EFRR	Słabiej rozwinięte			1				IZ	KEW związany ze wskaźnikiem "Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych"
CO12	Produkt	Kolej: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			0			92,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 5 i obejmuje 35% jej alokacji.
CO14	Produkt	Drogi: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięte			38			256,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 5 i obejmuje 32% jej alokacji.

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania
Procedury przetargowe dotyczą jedynego dużego projektu w tym PI („Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna").

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	**5 - Transport**		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	026. Inne koleje	131 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	027. Tabor kolejowy	60 681 105,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	030. Drugorzędne połączenia drogowe z siecią drogową i węzłami TEN-T (nowo budowane)	17 600 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	031. Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)	35 200 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	032. Lokalne drogi dojazdowe (nowo budowane)	4 400 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	034. Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	162 800 000,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	**5 - Transport**		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	411 681 105,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	**5 - Transport**		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	44 261 105,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	113 200 000,00

Oś priorytetowa	5 - Transport		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	254 220 000,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	5 - Transport		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	4 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	3 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	404 681 105,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa	5 - Transport		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	5 - Transport
Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6
Nazwa osi priorytetowej:	Rynek pracy

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona operacjom odbudowy w następstwie poważnej lub regionalnej klęski żywiołowej
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona MŚP (art. 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Nie dotyczy

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ESF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8i
Nazwa osi priorytetowej	Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	8i.1

Nazwa celu szczegółowego	Wzrost zatrudnienia oraz poprawa sytuacji na rynku pracy osób bezrobotnych, poszukujących pracy, biernych zawodowo i pracujących znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu kompetencji i doświadczeń zawodowych osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo oraz innych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, a tym samym zwiększy ich aktywność lub poprawi sytuację na rynku pracy i poziom zatrudnienia. Największych problemów na rynku pracy doświadczają kobiety, osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, osoby z niepełnosprawnościami i o niskich kwalifikacjach. Ponadto w ostatnich latach notuje się w Wielkopolsce w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrost udziału długotrwale pozostających bez pracy. Główne przyczyny takiego stanu rzeczy leżą w braku odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Uwagę zwraca także spora liczba osób zagrożonych zjawiskiem „working poor”. Rezultatem działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie poprawa dostępu do rynku pracy oraz większa mobilność zawodowa. Podjęte interwencje będą jednocześnie wzmacniać włączenie społeczne i przeciwdziałać ubóstwu grup doświadczających największych problemów na rynku pracy.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników															
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
CR03	uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	21,08	21,08	21,08	Współczynnik (%)	2014	21,08	21,08	21,08	SL2014	Corocznie
CR03	uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	długotrwale bezrobotni			21,08	Współczynnik (%)	2014			21,08	SL2014	Corocznie
CR03	uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby bierne zawodowo	21,08	21,08	21,08	Współczynnik (%)	2014	21,08	21,08	21,08	SL2014	Corocznie
CR03	uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	uczestnicy z niepełnosprawnościami			21,08	Współczynnik (%)	2014			21,08	SL2014	Corocznie
CR04	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	34,65	34,65	34,65	Współczynnik (%)	2014	34,65	34,65	34,65	SL2014	Corocznie
CR04	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	długotrwale bezrobotni			30,00	Współczynnik (%)	2014			30,00	SL2014	Corocznie
CR04	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby bierne zawodowo	34,65	34,65	34,65	Współczynnik (%)	2014	34,65	34,65	34,65	SL2014	Corocznie
CR06	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	59,70	43,80	52,12	Współczynnik (%)	2014	59,70	43,80	52,12	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania
CR06	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	długotrwale bezrobotni			50,00	Współczynnik (%)	2014			50,00	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania
CR06	uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby bierne zawodowo	59,70	43,80	52,12	Współczynnik (%)	2014	59,70	43,80	52,12	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania
CR07	uczestnicy znajdujący się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby pracujące, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek			21,00	Współczynnik (%)	2014			21,00	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania
81R1	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Słabiej rozwinięte	szt.				7 840,00	Liczba	2014			7 840,00	SL2014	Corocznie
81R2	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	Słabiej rozwinięte	%				42,00	Współczynnik (%)	2014			42,00	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania
81R3	Liczba osób z niepełnosprawnościami pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (specyficzny)	Słabiej rozwinięte	osoby				20,00	Współczynnik (%)	2014			20,00	SL2014	Corocznie
81R4	Liczba osób z niepełnosprawnościami pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (specyficzny)	Słabiej rozwinięte	%				28,00	Współczynnik (%)	2014			28,00	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:	

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników

W celu zwiększenia zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo oraz innych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy stosowane będą zindywidualizowane i kompleksowe usługi rynku pracy, dopasowane do potrzeb osób, do których są skierowane (wsparcie będzie poprzedzone identyfikacją indywidualnych potrzeb). Szczególny nacisk położony zostanie na wsparcie w aktywnym poszukiwaniu pracy przez działania na rzecz zdobycia doświadczenia zawodowego oraz w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych, a także ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy. W uzasadnionych przypadkach instrumentem wsparcia będzie doposażenie i wyposażenie miejsca pracy nowoprzyjętego pracownika.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparcie skierowane zostanie również do osób chcących odejść z rolnictwa. Wsparcie będzie polegało m.in. na przekwalifikowaniu zawodowym oraz pomocy w zmianie sposobu utrzymania (np. znalezienie zatrudnienia w sektorze pozarolniczym lub podjęcie pozarolniczej działalności gospodarczej).

Z uwagi na fakt, że koszty zakwaterowania oraz te związane z przemieszczeniem się do nowego miejsca pracy przekraczają możliwości finansowe znacznej części mieszkańców województwa, wspierana będzie mobilność przestrzenna osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Wspierana będzie także mobilność na poziomie międzynarodowym w ramach sieci EURES w oparciu o ukierunkowany schemat mobilności pracowników, o ile tego rodzaju wsparcie będzie wynikało z potrzeb zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno-gospodarczych regionu.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Typy przedsięwzięć:

- wsparcie w aktywnym poszukiwaniu pracy m.in. przez działania na rzecz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy, wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, doposażenie miejsca pracy oraz inne instrumenty wymienione w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; wsparcie będzie poprzedzone identyfikacją indywidualnych potrzeb,

- realizacja ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej (USMT) EURES zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno - gospodarczych regionu. Realizacja tego typu operacji ma charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy wymaga realizacji USMT.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m. in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- jednostki organizacyjne jst w zakresie aktywizacji zawodowej w trybie pozakonkursowym,
- podmioty, które uzyskały akredytację Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w zakresie działań EURES w trybie konkursowym.

Grupy docelowe:

- osoby bezrobotne oraz bierne zawodowo, ale również pracujące powyżej 29 roku życia znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (tzn. kobiety, osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, o niskich kwalifikacjach, imigranci oraz reemigranci, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, osoby ubogie pracujące, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujące w ramach umów cywilno-prawnych),
- bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 lat wymagający wsparcia,
- pracodawcy z Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii (w ramach USMT).

Obszary objęte wsparciem:

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników

Wsparcie dotyczy całego województwa, w szczególności obszarów o dużej liczbie bezrobotnych lub wysokiej stopie bezrobocia.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników

Brane są pod uwagę konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego w projektach powiatowych urzędów pracy umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego. Kompetencje powiatowych urzędów pracy do realizacji wsparcia aktywizacji zawodowej wynikają z Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ponadto jednostki te posiadają doświadczenie w zakresie aktywizacji zawodowej, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadrę i narzędzia pracy.

W celu zapewnienia efektywności działań, projekty w zakresie aktywizacji zawodowej będą uwzględniały efektywność zatrudnieniową, której metodologia pomiaru określona będzie w wytycznych horyzontalnych.

Projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego będą realizowane w oparciu o kryteria minimalnej efektywności zatrudnieniowej mierzone według metodologii nieuwzględniającej umów cywilno-prawnych. Zasada ta obowiązywać będzie dla naborów ogłoszonych po wejściu w życie zmienionego programu.

W Programie wsparcie w ramach PI 8i oraz PI 9i wzajemnie się uzupełniają, przy czym wsparcie w ramach CT 9 będzie kierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które przed zastosowaniem instrumentów i usług rynku pracy wymagają wsparcia usługami aktywnej integracji o charakterze społecznym. Aby zapewnić pełen pakiet działań skierowanych do osób oddalonych od rynku pracy, uczestnicy projektów z zakresu aktywnej integracji będą mieli możliwość skorzystania z instrumentów aktywnej polityki rynku pracy w projektach realizowanych w PI 8i. Ponadto, aby zagwarantować kompleksowe wsparcie w powrocie na rynek pracy w projektach realizowanych, w PI 8i możliwe jest zastosowanie instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym.

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników

W przypadku wsparcia tworzenia białych i zielonych miejsc pracy pod uwagę będą brane wyniki analizy zapotrzebowania na wsparcie w tym zakresie.

Udział bezrobotnych mężczyzn w wieku 30-49 lat objętych wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego nie przekroczy poziomu wskazanego w odpowiednich wytycznych.

Wsparcie skierowane do rolników musi skutkować przejściem do powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego (ZUS).

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

Opis zasad wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
81P1	Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie (specyficzny)	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte	26 553,00	32 585,00	59 138,00	SL2014	Corocznie
81P2	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			9 888,00	SL2014	Corocznie
81P3	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			25 364,00	SL2014	Corocznie
81P4	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			7 840,00	SL2014	Corocznie
81P5	Liczba osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			1 545,00	SL2014	Corocznie
CO01	bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	22 631,00	27 772,00	50 403,00	SL2014	Corocznie
CO02	długotrwale bezrobotni	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte			17 259,00	SL2014	Corocznie
CO03	osoby bierne zawodowo	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	3 228,00	3 962,00	7 190,00	SL2014	Corocznie
CO16	uczestnicy z niepełnosprawnościami	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte			2 815,00	SL2014	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8iii
Nazwa osi priorytetowej	Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	8iii1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost liczby nowopowstałych, trwałych przedsiębiorstw.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu liczby trwałych przedsiębiorstw oraz generowania w nich nowych miejsc pracy. Skutkiem zwiększania aktywności w zakresie powstawania nowych podmiotów działalności gospodarczej będzie rozwój regionu. W strukturze działalności gospodarczej w Wielkopolsce dominują mikro i małe przedsiębiorstwa. Wskaźnik przedsiębiorczości w regionie jest wyższy niż liczony dla kraju, ale w ostatnich latach tempo rozwoju przedsiębiorczości w Wielkopolsce uległo przyhamowaniu. Ponadto od kilku lat obserwuje się spadek wolnych oraz nowoutworzonych miejsc pracy. Na przyrost nowych miejsc pracy może wpłynąć powstawanie przedsiębiorstw. Główną barierą wejścia na rynek dla osób planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej jest ograniczony dostęp do kapitału finansowego. Osoby te bardzo często nie mogą liczyć na pozyskanie finansowania ze źródeł komercyjnych ze względu na brak odpowiedniej historii kredytowej, niedysponowanie wystarczającymi zabezpieczeniami, czy zbyt wysokie ryzyko planowanego przedsięwzięcia gospodarczego. Innymi barierami są nieznajomość procedur, nieumiejętność pozyskania kapitału, brak wiedzy na temat dostępnych jego źródeł oraz brak informacji o rynku pracy. Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz wsparcia osób doświadczających trudności na rynku pracy oraz przeciwdziałać ubóstwu grup doświadczających największych na nim problemów.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw															
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
83R1	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Słabiej rozwinięte	szt.				2 601,00	Liczba	2014			2 939,00	SL2014	Corocznie
83R2	Odsetek przedsiębiorców pozytywnie oceniających wsparcie rozwojowe otrzymane po utworzeniu działalności gospodarczej w ramach programu (specyficzny)	Słabiej rozwinięte	%				92,00	Współczynnik (%)	2014			92,00	SL2014	Corocznie
83R3	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	Słabiej rozwinięte	%				42,00	Współczynnik (%)	2014			42,00	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Sektor MŚP ma duże znaczenie dla rozwoju Wielkopolski, dlatego istnieje konieczność wsparcia przyszłych przedsiębiorców i mikroprzedsiębiorczości.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą przede wszystkim działania, takie jak wsparcie finansowe na rozpoczęcie pracy na własny rachunek, czy działania szkoleniowo-doradcze dla osób planujących, a w przypadku naborów ogłoszonych w latach 2015-2017, również dla osób prowadzących działalność gospodarczą. Wsparcie skierowane będzie w szczególności do osób należących do grup doświadczających największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy, takich jak kobiety, osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, długotrwale bezrobotne, o niskich kwalifikacjach, z niepełnosprawnościami, imigranci oraz reemigranci, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, osoby ubogie pracujące, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujące w ramach umów cywilno-prawnych.

Realizacja działań w ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Typy przedsięwzięć:

- wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- finansowe wsparcie rozpoczynania działalności gospodarczej,
- wsparcie pomostowe dla osób, które rozpoczęły działalność gospodarczą w ramach projektu.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m. in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Grupy docelowe:

- osoby bezrobotne oraz bierne zawodowo, ale również pracujące powyżej 29 roku życia - kobiety, osoby w wieku 50 lat i więcej, z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, o niskich kwalifikacjach, imigranci oraz reemigranci, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, osoby ubogie pracujące, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujące w ramach umów cywilno-prawnych,
- bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 lat wymagający wsparcia.

Obszary objęte wsparciem:

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Wsparcie dotyczy całego województwa, a w szczególności obszarów o dużej liczbie bezrobotnych lub wysokiej stopie bezrobocia.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Premiowane będą projekty beneficjentów, którzy zadeklarują tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwie, na powstanie którego otrzymają dofinansowanie.

Udział bezrobotnych mężczyzn w wieku 30-49 lat objętych wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego nie przekroczy poziomu wskazanego w odpowiednich wytycznych.

Osoby będące rolnikami mogą ubiegać się o środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej jedynie pod warunkiem, że podejmą one działalność gospodarczą w sektorze pozarolniczym, niezwiązanym z produkcją roślinną lub zwierzęcą.

Wsparcie skierowane do osób spoza grupy osób bezrobotnych i biernych zawodowo powyżej 29 roku życia znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy będzie realizowane zgodnie z Wytycznymi w obszarze rynku pracy.

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
83P1	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			2 330,00	SL2014	Corocznie

Priorytet inwestycyjny		8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
83P3	Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie (specyficzny)	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			2 601,00	SL2014	Corocznie
83P4	Liczba usług rozwojowych skierowanych do przedsiębiorstw powstałych w ramach programu (specyficzny)	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			1 300,00	SL2014	Corocznie
83P5	Liczba osób pracujących, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			271,00	SL2014	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8iv
Nazwa osi priorytetowej	Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	8iv.1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost zatrudnialności osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz zatrudnialności osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, w szczególności kobiet. Efektem realizacji działań będzie większa możliwość godzenia pracy z obowiązkami opiekuńczymi. W Wielkopolsce mimo obserwowanych zmian na przestrzeni ostatnich lat sytuacja kobiet i mężczyzn na rynku pracy nadal jest zróżnicowana. Kobiety wciąż stanowią grupę narażoną w większym stopniu na bezrobocie, niż mężczyźni. Ich udział w strukturze bezrobotnych pozostaje wysoki. Nie dziwi zatem fakt, że częściej stanowią one grupę długotrwale bezrobotnych. Jedną z barier uniemożliwiającą im wejście lub powrót na rynek pracy jest sprawowanie opieki nad dzieckiem. W regionie notuje się niewielki przyrost liczby instytucji opieki nad małymi dziećmi. Ponadto pracodawcy w niewielkim stopniu zainteresowani są rozwiązaniami pozwalającymi na godzenie życia zawodowego z prywatnym.

	Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz wsparcia osób doświadczających trudności na rynku pracy. Wskaźniki rezultatu celu szczegółowego: • Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu • Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS • Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	8iv.2
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost zatrudnialności osób sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do poprawy szans na zatrudnienie osób, które pełnią funkcje opiekuńcze (rodzice lub inni opiekunowie prawni) wobec osób z niepełnosprawnościami. Efektem realizacji działań będzie większa możliwość godzenia pracy z obowiązkami opiekuńczymi. Jedną z podstawowych przyczyn pozostawania bez pracy jest opieka nad niepełnosprawnymi członkami rodziny. W 2015 roku liczba mieszkańców Wielkopolski pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy wyniosła 2 242 osoby, zasiłek dla opiekunów 5 015 osób, a świadczenie pielęgnacyjne 10 975 osób. W tym czasie nie pracowało około 13 178 osób (łącznie z osobami pobierającymi specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekunów oraz świadczenie pielęgnacyjne, za które opłacana jest składka emerytalno-rentowa) z uwagi na konieczność sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny (dzieckiem lub osobą dorosłą). Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz wsparcia osób doświadczających trudności na rynku pracy.

	Wskaźnik rezultatu celu szczegółowego: • Liczba osób opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami, które podjęły pracę po opuszczeniu programu

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę														
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
84R2	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				30,00	Współczynnik (%)	2014			45,00	SL2014	Corocznie
84R3	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	Słabiej rozwinięte	%				90,00	Współczynnik (%)	2014			90,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
84R4	Liczba osób opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami, które podjęły pracę po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				28,00	Współczynnik (%)	2014			30,00	SL2014	Corocznie
84R5	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				82,00	Współczynnik (%)	2014			82,00	SL2014	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania umożliwiające wejście lub powrót na rynek pracy rodzicom i opiekunom osób zależnych. Należą do nich przede wszystkim tworzenie miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do 3 roku życia oraz zapewnienie ich trwałości, wsparcie finansowe opieki nad dzieckiem, w tym zapewnienie opiekuna dziennego lub niani, oraz działania z zakresu aktywizacji zawodowej. Należy także wspomnieć o wsparciu działań na rzecz rodziców (lub innych opiekunów prawnych) osób z niepełnosprawnościami, takich jak wsparcie finansowe opieki nad osobą z niepełnosprawnościami,w tym zapewnienie opiekuna osoby niesamodzielnej oraz działania z zakresu aktywizacji zawodowej.

Wsparcie uzyskają także przedsiębiorcy i pracodawcy wdrażający rozwiązania na rzecz godzenia życia zawodowego i prywatnego. Należy jednak wyjaśnić, że wsparcie to będzie jedynie elementem projektu, którego rezultatem będzie aktywizacja zawodowa bądź pomoc w utrzymaniu zatrudnienia osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi.

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Typy przedsięwzięć:

- poprawa dostępu do usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia oraz osobami z niepełnosprawnościami (Cele 1 i 2),
- aktywizacja zawodowa osób powracających, bądź wchodzących na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem do lat 3, osobą z niepełnosprawnościami (Cele 1 i 2),
- wsparcie przedsiębiorców i pracodawców w stosowaniu rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym (jedynie jako element projektu, którego rezultatem będzie aktywizacja zawodowa bądź pomoc w utrzymaniu zatrudnienia osób opiekujących się dzieckiem do lat 3), osobą z niepełnosprawnościami (Cele 1 i 2).

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m. in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Grupy docelowe:

- osoby doświadczające trudności na rynku pracy w związku ze sprawowaną opieką nad dzieckiem do lat 3 lub osobą z niepełnosprawnościami.

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego dla samorządów gminnych przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego. Samorząd gminny posiada doświadczenie w realizacji polityki prorodzinnej, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadrę i narzędzia pracy. Nieinstytucjonalne formy opieki nad dziećmi do lat 3 będą wspierane wyłącznie w ramach trybu konkursowego.

W celu zapewnienia efektywności działań, w projektach dotyczących wsparcia aktywności zawodowej wymagane będzie spełnienie kryterium efektywności zatrudnieniowej, której metodologia pomiaru określona będzie w wytycznych horyzontalnych.

W projektach dotyczących tworzenia miejsc opieki nad dziećmi do 3 roku życia premiowane będzie zachowanie trwałości utworzonego miejsca.

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
rozwoju. Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		

Priorytet inwestycyjny		8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę							
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	W	T		
84P1	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			2 940,00	SL2014	Corocznie
84P2	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			3 675,00	SL2014	Corocznie
84P3	Liczba osób pracujących, którym zapewniono opiekę nad dzieckiem do lat 3 (specyficzny)	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			735,00	SL2014	Corocznie
84P4	Liczba osób opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			251,00	SL2014	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8v
Nazwa osi priorytetowej	Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	8v.1
Nazwa celu szczegółowego	Podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora MŚP i ich pracowników, w tym MŚP przechodzących procesy adaptacyjne, restrukturyzacyjne i modernizacyjne
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach celu szczegółowego przyczyni się do podniesienia kompetencji i kwalifikacji pracowników i przedsiębiorców sektora MŚP. Efektem realizacji działań będzie nie tylko wzrost zatrudnienia lub kontynuacja zatrudnienia w dotychczasowym miejscu pracy, ale także rozwój przedsiębiorstw, co zapobiega stagnacji gospodarczej. Wskaźnik zatrudnienia w regionie w znacznej mierze zależy od przedsiębiorców z sektora MŚP, wśród których dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Średnio jedna trzecia tych firm funkcjonuje do jednego roku, przy czym wartości wskaźnika przeżywalności przedsiębiorstw analizowane w dłuższym okresie pokazują, że przeżywalność ta dość znacznie spada w miarę kolejnych lat działalności. Przedsiębiorcy z sektora MŚP koncentrują uwagę na bardziej doraźnym planowaniu działalności i bieżącym funkcjonowaniu, pomijając kwestie zarządzania kompetencjami, zarządzania wiekiem, nie prowadzą działań prorozwojowych, w tym wdrażających innowacje. Ponadto obserwuje się niewystarczający poziom umiejętności dotyczących nowych technologii oraz deficyty pracowników na poziomie ich

	kompetencji cyfrowych. Tymczasem zasadniczym czynnikiem rozwoju i budowania przewagi konkurencyjnej jest zdolność przedsiębiorstw do zmian w zależności od wymagań rynku oraz umiejętność korzystania z nowych technologii. Realizacja działań włączy pracowników i przedsiębiorców do społeczeństwa informacyjnego. Wsparcie w zakresie kompetencji zarządzania strategicznego, umiejętności zarządzania zasobami ludzkimi i wdrażania działań prorozwojowych, w tym innowacji przyczyni się do wzrostu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. Ponadto lepsze przygotowanie kadr w pewnych sektorach przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia regionalnych inteligentnych specjalizacji. Wskaźniki rezultatu celu szczegółowego: • Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu • Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	8v.2
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych utratą zatrudnienia lub zwolnionych z przyczyn zakładu pracy
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach celu szczegółowego będzie zapobiegać wyłączeniu z rynku pracy pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne, modernizacyjne i restrukturyzacyjne. Efektem realizacji działań będzie nie tylko wzrost zatrudnienia lub kontynuacja zatrudnienia w dotychczasowym miejscu pracy, ale także rozwój przedsiębiorstw, co zapobiega stagnacji gospodarczej. Wskaźniki rezultatu celu szczegółowego:

	• Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie • Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian														
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
CR07	uczestnicy znajdujący się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	Liczba	osoby pracujące, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek			25,00	Współczynnik (%)	2014			35,00	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania
85R1	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	Słabiej rozwinięte	szt.				92,00	Współczynnik (%)	2014			92,00	SL2014	Corocznie
85R2	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				92,00	Współczynnik (%)	2014			74,00	SL2014	Corocznie
85R3	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Słabiej rozwinięte	osoby				50,00	Współczynnik (%)	2014			50,00	SL2014	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Odnotowany niewystarczający poziom adaptacyjności przedsiębiorstw sektora MŚP wymaga działań nakierowanych na profesjonalizację ich kadr. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierany będzie rozwój kompetencji i kwalifikacji osób pracujących oraz przedsiębiorców w ramach usług rozwojowych, w tym szkoleniowo-doradczych służących dostosowaniu przedsiębiorstw do zmian, m.in. wspierających ich rozwój w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji, w zakresie wykorzystania nowych technologii, czy zarządzania wiekiem. Przedsiębiorcy będą mogli także zdobyć/poszerzyć wiedzę w zakresie tworzenia stanowisk pracy dostosowanych do potrzeb pracowników z niepełnosprawnością, czy zatrudniania osób z niepełnosprawnością i innych aspektów pozwalających na nowoczesne zarządzanie kapitałem ludzkim w przedsiębiorstwie. W tym celu wprowadzony będzie w regionie system podmiotowego finansowania kształcenia przedsiębiorców i ich pracowników.

Wsparciem zostaną objęte także MŚP przechodzące procesy restrukturyzacyjne, adaptacyjne i modernizacyjne oraz pracownicy zagrożeni utratą zatrudnienia lub będący w okresie wypowiedzenia, osoby zwolnione w krótkim terminie (nie dłuższym niż 6 m-cy) z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Do przedsiębiorców skierowane będzie przede wszystkim wsparcie szkoleniowo-doradcze, do pracowników (w tym pracowników dużych

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

przedsiębiorstw) – wsparcie typu outplacement'owego.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Typy przedsięwzięć:

- wsparcie rozwojowe udzielane na rzecz przedsiębiorstw pozwalające na dostosowanie do zmian w gospodarce (Cel 1),
- wsparcie rozwoju kompetencji i kwalifikacji osób pracujących, w tym w wieku 50 lat i więcej oraz o niskich kwalifikacjach (Cel 1),
- wsparcie typu outplacement'owego dla osób zagrożonych utratą pracy lub zwolnionych w krótkim terminie (nie dłuższym niż 6 m-cy) z przyczyn zakładu pracy (Cel 2).

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m.in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami). Finansowanie krzyżowe będzie możliwe wyłącznie w przypadkach zastosowania mechanizmu racjonalnych usprawnień.

Beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Grupy docelowe:

- MŚP, w tym przechodzące procesy adaptacyjne, modernizacyjne i restrukturyzacyjne,
- osoby pracujące, w tym w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej oraz o niskich kwalifikacjach,

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

- osoby zwolnione lub zagrożone zwolnieniem z przyczyn dotyczących zakładu pracy w wyniku procesów restrukturyzacyjnych, adaptacyjnych i modernizacyjnych przedsiębiorstw.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. W celu zapewnienia efektywności działań, projekty w zakresie wsparcia aktywności zawodowej osób zwolnionych lub zagrożonych zwolnieniem będą uwzględniały efektywność zatrudnieniową, której metodologia pomiaru określona będzie w wytycznych w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian.

W ramach tego PI co najmniej 13% środków zostanie skierowanych do przedsiębiorstw działających w branżach o największym potencjale kreowania miejsc pracy. Branże te będą wynikały z regionalnych badań i analiz oraz będą wskazane w inteligentnych specjalizacjach, z uwzględnieniem jednolitej metodologii określania branż na podstawie danych dostępnych w ramach statystyki publicznej.

W ramach wsparcia rozwojowego MŚP, w pierwszej kolejności wsparciem obejmowani będą pracownicy o niskich kwalifikacjach oraz osoby powyżej 50 roku życia.

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**8v - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
85P1	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			8 104,00	SL2014	Corocznie
85P2	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			10 628,00	SL2014	Corocznie
85P3	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			11 071,00	SL2014	Corocznie
85P4	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			2 835,00	SL2014	Corocznie
CO05	osoby pracujące, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte	0,00	0,00	33 213,00	SL2014	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8vi
Nazwa osi priorytetowej	Aktywne i zdrowe starzenie się

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	8vi.1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych dezaktywizacją zawodową z powodu wieku lub stanu zdrowia.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu szans na rynku pracy osób zagrożonych wyłączeniem z niego ze względu na stan zdrowia czy wiek. Większa produktywność i wydajność pracy zdrowych pracowników bezpośrednio przekłada się na rozwój gospodarki. Zgodnie z prognozami, w najbliższych latach zasoby pracy gwałtowanie zmniejszą się, przy jednoczesnym systematycznym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Istotnym problemem w regionie jest także niska świadomość zdrowotna mieszkańców, szczególnie w kwestii chorób cywilizacyjnych oraz niski stopień wykrywalności

	chorób na wczesnym etapie ich występowania. Uwagę zwraca systematyczny wzrost liczby osób hospitalizowanych w kolejnych starszych grupach wiekowych w zakresie nowotworów, chorób układu krążenia oraz chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej. Coraz więcej Wielkopolan poszkodowanych jest w wypadkach przy pracy z powodu obciążenia fizycznego lub psychicznego. Taki stan rzeczy negatywnie wpływa na zasoby rynku pracy. Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz wsparcia osób doświadczających trudności na rynku pracy, w szczególności osób zagrożonych wyłączeniem z aktywności zawodowej z powodu wieku lub stanu zdrowia.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się														
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
86R1	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Słabiej rozwinięte	osoby				20,00	Współczynnik (%)	2014			20,00	SL2014	Corocznie
86R2	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne	Słabiej rozwinięte	osoby				50,00	Współczynnik (%)	2014			60,00	SL2014	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Profilaktyka jest jednym z podstawowych działań warunkujących zdrowsze życie zawodowe – zmniejsza ryzyko wystąpienia choroby, a w przypadku wystąpienia wczesne jej rozpoznanie i szybkie podjęcie leczenia. W związku z tym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego planowane jest wdrożenie programów zdrowotnych w zakresie profilaktyki pierwotnej i wtórnej chorób najczęściej obserwowanych w regionie (tj. choroby układu krążenia, nowotworowe, układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, choroby psychiczne) oraz wynikających ze specyficznych uwarunkowań regionalnych. Przewiduje się realizację programów zdrowotnych dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej ze względów zdrowotnych także w zakresie wykraczającym poza finansowanie w ramach systemu powszechnych świadczeń zdrowotnych. Działania w tym zakresie będą miały również za zadanie zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne. Wspierane będą także działania w zakresie rehabilitacji zdrowotnej, ułatwiające powrót rekonwalescentów na rynek pracy.

W celu ograniczenia ryzyka wyłączenia z rynku pracy osób długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie planuje się wsparcie działań w zakresie przekwalifikowania i przygotowania do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia. Ponadto niezwykle istotne jest eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy. Dlatego dopełnieniem przedsięwzięć zaplanowanych w tym PI będą działania ukierunkowane na poprawę ergonomii pracy w poszczególnych sektorach gospodarki regionu, w tym związanych z

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się

regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Typy przedsięwzięć:

- programy zdrowotne służące wspieraniu aktywności zawodowej, dotyczące w szczególności profilaktyki (pierwotnej i wtórnej) chorób układu krążenia, układu ruchu, chorób onkologicznych, a także innych chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, w tym wykraczających poza finansowanie w ramach systemu powszechnych świadczeń zdrowotnych,
- programy zdrowotne w zakresie rehabilitacji zdrowotnej ułatwiające powrót na rynek pracy,
- przekwalifikowywanie osób pracujących długotrwale w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie,
- poprawa ergonomii pracy i eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy.

Beneficjenci:

- pracodawcy,
- instytucje rynku pracy,
- podmioty ekonomii społecznej,
- organizacje pozarządowe,
- podmioty utworzone przez jst realizujące zadania publiczne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz utworzone przez nie podmioty,
- podmioty wykonujące działalność leczniczą na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- uczelnie lub podmioty posiadające osobowość prawną, dla których organem założycielskim jest uczelnia.

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m. in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Grupy docelowe:

- osoby w wieku aktywności zawodowej, kwalifikujące się do profilaktyki, leczenia lub rehabilitacji zdrowotnej ze względu na wiek lub stan zdrowia,
- osoby długotrwale pracujące w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie,
- przedsiębiorcy, pracodawcy i ich pracownicy

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów.

W celu zapewnienia efektywności działań, projekty w zakresie wsparcia aktywności zawodowej będą uwzględniały efektywność zatrudnieniową, której metodologia pomiaru określona będzie w wytycznych horyzontalnych.

Podejmowane interwencje są zgodne z szerszą strategią działań zawartą w Policy Paper w obszarze ochrony zdrowia na lata 2014-2020, a także

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się

uwzględniają zapisy Umowy Partnerstwa. Głównym narzędziem koordynacji interwencji podejmowanych w sektorze zdrowia ze środków UE jest Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w sektorze zdrowia (w tym kampanii informacyjnych będących częścią programów profilaktycznych) jest ich zgodność z uzgodnionym przez ww. Komitet Planem działań w sektorze zdrowia. Programy powinny zawsze obejmować podstawowy poziom opieki – lekarzy i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej.

Każdorazowo decyzja o dofinansowaniu realizacji programu zdrowotnego będzie poprzedzana analizą epidemiologiczną terytorium i grup docelowych z uwzględnieniem odpowiednich dla danego programu elementów: skali zapadalności, czynników wykluczających z rynku pracy, wieku, płci oraz profilu zawodowego osób planowanych do objęcia programem zdrowotnym. W szczególności programy zdrowotne powinny być ukierunkowane na grupy docelowe najbardziej narażone na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskich powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń rehabilitacyjnych.

Świadczenia w ramach programów profilaktycznych będą realizowane z pełnym poszanowaniem istniejących ram prawnych i ochrony praw pacjenta.

W realizacji projektów preferowane będzie stosowanie klauzul społecznych.

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się
powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.	

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się
W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się
Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się**								
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
86P1	Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			10,00	SL2014	Corocznie
86P2	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			206 605,00	SL2014	Corocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy
Innowacje społeczne:	

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy

Nie są planowane

Współpraca międzynarodowa:

Nie jest planowana

Wkład w realizację celów tematycznych 1 do 7:

Wdrażanie tej Osi priorytetowej wpłynie pośrednio (tzw. secondary themes) na realizację wszystkich Celów tematycznych 1-7. Jednak największe znaczenie będzie mieć dla realizacji Celów tematycznych 1 i 3, odnoszących się do konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, rozwoju technologicznego i badań naukowych. Problemem rozwojowym Wielkopolski jest niedostosowanie zasobów rynku pracy do potrzeb poszczególnych subregionów i sektorów gospodarki. W praktyce oznacza to brak równowagi w podaży i popycie na określone zawody oraz zasoby pracy. Zastosowane w ramach tej Osi priorytetowej instrumenty wsparcia umożliwią włączenie do rynku pracy osób dotychczas na nim nieaktywnych i poszukujących pracy, a także wzmocnienie kadr wspierających rozwój regionalnej gospodarki. Ponadto konkurencyjność gospodarczą i innowacyjność regionu można stymulować przez zwiększanie aktywności w zakresie powstawania nowych podmiotów działalności gospodarczej. Zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, zarówno stany kryzysowe, jak i przejawy dobrej koniunktury, obecne i prognozowane, wymagają ciągłego dostosowywania przedsiębiorstw i ich pracowników do takiej sytuacji. Wsparcie w zakresie kompetencji zarządzania strategicznego, wdrażania działań prorozwojowych, w tym innowacji przyczyni się do wzrostu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. Ponadto lepsze przygotowanie kadr w pewnych sektorach przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Generalnie aktywne i wysokiej jakości zasoby pracy w różnym wieku, a także nowo powstające i istniejące przedsiębiorstwa – swoją ofertą usług i produktów – stworzą lepsze warunki lub wesprą rozwój wszystkich sektorów gospodarki województwa, także „zielonego" jej aspektu (odnawialne źródła energii – Cel tematyczny 4, zrównoważony ekosystem – Cele tematyczne 5 i 6, zrównoważony transport – Cel tematyczny 7) i gospodarki cyfrowej (Cel tematyczny 2). Realizacja działań finansowanych z EFS w ramach 6 Osi Priorytetowej będzie w wielu aspektach bezpośrednio powiązana z działaniami w obszarze zielonej gospodarki, np. szkolenia z tego zakresu, zdobywanie doświadczenia zawodowego. Ponadto większa świadomość zdrowotna

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy

mieszkańców regionu będzie przekładać się na potrzebę życia w zdrowszym klimacie, w warunkach umożliwiających lepszą jakość życia.

Zwiększanie wykorzystania nowoczesnych rozwiązań informatycznych w prowadzeniu przedsiębiorstwa oraz większa aktywność on-line przedsiębiorców będą wpływać na rozwój społeczeństwa informacyjnego (Cel tematyczny 2). Do realizacji 2. Celu tematycznego przyczyniać się będą także działania aktywizacyjne proponowane przez działania EFS, w tym związane z podnoszeniem kwalifikacji i umiejętności cyfrowych osób poszukujących pracy, przedsiębiorców i ich pracowników.

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa			6 - Rynek pracy											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
WF6	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFS	Słabiej rozwinięte			42 710 422			308 208 510,00	IZ	
WP6	Produkt	Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			18 521			61 738,00	IZ	Kwota alokacji pokryta przez wskaźnik: 181,41 mln EUR (59% alokacji OP 6)

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	102. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	120 200 000,00

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	104. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	33 817 810,00
ESF	Słabiej rozwinięte	105. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	30 185 703,00
ESF	Słabiej rozwinięte	106. Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	43 498 440,00
ESF	Słabiej rozwinięte	107. Aktywne i zdrowe starzenie się	29 441 350,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	257 143 303,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	103 456 508,00
ESF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	90 092 259,00
ESF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	63 594 536,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	4 700 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	3 000 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	249 443 303,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**

Oś priorytetowa	6 - Rynek pracy		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Wspieranie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i zasobooszczędną	3 000 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	03. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP	67 750 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	08. Nie dotyczy	186 393 303,00

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	**6 - Rynek pracy**
Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	7
Nazwa osi priorytetowej:	Włączenie społeczne

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona operacjom odbudowy w następstwie poważnej lub regionalnej klęski żywiołowej
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona MŚP (art. 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Nie dotyczy

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ESF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9i
Nazwa osi priorytetowej	Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	9i.1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a tym samym przyczyni się do ograniczenia skali ubóstwa. Przyczyny ubóstwa i wykluczenia społecznego mają złożony charakter, związany najczęściej z brakiem pracy, niesprawnością lub przewlekłą chorobą. To ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba są w Wielkopolsce od wielu lat najczęstszymi powodami otrzymywania świadczeń pomocy społecznej. Ubóstwem zagrożone są w szczególności rodziny utrzymujące się z niezarobkowych źródeł dochodu. W gospodarstwach domowych utrzymujących się z zasiłków i świadczeń stopa zagrożenia ubóstwem skrajnym kształtuje się na poziomie ok. 30%. Zatrudnienie jest najbezpieczniejszą drogą wyjścia z ubóstwa. Dlatego konieczna jest poprawa zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Zgodnie z wynikami badań wielkopolskich jednostek pomocy i integracji społecznej, korzystających ze świadczeń często cechuje niskie wykształcenie, niski poziom kompetencji społecznych i zawodowych, w tym cyfrowych, oraz brak doświadczenia zawodowego. Sprawia to, że poziom oddalenia od rynku pracy pewnych grup społecznych w wieku produkcyjnym jest znaczny i wymaga stosowania bardziej długofalowych i kompleksowych działań włączających do życia społecznego i zawodowego. Dzięki wspieraniu rozwoju kompetencji społecznych i zawodowych oraz dążeń do usamodzielnienia ekonomicznego i większego zintegrowania ze społeczeństwem wzrośnie nie tylko liczba osób aktywnie poszukujących pracy, ale także zatrudnionych. Z kolei większa aktywność zawodowa i ekonomiczna przekłada się na rozwój gospodarki.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie														
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
91R2	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				32,00	Współczynnik (%)	2014			35,00	SL2014	Corocznie
91R3	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięte	osoby				20,00	Współczynnik (%)	2014			20,00	SL2014	Corocznie
91R4	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięte	%				24,00	Współczynnik (%)	2014			24,00	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania
91R5	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				31,00	Współczynnik (%)	2014			31,00	SL2014	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego kluczowe będą działania związane z aktywizacją społeczno-zawodową osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem, których sytuacja życiowa i problemy powodują, że instrumenty aktywizacji zawodowej w ramach Celu tematycznego 8 są niewystarczające i wymagają bardziej kompleksowego i długofalowego wsparcia.

W celu pełniejszego wykorzystania potencjałów poszczególnych osób i grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie stosowane będą bardziej zindywidualizowane usługi aktywizacji społeczno-zawodowej, dopasowane do potrzeb osób, do których są skierowane. Szczególny nacisk zostanie położony na wsparcie w zdobyciu umiejętności życiowych, społecznych, doświadczenia zawodowego oraz w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy. Wykorzystywane będą przy tym instrumenty aktywizacji edukacyjnej, zawodowej, społecznej i zdrowotnej, w tym poradnictwo prawne i obywatelskie. Istotnym instrumentem aktywizacji społeczno-zawodowej będą usługi rehabilitacji społeczno-zawodowej, w szczególności prowadzone przez takie podmioty, jak centra integracji społecznej, kluby

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej.

Dla zwiększenia skuteczności interwencji – w stosownych sytuacjach - przewiduje się możliwość wspierania całych rodzin/grup/środowisk doświadczających trudności ekonomicznych i społecznych, borykających się z: ubóstwem, alkoholizmem, chorobą, bezrobociem, dyskryminacją, itp.

Występujące w regionie problemy społeczne związane z wykluczeniem społecznym wymagają profesjonalnego i zintegrowanego działania instytucji i osób zaangażowanych w proces włączenia społecznego. Wykorzystanie procesu angażowania [empowerment] przyczyni się do wzrostu odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych oraz efektywności podejmowanych działań. W związku z tym w ramach PI przewiduje się wsparcie w zakresie sieciowania podejmowanych w regionie działań w obszarze integracji społeczno-zawodowej. Prowadzone będą w szczególności działania polegające na identyfikacji obszarów, na których istnieją deficyty w zakresie dostępności do usług aktywnej integracji i badaniu postępów likwidowaniu tych deficytów. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem opierać się będzie na dostarczaniu narzędzi i instrumentów aktywnej integracji, związanych ze świadczeniem usług na poziomie lokalnym, które będą nie tylko wykorzystywać lokalne zasoby, ale i wzmacniać ich potencjał.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Typy przedsięwzięć:

- aktywizacja społeczno-zawodowa osób, rodzin/grup/środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wykorzystująca instrumenty aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, społecznej i zdrowotnej, w tym poradnictwo prawne i obywatelskie,
- projekty służące sieciowaniu i dostarczaniu narzędzi zwiększających aktywność społeczną osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i działających na ich rzecz oraz wzmacniających deinstytucjonalizację.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m. in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Beneficjenci:

- podmioty ekonomii społecznej,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje rynku pracy,
- jednostki organizacyjne jst,
- państwowe jednostki budżetowe,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, uprawnione do prowadzenia działalności pożytku publicznego zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym długotrwale bezrobotni, osoby z niepełnosprawnościami, bezdomni lub zagrożeni wykluczeniem mieszkaniowym, osoby przebywające i opuszczające placówki resocjalizacyjne oraz pieczy zastępczej, a także osoby w ich otoczeniu

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

Wsparcie skierowane będzie do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, których definicja została określona w wytycznych horyzontalnych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczących realizacji CT9.

W realizacji projektów preferowane będzie stosowanie klauzul społecznych.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym przez jednostki organizacyjne jst zarówno w trybie pozakonkursowym, jak i konkursowym zgodnie ze schematem określonym w wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie włączenia społecznego. Uzasadnieniem dla realizacji projektów w trybie pozakonkursowym będą tu kompetencje przekazane samorządom terytorialnym, w szczególności na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz innych ustaw i aktów prawnych. Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego dysponują diagnozą problemów społecznych, posiadają doświadczoną i merytoryczną kadrę.

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

W Programie wsparcie w ramach PI 9i oraz PI 8i wzajemnie się uzupełniają, przy czym wsparcie w ramach CT 9 będzie kierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które przed zastosowaniem instrumentów i usług rynku pracy wymagają wsparcia usługami aktywnej integracji o charakterze społecznym. Aby zapewnić pełen pakiet działań skierowanych do osób oddalonych od rynku pracy, uczestnicy projektów z zakresu aktywnej integracji będą mieli możliwość skorzystania z instrumentów aktywnej polityki rynku pracy w projektach realizowanych w PI 8i . Ponadto, aby zagwarantować kompleksowe wsparcie w powrocie na rynek pracy w projektach realizowanych w PI 8i możliwe jest zastosowanie instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym.

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie**								
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
91P1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			26 579,00	SL2014	Corocznie
91P2	Liczba zawartych porozumień o współpracy na rzecz realizacji usług aktywnej integracji	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			163,00	SL2014	Corocznie
CO16	uczestnicy z niepełnosprawnościami	Liczba	EFS	Słabiej rozwinięte			6 007,00	SL2014	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9iv
Nazwa osi priorytetowej	Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	9iv.1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług społecznych
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach celu szczegółowego przyczyni się do wzrostu liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług społecznych, a tym samym do zwiększenia dostępności do dobrej jakości usług społecznych, ograniczając tym samym poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego w regionie. Niezwykle istotne jest wyrównywanie deficytów wynikających z braku dostępu do podstawowych dóbr i usług społecznych, bowiem brak możliwości ich zaspokojenia przekłada się na dysfunkcje społeczne, w tym status na rynku pracy, mobilność społeczną i zawodową. Istotnym elementem wyrównywania ww. deficytów jest wspieranie zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych. Ograniczony dostęp do usług społecznych w Wielkopolsce wynika w głównej mierze z niskiej podaży pewnych usług, ich wysokich kosztów, niskiej jakości, niedostosowania do trendów demograficznych. Trudności te mogą występować

	łącznie, wzajemnie się przenikać, co zwiększa zakres i dotkliwość wykluczenia społecznego i ubóstwa. Starzenie się społeczeństwa dynamizuje rozwój takich sektorów gospodarki, jak srebrna gospodarka, a w jej ramach m.in. usługi osobiste, świadczenia zdrowotne i opiekuńcze. Zatem eliminowanie barier dostępu, rozwój i podwyższanie jakości usług odpowiadających na trendy demograficzne będzie wpływało na rozwój i konkurencyjność gospodarki w Wielkopolsce. Wskaźnik rezultatu celu szczegółowego: • Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	9iv.2
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług zdrowotnych
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług zdrowotnych, a tym samym do zwiększenia dostępności do dobrej jakości usług zdrowotnych, ograniczając tym samym poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego w regionie. Niezwykle istotne jest wyrównywanie deficytów wynikających z braku dostępu do podstawowych dóbr i usług, bowiem brak możliwości ich zaspokojenia przekłada się na dysfunkcje społeczne, w tym status na rynku pracy, mobilność społeczną i zawodową. Istotnym elementem wyrównywania ww. deficytów jest wspieranie zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych. Ograniczony dostęp do usług zdrowotnych w Wielkopolsce wynika w głównej mierze z niskiej podaży pewnych usług, ich wysokich kosztów, niskiej jakości, niedostosowania do trendów demograficznych. Trudności te mogą występować łącznie, wzajemnie się przenikać, co zwiększa zakres i dotkliwość wykluczenia społecznego i ubóstwa. Starzenie się społeczeństwa dynamizuje rozwój takich sektorów gospodarki, jak srebrna gospodarka, a w jej ramach m.in.

	świadczenia zdrowotne. Zatem eliminowanie barier dostępu, rozwój i podwyższanie jakości usług odpowiadających na trendy demograficzne będzie wpływało na rozwój i konkurencyjność gospodarki w Wielkopolsce. Wskaźnik rezultatu celu szczegółowego: • Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym														
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
94R1	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	Słabiej rozwinięte	szt.				159,00	Liczba	2014			176,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
94R2	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu	Słabiej rozwinięte	szt.				0,00	Liczba	2014			980,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą przede wszystkim działania służące poprawie dostępu do usług zdrowotnych i społecznych, w tym opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, usług społecznych i opieki zdrowotnej sprzyjających wyrównywaniu szans w rozwoju dzieci i młodzieży, wspierających osoby i rodziny zagrożone kryzysem, dysfunkcją lub przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wsparcie ukierunkowane będzie na deinstytucjonalizację usług i rozwój środowiskowych form wsparcia. Możliwe będzie wspieranie rozwoju zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych. Z realizacją działań związany będzie m.in. wzrost dostępu do usług wsparcia dziennego, poradnictwa specjalistycznego, środowiskowych form wsparcia wykorzystujących nowe technologie, usług asystenckich. Ponadto przewiduje się tworzenie nowych miejsc - w tym noclegowych - w placówkach całodobowych (np. ośrodkach interwencji kryzysowej) wzrost dostępu do usług służących integracji ze społeczeństwem i usamodzielnieniu, takich jak usługi w mieszkaniach chronionych i wspomaganych. Wsparcie będzie realizowane zgodnie z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej. Możliwe jest także wsparcie procesu tworzenia form zdeinsytucjonalizowanych.

Planowane jest również prowadzenie działań polegających na identyfikacji obszarów, na których istnieją deficyty w zakresie dostępności do poszczególnych rodzajów usług społecznych i zdrowotnych ogólnego interesu i likwidowaniu tych deficytów, a także dostarczaniu narzędzi rozwoju

usług społecznych lokalnym usługodawcom. Przyczyni się to do zwiększanie potencjału lokalnych społeczności do samodzielnego świadczenia usług społecznych i zdrowotnych, z wykorzystaniem narzędzi de instytucjonalizacji.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Typy przedsięwzięć:

- projekty służące poprawie dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach wsparcia dziennego, poprawa dostępu do usług wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami, zwiększenie dostępu do mieszkań chronionych, wspomaganych, w tym treningowych oraz usług z nimi związanych - jako działanie prowadzące do aktywnej integracji) (Cel 1),
- projekty służące poprawie dostępu do usług zdrowotnych (programy wczesnego wykrywania chorób, leczenia oraz rehabilitacji medycznej dzieci, w tym szczepienia przeciwko HPV, polepszenie warunków opieki nad dzieckiem leczonym onkologicznie i hematologicznie) (Cel 2),
- projekty zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych służące poprawie ich dostępu (Cele 1 i 2),
- dostarczanie narzędzi rozwoju usług społecznych lokalnym usługodawcom i zwiększenie potencjału lokalnych społeczności do samodzielnego świadczenia usług społecznych i zdrowotnych, z wykorzystaniem narzędzi deinstytucjonalizacji (Cele 1 i 2).

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m. in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Beneficjenci:

- podmioty ekonomii społecznej,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje rynku pracy,

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

- podmioty utworzone przez jst realizujące zadania publiczne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz utworzone przez nie podmioty,
- jednostki organizacyjne jst w zakresie poprawy dostępu do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, osób starszych i z niepełno sprawnościami,
- państwowe jednostki budżetowe,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, uprawnione do prowadzenia działalności pożytku publicznego zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- podmioty wykonujące działalność leczniczą na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- uczelnie lub podmioty posiadające osobowość prawną, dla których organem założycielskim jest uczelnia.

Grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym dzieci, rodziny z dziećmi, młodzież, osoby starsze i z niepełnosprawnościami, oraz osoby w ich otoczeniu,
- osoby nieaktywne zawodowo kwalifikujące się do profilaktyki, leczenia lub rehabilitacji zdrowotnej ze względu na wiek lub stan zdrowia.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie	

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

Wsparcie dla usług społecznych ogólnego interesu, w tym usług mieszkalnictwa wspieranego oraz definicja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym będą zgodne z wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczącymi realizacji CT9. Ponadto zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów, które pozwolą na zapewnienie trwałości realizowanych działań.

Wszystkie działania w ramach PI poprzedzane będą dokładną analizą potrzeb i istniejących potencjałów, która pozwoli wyłaniać realizatorów usług o najwyższej skuteczności i efektywności finansowej i organizacyjnej. Działania realizowane w ramach PI będą spójne z rozwiązaniami wypracowywanymi na poziomie krajowym w okresie 2007-2013 oraz w ramach PO WER.

Proces deinstytucjonalizacji będzie prowadzony z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych grup docelowych, których dotyczy deinstytucjonalizacja oraz z uwzględnieniem trendów demograficznych. Podejmowane w tym zakresie działania będą uwzględniały zapisy europejskich wytycznych dotyczących przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności. Wsparcie dla usług w formach stacjonarnych może być oferowane w sytuacji, gdy objęcie danej grupy osób nie jest możliwe w innej formie ze względu na stan zdrowia lub inne istotne przesłanki.

W celu zwiększenia trwałości PES, preferowane będą podmioty ekonomii społecznej w obszarach zidentyfikowanych w ramach analizy w tym zakresie. W realizacji projektów preferowane będzie stosowanie klauzul społecznych.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie poprawy dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w trybie pozakonkursowym przez jednostki organizacyjne jst, jeżeli tym trybem będą objęte wszystkie jednostki pomocy społecznej danego typu. W przypadku braku takiej możliwości stosowany będzie tryb konkursowy. Uzasadnieniem dla realizacji projektów w trybie pozakonkursowym będą tu kompetencje przekazane samorządom terytorialnym w szczególności na mocy ustaw: z 12.03.2004r. o pomocy społecznej, z 9.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, z 27.08.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, czy z 19.08.1994r. o ochronie zdrowia psychicznego. Jednostki organizacyjne jst dysponują diagnozą problemów społecznych, posiadają doświadczoną i merytoryczną kadrę.

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

Interwencje w obszarze zdrowia są zgodne z szerszą strategią działań zawartą w Policy Paper w obszarze ochrony zdrowia na lata 2014-2020, a także uwzględniają zapisy Umowy Partnerstwa. Głównym narzędziem koordynacji interwencji podejmowanych w sektorze zdrowia ze środków UE jest Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w sektorze zdrowia (w tym kampanii informacyjnych będących częścią programów profilaktycznych) jest ich zgodność z uzgodnionym przez ww. Komitet Planem działań w sektorze zdrowia.

Każdorazowo decyzja o dofinansowaniu realizacji programu zdrowotnego będzie poprzedzana analizą epidemiologiczną grup docelowych z uwzględnieniem odpowiednich dla danego programu elementów, m.in. wieku, czy czynników wykluczających osoby planowane do objęcia programem zdrowotnym. W szczególności programy zdrowotne powinny być ukierunkowane na grupy docelowe najbardziej narażone na ryzyko braku dostępu do danego programu zdrowotnego i jednocześnie które narażone są na ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego.

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie SZOOP. Zasady te będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art.7, a także w art.8 rozporządzenia ogólnego.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11, a ukierunkowanie terytorialne interwencji przedstawia sekcja 4. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

W ramach wszystkich CT wykluczone jest wsparcie inwestycji w infrastrukturę instytucji opiekuńczo-pobytowych świadczących opiekę dla osób z niepełnosprawnościami, osób z problemami psychicznymi oraz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej chyba że rozpoczęty w nich został proces przechodzenia z opieki zinstytucjonalizowanej do opieki świadczonej w społeczności lokalnej lub proces ten zostanie rozpoczęty w okresie realizacji projektu. Zasada ta obowiązywać będzie dla naborów ogłoszonych po wejściu w życie zmienionego WRPO 2014+.

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.	

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
94P1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			27 279,00	SL2014	Corocznie
94P2	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			12 837,00	SL2014	Corocznie
94P3	Liczba JST, w których wdrożono w partnerstwie z partnerami społecznymi system realizacji usług społecznych	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			22,00	SL2014	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9v

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9v
Nazwa osi priorytetowej	Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	9v.1
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost zatrudnienia w PES oraz zwiększenie dostępności do usług dla PES.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej (PES). Dodatkowo zwiększenie dostępności do usług dla PES pozytywnie wpłynie na popyt na pracę w podmiotach ekonomii społecznej, będzie sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy, a tym samym ograniczy ryzyko wykluczenia społecznego i ubóstwa. Podmioty ekonomii społecznej pełnią bowiem istotną rolę w systemie aktywizacji społeczno-zawodowej i wychodzeniu z ubóstwa. Wielkopolska zajmuje jedno z czołowych miejsc pod względem liczby podmiotów ekonomii społecznej. W 2012 roku w Wielkopolsce funkcjonowało 70 spółdzielni socjalnych, około 270 organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą (tj. 123 fundacje i 147 stowarzyszeń) oraz 1 spółka non-profit. Jednak liczba podmiotów ekonomii społecznej jest niewystarczająca (nadal istnieje luka na rynku, którą należy wypełnić poprzez utworzenie nowych PES), a deficyty w zakresie zarządzania tymi podmiotami, brak kompetencji branżowych pracowników PES oraz niska skala współpracy między podmiotami ekonomii społecznej, między PES i przedsiębiorstwami rynkowymi oraz między PES, przedsiębiorstwami rynkowymi i jednostkami samorządu terytorialnego sprawiają, że sektor ten nadal wymaga wsparcia. Kondycja wielu istniejących PES jest słaba i zatrudnienie w nich nie gwarantuje trwałego wyjścia z wykluczenia społecznego.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia															
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
95R1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Słabiej rozwinięte	osoby				50,00	Współczynnik (%)	2014			50,00	SL2014	Corocznie
95R2	Liczba podmiotów ekonomii społecznej deklarujących poprawę sytuacji na rynku w wyniku wsparcia otrzymanego w programie (specyficzny)	Słabiej rozwinięte	%				59,38	Współczynnik (%)	2014			59,38	SL2014	Corocznie
95R3	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Słabiej rozwinięte	szt.				1 500,00	Liczba	2014			1 500,00	SL2014	Corocznie
95R4	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Słabiej rozwinięte	%				29,00	Współczynnik (%)	2014			29,00	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparcie uzyskają usługi rozwoju ekonomii społecznej zmierzające do inicjowania tworzenia nowych podmiotów i przedsiębiorstw społecznych, usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych, a także usługi animacji lokalnej.

Udzielone zostanie wsparcie rozwojowe (m.in. doradczo-szkoleniowe, coaching biznesowy) na zakładanie i prowadzenie podmiotów ekonomii społecznej, zwiększony zostanie dostęp do usług doradczych w zakresie m.in. prawa, księgowości, czy marketingu i innych usług rozwojowych umożliwiających uzyskanie wiedzy potrzebnej do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej. Wsparcie uzyskają także działania wykorzystujące np. narzędzia inkubacji PES oraz służące podnoszeniu kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników PES w ramach wspieranych procesów animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych. Działania uzupełnione zostaną wsparciem finansowym na tworzenie PES i miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej.

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego zaplanowano także wsparcie w zakresie koordynacji w obszarze ekonomii społecznej, w tym dostarczanie narzędzi rozwoju świadczenia usług ekonomii społecznej w środowiskach lokalnych. Będzie to przede wszystkim tworzenie sieci współpracy OWES działających w regionie, wsparcie PES w docieraniu do szerszego rynku zbytu i konsumentów, dynamizowaniu popytu na usługi PES, tworzenie sieci PES, w tym o charakterze reintegracyjnym, inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej, PES o charakterze reintegracyjnym i OWES, współpraca z jst i innymi podmiotami lokalnymi w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej, stosowania klauzul społecznych, zlecania zadań podmiotom społecznym. Koordynacja sektora ekonomii społecznej będzie realizowana z wykorzystaniem wypracowanych dotychczas narzędzi oraz będzie komplementarna i uzgodniona z działaniami realizowanymi na poziomie krajowym. Przyczyni się do wzmocnienia funkcjonowania systemu wsparcia ekonomii społecznej w kraju i w regionie zgodnie z wypracowaną logiką systemu wsparcia ES.

Podejmowane w tym PI działania będą wzmacniać pozycję rynkową i służyć profesjonalizacji usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej, a także stymulować powstawanie nowych podmiotów i nowych miejsc pracy w PES.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Typy przedsięwzięć:

- wsparcie finansowe na tworzenie PES i tworzenie miejsc pracy w PES,
- projekty dotyczące świadczenia usług animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych dla wsparcia rozwoju ekonomii społecznej, zgodnie z KPRES,
- projekty służące podnoszeniu kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników PES w ramach procesów biznesowych,
- koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie, w tym wspierające PES w docieraniu do szerszego rynku zbytu i konsumentów, stymulowanie popytu na usługi PES.

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Beneficjenci:

- Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- podmioty ekonomii społecznej,
- jednostka organizacyjna samorządu województwa w zakresie koordynacji, w tym wsparcia PES w docieraniu do szerszego rynku zbytu i konsumentów, stymulowania popytu na usługi PES.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m. in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Grupy docelowe:

- podmioty ekonomii społecznej i ich kadra zarządzająca oraz pracownicy,
- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- osoby planujące założenie PES lub podjęcie pracy w PES,
- osoby prawne planujące założenie PES.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

W celu zapewnienia efektywności działań, projekty w zakresie wsparcia aktywności zawodowej będą uwzględniały efektywność zatrudnieniową, której metodologia pomiaru określona będzie w wytycznych horyzontalnych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczących realizacji CT9. Ponadto zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów, które pozwolą na zapewnienie trwałości realizowanych działań.

Wsparte działania będą miały na celu zapewnienie trwałości OWES po zakończeniu realizacji projektu. IZ zapewnia monitorowanie efektywności działalności OWES w zakresie usług animacyjnych, inkubacyjnych, biznesowych. IZ WRPO 2014+ zapewnia, że wdrożone zostaną mechanizmy zabezpieczające przed nakładaniem się działań i podwójnym finansowaniem nakładów na działania koordynacyjne prowadzone przez samorząd województwa z tymi, które będą prowadziły OWES.

W celu zwiększenia trwałości PES, preferowane będą podmioty ekonomii społecznej w obszarach zidentyfikowanych w ramach analizy w tym zakresie. W realizacji projektów preferowane będzie stosowanie klauzul społecznych.

Wsparcie w ramach PI będzie zgodne z wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczącymi realizacji CT9.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie regionalnego koordynowania, w tym wsparcia PES w docieraniu do szerszego rynku zbytu i konsumentów, stymulowania popytu na usługi PES w trybie pozakonkursowym przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa. Uzasadnieniem będą tu kompetencje przekazane samorządom wojewódzkim, w szczególności na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zapis ustawowy wyraźnie deleguje na samorząd województwa obowiązek wspierania struktur i systemu ekonomii społecznej w regionie. Jednostka

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

organizacyjna samorządu województwa posiada doświadczenie, w tym w inicjowaniu rozwoju ekonomii społecznej w regionie oraz koordynacji działań poszczególnych podmiotów z sektora ekonomii społecznej, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadrę i narzędzia pracy. Realizacja projektu przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa w trybie pozakonkursowym pozwoli na osiągnięcie wartości dodanej w postaci synergii działań poszczególnych podmiotów, stworzenia trwałych rozwiązań i wzorców, których kontynuacja będzie możliwa również po zakończeniu wsparcia finansowego.

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 114, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zasady określone w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych wymienionych w WRPO 2014+ na etapie realizacji tego programu, opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne.* Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia**								
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
95P1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			3 500,00	SL2014	Corocznie
95P2	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			589,00	SL2014	Corocznie
95P3	Liczba zainicjowanych przy Komitecie ds. ekonomii społecznej grup roboczych zrzeszających przedstawicieli sektora	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			7,00	SL2014	Corocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	**7 - Włączenie społeczne**

Innowacje społeczne:

Nie są planowane

Współpraca międzynarodowa:

Oś priorytetowa	7 - Włączenie społeczne

Nie jest planowana

Wkład w realizację celów tematycznych 1 do 7:

Realizacja działań w ramach 7. Osi priorytetowej Włączenie społeczne będzie oddziaływać na zwiększenie efektywności, w różnym stopniu, wszystkich Celów tematycznych 1-7 realizowanych w ramach WRPO 2014+ (tzw. secondary themes). Aktywne zasoby pracy tworzą lepsze warunki do rozwoju wszystkich sektorów gospodarki. Rozwój usług mieszkalnictwa chronionego będzie powiązany z rozwojem gospodarki efektywnej energetycznie (Cel tematyczny 4). Ponadto realizacja inwestycji w ramach 7. Osi będzie w wielu aspektach bezpośrednio powiązana z działaniami w obszarze zielonej gospodarki, np. szkolenia z tego zakresu, zdobywanie doświadczenia zawodowego. Nowo powstające i istniejące przedsiębiorstwa społeczne – swoją ofertą usług i produktów – mogą wspierać działania w zakresie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną (Cel tematyczny 4), odporną na zmiany klimatu (Cel tematyczny 5), zasobooszczędną i sprzyjającą ochronie środowiska przyrodniczego i kulturowego (Cel tematyczny 6).

Jednakże 7. Oś priorytetowa będzie miała największy wpływ na osiąganie Celów tematycznych 1-3. Bez włączania do rynku pracy osób dotychczas w nim nieaktywnych nie można w pełni rozwijać konkurencyjności gospodarki – gospodarka jest konkurencyjna, gdy bazuje na jak największej części potencjału ludzkiego regionu. Obecny niewystarczająco wysoki wskaźnik aktywności zawodowej mieszkańców Wielkopolski nie sprzyja także budowaniu gospodarki innowacyjnej (Cele tematyczne 1 i 3). Z kolei zmiany w strukturze demograficznej będą wywierać presję na określone dobra i usługi społeczne, szczególnie w obszarze „srebrnej gospodarki". Rozwój przedsiębiorczości społecznej oraz wzmacnianie sektora ekonomii społecznej będzie przynosić wymierne efekty gospodarcze. Istotne znaczenie ma tu również współkształtowanie kultury przedsiębiorczości w regionie oraz współpraca w ramach sieci kooperacji.

Wykorzystanie nowoczesnych technologii w realizacji usług społecznych, w tym zdrowotnych będzie wpływać na rozwój społeczeństwa informacyjnego (Cel tematyczny 2). Na zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych przez przedsiębiorców będzie wpływało stosowanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w prowadzeniu podmiotów ekonomii społecznej oraz działalność on-line przedsiębiorstw społecznych

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa	7 - Włączenie społeczne													
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
WF7	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFS	Słabiej rozwinięte			31 800 295			226 223 952,00	IZ	
WP71	Produkt	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			10 037			30 079,00	IZ	Kwota alokacji pokryta przez wskaźnik: 105,765 mln EUR (47% alokacji OP 7)
WP72	Produkt	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			177			589,00	IZ	Kwota alokacji pokryta przez wskaźnik: 11,3 mln EUR (5% alokacji OP 7)

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	7 - Włączenie społeczne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	109. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	73 100 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	112. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	107 088 726,00
ESF	Słabiej rozwinięte	113. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	29 436 654,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	7 - Włączenie społeczne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	209 625 380,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	7 - Włączenie społeczne

Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota €
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	77 861 951,00
ESF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	84 413 743,00
ESF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	47 349 686,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	7 - Włączenie społeczne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	11 600 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	3 000 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	195 025 380,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa	7 - Włączenie społeczne		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	06. Niedyskryminacja	161 073 705,00
ESF	Słabiej rozwinięte	08. Nie dotyczy	48 551 675,00

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	7 - Włączenie społeczne
Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8
Nazwa osi priorytetowej:	Edukacja

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona operacjom odbudowy w następstwie poważnej lub regionalnej klęski żywiołowej
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona MŚP (art. 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Nie dotyczy

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ESF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10i
Nazwa osi priorytetowej	Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu	10i.1

szczegółowego	
Nazwa celu szczegółowego	Wzrost liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku przedszkolnym
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach celu szczegółowego przyczyni się do wzrostu liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku przedszkolnym. W Wielkopolsce obserwowane są znaczne dysproporcje w dostępie do edukacji. Wychowaniem przedszkolnym jest objętych znacznie więcej dzieci w miastach, tj. w 2012 roku 82,8% w wieku 3-4 lata, niż na wsi, gdzie do przedszkoli uczęszcza 44,1% dzieci w tym wieku. Proces edukacyjny opiera się na stopniowym przygotowaniu ucznia do funkcjonowania w społeczeństwie i odpowiadania na globalizacyjne wyzwania. Procesowi temu powinno towarzyszyć wyrównywanie szans edukacyjnych, przeciwdziałające tym samym wykluczeniu społecznemu i ubóstwu. Poprawa jakości edukacji i wyposażenie dzieci w odpowiedni kapitał, zwłaszcza w zakresie kreatywności i innowacji, kompetencji społecznych wpływa bezpośrednio na rozwój gospodarki. Wykształcenie, odpowiednie kompetencje i umiejętności warunkują nie tylko obecność na rynku pracy, ale także rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Wskaźnik rezultatu celu szczegółowego: • Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowaniu ze środków EFS.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	10i.2
Nazwa celu szczegółowego	Podniesienie wiedzy i/lub kompetencji dzieci i młodzieży uczestniczących w edukacji przedszkolnej i szkolnej, w tym o specjalnych potrzebach
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach celu szczegółowego przyczyni się do podniesienia wiedzy i kompetencji dzieci i młodzieży uczestniczących w edukacji szkolnej, w tym o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Innymi słowy, realizacja działań przyczyni się do ograniczenia barier dostępu do edukacji, stworzy środowisko sprzyjające uczeniu się, wyposaży dzieci i młodzież w szeroki portfel kompetencyjny (kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne), co w efekcie ograniczy

	przedwczesne kończenie nauki szkolnej i zwiększy szanse na zatrudnienie. W Wielkopolsce obserwowane są znaczne dysproporcje w dostępie do edukacji, w zakresie warunków nauczania i wyposażenia szkół (np. w nowoczesne technologie wykorzystywane w nauczaniu), czy jakości nauczania. Proces edukacyjny opiera się na stopniowym przygotowaniu ucznia do funkcjonowania w społeczeństwie i odpowiadania na globalizacyjne wyzwania. Procesowi temu powinno towarzyszyć wyrównywanie szans edukacyjnych, przeciwdziałające tym samym wykluczeniu społecznemu i ubóstwu. Poprawa jakości edukacji i wyposażenie dzieci/młodzieży w odpowiedni kapitał, zwłaszcza w zakresie kreatywności i innowacji, kompetencji społecznych wpływa bezpośrednio na rozwój gospodarki. Wykształcenie, odpowiednie kompetencje i umiejętności warunkują nie tylko obecność na rynku pracy, ale także rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Wskaźniki rezultatu celu szczegółowego: • Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu • Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami, którzy podnieśli kompetencje po opuszczeniu programu (specyficzny) • Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych • Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych • Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	10i.3
Nazwa celu szczegółowego	Podniesienie wiedzy i/lub kompetencji nauczycieli/pedagogów systemu oświaty
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach celu szczegółowego przyczyni się do podniesienia kompetencji nauczycieli/pedagogów, a przez to do podniesienia wiedzy i kompetencji dzieci i młodzieży uczestniczących w edukacji przedszkolnej i szkolnej. Innymi słowy, realizacja działań stworzy środowisko sprzyjające uczeniu się, wyposaży dzieci i młodzież w szeroki

	portfel kompetencyjny (kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne), co w efekcie ograniczy przedwczesne kończenie nauki szkolnej i zwiększy szanse na zatrudnienie. W Wielkopolsce obserwowane są znaczne dysproporcje w jakości nauczania. Proces edukacyjny opiera się na stopniowym przygotowaniu ucznia do funkcjonowania w społeczeństwie i odpowiadania na globalizacyjne wyzwania. Procesowi temu powinno towarzyszyć wyrównywanie szans edukacyjnych, przeciwdziałające tym samym wykluczeniu społecznemu i ubóstwu. Poprawa jakości edukacji i wyposażenie dzieci/młodzieży w odpowiedni kapitał, zwłaszcza w zakresie kreatywności i innowacji, kompetencji społecznych wpływa bezpośrednio na rozwój gospodarki. Wykształcenie, odpowiednie kompetencje i umiejętności warunkują nie tylko obecność na rynku pracy, ale także rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Wskaźnik rezultatu celu szczegółowego: • Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia															
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
10iR1	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				60,00	Współczynnik (%)	2014			60,00	SL2014	Corocznie
10iR2	Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami, którzy podnieśli kompetencje po opuszczeniu programu (specyficzny)	Słabiej rozwinięte	osoby				42,00	Współczynnik (%)	2014			42,00	SL2014	Corocznie
10iR3	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				81,00	Współczynnik (%)	2014			81,00	SL2014	Corocznie
10iR4	Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Słabiej rozwinięte	%				100,00	Współczynnik (%)	2014			100,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
10iR5	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Słabiej rozwinięte	%				100,00	Współczynnik (%)	2014			100,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
10iR6	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowaniu ze środków EFS	Słabiej rozwinięte	%				90,00	Współczynnik (%)	2014			90,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
10iR7	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS	Słabiej rozwinięte	%				99,30	Współczynnik (%)	2014			99,30	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego realizowane będą działania zmierzające do zwiększania dostępu do dobrej jakości edukacji przedszkolnej. Związane to będzie m.in. z tworzeniem nowych, trwałych miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, rozszerzaniem oferty o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci (np. zajęcia z logopedą, psychologiem, pedagogiem i terapeutą itp.). Wkład funduszy strukturalnych w realizację działań ukierunkowanych na upowszechnienie edukacji przedszkolnej nie będzie zastępować wydatków ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel.

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

Istotną częścią interwencji będą także działania mające na celu zwiększenie dostępu do dobrej jakości edukacji szkolnej, szczególnie przez podnoszenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów, niezbędnych do poruszania się po rynku pracy. Jako kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy należy rozumieć kompetencje wskazane w UP i stosownych wytycznych ministerialnych. Realizowane będą projekty przyczyniające się do poprawy warunków dydaktycznych w szkołach (doposażenie i wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne), w tym tworzenie warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii (z uwzględnieniem pracy z uczniem na odległość w ramach e-edukacji) i doskonalenia umiejętności nauczycieli w tym zakresie, a także tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego.

W ramach działań zmierzających do poprawy jakości edukacji szkolnej przewiduje się także realizację projektów w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem, oferujących wsparcie rozwoju uczniów zdolnych (w tym pochodzących z rodzin najuboższych) oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W ramach działań w tym zakresie przewiduje się tworzenie warunków sprzyjających zwiększaniu udziału dzieci z niepełnosprawnościami w edukacji ogólnodostępnej w miejscu zamieszkania. Należy mieć na uwadze, że działania zwiększające dostęp dzieci z niepełnosprawnościami do edukacji w miejscu zamieszkania dotyczą także edukacji przedszkolnej. Szczególny nacisk zostanie położony na poprawę dostępu do usług z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, opiekuńczej i zdrowotnej dla dzieci i młodzieży, tworzenie warunków kształcenia odpowiednio do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych oraz rozwój kompetencji pedagogów do pracy z dziećmi i młodzieżą w tym zakresie.

Dla wzmocnienia efektów działań projakościowych wspierane będą przedsięwzięcia integrujące działania instytucji publicznych i niepublicznych funkcjonujących w otoczeniu szkół (np. instytucje pomocy i integracji społecznej, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej), angażujące społeczność szkolną i lokalną.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

Typy przedsięwzięć:

- projekty zwiększające dostęp do wychowania przedszkolnego (Cel 1),
- dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dziecka w edukacji przedszkolnej (Cele 1 i 3),
- przedsięwzięcia zmierzające do poprawy warunków dydaktycznych w szkołach, t.j. tworzenie w szkołach i placówkach systemu oświaty warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i TIK oraz nauczania eksperymentalnego (Cel 2),
- wsparcie uczniów w rozwijaniu kluczowych kompetencji i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (Cele 1 ,2 i 3),
- wsparcie indywidualnego podejścia do ucznia, w tym wsparcie rozwoju uczniów zdolnych (w tym pochodzących z rodzin najuboższych) oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (Cele 1, 2 i 3).

Beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m. in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Grupy docelowe:

- dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodzice/opiekunowie,
- dzieci i młodzież w wieku szkolnym, w tym uczęszczająca do szkół specjalnych (samodzielne i funkcjonujące w placówkach),
- nauczyciele i pracownicy przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty,

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

- przedszkola oraz inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły i placówki systemu oświaty (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organa prowadzące.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów.

Na realizację projektów dotyczących edukacji przedszkolnej przeznaczone zostanie zostanie 28 mln euro. W projektach dotyczących tworzenia miejsc wychowania przedszkolnego premiowane będzie zachowanie trwałości utworzonego miejsca.

Projekty związane z wyposażeniem pracowni TIK („Cyfrowa szkoła") oraz pracowni przedmiotowych będą komplementarne z zajęciami dodatkowymi dla uczniów oraz doskonaleniem nauczycieli finansowanymi ze środków publicznych (w tym EFS), a łączny limit wydatków związanych z zakupem sprzętu nie przekroczy 30% alokacji na cały PI 10i (włączając cross-financing).

Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne, w tym w zakresie TIK będą uzależnione od diagnozy zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania oraz będą zgodne ze standardem wyposażenia określonym w wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji.

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianą dotyczącą szkół gimnazjalnych w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10i skierowanych do szkół gimnazjalnych, które zostaną zlikwidowane w związku z reformą, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.

Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego - koncentracja działań przyczyni się do optymalizacji kosztów i maksymalizacji efektów przez zapewnienie dobrej jakości doposażenia wraz ze szkoleniami o wysokiej jakości merytorycznej. Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie tworzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym TIK, w trybie pozakonkursowym przez samorząd województwa. Uzasadnieniem są zadania i kompetencje przekazane samorządom województw w szczególności na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Zapisy ustawowe wyraźnie delegują na samorząd województwa realizację zadań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli. Samorząd województwa posiada doświadczenie w zakresie upowszechnienia stosowania ICT / TIK, budowy regionalnej infrastruktury teleinformatycznej oświaty. Zadania w tym zakresie zostały wyznaczone w *Strategii rozwoju oświaty w województwie wielkopolskim, Strategii budowy i rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie wielkopolskim. e-WIELKOPOLSKA* oraz w *Koncepcji organizacyjnej kształcenia kadr kwalifikowanych i kształcenia ustawicznego w Wielkopolsce na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, technikum, szkoły policealnej, kolegium dokształcania, doskonalenia zawodowego.* Samorząd województwa posiada doświadczenie we wdrażaniu tego typu projektów. Ponadto dysponuje wiedzą i merytoryczną kadrą niezbędną do prawidłowej realizacji tego typu działań. Realizacja w trybie pozakonkursowym zapewni bardziej skoordynowaną i efektywniejszą cyfryzację wielkopolskich szkół.

W ramach projektów konkursowych premiowana będzie realizacja projektów na terenach wiejskich w zakresie edukacji przedszkolnej. W projektach dotyczących tworzenia miejsc wychowania przedszkolnego premiowane będzie zachowanie trwałości utworzonego miejsca. Preferowane będzie wsparcie szkół i uczniów z największymi lub specjalnymi potrzebami w zakresie edukacji.

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
10iP1	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			6 230,00	SL2014	Corocznie
10iP2	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			8 722,00	SL2014	Corocznie
10iP9	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			66 202,00	SL2014	Corocznie
10iP4	Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie (specyficzny)	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			11 606,00	SL2014	Corocznie
10iP5	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			10 667,00	SL2014	Corocznie
10iP6	Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			818,00	SL2014	Corocznie
10iP7	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			522,00	SL2014	Corocznie
10iP8	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			411,00	SL2014	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10iii
Nazwa osi priorytetowej	Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy,

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10iii
	zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	10iii
Nazwa celu szczegółowego	Podniesienie kompetencji osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy z powodu niskich kompetencji ICT i językowych.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do podniesienia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie ICT i języków obcych osób dorosłych, w szczególności osób starszych w wieku 50+ oraz o niskich kwalifikacjach, przyczyniając się tym samym do zwiększenia szans na zatrudnienie, pozostanie aktywnym na rynku pracy oraz uniknięcie ubóstwa i wykluczenia społecznego. Z przeprowadzonych badań wynika, że dodatkowe kwalifikacje i kompetencje zdobywają częściej osoby, które mają wykształcenie wyższe i dotychczas podejmowały kształcenie ustawiczne, co pogłębia nierówności edukacyjne. Nauki nie kontynuuje większość mieszkańców regionu z wykształceniem średnim i niższym. Jednocześnie niezmiennie od lat główną przyczyną bezrobocia w regionie jest brak odpowiedniego wykształcenia, czy odpowiednich kwalifikacji. Interwencje podjęte w ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego będą wpływać na ograniczenie ryzyka utraty zatrudnienia i wzrost aktywności zawodowej, przeciwdziałając jednocześnie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji															
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
103R1	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				24,00	Współczynnik (%)	2014			60,00	SL2014	Corocznie
103R2	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				8,00	Współczynnik (%)	2014			60,00	SL2014	Corocznie
103R3	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				21,00	Współczynnik (%)	2014			70,00	SL2014	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania służące wyrównywaniu dostępu do uczenia się przez całe życie osobom w wieku aktywności zawodowej (głównie w wieku powyżej 24 lat) wykazującym znaczącą lukę kompetencyjną i posiadających największe potrzeby w dostępie do edukacji (w szczególności o niskich kwalifikacjach i powyżej 50 roku życia), zgłaszającym z własnej inicjatywy potrzebę podniesienia kompetencji. Przedsięwzięcia ukierunkowane będą na rozwój kompetencji kluczowych niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie i gospodarce opartej na wiedzy. Dotyczyć będą kompetencji językowych i informatycznych. Oferta edukacyjna będzie dostosowana do niskich kompetencji kluczowych i poziomu umiejętności osób, do których jest skierowana. Dzięki temu rozwijane będą umiejętności podstawowe.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

Typy przedsięwzięć:

- projekty służące podnoszeniu kompetencji językowych i ICT osób dorosłych w wieku aktywności zawodowej (głównie powyżej 24 roku życia), w szczególności o niskich kwalifikacjach i starszych powyżej 50 roku życia, zgłaszających z własnej inicjatywy potrzebę podniesienia kompetencji.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m.in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Grupy docelowe:

- osoby dorosłe w wieku aktywności zawodowej (głównie w wieku powyżej 24 lat) w szczególności o niskich kompetencjach/kwalifikacjach, starsze w wieku 50 lat i więcej, zgłaszające z własnej inicjatywy potrzebę podniesienia kompetencji.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. W przypadku realizacji projektów służących nabywaniu kompetencji konieczne jest zapewnienie odpowiedniego systemu ich potwierdzania.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

Z uwagi na zobowiązanie władz polskich w zakresie wypełnienia warunkowości ex-ante nr 10.3, zawarte w POWER prowadzenie działań w ramach PI 10iii nadzorowanych przez IZ WRPO 2014+. jest uzależnione od wypełnienia tych zobowiązań na szczeblu ogólnokrajowym przez IZ POWER.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
103P1	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			18 232,00	SL2014	Corocznie
103P2	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			11 285,00	SL2014	Corocznie
103P3	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			18 232,00	SL2014	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10iv
Nazwa osi priorytetowej	Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	10iv1
Nazwa celu szczegółowego	Poprawa zdolności do zatrudnienia uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, w szczególności poprzez podniesienie ich kwalifikacji zawodowych

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach celu szczegółowego przyczyni się do podniesienia kwalifikacji zawodowych oczekiwanych na rynku pracy uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, co w efekcie zwiększy szanse na zatrudnienie i poprawi ich zdolność do zatrudnienia. W Wielkopolsce jakość nauczania w zakresie szkolnictwa zawodowego oraz integracja kształcenia z rzeczywistymi potrzebami i oczekiwaniami rynku pracy są na niezadowalającym poziomie. Wielkopolscy pracodawcy w zdecydowanej większości negatywnie oceniają stopień przygotowania absolwentów szkół zarówno do podjęcia pracy, jak i rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej. Istnieje potrzeba zwiększenia liczby osób posiadających wykształcenie w zakresie kierunków technicznych. Obecnie w regionie odsetek absolwentów takich kierunków jest niższy niż średnio w kraju i nie odpowiada realnym zapotrzebowaniom gospodarki opartej na wiedzy i lokalnego rynku pracy. Wysokiej jakości kapitał ludzki jest jednym z głównych czynników rozwoju gospodarki. Dlatego wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie wpływać na rozwój gospodarki w regionie, świadczyć o jej konkurencyjności i innowacyjności**.** Wskaźniki rezultatu celu szczegółowego: • Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu, • Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki, • Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS, • Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	10iv2
Nazwa celu szczegółowego	Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, w szczególności w wieku 25 – 64 lat

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja działań w ramach celu szczegółowego przyczyni się do zwiększenia udziału osób w wieku aktywności zawodowej w kształceniu ustawicznym, podniesienia kwalifikacji zawodowych zgodnych z potrzebami rynku pracy, jednocześnie wpłynie na zwiększenie świadomości uczenia się przez całe życie i szans na zatrudnienie. Z przeprowadzonych badań wynika, że zdecydowana większość dorosłych Wielkopolan jest zadowolona ze swojego poziomu wykształcenia i nie planuje zdobycia nowych kwalifikacji oraz umiejętności. Ale różnice poziomu wykształcenia między osobami młodymi oraz w wieku 35 lat i więcej wskazują na lukę kompetencyjną, która pogłębia się wraz z wiekiem. W edukacji i szkoleniach bierze udział marginalna liczba mieszkańców powyżej 25 roku życia. Tymczasem niskie kwalifikacje są jedną z głównych przyczyn niepowodzenia w znalezieniu pracy. Dlatego tak istotny jest wzrost udziału osób dorosłych w kształceniu ustawicznym. Wysokiej jakości kapitał ludzki jest jednym z głównych czynników rozwoju gospodarki. Dlatego wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie wpływać na rozwój gospodarki w regionie, świadczyć o jej konkurencyjności i innowacyjności**.** Wskaźnik rezultatu celu szczegółowego: • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Priorytet inwestycyjny : 10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami														
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Kategoria regionu**	**Jednostka pomiaru wskaźnika**	**Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu**	**Wartość bazowa**			**Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**			**M**	**W**	**T**		
104R1	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia	Słabiej rozwinięte	osoby				90,00	Współczynnik (%)	2014			90,00	SL2014	Corocznie
104R2	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				70,10	Współczynnik (%)	2014			70,10	SL2014	Corocznie
104R3	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	Słabiej rozwinięte	%				100,00	Współczynnik (%)	2014			80,00	Ewaluacja	Co najmniej 2x w okresie programowania
104R4	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS	Słabiej rozwinięte	%				100,00	Współczynnik (%)	2014			100,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
104R5	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięte	osoby				60,00	Współczynnik (%)	2014			60,00	SL2014	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania służące podniesieniu kwalifikacji zawodowych uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego oraz dopasowaniu oferty edukacyjnej wielkopolskich szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do potrzeb lokalnych pracodawców. Będą to przede wszystkim działania umożliwiające zdobywanie wiedzy i doświadczenia w rzeczywistym środowisku pracy, w tym w szczególności u pracodawcy, takie jak staże, praktyki, kształcenie dualne. Związane z tym będą także działania inwestycyjne dotyczące poprawy warunków kształcenia zawodowego np. wyposażenie, doposażenie pracowni i warsztatów w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne. Wspierane będzie ponadto doskonalenie umiejętności i aktualizowanie wiedzy przez nauczycieli kształcenia zawodowego, instruktorów praktycznej nauki zawodu (m.in. praktyki, staże w przedsiębiorstwach, studia podyplomowe, szkolenia). Należy podkreślić, że nacisk zostanie położony na realizację wysokiej jakości staży i praktyk u pracodawcy. Zaplanowane działania realizowane będą (o ile to możliwe) we współpracy z instytucjami z otoczenia społeczno-

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

gospodarczego szkoły, w tym pracodawcami/przedsiębiorcami. Realizowane będą także działania służące rozwijaniu kluczowych kompetencji i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy dla uczniów szkoł i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, jako element kompleksowych projektów.

Ponadto wspierane będzie uczenie się dorosłych w formach pozaszkolnych organizowane we współpracy z pracodawcami (np. kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych i inne formy). Przewiduje się wsparcie osób dorosłych zgłaszających potrzebę formalnego potwierdzenia posiadanych kwalifikacji ogólnych i zawodowych, zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny. Wsparcie uzyskają placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego osób dorosłych w postaci wyposażenia, doposażenia w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji procesu kształcenia lub egzaminowania.

Ważnym elementem dostosowania systemu kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy będą działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego prowadzonego w szkołach i placówkach oświatowych.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Typy przedsięwzięć:

- projekty służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów/wychowanków szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, m.in. przez staże i praktyki, kształcenie dualne (cel 1),
- projekty służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób w wieku aktywności zawodowej (cel 2),
- przedsięwzięcia mające na celu tworzenie w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków do kształcenia zawodu (cel 1),
- przedsięwzięcia mające na celu tworzenie w placówkach kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego warunków do kształcenia zawodowego i egzaminowania (cele 1 i 2),

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

- projekty w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego dla młodzieży i dorosłych (cele 1 i 2),
- projekty kompleksowe służące podnoszeniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych oraz przygotowania zawodowego uczniów (cel 1).

Beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m. in. doposażenia w niezbędną infrastrukturę bądź wykonania drobnych prac adaptacyjnych (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami).

Grupy docelowe:

- uczniowie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe,
- osoby dorosłe w wieku aktywności zawodowej, w szczególności w wieku 25 – 64 lata (głównie o niskich kompetencjach/kwalifikacjach i/lub 50+), zgłaszające z własnej inicjatywy potrzebę podniesienia kwalifikacji,
- nauczyciele, instruktorzy praktycznej nauki zawodu szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe,
- nauczyciele i specjaliści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe i ustawiczne oraz ich organa prowadzące.

Obszary objęte wsparciem:

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów.

Staże i praktyki realizowane w ramach WRPO 2014+ charakteryzować się będą wysoką jakością, potwierdzoną zgodnością z wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji.

Instytucja Zarządzająca planując wsparcie w PI 10iv dokonuje analizy potrzeb szkół zawodowych pod kątem wyzwań regionalnego rynku pracy. Wsparcie w zakresie zakupu wyposażenia w 10iv realizowane jest w oparciu o powyższą analizę.

Priorytetowo będą traktowane projekty, w których kierunki kształcenia będą zgodne z zapotrzebowaniem rynku pracy, m. in. w branżach wskazanych w badaniach i analizach, w tym branż szybkiego wzrostu oraz RSI.

Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą zgodne ze standardem wyposażenia określonym w wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji.

Limit wydatków związanych z doposażeniem szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego nie przekroczy 20% całkowitej alokacji PI 10iv (włączając cross-financing). Wysokość limitu zostanie zweryfikowana w trakcie przeglądu śródokresowego

programu.

Projekty związane z zakupem sprzętu lub infrastruktury (w ramach cross-financingu) w szkołach i placówkach edukacyjnych będą finansowane wyłącznie, jeżeli zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS. Preferowane będzie wsparcie szkół i uczniów z największymi lub specjalnymi potrzebami w zakresie edukacji.

W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianą dotyczącą Zasadniczych Szkół Zawodowych, w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv skierowanych do Zasadniczych Szkół Zawodowych, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.

Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego. Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie zwiększenia dostępności do dobrej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym kontynuację projektów realizowanych w perspektywie finansowej 2007-2013 w trybie pozakonkursowym przez samorząd województwa. Uzasadnieniem są zadania i kompetencje przekazane samorządom województw w szczególności na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Zapisy ustawowe wyraźnie delegują na samorząd województwa realizację zadań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli. Samorząd województwa posiada doświadczenie we wdrażaniu tego typu projektu, dysponuje wiedzą i merytoryczną kadrą niezbędną do prawidłowej jego realizacji, co zapewni bardziej skoordynowane i efektywniejsze wdrażanie programów rozwojowych szkół w zakresie dostosowywania kształcenia zawodowego w regionie do potrzeb rynku pracy. Tworzone przez samorząd województwa rozwiązania (m.in. w zakresie doradztwa, staży/praktyk, współpracy szkół z otoczeniem biznesu) mają charakter ponadlokalny – obejmują region i tworzone są w partnerstwie. Realizacja projektów zapewni stworzenie sieci między szkołami w celu zapewnienia wspólnego wykorzystania wyposażenia. Ponadlokalne podejście ułatwi współdziałanie i uzyskanie synergii działań w skali województwa. Wartością dodaną będzie trwałość wytworzonej sieci wiedzy i praktyki.

W obszarach wspieranych z EFS w ramach WRPO 2014+ nie będą finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
104P1	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			8 550,00	SL2014	Corocznie
104P2	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			500,00	SL2014	Corocznie
104P3	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			16 667,00	SL2014	Corocznie
104P4	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			179,00	SL2014	Corocznie
104P5	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			31,00	SL2014	Corocznie
104P6	Liczba cechów rzemieślniczych zaangażowanych w proces kształcenia dualnego	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			46,00	SL2014	Corocznie
104P7	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			623,00	SL2014	Corocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	**8 - Edukacja**
Innowacje społeczne:	

Oś priorytetowa	8 - Edukacja

Nie są planowane

Współpraca międzynarodowa:

Nie jest planowana

Wkład w realizację celów tematycznych 1 do 7:

W rozporządzeniu EFS wskazano tzw. *secondary themes*, które mówią o pośrednim wpływie zaplanowanych typów interwencji finansowanych z EFS na realizację celów tematycznych 1-7. Stosowane w ramach 8. Osi priorytetowej Edukacja instrumenty wsparcia będą skutkować przede wszystkim rozwojem postaw kreatywnych w społeczeństwie, przyrostem ludzi otwartych na zmiany, co ma szczególne znaczenie dla rozwoju innowacyjnych gospodarek (Cel tematyczny 1). Wkładem w realizację celu odnoszącego się do rozwoju badań naukowych, technologicznego i innowacji będzie także podnoszenie umiejętności i kwalifikacji oczekiwanych przez pracodawców (w tym działających w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji) oraz większy udział dorosłych mieszkańców regionu w uczeniu się przez całe życie. Poprawa jakości edukacji i kształcenia będzie skutkować ogólnym wzrostem kompetencji mieszkańców, co ma również znaczący wpływ na konkurencyjność gospodarki (Cel tematyczny 3).

Istotne jest wspieranie rozwoju kompetencji cyfrowych. Korzystanie w nauczaniu i uczeniu się z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, podnoszenie wiedzy w tym zakresie wpływa na rozwój społeczeństwa informacyjnego (Cel tematyczny 2), zwiększa stopień wykorzystania tych technologii dla prowadzenia działalności gospodarczej, pozwala na korzystanie z elektronicznych usług publicznych.

Generalnie stosowane w ramach Osi priorytetowej Edukacja instrumenty wsparcia zwiększą efekty działań realizowanych w ramach wszystkich Celów tematycznych 1-7. Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności odpowiadających na potrzeby gospodarki oznacza m.in. wzrost wiedzy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, efektywnej energetycznie (Cel tematyczny 4), zasobooszczędnej i sprzyjającej ochronie środowiska przyrodniczego (Cele tematyczne 5 i 6). Zwrot gospodarek w kierunku „ekologicznym” będzie stymulował popyt na wiedzę w tym zakresie oraz podaż usług szkoleniowych. Dzięki realizacji

Oś priorytetowa	8 - Edukacja
działań w ramach tej Osi (tj. podnoszenie jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego) wzrośnie zainteresowanie wiedzą specjalistyczną, „fachową” w różnych dziedzinach (także związaną z infrastrukturą transportową – Cel tematyczny 7).	

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa			8 - Edukacja											
Nr identyfikacyjny	Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach
						M	W	T	M	W	T		
WF8	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFS	Słabiej rozwinięte			25 369 863			183 839 586,00	IZ	
WP82	Produkt	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	EFS	Słabiej rozwinięte			123			411,00	IZ	Kwota alokacji pokryta przez wskaźnik: 24,43 mln EUR (13% alokacji OP 8)
WP83	Produkt	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			3 643			18 232,00	IZ	Kwota alokacji pokryta przez wskaźnik: 16,33 mln EUR (9% alokacji OP 8)
WP84	Produkt	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			2 565			8 550,00	IZ	Kwota alokacji pokryta przez wskaźnik: 11,5 mln EUR (6% alokacji OP 8)
WP85	Produkt	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięte			nd			66 202,00	IZ	W wyniku zmian w ramach przeglądu śródokresowego, powiązane ze wskaźnikiem typy projektów odpowiadają za 22% alokacji osi priorytetowej, stąd określono jego wartość końcową do ram wykonania.

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	8 - Edukacja		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	115. Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	67 506 720,00

Oś priorytetowa	8 - Edukacja		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	117. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	18 042 710,00
ESF	Słabiej rozwinięte	118. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	58 213 127,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	8 - Edukacja		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	143 762 557,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	8 - Edukacja		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	53 129 641,00
ESF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	53 129 640,00
ESF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	37 503 276,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	8 - Edukacja		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	13 700 000,00
ESF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	5 210 239,00
ESF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	124 852 318,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa	8 - Edukacja		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	01. Wspieranie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i zasobooszczędną	1 000 000,00

Oś priorytetowa	8 - Edukacja		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ESF	Słabiej rozwinięte	05. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych	21 074 218,00
ESF	Słabiej rozwinięte	08. Nie dotyczy	121 688 339,00

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	8 - Edukacja
Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.	

2.A.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9
Nazwa osi priorytetowej:	Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona operacjom odbudowy w następstwie poważnej lub regionalnej klęski żywiołowej
☐ W odniesieniu do EFRR: Całość osi priorytetowej jest poświęcona MŚP (art. 39)

2.A.2 Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Realizacja w ramach tej Osi priorytetowej priorytetów inwestycyjnych odpowiadających różnym celom tematycznym służy zwiększeniu efektywności wydatkowania środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na wspieranie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem (Cel tematyczny 9), edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (Cel tematyczny 10). Inwestycje podejmowane w tej osi mogą być komplementarne z działaniami realizowanymi w ramach krajowych programów operacyjnych. Wszystko to pozwala na zintegrowane wsparcie dostępności usług publicznych, lepsze zarządzanie wsparciem w tej dziedzinie skutkujące bardziej efektywną interwencją. Na realizację każdego celu tematycznego w ramach Osi priorytetowej 9 wydzielono w tabeli 18c odrębne kwoty.

2.A.3 Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)
ERDF	Słabiej rozwinięte	Ogółem	

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10a

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10a
Nazwa osi priorytetowej	Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	10a.1
Nazwa celu szczegółowego	Zwiększona dostępność edukacji przedszkolnej
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja celu szczegółowego przyczyni się do poprawy stanu infrastruktury wychowania przedszkolnego. Na obszarze województwa wielkopolskiego stan infrastruktury będącej przedmiotem tego wsparcia jest niezadowalający. Dostęp do instytucji wychowania przedszkolnego utrudniony jest szczególnie na obszarach poza granicami dużych miast. Rezultatem podejmowanej interwencji będzie lepsza i bardziej dostępna opieka przedszkolna, wyrównane szanse życiowe, ograniczone wykluczenie społeczne i ubóstwo oraz wzrost aktywności zawodowej mieszkańców regionu, co pozwoli na rozwój cywilizacyjny regionu. Projekty realizowane w ramach tego PI będą miały istotny wpływ na jakość kapitału ludzkiego w Wielkopolsce, bowiem działania edukacyjno-szkoleniowe stanowią jeden z najbardziej istotnych czynników dla jakości zasobów ludzkich, a wysoka jakość czynnika ludzkiego należy do najważniejszych czynników wzrostu gospodarczego i społecznego.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	10a.2
Nazwa celu szczegółowego	Poprawione warunki kształcenia zawodowego
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja celu szczegółowego przyczyni się do poprawy stanu infrastruktury edukacyjnej zawodowej. Na obszarze województwa wielkopolskiego stan infrastruktury będącej przedmiotem tego wsparcia jest niezadowalający. Sytuacja demograficzna, oraz ruchy migracyjne, są przyczynami niedoborów edukacyjnych, nie tylko o charakterze ogólnym, bowiem . w połączeniu ze zmianami na rynku pracy generują niedobory także w szkolnictwie zawodowym. Brakuje nowoczesnych, kompleksowo wyposażonych i dobrze działających placówek (ośrodków), w których można uzyskać wykształcenie i kwalifikacje w zawodach właściwych dla danej branży, działających zarówno w systemie

	oświaty, jak i oferujących edukacje pozaszkolną. Placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego wyposażone są w wielu przypadkach w sprzęt do nauki odbiegający od oczekiwań współczesnego rynku pracy. Przeciwdziałanie temu stanowi wymaga inwestowania zarówno w jednostki systemu edukacji, jak i w kształcenie nieformalne, poza tym systemem. Rezultatem podejmowanej interwencji będzie wyższa jakość edukacji, większe kompetencje zawodowe i lepsze umiejętności mieszkańców regionu, oczekiwane na rynku pracy, wyrównane szanse życiowe, ograniczone wykluczenie społeczne i ubóstwo oraz wzrost aktywności zawodowej mieszkańców regionu, co pozwoli na rozwój cywilizacyjny regionu. Projekty realizowane w ramach tego PI będą miały istotny wpływ na jakość kapitału ludzkiego w Wielkopolsce, bowiem działania edukacyjno-szkoleniowe stanowią jeden z najbardziej istotnych czynników dla jakości zasobów ludzkich, a wysoka jakość czynnika ludzkiego należy do najważniejszych czynników wzrostu gospodarczego i społecznego.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	10a.3
Nazwa celu szczegółowego	Poprawione warunki edukacji ogólnokształcącej
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja celu szczegółowego przyczyni się do poprawy stanu infrastruktury edukacyjnej o charakterze ogólnokształcącym. Na obszarze województwa wielkopolskiego stan infrastruktury będącej przedmiotem tego wsparcia jest niezadowalający. Dostęp w tym zakresie utrudniony jest szczególnie na obszarach poza granicami dużych miast. Sytuacja demograficzna, oraz ruchy migracyjne, są przyczynami niedoborów edukacyjnych, głównie o charakterze ogólnym. Czynniki te z kolei generują problemy na rynku pracy, a pośrednio także w szkolnictwie zawodowym. Brakuje nowoczesnych, kompleksowo wyposażonych i dobrze działających placówek (ośrodków), w których można uzyskać wykształcenie i kompetencje kluczowe oraz umiejętności uniwersalne, działających zarówno w systemie oświaty, jak i oferujących edukację pozaszkolną. Placówki wyposażone są w wielu przypadkach w sprzęt do nauki odbiegający od oczekiwań współczesnego rynku pracy. Przeciwdziałanie temu stanowi wymaga inwestowania zarówno w jednostki systemu edukacji, jak i w kształcenie nieformalne, poza tym systemem.

	Rezultatem podejmowanej interwencji będzie lepsza i bardziej dostępna edukacja, wyższa jej jakość i lepsze umiejętności mieszkańców regionu, oczekiwane na rynku pracy, a przy tym także wyrównane szanse życiowe, ograniczone wykluczenie społeczne i ubóstwo oraz wzrost aktywności zawodowej mieszkańców regionu, co pozwoli na rozwój cywilizacyjny regionu. Projekty realizowane w ramach tego PI będą miały istotny wpływ na jakość kapitału ludzkiego w Wielkopolsce, bowiem działania edukacyjno-szkoleniowe stanowią jeden z najbardziej istotnych czynników dla jakości zasobów ludzkich, a wysoka jakość czynnika ludzkiego należy do najważniejszych czynników wzrostu gospodarczego i społecznego.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		10a.1 - Zwiększona dostępność edukacji przedszkolnej						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
10aR	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lata objętych edukacją przedszkolną	%	Słabiej rozwinięte	77,60	2013	92,82	GUS	Corocznie

Cel szczegółowy		10a.2 - Poprawione warunki kształcenia zawodowego						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
10aR2	Odsetek uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych	%	Słabiej rozwinięte	61,00	2013	75,00	GUS	Corocznie

Cel szczegółowy		10a.3 - Poprawione warunki edukacji ogólnokształcącej						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
10aR3	Zdawalność egzaminów gimnazjalnych w części matematyczno-przyrodniczej	%	Słabiej rozwinięte	47,00	2013	52,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej

Poszczególne działania i związane z nimi instrumenty wsparcia mają stanowić wkład w osiąganie celów szczegółowy tego Priorytetu Inwestycyjnego.

W ramach osiągania pierwszego celu szczegółowego wsparta i rozbudowana infrastruktura wychowania przedszkolnego w lepszy sposób włączy dzieci w wieku przedszkolnym w system edukacyjny. Ułatwi to zarówno rodzicom opiekującym się dziećmi, jak i samym dzieciom w dalszej perspektywie - wejście na rynek pracy i odpowiadanie na wyzwania gospodarki opartej na wiedzy. Na te roczniki oczekiwać będzie polepszona w ramach programu infrastruktura opieki przedszkolnej. Nacisk zostanie położony na wspieranie inwestycji infrastrukturalnych służących poprawie jakości i dostępu do wychowania przedszkolnego, przy czym inwestycje w nową infrastrukturę będą wspierane w uzasadnionych przypadkach, o ile nie jest możliwa w tym celu modernizacja, adaptacja istniejącej na danym terenie substancji budowlanej.

Realizacja drugiego celu szczegółowego w tym Priorytecie Inwestycyjnym będzie polegała na wsparciu infrastruktury szkolnictwa zawodowego. Dostosowanie jej do potrzeb rynku pracy jest kluczowe z punktu widzenia gospodarki województwa. Niewystarczająca w województwie jest nie tylko infrastruktura, jak i liczba uczniów szkół zawodowych, szczególnie w zawodach technicznych, na które jest duży popyt na rynku pracy. Istotny wkład w realizację tego celu szczegółowego będą mieć projekty popularyzujące wykształcenie techniczne, czy innowacyjność, realizowane poza systemem oświaty. Ważny wkład wniosą projekty innowacyjne, promujące nowe techniki kształcenia, także w formie kształcenia ustawicznego. Działania dotyczące zwiększania potencjału szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe będą realizowane przez wsparcie ukierunkowane na tworzenie w szkołach warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej pod katem wyposażenia, doposażenia warsztatów, pracowni itp., bazując na wykorzystaniu obecnej infrastruktury służących praktycznej nauce zawodowej (kompleksy budynków, hale warsztatowe). Budowa nowych obiektów praktycznej nauki zawodowej jest możliwa wyłącznie w sytuacji, gdy przebudowa, rozbudowa lub adaptacja istniejących budynków nie jest możliwa lub jest nieuzasadniona ekonomicznie oraz musi uwzględniać trendy demograficzne zachodzące na danym obszarze.

Ponadto szkoły i placówki systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe mogą otrzymać wsparcie na działania związane z promowaniem danej

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej

dziedziny wśród dzieci i uczniów niższych poziomów edukacji, w zakresie specjalności technicznych najbardziej odpowiednich do potrzeb rynku pracy. Inwestycje w tym zakresie związane będą głównie z modernizacją i adaptacją, a także z wyposażeniem i doposażeniem w nowoczesny sprzęt niezbędny do świadczenia działań promujących.

Trzecim celem szczegółowym w tym Priorytecie Inwestycyjnym są poprawione warunki edukacji ogólnokształcącej. W związku z tym obszarem wsparcia w ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego będzie infrastruktura edukacji ogólnej, w tym laboratoria do matematyki, nauk przyrodniczych i edukacji języków obcych. Wsparcie to umożliwi przygotowanie dzieci i młodzieży do kolejnych etapów edukacji, szczególnie zawodowej. Stanowić będzie także przygotowanie do edukacji na poziomie wyższym. Ważnym wkładem w rozwój edukacji ogólnej będą projekty realizowane poza systemem edukacyjnym, popularyzujące wiedzę ogólną, stymulującą rozwój kreatywności i inspirującą do uczestnictwa w procesie twórczym. Z kolei w celu promowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, integrowania środowiska i społeczności uczniów, a tym samym zapobiegania przedwczesnemu opuszczaniu systemu edukacji, wspierane będą działania uzupełniające luki w zakresie niezbędnej infrastruktury, czyli infrastrukturę i sprzęt do edukacji fizycznej. Budowa nowych obiektów w obszarze edukacji ogólnej jest możliwa jedynie w sytuacji udokumentowanego braku możliwości adaptacji istniejących obiektów i z uwzględnieniem trendów demograficznych zachodzących na danym obszarze. Ponadto możliwe będzie wsparcie działań promujących naukę i innowacje wśród uczniów szkół kształcenia ogólnego, przez modernizację i adaptację istniejącej infrastruktury, a także z wyposażeniem i doposażeniem w sprzęt niezbędny do takich działań.

Wsparcie infrastrukturalne finansowane z EFRR możliwe jest jako uzupełnienie działań realizowanych z EFS lub w przypadku, gdy jest ono niezbędne do osiągnięcia celów odnoszących się do CT10.

Typy przedsięwzięć:

- inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego (Cel 1),
- inwestycje w infrastrukturę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym ustawiczne (Cel 2),
- inwestycje w infrastrukturę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne (Cel 3),
- inwestycje w infrastrukturę służącą popularyzacji nauki i innowacji (Cele 2 i 3).

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej

Grupy docelowe/beneficjenci:

- placówki wychowania przedszkolnego (cel 1),
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia (cele 1, 2 i 3),
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną (cele 1, 2 i 3),
- szkoły i placówki systemu oświaty realizujące kształcenie zawodowe i ustawiczne oraz ich ograna prowadzące (cel 2),
- szkoły i placówki systemu oświaty realizujące kształcenie ogólne oraz ich ograna prowadzące (cel 3),
- organizacje pozarządowe (cele 1, 2 i 3),
- szkoły wyższe wyłącznie w odniesieniu do działań promujących naukę i innowacyjność wśród uczniów niższych poziomów edukacji (zarówno kształcenia ogólnego i zawodowego) (cele 2 i 3).

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów w ramach celów szczegółowych Priorytetu Inwestycyjnego. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego. Tryb pozakonkursowy przewiduje się także dla inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne". Ten tryb wyboru obejmować będzie najważniejsze inwestycje z zakresu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej o kluczowym znaczeniu dla województwa, zwiększające dostęp do dobrej jakości edukacji, kształcenia i szkolenia zawodowego.

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej

Szczegółowe zasady wyboru projektów realizowanych w ramach celów szczegółowych Priorytetu Inwestycyjnego zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

Co do zasady w ramach celów szczegółowych Priorytetu Inwestycyjnego preferowane będą inwestycje polegające na modernizacji, dostosowywaniu do nowych warunków i potrzeb, na wyposażaniu podmiotów edukacyjnych w odpowiedni sprzęt. W uzasadnionych przypadkach, wynikających ze zidentyfikowanych luk, w związku ze zmianami demograficznymi, migracją, czy zmianami na rynku pracy, będą realizowane inwestycje w rozbudowę oraz budowę infrastruktury nowej.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**10a - Inwestycje w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury szkoleniowej i edukacyjnej**							
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
10aP1	Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			59,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
10aP2	Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			17,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
10aP3	Liczba wspartych obiektow infrastruktury ksztalcenia zawodowego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			14,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
10aP4	Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			90,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO35	Opieka nad dziećmi i edukacja: Liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			53 041,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9a
Nazwa osi priorytetowej	Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	9a.1
Nazwa celu szczegółowego	Poprawiona dostępność infrastruktury zdrowotnej
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Kluczowym obszarem wsparcia PI 9a jest infrastruktura zdrowotna. Jego realizacja przyczyni się do poprawy stanu infrastruktury zdrowotnej, zwiększając tym samym dostępność mieszkańców regionu do dobrej jakości usług w tym zakresie. Ponadto przyczyni się do zmniejszenia obserwowanych w Wielkopolsce nierówności w zakresie ochrony zdrowia, wzmocni wysiłki na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczenia społecznego oraz włączenia do rynku pracy. Należy podkreślić, że działania w obszarze zdrowia nie są wyłącznie realizowane w ramach tego PI. Na potrzeby

	zdrowotne odpowiadają interwencje możliwe do realizacji w ramach Osi 1 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, Osi 2 Społeczeństwo informacyjne, Osi 6 Rynek pracy i Osi 7 Włączenie społeczne. W tym PI potrzeby pacjenta, ich problemy zdrowotne będą rozwiązywane przez inwestycje w niezbędną w tym zakresie infrastrukturę. W Wielkopolsce widoczne są wyraźne deficyty w zakresie dostępu do infrastruktury zdrowotnej. Największe, wynikające z regionalnej diagnozy, występują – podobnie jak w całym kraju – w zakresie opieki nowotworowej, układów krążenia, kostno-stawowego, oddechowego i chorób psychicznych (mogą one ulec modyfikacji po mapowaniu przez ministerstwo zdrowia potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej). Brakuje m.in. placówek leczniczych, opiekuńczo-terapeutycznych i rehabilitacyjnych o odpowiednich standardach leczenia przeznaczonych m.in. dla dzieci wymagających opieki specjalistycznej (w tym zakresie występuje szczególnie trudna sytuacja). Wsparcie infrastruktury zdrowotnej przyczyni się do utrzymania dobrego stanu zdrowia przyszłych i obecnych zasobów pracy w regionie. Nie ulega wątpliwości, że stan zdrowia wpływa na stan zasobów pracy. Wyzwaniem dla regionu jest także wydłużanie się przeciętnego trwania życia Wielkopolan, co powoduje wzrost populacji osób starszych, przy gorszej, niż w innych regionach kraju, ich kondycji zdrowotnej. Działania podjęte w tym zakresie powinny przyczynić się do poprawy kondycji zdrowotnej osób starszych, a przez to umożliwić im wydłużenie aktywności na rynku pracy lub ułatwić powrót do aktywności zawodowej. Rezultatem interwencji tego celu szczegółowego będzie poprawa świadczonych usług zdrowotnych w obszarach deficytowych z punktu widzenia potrzeb mieszkańców regionu. Efektem działań będzie wzrost aktywności zawodowej osób zagrożonych wyłączeniem z rynku pracy ze względu na stan zdrowia.
Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	9a.2
Nazwa celu szczegółowego	Poprawiona dostępność infrastruktury społecznej
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć	Drugim, kluczowym obszarem wsparcia Priorytetu Inwestycyjnego 9a, jest infrastruktura społeczna. Wynika to ze

przy wsparciu Unii	zdiagnozowanych problemów w tym zakresie. Jednym z nich jest znaczna liczba osób z niepełnosprawnością – prawie 12,5% mieszkańców regionu boryka się z nim. Realizacja tego PI powinna przyczynić się także i w tym zakresie - do poprawy dostępu do odpowiedniego leczenia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zagrożonych niepełnosprawnością. Interwencje podejmowane w ramach PI w zakresie infrastruktury społecznej przyczynią się także do poprawy sytuacji osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. W regionie infrastruktura społeczna jest słabo wykształcona – rozwój usług pozainstytucjonalnych, środowiskowych, czy służących usamodzielnianiu się, powinny być zatem uzupełnione niezbędnymi inwestycjami infrastrukturalnymi, podobnie jak aktywizacja zawodowa osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad dziećmi do lat 3. Rezultatem interwencji tego celu szczegółowego będzie poprawa świadczonych usług społecznych w obszarach deficytowych z punktu widzenia potrzeb mieszkańców regionu. Efektem działań będzie wzrost aktywności zawodowej osób zagrożonych wyłączeniem z rynku pracy ze względu na niesprawność, czy trudną sytuację życiową.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**9a.1 - Poprawiona dostępność infrastruktury zdrowotnej**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
9a.R1	Przeciętny pobyt chorego w szpitalu	dni	Słabiej rozwinięte	4,80	2012	4,50	GUS	Corocznie

Cel szczegółowy		**9a.2 - Poprawiona dostępność infrastruktury społecznej**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
9a.R2	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	szt.	Słabiej rozwinięte	102 239,00	2013	112 715,00	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Poprawa stanu infrastruktury zdrowotnej nie jest celem samym w sobie. Wszystkie przedsięwzięcia podjęte w tym zakresie będą realizowały cel szerszy, związany z poprawą kondycji zdrowotnej i społecznej mieszkańców Wielkopolski oraz ich aktywności na rynku pracy.

Założenia wsparcia w zakresie infrastruktury zdrowotnej wynikają m.in. z dokonanej analizy sytuacji w sektorze ochrony zdrowia w województwie. Zakres i logika projektowanego wsparcia w tym obszarze nawiązują do kierunków i priorytetów strategicznych określonych dla obszaru świadczeń opieki zdrowotnej i zdrowia publicznego w dokumencie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020.

W ramach PI inwestycje w tym zakresie ukierunkowane będą na utrzymanie dobrego stanu zdrowia obecnych zasobów pracy, odnoszące się do najistotniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców regionu, w szczególności przejawiających się, zgodnie z diagnozą regionalną, wysoką zachorowalnością i umieralnością z powodu chorób układu krążenia, nowotworowych, układów kostno-stawowo-mięśniowego, oddechowego, chorób psychicznych, a także odzwierciedlających zdiagnozowane specyficzne potrzeby regionu. Wsparcie będzie dotyczyć także inwestycji wspomagających utrzymanie dobrej kondycji zdrowotnej przyszłych zasobów pracy, np. poprawiony zostanie stan infrastruktury zdrowotnej związanej z utrzymaniem dzieci i młodzieży, jako potencjalnych pracowników, w dobrym stanie zdrowia.

Potrzeba podejścia strategicznego, koncentracji oraz efektywnego wykorzystania środków dla wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu ochrony zdrowia powodują, że w ramach tego PI będą realizowane najistotniejsze, niezbędne dla regionu przedsięwzięcia, które umożliwią poprawę sytuacji w kilku kluczowych dziedzinach ochrony zdrowia. Dziedziny te ustalone zostaną w wyniku mapowania potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej. Jednakże, w drodze wyjątku, możliwe jest wsparcie podstawowej opieki zdrowotnej w okresie przejściowym, czyli przed ww. mapowaniem.

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

Dokument pn. „Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020" stanowi krajowe ramy strategiczne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w obszarze zdrowia w perspektywie 2014-2020.

Głównym narzędziem koordynacji interwencji podejmowanych w sektorze zdrowia ze środków UE jest Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia działający pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia. W celu zapewnienia właściwego mechanizmu koordynacji Komitet na bieżąco analizuje kwestie związane z ochroną zdrowia, w szczególności pod kątem zapewnienia skuteczności i efektywności podejmowanych interwencji ze środków UE, osiągania oczekiwanych rezultatów oraz wpływu realizacji Planu działań na cele Policy Paper w zakresie ochrony zdrowia oraz cele Umowy Partnerstwa i Programów Operacyjnych.

Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w sektorze zdrowia ze środków EFSI jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań).

Plan działań – bezpośrednio powiązany z Umową Partnerstwa oraz uwzględniający inwestycje podejmowane ze środków krajowych (w tym w ramach konkursów na zadania finansowane ze środków publicznych oraz kontraktów na świadczone usługi) - zawiera m.in. listę potencjalnych projektów realizowanych na poziomach krajowym i regionalnym utworzoną po analizie pod kątem komplementarności i efektywności kosztowej propozycji przedstawionych przez IZ oraz zasady dotyczące trybów i kryteriów wyboru projektów w ramach naborów ogłaszanych w ramach programów centralnych i regionalnych. Inwestycje będą realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (publiczne i prywatne) udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku poszerzenia działalności podmiotu, wykonującego działalność leczniczą, wymagane będzie zobowiązanie do posiadania umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych najpóźniej w kolejnym okresie kontraktowania świadczeń po zakończeniu realizacji projektu.

Podejmowane będą wyłącznie inwestycje zweryfikowane zidentyfikowanymi deficytami i potrzebami uwzględniającymi sytuację demograficzną i epidemiologiczną (odpowiednio identyfikowaną na poziomie województwa – w zależności od specyfiki podmiotu leczniczego i oferowanych przez niego usług) oraz faktycznym zapotrzebowaniem i dostępnością infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze z wykorzystaniem map zdrowotnych* w

opracowaniu przez Ministerstwo Zdrowia z zastrzeżeniem zasad opisanych w Kierunkowych zasadach wyboru projektów.

Na zasadach i w zakresie zgodnym z Policy Paper wspierane będą między innymi projekty polegające na przeprowadzeniu niezbędnych, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prac remontowo-budowlanych, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także na wyposażeniu w sprzęt medyczny oraz – jako element projektu – na rozwiązaniach w zakresie IT (oprogramowanie, sprzęt). Z uwagi na charakter świadczeń realizowanych w POZ, inwestycje prowadzone w ramach tego typu projektu mogą być ukierunkowane na wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci rozwiązywane w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, przy czym powinny one przyczyniać się do rozwoju opieki koordynowanej, z uwzględnieniem środowiskowych form opieki. Komplementarnie w PO WER realizowane będą działania związane z doskonaleniem kompetencji lekarzy, w tym POZ. Zakres interwencji powinien wynikać z diagnozy lub danych ujętych w dostępnych rejestrach, wskazujących na potrzeby.

Drugim obszarem interwencji Priorytetu Inwestycyjnego 9a jest infrastruktura społeczna. W ramach tego obszaru wsparcie uzyskają inwestycje infrastrukturalne poprawiające jakość i dostęp do usług społecznych dla dzieci, młodzieży, osób starszych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W związku ze zdiagnozowaniem niedoborów w zakresie infrastruktury społecznej związanej ze świadczeniem usług socjalnych, w ramach Priorytetu Inwestycyjnego finansowane będą inwestycje dotyczące mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego, przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury, w powiązaniu z aktywizacją zawodową, mające na celu usamodzielnienie ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Uzasadnieniem podjętych działań w tym zakresie są olbrzymie potrzeby w zakresie mieszkań wspomaganych, chronionych i socjalnych. W związku z tym wsparcie uzyskają inwestycje polegające na przebudowie lub remoncie zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne, wspomagane i chronione. Możliwa będzie także interwencja wykraczająca poza części wspólne budynków mieszkalnych. Kluczowym efektem wsparcia będzie usamodzielnienie się ekonomiczne i społeczne osób objętych komplementarnym wsparciem z EFS. Należy podkreślić, że wsparcie rozwoju mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego jest narzędziem integracji społecznej, dlatego będą wspierane projekty, które nie prowadzą do

koncentracji (tworzenia odrębnych skupisk) problemów na danym obszarze.

W zakresie poprawy dostępu do usług wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach Priorytetu wspierane będą poprawa infrastruktury pieczy zastępczej i przekształcenia placówek opiekuńczo-wychowawczych, w kierunku rodzinnej pieczy zastępczej. Wsparcie infrastrukturalne będą mogły otrzymać placówki dziennej opieki/wsparcia dziennego dzieci (w tym opieki nad dziećmi do lat 3), młodzieży i ich rodzin, osób starszych, niesamodzielnych i innych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz placówki aktywizacji społeczno-zawodowej.

Wsparcie powiązane będzie z integracją społeczną, aktywizacją społeczno-zawodową i deinstytucjonalizacją usług (włączając formy stacjonarne), jednak tam, gdzie bardziej zasadne jest zastosowanie form instytucjonalnych, ich wsparcie również będzie możliwe. Tworzenie efektywnej opieki środowiskowej będzie elementem równoległym względem dostosowania usług społecznych do potrzeb społeczeństwa. Ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych dla zapewnienia efektywności wsparcia, podejmowane interwencje będą mieć charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy. Oznacza to, iż projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego, który pełni funkcję wiodącą w tym obszarze interwencji.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, jest zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Typy przedsięwzięć:

- inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia (Cel 1),
- inwestycje w infrastrukturę społeczną (Cel 2).

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

Grupy docelowe/beneficjenci:

- w przypadku projektów dotyczących wsparcia podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie geriatrii, opieki długoterminowej oraz opieki paliatywnej i hospicyjnej - podmioty wykonujące działalność leczniczą, udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z wyłączeniem podmiotów, które będą kwalifikowały się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (wyłączenie to nie dotyczy szpitali ponadregionalnych posiadających w swoich strukturach oddziały geriatryczne) (Cel 1),
- w przypadku pozostałych projektów - podmioty lecznicze udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych: samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, przedsiębiorcy, jednostki budżetowe oraz lekarze i pielęgniarki, którzy wykonują swój zawód w ramach działalności leczniczej i udzielają świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (z wyłączeniem podmiotów, które będą kwalifikowały się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko - wyłączenie to nie dotyczy szpitali ponadregionalnych posiadających w swoich strukturach oddziały geriatryczne) (Cel 1),
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne (cel 1 i 2),
- podmioty utworzone przez jst realizujące zadania publiczne (cel 2),
- organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznym i wolontariacie (Cel 2),
- instytucje pomocy i integracji społecznej (cel 2),
- jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (cel 2),
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym (cel 1 i 2),
- podmiot będący beneficjentem projektu pozakonkursowego, dotyczącego Szpitala klinicznego im. Jonschera w obszarze onkologii i hematologii dziecięcej (cel 1),
- podmiot będący beneficjentem projektu pozakonkursowego, dotyczącego Szpitala Klinicznego Przemienienia Pańskiego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w obszarze kompleksowej diagnostyki i leczenia chorób układu naczyń (cel 1).

Obszary objęte wsparciem:

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

Wsparcie dotyczy całego województwa.

*Mapy potrzeb, które zostaną opracowane zgodnie z planem działań w celu spełnienia uwarunkowań ex- ante 9.3 Zdrowie

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów realizowanych w ramach celów szczegółowych PI. Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do strategicznych przedsięwzięć, dotyczących Szpitala klinicznego im.Jonschera w obszarze onkologii i hematologii dziecięcej oraz Szpitala Klinicznego Przemienienia Pańskiego Uniwersytetu Medycznego im.K. Marcinkowskiego w obszarze kompleksowej diagnostyki i leczenia chorób układu naczyń, a także do innych projektów o charakterze strategicznym, wskazanych w określonych dokumentach/listach strategicznych, zgodnych z celami szczegółowymi. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia, optymalne rozlokowanie inwestycji na terenie województwa oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego. Ten tryb wyboru obejmować będzie najważniejsze inwestycje z zakresu specjalistycznej infrastruktury ochrony zdrowia i społecznej o kluczowym znaczeniu dla województwa, zwiększające dostęp do dobrej jakości usług zdrowotnych i społecznych.

Działania podejmowane w obszarze zdrowia (cel szczegółowy1) będą podlegały zasadom koordynacji określonym w Umowie Partnerstwa. Będą one zgodne ze strategią działań zawartą w Policy Paper w obszarze ochrony zdrowia. Głównym narzędziem koordynacji interwencji podejmowanych w sektorze zdrowia ze środków UE jest Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, w celu uwzględnienia efektu synergii i komplementarności inwestycji w polskim systemie opieki zdrowotnej.

Projekty są kwalifikowalne jeśli są zgodne z Planem działań w sektorze zdrowia, uzgodnionym przez Komitet Sterujący, i jeśli zasadność ich realizacji

wynika z map potrzeb. Projekty będą wybierane zgodnie z kryteriami wyboru opartymi na rekomendacjach określonych w Planie działań.

Wydatki ponoszone w ramach projektów dotyczących infrastruktury w zakresie opieki szpitalnej (w tym przygotowanie i ponoszenie w ich ramach wydatków) mogą być certyfikowane po wprowadzeniu map potrzeb w dziedzinie medycyny oraz rodzaju świadczeń zbieżnym tematycznie z zakresem danego projektu.

W drodze wyjątku od warunku określonego powyżej, inwestycje dotyczące infrastruktury w kontekście opieki koordynowanej mające na celu wzmocnienie podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz środowiskowych form opieki (zarówno w kontekście deinstytucjonalizacji oraz tworzenia środowiskowych form opieki) mogą być współfinansowane od razu po przyjęciu przez Komitet Sterujący Planu działań, pod warunkiem, że diagnoza lub dane w dostępnych rejestrach umożliwiają weryfikację zasadności ich realizacji.

Preferencyjnie traktowane będą projekty wspierające przeniesienie akcentów z usług wymagających hospitalizacji na rzecz POZ i AOS, jak również wspierające rozwój opieki koordynowanej, z uwzględnieniem środowiskowych form opieki.

Inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów są niekwalifikowalne chyba że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.

Promowane będą projekty:

- efektywne kosztowo i realizowane przez podmioty, które wykazują największą efektywność finansową,
- przewidujące działania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych,
- a także działania w zakresie reorganizacji i restrukturyzacji wewnątrz podmiotów leczniczych, w celu maksymalizacji wykorzystania infrastruktury, w tym sąsiadującej, oraz stopnia jej dostosowania do istniejących deficytów.

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

W celu realizacji projektu dużego przewidzianego do realizacji w ramach Priorytetu Inwestycyjnego niezbędne będzie uzyskanie pozytywnej opinii Komitetu Sterującego ds.koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia oraz Ministra Zdrowia w wyniku mapowania potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej.

Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR (w ramach celu szczegółowego 2.), jest zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych.

Szczegółowe zasady wyboru zawierać będzie SZOOP, który zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art.7, a także w art. 8 rozporządzenia ogólnego.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

Nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci instrumentów finansowych.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

Na tym etapie przewiduje się realizację dużego projektu – Budowa Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka (szpital pediatryczny) wraz z jego wyposażeniem.

Wiodącym ośrodkiem opieki pediatrycznej w województwie jest obecnie Specjalistyczny ZOZ nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu, do którego należy zapewnienie kompleksowej opieki pediatrycznej, zarówno w zakresie podstawowym, jak i specjalistycznym, a także opieki położniczo-ginekologicznej. Istniejąca infrastruktura Zespołu jest przestarzała i wymaga remontów, jednak są one bardzo kosztowne, a ponadto w dużym zakresie nie są one możliwe do realizacji m.in. ze względu na stosunki własnościowe nieruchomości zajmowanych przez Szpital. Stan techniczny części użytkowanych budynków nie spełnia wymagań dla prowadzenia tego typu działalności. Konieczne jest spełnienie minimalnych wymogów określonych w obowiązujących przepisach. Ponadto brak jest w jednostce, a także w całym regionie, szpitalnego oddziału ratunkowego dla dzieci.

W związku z tym jedynym rozwiązaniem, które daje szansę kompleksowej poprawy sytuacji, jest budowa Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka. Tylko takie rozwiązanie gwarantuje prowadzenie nowoczesnej, prowadzonej na wysokim poziomie działalności leczniczo-rehabilitacyjnej przy pomocy wysokiej jakości aparatury i sprzętu, w warunkach przyjaznych tak szczególnej grupie pacjentów, jaką stanowią dzieci i młodzież. Dobre warunki, jakie można stworzyć przez budowę nowego szpitala i wyposażenie go w wysokiej klasy sprzęt i aparaturę pozwolą także na optymalne wykorzystanie potencjału i kompetencji kadry medycznej zatrudnionej w szpitalu dla zapewnienia odpowiedniego poziomu realizacji specjalistycznych procedur medycznych. Koncepcja nowego szpitala zakłada, że będzie on prowadził działalność przejętą z istniejących obecnie dwóch jednostek, uwzględniającą zmiany zachodzące w procesach diagnostyczno-terapeutycznych:

- SZOZ nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu, który hospitalizuje ponad 33000 pacjentów rocznie, w tym 17000 małych pacjentów oraz 16000

Priorytet inwestycyjny	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

pacjentek położniczo-ginekologicznych

- Ośrodka Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Kiekrzu, w którym wykonuje się 270000 procedur fizjo- i fizykoterapii hospitalizuje ponad 1000 pacjentów rocznie.

Inwestycja ta ma charakter strategiczny dla Samorządu Województwa, który ma za zadanie zabezpieczyć dostępność świadczeń w zakresie lecznictwa szpitalnego dla ponad 320 tys. dzieci w regionie. Dzięki tej inwestycji zdecydowanie poprawi się stan infrastruktury zdrowotnej w zakresie opieki nad dziećmi, a także zwiększy się liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury.

Projekt realizuje cel PI,zwiększając dostęp do dobrej jakości usług medycznych. W efekcie realizacja tego projektu przyczyni się do utrzymania dobrej kondycji zdrowotnej przyszłych zasobów pracy. Projekt nawiązuje do zdiagnozowanych potrzeb w zakresie regionalnej infrastruktury ochrony zdrowia w regionie. Planowane efekty, jakie przyniesie inwestycja, nie mogłyby zostać osiągnięte przez modernizację istniejących placówek medycznych, a możliwe są jedynie przez kompleksową budowę i wyposażenie nowej placówki.

Wydatki ponoszone w ramach projektów dotyczących infrastruktury w zakresie opieki szpitalnej (w tym przygotowanie i ponoszenie w ich ramach wydatków) mogą być certyfikowane po wprowadzeniu map potrzeb w dziedzinie medycyny oraz rodzaju świadczeń zbieżnym tematycznie z zakresem danego projektu.

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych					
Nr	Wskaźnik	Jednostka	Fundusz	Kategoria regionu (w stosownych	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru

identyfikacyjny		pomiaru		przypadkach)	M	W	T		
9a.P1	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			17,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
9a.P2	Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			7,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
9a.P3	Liczba obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			5,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO35	Opieka nad dziećmi i edukacja: Liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			197,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO36	Zdrowie: ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi	Osoby	EFRR	Słabiej rozwinięte			724 793,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.4 Priorytet inwestycyjny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9b
Nazwa osi priorytetowej	Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

2.A.5 Cele szczegółowe odpowiadające priorytetowi inwestycyjnemu i oczekiwane rezultaty

Numer identyfikacyjny celu szczegółowego	9b.1
Nazwa celu szczegółowego	Ograniczona skala ubóstwa na obszarach rewitalizowanych
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do rozwiązywania problemów społeczności lokalnych określonych w lokalnych programach rewitalizacyjnych, bądź w innych dokumentach równoważnych. Podejmowane będą działania prowadzące zarówno w sposób bezpośredni, jak i pośredni do ograniczenia skali ubóstwa na obszarach, na których realizowane będą programy rewitalizacyjne. Rewitalizacja i restrukturyzacja obszarów zdegradowanych społecznie i fizycznie ma stanowić silny czynnik rozwojowy dla tych terenów i ich mieszkańców. Rezultatem interwencji podjętych w ramach tego PI będzie kompleksowa rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna obszarów, na których nagromadziło się najwięcej problemów. Dotyczyć ona będzie zarówno obszarów miejskich, jak i wiejskich. W Wielkopolsce skala degradacji fizycznej, gospodarczej i społecznej części obszarów jest znacząca. W mniejszych

	miastach regionu istnieją znaczne obszary charakteryzujące się zdegradowaną zabudową, zdekapitalizowaną infrastrukturą techniczną, ograniczoną dostępnością transportową, koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. W dużych miastach regionu istnieją niekiedy całe dzielnice z zaznaczającymi się różnymi przejawami niedostosowania do standardów współczesności oraz znacznym stopniem degradacji zabudowy, przestrzeni publicznej, wyposażenia w elementy infrastruktury technicznej. Sytuacjom tym towarzyszą często zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców tych obszarów. Także znaczna część obszarów wiejskich Wielkopolski objęta jest występowaniem zjawisk degradacji społeczno-gospodarczej i fizycznej. Inwestycje infrastrukturalne wzmocnią wysiłki na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz włączenia na rynek pracy. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych miast, dzielnic miast oraz obszarów wiejskich i osiągnięcie na tych obszarach akceptowalnych standardów cywilizacyjnych. Realizowane działania przyczynią się do wzmocnienia, bądź wręcz wykształcenia potencjału rozwojowego na obszarach podlegających interwencji. Działania rewitalizacyjne prowadzone na obszarach problemowych (rozumianych jako obszary zdegradowane fizycznie, gospodarczo i społecznie, na których występują określone problemy) wzmacniają bezpieczeństwo, promują integrację gospodarczą, społeczną i kulturową tych obszarów, zwalczają różne formy dyskryminacji, poprawiają podaż i dostępność kluczowych usług, zwiększają liczbę miejsc pracy, co jest istotne dla spójności społecznej Wielkopolski. Osiągnięcie tych celów powinno doprowadzić do ograniczenia skali problemów (zarówno społecznych, jak i gospodarczych oraz przestrzennych) występujących na zdegradowanych obszarach regionu oraz uruchomieniu bodźców rozwojowych poprzez restaurację na nich zanikłych bądź wytworzenie się nowych funkcji.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Cel szczegółowy		**9b.1 - Ograniczona skala ubóstwa na obszarach rewitalizowanych**						
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość bazowa**	**Rok bazowy**	**Wartość docelowa (2023)**	**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
9b.R1	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych	%	Słabiej rozwinięte	16,90	2011	15,50	GUS	Corocznie

2.A.6 Przedsięwzięcie, które ma otrzymać wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1 Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparta zostanie rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna zdegradowanych obszarów miejskich oraz wiejskich, głównie przez realizację przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także ożywienie gospodarcze i społeczne tych obszarów. Działania inwestycyjne realizowane w ramach tego PI będą służyć przede wszystkim rozwiązywaniu zdiagnozowanych na rewitalizowanym obszarze problemów społecznych. Działania w ramach tego PI (inwestycyjne, finansowane z EFRR) mogą być powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Osi Priorytetowych finansowanych z EFS. Realizację projektów rewitalizacyjnych w ramach PI 9b wspomagać mogą także projekty komplementarne, realizowane w ramach innych PI finansowanych z EFRR, m.in. w zakresie promowania przedsiębiorczości w ramach PI 3a, modernizacji energetycznej budynków w PI 4c, promowania strategii niskoemisyjnych i zrównoważonego transportu miejskiego w PI 4e, ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego w PI 6c, inwestycji w drogi lokalne w ramach PI 7b.

Realizowane będą także działania z zakresu wspierania podmiotów ekonomii społecznej, przez inwestycje w ich infrastrukturę, jeśli będzie to uzasadnione zdiagnozowanymi potrzebami danego podmiotu.

W każdym z miast i na zdegradowanych obszarach wiejskich występują nieco inne problemy, w związku z czym działania rewitalizacyjne będą oparte na kompleksowych lokalnych programach rewitalizacji tych obszarów. Wynikające z takich programów zintegrowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne i restrukturyzacyjne powinny prowadzić do wszechstronnej zmiany oblicza poddanych rewitalizacji obszarów, przede wszystkim w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców. Wsparcie działań rewitalizacyjnych objętych interwencją tego PI działaniami projektowanymi w ramach innych PI WRPO 2014+, umożliwiając realizację projektów z różnych dziedzin doprowadzi do wykształcenia i rozwoju czynników rozwojowych na konkretnych obszarach, przyczyniając się do zwiększenia ich atrakcyjności i szans trwałego rozwoju.

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

Typy przedsięwzięć:

- projekty wynikające z kompleksowych programów rewitalizacji zdegradowanych fizycznie, społecznie i gospodarczo obszarów miast, dzielnic miast oraz terenów wiejskich, terenów powojskowych i poprzemysłowych wymagających odnowy, czy restrukturyzacji, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązywania problemów społecznych
- przebudowa lub adaptacja budynków, obiektów na terenach zdegradowanych w celu przywrócenia i/lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych
- Działania inwestycyjne podporządkowane rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych, w tym rewitalizacja tkanki mieszkaniowej w zakresie części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych
- Budowa, rozbudowa, modernizacja lub remont dróg lokalnych na rewitalizowanym terenie i ich połączeń z siecią dróg publicznych (jedynie wówczas gdy przyczyni się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych jako element kompleksowych programów rewitalizacji)
- Wsparcie dla podmiotów ekonomii społecznej,

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z kształtowaniem postaw społecznych i włączenia lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne.

Grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3,
- podmioty ekonomii społecznej,
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym,

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

- podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2 Kierunkowe zasady wyboru operacji

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

Przewiduje się konkursowy i pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Tryb pozakonkursowy przewiduje się dla inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne".

Projekty wsparte w ramach Priorytetu Inwestycyjnego wynikać będą z kompleksowych programów rewitalizacji zdegradowanych fizycznie, społecznie i gospodarczo obszarów miast, dzielnic miast oraz terenów wiejskich, wymagających odnowy, czy restrukturyzacji, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązywania problemów społecznych.

Obszary rewitalizowane będą wyznaczane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych, z uwzględnieniem stopnia nasilenia problemów społecznych na danym obszarze, głównie związanych z deprywacją materialną i społeczną mieszkańców danego obszaru. Ponadto przedsięwzięcia infrastrukturalne finansowane z EFRR powinny być powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem, promowania trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia i wsparcia mobilności pracowników.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wysokość wsparcia projektów w zakresie kultury, których celem jest poprawa spójności społecznej dzięki umożliwieniu lepszego dostępu do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, nie będzie przekraczać 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych projektu. Natomiast inwestycje w drogi, stanowiące element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, muszą stanowić mniejszość wsparcia w ramach

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

tego PI.

Działania mające na celu poprawę dostępności do usług społecznych będą uwzględniać założenia europejskich zasad odejścia od form opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów finansowych. Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego będzie poprzedzona oceną ex-ante zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013. Instytucja Zarządzająca wybierze podmiot, który wdraża instrument finansowy (beneficjenta) dopiero po decyzji o wkładzie w formie instrumentu finansowego.

2.A.6.4 Planowane wykorzystanie dużych projektów (w stosownych przypadkach)

Priorytet inwestycyjny	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.	

2.A.6.5 Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionów

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Priorytet inwestycyjny		**9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich**								
Nr identyfikacyjny	**Wskaźnik**	**Jednostka pomiaru**	**Fundusz**	**Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)**	**Wartość docelowa (2023)**			**Źródło danych**	**Częstotliwość pomiaru**
					M	**W**	**T**		
9b.P1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	Słabiej rozwinięte			95,00	IZ/beneficjenci	Corocznie
CO38	Rozwój obszarów miejskich: otwarta przestrzeń utworzona lub zrekultywowana na obszarach miejskich	Metry kwadratowe	EFRR	Słabiej rozwinięte			150 000,00	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7 Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład w realizację celów tematycznych 1–7

Oś priorytetowa	**9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego**
Nie dotyczy	

2.A.8 Ramy wykonania

Tabela 6: Ramy wykonania dla osi priorytetowej (w podziale na fundusz oraz, dla EFRR i EFS, kategorię regionu)

Oś priorytetowa			**9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego**										
Nr identyfikacyjny	**Rodzaj wskaźnika**	**Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania**	**Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach**	**Fundusz**	**Kategoria regionu**	**Cel pośredni na 2018 r.**			**Cel końcowy (2023)**			**Źródło danych**	**Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika, w stosownych przypadkach**
						M	**W**	**T**	**M**	**W**	**T**		
WF9	Finansowe	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro	EFRR	Słabiej rozwinięte			40 096 456			368 941 177,00	IZ	
WP91	Produkt	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			3			17,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 9 i obejmuje 33% jej alokacji.
WP92	Produkt	Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte			17			90,00	IZ/beneficjenci	Wskaźnik jest reprezentatywny dla Osi 9 i obejmuje 33% jej alokacji.

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.9 Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej w oparciu o klasyfikację przyjętą przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 7-11: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	**9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego**		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	050. Infrastruktura edukacyjna potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia osób dorosłych	52 650 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	051. Infrastruktura edukacyjna na potrzeby edukacji szkolnej (na poziomie podstawowym i średnim ogólnokształcącym)	23 031 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	052. Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	18 411 235,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	053. Infrastruktura ochrony zdrowia	93 897 179,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	055. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do rozwoju regionalnego i lokalnego	127 048 376,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	073. Wsparcie na rzecz przedsiębiorstw społecznych (MŚP)	3 200 000,00

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	**9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego**		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	282 237 790,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	04. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki lub środki równoważne	36 000 000,00

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	**9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego**		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Duże obszary miejskie (o ludności >50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	170 840 412,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	02. Małe obszary miejskie (o ludności >5 000 i średniej gęstości zaludnienia)	73 118 285,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	03. Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	74 279 093,00

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**
ERDF	Słabiej rozwinięte	01. Zintegrowane inwestycje terytorialne - miejskie	23 000 000,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	05. Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	12 995 411,00
ERDF	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	282 242 379,00

Tabela 11: Wymiar 6 – dodatkowy temat EFS (Wyłącznie EFS i inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych)

Oś priorytetowa	9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota €**

2.A.10 Krótki opis planowanego wykorzystania pomocy technicznej, w tym, w razie potrzeby, przedsięwzięć mających na celu wzmacnianie zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i kontrolę programów i beneficjentów. (w stosownych przypadkach) (w podziale na osie priorytetowe)

Oś priorytetowa:	9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego
Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.	

2.B OPIS OSI PRIORYTETOWYCH DOTYCZĄCYCH POMOCY TECHNICZNEJ

2.B.1 Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	10
Nazwa osi priorytetowej:	Pomoc techniczna

2.B.2 Przyczyny utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu (w stosownych przypadkach)

Nie dotyczy

2.B.3 Fundusz i kategoria regionu

Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)
EFS	Słabiej rozwinięte	Ogółem

2.B.4 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
PT.1	Skuteczne funkcjonowanie instytucji przez zatrudnienie zasobów ludzkich i szkolenia pracowników zapewniające narzędzia niezbędne dla funkcjonowania instytucji oraz efektywne wsparcie dla beneficjentów	Cel zostanie osiągnięty przez wzmocnienie potencjału instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu. IZ WRPO 2014+ będzie wykorzystywała doświadczenia, potencjał kadrowy, organizacyjny i bazę materialną wypracowane w trakcie programowania i wdrażania WRPO 2007-2013 oraz PO KL. Niemniej dla efektywnego wykorzystania środków wspólnotowych dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz sprawnego zarządzania i wdrażania Programu niezbędne jest wzmocnienie tego potencjału. Rezultatem wzmocnienia potencjału instytucjonalnego będzie sprawna obsługa Programu, zmniejszenie obciążeń administracyjnych, poprawa jakości usług świadczonych przez administrację na rzecz Programu. Wsparte działania wpłyną korzystnie na kompetencje zasobów kadrowych Wsparcie przyczyni się do zbudowania silniejszego potencjału beneficjentów, w szczególności

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
		realizujących projekty o znaczeniu strategicznym dla województwa. Poprawi skuteczność beneficjentów w aplikowaniu o wsparcie oraz w realizacji projektów, a także wzmocni kompetencje partnerów zaangażowanych w system wdrażania Programu, w szczególności w realizacji ZIT. Założone rezultaty doprowadzą do osiągnięcia efektywnego i zadowalającego poziomu wykorzystania środków, a przede wszystkim do realizacji celów Programu, przy jednoczesnej wysokiej jakości projektów. Wskaźnik rezultatu celu szczegółowego: • Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności

2.B.5 Wskaźniki rezultatu

Tabela 12: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR/EFS/Funduszu Spójności)

Oś priorytetowa		PT.1 - Skuteczne funkcjonowanie instytucji przez zatrudnienie zasobów ludzkich i szkolenia pracowników zapewniające narzędzia niezbędne dla funkcjonowania instytucji oraz efektywne wsparcie dla beneficjentów										
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
			M	W	T		M	W	T		
PTR1	Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności	%			6,48	2014			5,00	Badanie	Corocznie

2.B.4 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
PT.2	Zapewnienie skutecznego i sprawnego systemu wdrażania przez efektywny system	Cel zostanie osiągnięty przez system monitorowania i oceny oraz system informatyczny.

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
	monitorowania i oceny oraz system informatyczny	IZ WRPO 2014+ będzie wykorzystywała doświadczenia, potencjał kadrowy, organizacyjny i bazę materialną wypracowane w trakcie programowania i wdrażania WRPO 2007-2013 oraz PO KL. Niemniej dla efektywnego wykorzystania środków wspólnotowych dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz sprawnego zarządzania i wdrażania Programu niezbędne jest wzmocnienie tego potencjału. Rezultatem wzmocnienia potencjału instytucjonalnego będzie sprawna obsługa Programu oraz na łatwo dostępne i wiarygodne informacje na potrzeby monitorowania postępów w jego wdrażaniu. Podniesiona zostanie efektywność wykorzystania funduszy europejskich przez monitorowanie, ewaluację oraz działanie systemu informatycznego. Założone rezultaty doprowadzą do osiągnięcia efektywnego i zadowalającego poziomu wykorzystania środków, a przede wszystkim do realizacji celów Programu, przy jednoczesnej wysokiej jakości projektów. Wskaźnik rezultatu celu szczegółowego: • Średnia ocena użyteczności systemu informatycznego

2.B.5 Wskaźniki rezultatu

Tabela 12: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR/EFS/Funduszu Spójności)

Oś priorytetowa		PT.2 - Zapewnienie skutecznego i sprawnego systemu wdrażania przez efektywny system monitorowania i oceny oraz system informatyczny									
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
			M	W	T		M	W	T		
PTR2	Średnia ocena użyteczności systemu informatycznego	skala 1-5			3,50	2014			4,00	Badanie ankietowe	Corocznie

2.B.4 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
PT.3	Zapewnienie skutecznego systemu informacji i promocji Programu oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów	Cel zostanie osiągnięty przez skuteczną informację i promocję. IZ WRPO 2014+ będzie wykorzystywała doświadczenia, potencjał kadrowy, organizacyjny i bazę materialną wypracowane w trakcie programowania i wdrażania WRPO 2007-2013 oraz PO KL. Niemniej dla efektywnego wykorzystania środków wspólnotowych dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz sprawnego zarządzania i wdrażania Programu niezbędne jest wzmocnienie tego potencjału. Skuteczna informacja i promocja polegająca na efektywnym komunikowaniu się wewnątrz systemu oraz z otoczeniem doprowadzi do realizacji projektów sprawnie i efektywnie. Rezultatem wsparcia beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów będzie większa skuteczność aplikowania o środki, sprawna realizacja projektów, wysoki poziom wykorzystania oficjalnych źródeł informacji (w tym serwisu internetowego) na temat Programu oraz wysoki poziom świadomości na temat wpływu funduszy europejskich na rozwój regionu i jakość życia obywateli. Założone rezultaty doprowadzą do osiągnięcia efektywnego i zadowalającego poziomu wykorzystania środków, a przede wszystkim do realizacji celów Programu, przy jednoczesnej wysokiej jakości projektów.

Nr identyfikacyjny	Cel szczegółowy	Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii
		Wskaźnik rezultatu celu szczegółowego: • Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów

2.B.5 Wskaźniki rezultatu

Tabela 12: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe) (w odniesieniu do EFRR/EFS/Funduszu Spójności)

Oś priorytetowa		PT.3 - Zapewnienie skutecznego systemu informacji i promocji Programu oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów									
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
			M	W	T		M	W	T		
PTR3	Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów	skala 1-5			4,30	2014			4,30	Badanie ankietowe	Corocznie

2.B.6 Przedsięwzięcia, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych (w podziale na osie priorytetowe)

2.B.6.1 Opis przedsięwzięć, które mają otrzymać wsparcie, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych

Oś priorytetowa	10 - Pomoc techniczna

Wzmocnienie potencjału instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu oraz wsparcie beneficjentów

Sprawne wdrażanie Programu osiągnięte zostanie przede wszystkim przez wzmocnienie potencjału organizacyjnego, instytucjonalnego i kadrowego. Dotychczasowe doświadczenia z wdrażania funduszy wskazują na istotne znaczenie zasobów ludzkich. Dlatego w perspektywie finansowej 2014-2020 większe środki pomocy technicznej przeznaczono na utrzymanie i wzmocnienie potencjału kadrowego. Planowane jest stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Polityka szkoleniowa zostanie odpowiednio udoskonalona i rozszerzona o nowe rodzaje i formy szkoleń, w celu utrzymania doświadczonej kadry pracowniczej, wdrożenia nowych pracowników, a także w celu przeciwdziałania fluktuacji kadr.

Oś priorytetowa	10 - Pomoc techniczna

Wsparcie przeznaczone zostanie na zapewnienie odpowiedniej przestrzeni biurowej dla pracowników, wyposażenia, sprzętu informatycznego, oprogramowania, w celu ułatwienia i usprawnienia pracy oraz wzmocnienia standardów pracy urzędniczej.

Finansowane będą wszelkie koszty organizacyjne i administracyjne związane z oceną projektów, zapewnieniem ekspertów, monitorowaniem i kontrolą projektów realizowanych w ramach Programu. IZ zapewni także sprawne i efektywne funkcjonowanie komitetu monitorującego oraz innych ciał zaangażowanych w realizację Programu.

Wspierane będą ponadto działania mające na celu podnoszenie kompetencji partnerów zaangażowanych w realizację Programu, w szczególności działania związane z funkcjonowaniem ZIT ośrodka regionalnego. Planowane jest ponadto, dla podniesienia efektywności ich wdrażania, wsparcie beneficjentów w przygotowaniu dokumentacji projektowej na potrzeby realizacji projektów strategicznych.

Działania realizowane w ramach osi priorytetowej będą skierowane również na wsparcie zadań związanych z zamknięciem WRPO na lata 2007-2013, a także na prace związane z przygotowaniem do następnego okresu programowania.

Na potrzeby realizacji Programu podjęte zostaną w szczególności następujące działania:

- finansowanie wynagrodzeń,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
- zakup sprzętu komputerowego, wyposażenia biurowego,
- finansowanie wydatków związanych z obsługą komitetu monitorującego, kontrolą, wykonaniem ekspertyz, ocen, analiz oraz opinii,
- organizacja i udział w konferencjach, spotkaniach, związanych z wymianą doświadczeń i przepływem informacji o realizacji Programu,
- wsparcie beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów w zakresie realizacji projektów.

IZ zapewnia, że sprzęt, oprogramowanie i wyposażenie zakupione w perspektywie 2007-2013 ze środków UE będą wykorzystywane nadal na potrzeby

wdrażania funduszy w okresie 2014-2020, zachowując trwałość projektu.

IZ położy szczególny nacisk na szkolenia wewnętrzne pracowników biorących udział w naborze, ocenie, monitorowaniu kontroli projektów. IZ opracuje nowy plan szkoleń – analogiczny do tego, jaki funkcjonował w perspektywie finansowej 2007-2013.

Ponadto IZ będzie uczestniczyć w przeciwdziałaniu korupcji i zwalczaniu nadużyć finansowych. IZ wprowadzi skuteczne i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniając rodzaje ryzyka, m.in. organizowane będą cyklicznie spotkania w tym zakresie.

Nie przewiduje się wydatków na budowę i remonty budynków administracji publicznej.

Monitorowanie i ocena oraz system informatyczny

Finansowane będą koszty związane z monitorowaniem w ramach Programu, a także koszty związane z wykonaniem analiz, ekspertyz, badań oraz ewaluacji na potrzeby Programu. IZ zapewni także sprawne i efektywne funkcjonowanie regionalnego obserwatorium terytorialnego.

Zapewnione zostanie wsparcie na monitoring, ewaluację i aktualizację regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji*, obejmujące:

- proces przedsiębiorczego odkrywania, angażujący regionalne instytucje zarządzającą i pośredniczące, oraz zainteresowane podmioty takie, jak uniwersytety, inne instytucje szkolnictwa wyższego, przedsiębiorców, oraz partnerów społecznych; oraz
- stopę zwrotu na inwestycji w zakresie strategii inteligentnych specjalizacji, obliczaną dla EFRR i EFS**.

* W zakresie wsparcia EFRR i EFS dla regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji

Oś priorytetowa	10 - Pomoc techniczna

** Stopa zwrotu powinna być obliczana począwszy od 2016 r. z zastosowaniem jednolitej metodologii.

Działania realizowane w ramach osi priorytetowej będą skierowane również na wsparcie badań i ekspertyz związanych z zamknięciem WRPO na lata 2007-2013, a także na badania i ekspertyzy związane z przygotowaniem do następnego okresu programowania.

Wsparte zostaną ponadto działania polegające na stworzeniu oraz funkcjonowaniu Lokalnego Systemu Informatycznego do obsługi projektów, a także innych systemów informatycznych, wspomagających zarządzanie i wdrażanie Programu.

Na potrzeby realizacji Programu podjęte zostaną w szczególności następujące działania:

- budowa i utrzymanie lokalnego systemu informatycznego i/lub innych systemów informatycznych wspierających proces zarządzania i wdrażania Programu,
- finansowanie wydatków związanych z monitoringiem oraz ewaluacją na potrzeby Programu;
- zapewnienie monitoringu, ewaluacji i aktualizacji regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji.

Skuteczna informacja i promocja oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów

W celu zapewnienia koordynacji działań informacyjno-promocyjnych na poziomie krajowym opracowana zostanie wspólna horyzontalna strategia komunikacji polityki spójności 2014-2020. Na podstawie wspomnianej strategii IZ zobowiązana jest do stworzenia strategii komunikacji WRPO 2014+ (programowej), której działania finansowane będą w ramach Osi Priorytetowej Pomoc Techniczna. Na bazie strategii komunikacji opracowywane będą

plany działań – dokumenty o charakterze wykonawczym.

IZ skoncentruje swoje działania w zakresie informacji i promocji wokół:

- przygotowania, druku i rozpowszechniania materiałów i publikacji informacyjnych i promocyjnych programu,
- prowadzenia kampanii informacyjnych i promocyjnych,
- współpracy z mediami,
- zapewnienia kompleksowej informacji w postaci systemu informacji,
- tworzenia i utrzymania strony internetowej.

Szczególnie istotne będzie informowanie o możliwościach pozyskania funduszy (konferencje, spotkania, akcje medialne, punkty informacyjne/kontaktowe, szkolenia). Będą w tym zakresie uwzględnione różne kanały komunikacyjne, zarówno tradycyjne, jak i nowe, w tym Internet.

Wspierane będą ponadto działania mające na celu podnoszenie kompetencji beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów przez skuteczną informację oraz szkolenia w zakresie pozyskiwania środków unijnych oraz realizacji projektów. IZ WRPO 2014+ będzie ograniczać szerokie, ogólne kampanie podnoszące świadomość publiczną na rzecz sprofilowanych niestandardowych działań komunikacyjnych. Odpowiednie zapisy zostaną wprowadzone w Strategii Komunikacji WRPO 2014+.

Grupy docelowe

- Mieszkańcy województwa

Beneficjenci

Oś priorytetowa	10 - Pomoc techniczna

- instytucje WRPO 2014+ oraz inne podmioty i partnerzy zaangażowani w realizację Programu
- beneficjenci projektów strategicznych

2.B.6.2 Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów

Tabela 13: Wskaźniki produktu (w podziale na osie priorytetowe) (w odniesieniu do EFRR/EFS/Funduszu Spójności)

Oś priorytetowa	10 - Pomoc techniczna					
Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023) (opcjonalnie)			Źródło danych
			M	W	T	
PT1	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt			45 000,00	IZ/beneficjenci
PT 2	Liczba utworzonych lub dostosowanych systemów informatycznych	szt.			1,00	IZ
PT 3	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby			10 450,00	IZ/beneficjenci

2.B.7 Kategorie interwencji (w podziale na osie priorytetowe)

Odpowiednie kategorie interwencji oparte na klasyfikacji przyjętej przez Komisję oraz szacunkowy podział wsparcia Unii.

Tabele 14–16: Kategorie interwencji

Tabela 14: Wymiar 1 – Zakres interwencji

Oś priorytetowa	10 - Pomoc techniczna		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)
EFS	Słabiej rozwinięte	121. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	72 558 360,00
EFS	Słabiej rozwinięte	122. Ewaluacja i badania	2 260 000,00
EFS	Słabiej rozwinięte	123. Informacja i komunikacja	3 881 640,00

Tabela 15: Wymiar 2 – Forma finansowania

Oś priorytetowa	10 - Pomoc techniczna		
Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)

Oś priorytetowa	10 - Pomoc techniczna		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota (EUR)**
EFS	Słabiej rozwinięte	01. Dotacja bezzwrotna	78 700 000,00

Tabela 16: Wymiar 3 – Typ obszaru

Oś priorytetowa	10 - Pomoc techniczna		
Fundusz	**Kategoria regionu**	**Kod**	**Kwota (EUR)**
EFS	Słabiej rozwinięte	07. Nie dotyczy	78 700 000,00

3. PLAN FINANSOWY

3.1 Środki finansowe z poszczególnych funduszy oraz kwoty na rezerwę wykonania

Tabela 17

Fundusz	Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Ogółem	
		Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Główna alokacja	Rezerwa wykonania
EFRR	Słabiej rozwinięte	201 478 898,00	12 860 355,00	213 300 152,00	13 614 903,00	225 626 105,00	14 401 666,00	236 871 891,00	15 119 482,00	248 136 577,00	15 838 505,00	259 372 694,00	16 555 704,00	270 530 350,00	17 267 895,00	1 655 316 667,00	105 658 510,00
Ogółem EFRR		**201 478 898,00**	**12 860 355,00**	**213 300 152,00**	**13 614 903,00**	**225 626 105,00**	**14 401 666,00**	**236 871 891,00**	**15 119 482,00**	**248 136 577,00**	**15 838 505,00**	**259 372 694,00**	**16 555 704,00**	**270 530 350,00**	**17 267 895,00**	**1 655 316 667,00**	**105 658 510,00**
EFS	Słabiej rozwinięte	78 857 187,00	5 033 438,00	83 483 930,00	5 328 761,00	88 308 207,00	5 636 694,00	92 709 716,00	5 917 641,00	97 118 621,00	6 199 061,00	101 516 345,00	6 479 767,00	105 883 360,00	6 758 512,00	647 877 366,00	41 353 874,00
Ogółem EFS		**78 857 187,00**	**5 033 438,00**	**83 483 930,00**	**5 328 761,00**	**88 308 207,00**	**5 636 694,00**	**92 709 716,00**	**5 917 641,00**	**97 118 621,00**	**6 199 061,00**	**101 516 345,00**	**6 479 767,00**	**105 883 360,00**	**6 758 512,00**	**647 877 366,00**	**41 353 874,00**
Ogółem		**280 336 085,00**	**17 893 793,00**	**296 784 082,00**	**18 943 664,00**	**313 934 312,00**	**20 038 360,00**	**329 581 607,00**	**21 037 123,00**	**345 255 198,00**	**22 037 566,00**	**360 889 039,00**	**23 035 471,00**	**376 413 710,00**	**24 026 407,00**	**2 303 194 033,00**	**147 012 384,00**

3.2 Łączne środki finansowe w podziale na fundusze oraz współfinansowanie krajowe (EUR)

Tabela 18a: Plan finansowy

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia Unii (całkowity koszt kwalifikowalny lub publiczny koszt kwalifikowalny)	Wsparcie Unii (a)	Wkład krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa dofinansowania (f) = (a) / (e) (2)	STOPA DOFINANSOWANIA W WYSOKOŚCI 100% W ODNIESIENIU DO ROKU OBRACHUNKOWEGO 2020–2021 (3)	Wkład EBI (g)	Główna alokacja		Rezerwa wykonania		Kwota rezerwy wykonania w stosunku do ogólnej kwoty wsparcia Unii
						Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d) (1)					Wsparcie Unii (h) = (a) - (j)	Wkład krajowy (i) = (b) – (k)	Wsparcie Unii (j)	Wkład krajowy (k) = (b) * ((j) / (a)	(l) = (j) / (a) * 100
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	427 900 000,00	75 511 765,00	7 562 117,00	67 949 648,00	503 411 765,00	84,9999999503%			398 997 489,00	70 411 322,00	28 902 511,00	5 100 443,00	6,75%
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	62 681 105,00	11 061 372,00	11 061 372,00	0,00	73 742 477,00	84,9999993898%			58 481 106,00	10 320 196,00	4 199 999,00	741 176,00	6,70%
3	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	368 475 177,00	65 025 032,00	50 729 586,00	14 295 446,00	433 500 209,00	84,9999998501%			349 795 177,00	61 728 561,00	18 680 000,00	3 296 471,00	5,07%
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	172 000 000,00	30 352 942,00	27 211 376,00	3 141 566,00	202 352 942,00	84,9999996541%			162 799 999,00	28 729 412,00	9 200 001,00	1 623 530,00	5,35%
5	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	411 681 105,00	72 649 607,00	48 834 834,00	23 814 773,00	484 330 712,00	84,9999999587%			382 701 106,00	67 535 490,00	28 979 999,00	5 114 117,00	7,04%
6	EFS	Słabiej rozwinięte	Ogółem	257 143 303,00	45 378 231,00	36 302 585,00	9 075 646,00	302 521 534,00	84,9999997025%			238 804 897,00	42 142 042,00	18 338 406,00	3 236 189,00	7,13%
7	EFS	Słabiej rozwinięte	Ogółem	209 625 380,00	36 992 715,00	33 184 477,00	3 808 238,00	246 618 095,00	84,9999996959%			196 625 380,00	34 698 597,00	13 000 000,00	2 294 118,00	6,20%
8	EFS	Słabiej rozwinięte	Ogółem	143 762 557,00	25 369 863,00	22 325 480,00	3 044 383,00	169 132 420,00	85,0000000000%			133 747 089,00	23 602 427,00	10 015 468,00	1 767 436,00	6,97%
9	EFRR	Słabiej rozwinięte	Ogółem	318 237 790,00	56 159 610,00	44 467 450,00	11 692 160,00	374 397 400,00	85,0000000000%			302 541 790,00	53 389 728,00	15 696 000,00	2 769 882,00	4,93%
10	EFS	Słabiej rozwinięte	Ogółem	78 700 000,00	13 888 236,00	13 888 236,00	0,00	92 588 236,00	84,9999993520%			78 700 000,00	13 888 236,00			
Ogółem	**EFRR**	**Słabiej rozwinięte**		**1 760 975 177,00**	**310 760 328,00**	**189 866 735,00**	**120 893 593,00**	**2 071 735 505,00**	**84,9999998914%**			**1 655 316 667,00**	**292 114 709,00**	**105 658 510,00**	**18 645 619,00**	**6,00%**
Ogółem	**EFS**	**Słabiej rozwinięte**		**689 231 240,00**	**121 629 045,00**	**105 700 778,00**	**15 928 267,00**	**810 860 285,00**	**84,9999997225%**			**647 877 366,00**	**114 331 302,00**	**41 353 874,00**	**7 297 743,00**	**6,00%**
Suma całkowita				**2 450 206 417,00**	**432 389 373,00**	**295 567 513,00**	**136 821 860,00**	**2 882 595 790,00**	**84,9999998439%**		**0,00**	**2 303 194 033,00**	**406 446 011,00**	**147 012 384,00**	**25 943 362,00**	

(1) Należy wypełnić wyłącznie wówczas, gdy osie priorytetowe są wyrażone w kosztach całkowitych.
(2) Ta stawka może być zaokrąglana do najbliższej liczby całkowitej w tabeli. Dokładna stopa zastosowana do zwrotu płatności odpowiada współczynnikowi (f).
(3) By ticking the box the Member State expresses its wish to use the derogation provided by Article 25(a)(1) and requests a co-financing rate of 100% to be applied to expenditure declared in payment applications during the accounting year 1 July 2020 - 30 June 2021 for the selected priority axis/axes.

Tabela 18b: Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – szczególne alokacje dot. EFS i Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (where appropriate)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia Unii (całkowity koszt kwalifikowalny lub publiczny koszt kwalifikowalny)	Wsparcie Unii (a)	Wkład krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/(e) (2)
						Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d) (1)		
Ogółem				**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**		**0,00%**

Współczynnik	%
Współczynnik wsparcia z EFS dla regionów słabiej rozwiniętych	**0,00%**
Współczynnik wsparcia z EFS dla regionów przejściowych	**0,00%**
Współczynnik wsparcia z EFS dla regionów lepiej rozwiniętych	**0,00%**

(1) Należy wypełnić wyłącznie wówczas, gdy osie priorytetowe są wyrażone w kosztach całkowitych.

(2) Ta stawka może być zaokrąglana do najbliższej liczby całkowitej w tabeli. Dokładna stopa zastosowana do zwrotu płatności odpowiada współczynnikowi (f).

Tabela 18c: Plan finansowy w podziale na osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionu i cele tematyczne

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie Unii	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	EFRR	Słabiej rozwinięte	Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	89 520 000,00	15 797 647,00	105 317 647,00
Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	EFRR	Słabiej rozwinięte	Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	338 380 000,00	59 714 118,00	398 094 118,00
Społeczeństwo informacyjne	EFRR	Słabiej rozwinięte	Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych	62 681 105,00	11 061 372,00	73 742 477,00
Energia	EFRR	Słabiej rozwinięte	Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	368 475 177,00	65 025 032,00	433 500 209,00
Środowisko	EFRR	Słabiej rozwinięte	Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	19 518 000,00	3 444 353,00	22 962 353,00
Środowisko	EFRR	Słabiej rozwinięte	Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	152 482 000,00	26 908 589,00	179 390 589,00
Transport	EFRR	Słabiej rozwinięte	Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	411 681 105,00	72 649 607,00	484 330 712,00
Rynek pracy	EFS	Słabiej rozwinięte	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz mobilności pracowników	257 143 303,00	45 378 231,00	302 521 534,00
Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	209 625 380,00	36 992 715,00	246 618 095,00
Edukacja	EFS	Słabiej rozwinięte	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	143 762 557,00	25 369 863,00	169 132 420,00
Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	224 145 555,00	39 555 098,00	263 700 653,00
Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	94 092 235,00	16 604 512,00	110 696 747,00

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie Unii	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
Ogółem				**2 371 506 417,00**	**418 501 137,00**	**2 790 007 554,00**

Tabela 19: Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu

Oś priorytetowa	Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (w EUR)	Udział w całkowitej alokacji na program operacyjny (%)
1	22 160 000,00	0,90%
3	252 396 837,00	10,30%
4	22 374 000,00	0,91%
5	76 672 442,00	3,13%
6	3 000 000,00	0,12%
8	1 000 000,00	0,04%
Ogółem	**377 603 279,00**	**15,41%**

4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO

Opis zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego, z uwzględnieniem treści i celów programu operacyjnego oraz umowy partnerstwa, oraz wskazanie, jak program operacyjny przyczynia się do osiągnięcia celów programu operacyjnego i oczekiwanych rezultatów.

Przegląd głównych potrzeb i barier w ujęciu terytorialnym zawiera sekcja 1. Obok ujęcia sektorowego, przedstawiono w niej gł. obszary problemowe w regionie. W szczegółach wybrane problemy opisują także inne sekcje WRPO 2014+, w tym opisy poszczególnych PI. Z tej analizy wynikają 2 zasadnicze wnioski:

- Istotnymi biegunami wzrostu są ośrodki miejskie, gł. stolica regionu, ośrodek regionalny oraz 4 ośrodki subregionalne. Wymagają one specjalnego wsparcia oraz specjalnego mechanizmu zarządzania ich rozwojem.
- Wielkopolska jest regionem silnie zróżnicowanym wewnętrznie. Na znacznej części obszaru nasilenie różnych zjawisk negatywnych przekracza poziom akceptowalny. Wymaga to dodatkowego wsparcia, stosowania określonych preferencji, m.in. w takich sytuacjach, jak oddalenie od ośrodków wzrostu, czy utrata dotychczasowych funkcji społ.-gosp.

Na podstawie ww. wniosków sformułowano strategię terytorialnego podejścia do rozwoju regionu, obejmującą 3 podstawowe filary[1]:

- Stosowanie instrumentu ZIT
- Wsparcie regionalnego OSI „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne" (Gniezno, Konin, Leszno, Piła i ich obszary funkcjonalne). Zastosowanie tego instrumentu pozwoli na uzyskanie wartości dodanej wynikającej z zarządzania wielopoziomowego oraz zintegrowanego charakteru interwencji na tych obszarach.

Zakres interwencji dla ww. OSI wynegocjowany zostanie w partnerstwie z samorządami poszczególnych ośrodków.

- System preferencji dla projektów, bądź odbiorców pomocy, z obszarów określanych jako regionalne OSI. Jak wykazała diagnoza, na znacznej części regionu skala problemów przekracza poziom akceptowalny. Jest to istotna przesłanka, by dla tych obszarów, z różnych punktów widzenia, stosować preferencje, zwiększające ich szanse rozwojowe, wzmacniające spójność województwa, a w konsekwencji poprawiające konkurencyjność regionu.

W związku z tym w ramach poszczególnych PI przewiduje się stosowanie preferencji[2] dla projektów lub odbiorców pomocy z obszarów określanych jako regionalne OSI. Indykatywny zestaw PI, w ramach których bierze się pod uwagę stosowanie preferencji z poszczególnych regionalnych OSI obejmuje:

- Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich – PI7b

- Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych – PI3a, 8i, 9b, 9v, 10i, 10a
- Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych – PI3a, 8iii
- Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe – PI9iv, 10i
- Obszar zależny od sektora paliwowo-energetycznego – PI3a, 6e, 8iii, 8v.

PI, w ramach których stosowane będą preferencje dla wymienionych wyżej OSI, regionalnych, określone zostaną ostatecznie w SzOP.

Obszary wiejskie

Szacuje się, że na obszary wiejskie przeznaczonych zostanie ok. 27% alokacji Programu. Wsparcie będzie dotyczyć m.in. przedsiębiorczości, lepszego wykorzystanie kapitału ludzkiego, rewitalizacji społecznej i infrastrukturalnej. Specyficzne rozwiązania lub dedykowane instrumenty na rzecz obszarów wiejskich znajdą się w dokumentach wdrożeniowych.

W ramach wybranych PI przewiduje się wsparcie komplementarnych projektów względem projektów realizowanych ze środków PROW, w ramach lokalnych strategii rozwoju. PI, w ramach których stosowane będą preferencje dla wymienionych wyżej projektów, określone zostaną w SzOP.

[1] Granice poszczególnych obszarów określą odpowiednie uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego, bądź zostanie to określone w SzOP.

[2] Skalę preferencji określi SzOP.

4.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (w stosownych przypadkach)
Podejście do stosowania instrumentów rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz zasady identyfikacji obszarów, na których będą one wykorzystywane
Nie przewiduje się wsparcia RLKS.

4.2 Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (w stosownych przypadkach)
W stosownych przypadkach szacunkowa kwota wsparcia z EFRR na zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, które mają być realizowane na podstawie przepisów art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 oraz szacunkowa alokacja wsparcia z EFS na działania zintegrowane.
W WRPO 2014+ realizowane będą następujące ZIT:

- ZIT dla miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania – obejmować będzie obszar gmin: Poznań, Buk, Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Oborniki, Pobiedziska, Puszczykowo, Rokietnica, Skoki, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Szamotuły, Śrem, Tarnowo Podgórne. Do Związku ZIT poza wskazanymi gminami może należeć również Powiat Poznański.

- ZIT dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim – obejmować będzie obszar gmin: Kalisz, Ostrów Wielkopolski, Blizanów, Brzeziny, Ceków- Kolonia, Godziesze Wielkie, Gołuchów Koźminek, Lisków, Mycielin, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Opatówek, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), Przygodzice, Raszków, Sieroszewice, Sośnie, Stawiszyn, Szczytniki, Żelazków. Do Związku ZIT poza wskazanymi gminami mogą należeć również powiaty: Kaliski, Ostrowski, Pleszewski.

Ramy organizacyjne ZIT

Delimitacja obszarów funkcjonalnych na potrzeby realizacji ZIT została dokonana uchwałami Zarządu Województwa.

Zakres powierzenia władzom miejskim zadań związanych z realizacją programu w ramach ZIT określa pisemne porozumienie pomiędzy władzami miejskimi i IZ WRPO 2014+. Zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia 1303/2013 władze miejskie realizują zadania związane przynajmniej z wyborem projektów do dofinansowania. Minimalny zakres powierzenia zadań oznacza, że władze miejskie przedkładają IZ RPO listy projektów wyłonionych w konkursie bądź -w przypadku trybu pozakonkursowego - zidentyfikowanych w Strategii ZIT spriorytetyzowanych w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM RPO dotyczące stopnia zgodności z celami strategii ZIT. IZ WRPO 2014+ dokonuje ostatecznego sprawdzenia kwalifikowalności projektów do dofinansowania, zgodnie z art. 7 ust 5 rozporządzenia 1301/2013, chyba że porozumienie przewiduje inaczej. Techniczna organizacja naboru i pełna ocena projektów pod względem formalnym i merytorycznym może być dokonywana przez władze miejskie lub IZ WRPO 2014+, z udziałem w stosownych przypadkach ekspertów zewnętrznych, zgodnie z postanowieniami porozumienia.

Przewiduje się wykorzystanie konkursowego i pozakonkursowego trybu wyboru projektów (w przypadku PI finansowanych zarówno ze środków EFS, jak i EFRR, nie wyklucza się trybu pozakonkursowego, niezależnie od treści sekcji 2.A.6.2. poszczególnych PI).

Na poziomie zarządzania WRPO 2014+ oraz Związków ZIT powołane zostaną odpowiednie struktury koordynacyjne. Na poziomie Programu będzie to komitet monitorujący WRPO 2014+. Ponadto jedna z komórek organizacyjnych IZ WRPO 2014+ będzie koordynować i monitorować działania podejmowane przez związki ZIT. Dotyczyć to będzie opracowania propozycji kryteriów wyboru projektów skierowanych

pod obrady komitetu monitorującego WRPO 2014+, ustalania harmonogramu naboru wniosków, ogłaszania wspólnych konkursów, powołania zespołów roboczych dotyczących rozwiązywania kwestii problemowych.

W celu zapewnienia efektywnego funkcjonowania systemu koordynacji działań realizowanych w ramach ZIT oraz pozostałych obszarów wsparcia WRPO 2014+ szczegółowe rozwiązania będą określały odpowiednie porozumienia między IZ WRPO 2014+ a Związkami ZIT, a także procedury wdrożeniowe. Związki ZIT oraz projekty, które uzyskały dofinansowanie w ramach tego mechanizmu, zostaną objęte wspólnymi działaniami (wytycznymi) horyzontalnymi.

Tabela 20: Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich – szacunkowa alokacja wsparcia z EFRR i EFS

Fundusz	Wsparcie z EFRR i EFS (wartości szacunkowe) (EUR)	Udział całkowitej alokacji z funduszu w programie
Ogółem EFS	30 000 000,00	4,35%
Ogółem EFRR	235 700 000,00	13,38%
EFRR+EFS OGÓŁEM	**265 700 000,00**	**10,84%**

4.3 Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT) (w stosownych przypadkach)
Podejście do wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) (w rozumieniu art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) innych niż realizowane w przypadkach objętych punktem 4.2 oraz szacunkowa alokacja na te inwestycje w ramach każdej osi priorytetowej.
Nie planuje się wsparcia w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych innych obszarów niż miejskie z ich obszarami funkcjonalnymi (ZIT dla miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, ZIT dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim) opisanych w sekcji 4.2.

Tabela 21: Szacunkowa alokacja finansowa na ZIT inne niż wymienione w pkt 4.2 (kwota łączna)

Oś priorytetowa	Fundusz	Szacunkowa alokacja finansowa (wsparcie Unii) (EUR)
Ogółem		**0,00**

4.4 Rozwiązania na rzecz przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych, w ramach programu operacyjnego, z udziałem beneficjentów znajdujących się w co najmniej jednym innym państwie członkowskim (w stosownych przypadkach)
Na tym etapie nie przewiduje się w ramach WRPO 2014+ przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych.

4.5 Wkład planowanych przedsięwzięć w ramach programu w odniesieniu do strategii makroregionalnych i strategii morskich, z zastrzeżeniem potrzeb obszaru objętego programem zidentyfikowanych przez państwo członkowskie (w stosownych przypadkach)
(w przypadku gdy państwo członkowskie i regiony uczestniczą w strategiach makroregionalnych i strategiach morskich)

- Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego

Wszystkie priorytety SUE RMB mają ważne znaczenie dla realizacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Należy jednak wziąć pod uwagę to, iż Wielkopolska nie jest regionem leżącym bezpośrednio nad Bałtykiem. Stanowi pewnego rodzaju pogranicze regionu bałtyckiego łącząc go z innymi makroregionami Europy. Dlatego priorytety WRPO 2014+ są pochodną ważnych kwestii bałtyckich, ale także istotnych na przykład dla Europy Środkowej.

WRPO 2014+ może wnieść istotny wkład w realizację poszczególnych priorytetów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego, lecz z zastrzeżeniami, jak wyżej:

Ocalić morze - Wielkopolska leży całkowicie w obszarze zlewni Morza Bałtyckiego. W związku z tym szczególne znaczenie będzie mieć realizacja projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, co może znacznie wpłynąć na stan wód w Morzu Bałtyckim. Znaczenie będzie mieć także odpowiednia gospodarka odpadami, szczególnie niebezpiecznymi. Kwestią globalną są skutki zmian klimatu oraz stan środowiska, zatem każde działanie WRPO 2014+ w tym obszarze przyczyni się do poprawy stanu Morza Bałtyckiego.

Połączyć region – Spójność komunikacyjna, rozumiana szeroko, jako przepływ towarów ludzi, czy informacji, a także infrastruktura temu służąca, to także kluczowe kwestie dla Wielkopolski. Rozbudowa infrastruktury w tym zakresie przyczynić się może do poprawy zewnętrznych powiązań makroregionu bałtyckiego, szczególnie z Europą Południową.

Zwiększyć dobrobyt – WRPO 2014+ przyczyni się do osiągania wszystkich celów w tym zakresie. Wykorzystanie potencjału B+R, MŚP oraz ludzkiego, to główne priorytety Wielkopolski.

Wielkopolska nie jest regionem przygranicznym. W ramach WRPO nie są planowane na tym etapie projekty wspólne z innymi regionami unijnymi. Jednak równie znaczący wkład wnosić będą projekty realizowane wyłącznie na terenie Wielkopolski. Dla zapewnienia ich spójności z celami Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego wykorzystane zostaną takie instrumenty, jak ocena merytoryczna projektów, monitoring i ewaluacja, pozwalające na bieżące dostosowywanie celów regionalnych do celów bałtyckich.

- Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020

WRPO 2014+ przyczyni się także do realizacji *Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020* (dalej: SRPZ) identyfikującej problemy rozwojowe na poziomie ponadregionalnym. Program uwzględnia ustalenia zawarte w tej Strategii, gdyż są one źródłem wartości dodanej i zwiększają synergię poszczególnych działań. Stanowi instrument integracji i koordynacji działań regionalnych realizowanych przez RPO poszczególnych województw Polski Zachodniej, a także koordynacji działań w ramach RPO z działaniami PO krajowych, dotyczącymi tych województw.

SRPZ oraz zaprojektowany w jej ramach system realizacji, są instrumentami integrującymi i koordynującymi działania regionalnych i krajowych PO dla tej części Polski na rzecz „Wzrostu konkurencyjności Polski Zachodniej w wymiarze europejskim przez efektywne wykorzystanie potencjałów makroregionu", co jest celem głównym tej strategii, w ramach następujących celów szczegółowych:

I. Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu.

II. Budowa oferty gospodarczej makroregionu.

III. Wzmacnianie potencjału naukowo-badawczego makroregionu.

5. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH) (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)

5.1 Obszary geograficzne najbardziej dotknięte ubóstwem/grupy docelowe najbardziej zagrożone dyskryminacją lub wykluczeniem społecznym

Wielkopolska, mimo swej relatywnie dobrej sytuacji gospodarczej, charakteryzuje się poziomem ubóstwa wyższym od wartości dla kraju, niezależnie od tego, czy mowa o minimum egzystencji, o relatywnej, ustawowej, czy urealnionej granicy ubóstwa. W Wielkopolsce znajdują się obszary, na których szczególnie widoczne są zjawiska ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi wartościami wskaźników rozwoju społecznego (wskaźnik LHDI ang. Lokal Human Development Index), czy stopy bezrobocia.

Pośrednio obszarami ubóstwa są także obszary o niskiej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, a także innych głównych ośrodków regionu, obszary o najniższej dostępności do usług, czy obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych. Na obszarach tych, wyznaczonych m.in. na potrzeby programowania, będę stosowane preferencje, co opisano w sekcji 4.

Podobnie jak w kraju, poziom ubóstwa jest wyższy na wsi niż w miastach. Ponadto, jest on tym wyższy, im mniejsze jest miasto. Dlatego wieś i małe miasta stanowią obszary szczególnie dotknięte ubóstwem i w związku z tym stanowią obszary szczególnej potrzeby przeciwdziałania temu zjawisku.

W odniesieniu do grup ludności, szczególnie dotknięte i narażone na ubóstwo, są dzieci z ubogich/wieloproblemowych rodzin/środowisk (zjawisko dziedziczenia ubóstwa), rodziny z dziećmi (szczególnie wielodzietne), osoby opuszczające placówki resocjalizacyjne i pieczy zastępczej, osoby starsze, osoby słabo wykwalifikowane i bez doświadczenia zawodowego, bezrobotni, zwłaszcza długotrwale, osoby w wieku produkcyjnym nieaktywne zawodowo, a także niepełnosprawne, wyłączone z rynku pracy ze względu na opiekę nad osobą zależną (w tym dziećmi do lat 3), osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym lub bezdomne.

5.2 Strategia służąca zaspokojeniu szczególnych potrzeb obszarów geograficznych najbardziej dotkniętych ubóstwem/grup docelowych najbardziej zagrożonych dyskryminacją lub wykluczeniem społecznym oraz, w stosownych przypadkach, wkład do zintegrowanego podejścia ustanowionego w umowie partnerstwa

Problem ubóstwa ma charakter wielodyscyplinarny. Strategią WRPO 2014+ w odniesieniu do walki z ubóstwem jest:

- z jednej strony pakiet interwencji, które bezpośrednio lub pośrednio przeciwdziałają ubóstwu,
- z drugiej strony preferowanie wybranych obszarów przy realizacji innych projektów.

Pakiet instrumentów interwencji w zakresie przeciwdziałania ubóstwu w WRPO 2014+ oraz głównych rezultatów do jakich prowadzą przedstawiono w poniższej tabeli. Dla projektów realizowanych w ramach celów tematycznych 8 – 10 stosowane będą preferencje uwzględniające ustalenia Umowy Partnerstwa w tym zakresie. Ponadto stosowane będą preferencje dla projektów realizowanych na OSI regionalnych (opisane w sekcji 4). Skalę preferencji określi Szczegółowy Opis Priorytetów.

Tabela 22: Przedsięwzięcia w celu zaspokojenia szczególnych potrzeb obszarów geograficznych najbardziej dotkniętych ubóstwem / grup docelowych najbardziej zagrożonych dyskryminacją lub wykluczeniem społecznym

Grupa docelowa / obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć w ramach podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
Kobiety i mężczyźni w zakresie godzenia życia zawodowego i prywatnego	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytecie inwestycyjnym 8i, 8iv, 9a.	6 - Rynek pracy	EFS	Słabiej rozwinięte	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
Kobiety i mężczyźni w zakresie godzenia życia zawodowego i prywatnego	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytecie inwestycyjnym 8i, 8iv, 9a.	6 - Rynek pracy	EFS	Słabiej rozwinięte	8iv - Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bierne zawodowo, w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8i, 8iii, 9i, 9iv, 9v, 10iii, 9b.	6 - Rynek pracy	EFS	Słabiej rozwinięte	8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bierne zawodowo, w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8i, 8iii, 9i, 9iv, 9v, 10iii, 9b.	6 - Rynek pracy	EFS	Słabiej rozwinięte	8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wyłączeniem z rynku pracy ze względu na wiek i /lub stan zdrowia	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8vi, 9iv, 9a.	6 - Rynek pracy	EFS	Słabiej rozwinięte	8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się
Dzieci, młodzież przebywająca i opuszczająca placówki resocjalizacyjne i pieczy zastępczej, wychowująca się w	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach	7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Grupa docelowa / obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć w ramach podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
rodzinach wieloproblemowych uczniowie pochodzący z rodzin najuboższych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	inwestycyjnych 9i, 9iv, 10i, 9a.				
Dzieci, młodzież przebywająca i opuszczająca placówki resocjalizacyjne i pieczy zastępczej, wychowująca się w rodzinach wieloproblemowych uczniowie pochodzący z rodzin najuboższych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9i, 9iv, 10i, 9a.	7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bierne zawodowo, w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8i, 8iii, 9i, 9iv, 9v, 10iii, 9b.	7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bierne zawodowo, w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8i, 8iii, 9i, 9iv, 9v, 10iii, 9b.	7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bierne zawodowo, w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8i, 8iii, 9i, 9iv, 9v, 10iii, 9b.	7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
Osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym lub bezdomni	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9i, 9iv, 9v, 9a	7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Grupa docelowa / obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć w ramach podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
Osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym lub bezdomni	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9i, 9iv, 9v, 9a.	7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
Osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym lub bezdomni	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9i, 9iv, 9v, 9a.	7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wyłączeniem z rynku pracy ze względu na wiek i /lub stan zdrowia	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8vi, 9iv, 9a.	7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
Dzieci, młodzież przebywająca i opuszczająca placówki resocjalizacyjne i pieczy zastępczej, wychowująca się w rodzinach wieloproblemowych uczniowie pochodzący z rodzin najuboższych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9i, 9iv, 10i, 9a.	8 - Edukacja	EFS	Słabiej rozwinięte	10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bierne zawodowo, w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bez-robotne, osoby o niskich kwalifikacjach	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8i, 8iii, 9i, 9iv, 9v, 10iii, 9b.	8 - Edukacja	EFS	Słabiej rozwinięte	10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, zwiększanie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
Dzieci, młodzież przebywająca i opuszczająca placówki resocjalizacyjne i pieczy zastępczej, wychowująca się w rodzinach wieloproblemowych uczniowie	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9i, 9iv,	9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy

Grupa docelowa / obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć w ramach podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
pochodzący z rodzin najuboższych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	10i, 9a.				dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Kobiety i mężczyźni w zakresie godzenia życia zawodowego i prywatnego	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytecie inwestycyjnym 8i, 8iv, 9a.	9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bierne zawodowo, w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8i, 8iii, 9i, 9iv, 9v, 10iii, 9b.	9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	9b - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
Osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym lub bezdomni	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9i, 9iv, 9v, 9a.	9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wyłączeniem z rynku pracy ze względu na wiek i /lub stan zdrowia	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8vi, 9iv, 9a.	9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)

Wyniki części diagnostycznej Programu wskazują na kilka kluczowych problemów przyrodniczych w Wielkopolsce. Do najważniejszych wyzwań w tym zakresie należą przede wszystkim:

- ograniczone i niewłaściwie wykorzystywane zasoby wodne,
- defragmentacja przyrodnicza i zmniejszająca się różnorodność biologiczna,
- koncentracja zjawisk negatywnych w największych ośrodkach miejskich oraz na obszarach przemysłowych.

Z punktu widzenia dwóch pierwszych, wymienionych wyzwań obszarem problemowym jest cały obszar regionu. Cała Wielkopolska jest obszarem deficytu wody oraz w całości podlega ochronie przyrody. Dlatego instrumenty wsparcia z zakresu zrównoważonego rozwoju, zaprojektowane w ramach poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych (5b *Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami*; 6b *Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie*; 6d *Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także przez program „Natura 2000" i zieloną infrastrukturę*), w większości nie zawierają ograniczeń obszarowych.

Obszarami szczególnej troski Programu, ze względu na koncentrację zagrożeń przyrodniczych, co pogarsza warunki życia i obniża konkurencyjność, są miasta. W miastach szczególnymi zagrożeniami są obszary zdegradowane, niska jakość powietrza, duży ruch drogowy, wysokie poziomy hałasu, a także emisje gazów cieplarnianych.

Obszary trudności demograficznych

W Wielkopolsce obserwowane są, choć nie zawsze w tej samej skali, są wszystkie zjawiska demograficzne rejestrowane na poziomie krajowym. Występuje depopulacja, starzenie się społeczeństwa, czy zmiany zasobów pracy. Do 2020 r. populacja osób w wieku poprodukcyjnym zwiększy się w porównaniu z 2013 r. o ok. 25%, a do 2035 roku o blisko 55%, natomiast populacja osób w wieku przedprodukcyjnym (0-14 lat) w województwie ma zwiększyć się do roku 2020 o 4%, natomiast w późniejszym okresie prognozowany jest jej spadek o 19% (w 2035 r.). Obserwuje się migracje, niską dzietność, wzrost długości życia przy jednoczesnym spadku liczby lat przeżytych w zdrowiu, a w relacji do rynku pracy niską aktywność zawodową.

Zjawiska te silnie różnicują przestrzeń województwa, jednak żadnej jego części nie można uznać jako szczególnie zagrożoną.

WRPO 2014+ nie różnicuje województwa na obszary o mniejszej lub większej skali problemów demograficznych. Każda część regionu ma swoje problemy w tym zakresie, choć o innym charakterze.

Czynniki demograficzne brane są pod uwagę przy wyznaczaniu takich obszarów interwencji jak:

- obszary funkcjonalne miast, na których realizowane będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, oraz
- obszary problemowe, dla których stosowane będą preferencje przy realizacji poszczególnych Priorytetów Inwestycyjnych (wymienione w sekcji 4), w tym m.in.:
    - wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
    - obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych.

W ramach WRPO 2014+, poza stosowaniem preferencji dla projektów z obszarów, do wyznaczania których brane są pod uwagę wskaźniki demograficzne, realizowane będą działania przeciwdziałające, bezpośrednio lub pośrednio, niekorzystnym trendom demograficznym. Realizowane będą m.in. działania poprawiające dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, w tym w zakresie edukacji, czy ochrony zdrowia, a także wspierające rozwój rynku pracy.

7. INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTNERÓW

7.1 Odpowiednie instytucje i podmioty

Tabela 23: Odpowiednie instytucje i podmioty

Instytucja / podmiot	Nazwa instytucji / podmiotu oraz departamentu lub jednostki	Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej w imieniu instytucji/organu (funkcja lub stanowisko)	Adres	Adres e-mail
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Wielkopolskiego obsługiwany przez Urząd Marszałkowski, Departamenty: Polityki Regionalnej, Wdrażania Programu Regionalnego, Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, Biuro Certyfikacji i Windykacji	Marszałek Województwa Wielkopolskiego	al. Niepodległości 18 61-713 Poznań	kancelaria@umww.pl
Instytucja certyfikująca	Zarząd Województwa Wielkopolskiego obsługiwany przez Urząd Marszałkowski, Biuro Certyfikacji i Windykacji	Marszałek Województwa Wielkopolskiego	al. Niepodległości 18 61-713 Poznań	dpr.sekretariat@umww.pl
Instytucja audytowa	Ministerstwo Finansów, Departament Audytu Środków Publicznych	Minister właściwy ds. finansów publicznych	ul. Świętokrzyska 12 00-916 Warszawa	sekretariat.bmi@mofnet.gov.pl
Podmiot, do którego Komisja będzie kierowała płatności	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	Minister właściwy ds. finansów publicznych	ul. Świętokrzyska 12 00-916 Warszawa	sekretariat.bmi@mofnet.gov.pl

7.2 Zaangażowanie właściwych partnerów

7.2.1 Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego

Artykuł 5 rozporządzenia ogólnego przewiduje włączanie partnerów w zarządzanie funduszami, i to już w fazie opracowywania Programu, a także we wdrożeniu, monitorowaniu i ewaluacji. Uwzględnienie zasady partnerstwa na wszystkich etapach

zarządzania da gwarancję uczynienia partnerstwa procesem dynamicznym, ułatwiającym dialog przy podejmowaniu decyzji, a także w realizacji i ewaluacji działań Programu.

Na etapie przygotowania Programu

26 listopada 2012 roku ZWW uchwałą Nr 2760/2012 powołał Zespół ds. opracowania regionalnego programu operacyjnego dla województwa wielkopolskiego na lata 2014-2020 (Zespół Wielkopolska 2014+), którego zadaniem było uzgadnianie i dokonywanie ramowych ustaleń niezbędnych do prac nad projektem programu operacyjnego. W skład Zespołu Wielkopolska 2014+ weszli przedstawiciele UMWW, WUP w Poznaniu, ROPS w Poznaniu oraz WFOŚiGW w Poznaniu. Każda istotna zmiana w tekście projektu WRPO 2014+ była przedmiotem konsultacji z ww. jednostkami. W pracach Zespołu uczestniczyli także przedstawiciele innych jednostek organizacyjnych UMWW – w zależności od omawianej problematyki.

Kolejnym krokiem w ramach prac nad WRPO 2014+ było uruchomienie w grudniu 2012 roku internetowego Systemu Ewidencji Przedsięwzięć na lata 2014-2020 (SEP 2014-2020), w którym wszyscy potencjalni beneficjenci Programu mogli zgłaszać swoje propozycje projektów do realizacji w perspektywie 2014-2020. SEP 2014-2020 umożliwił poznanie oczekiwań i planów inwestycyjnych podmiotów publicznych, gospodarczych i organizacji społecznych oraz dokonanie odpowiedniej alokacji środków finansowych dostępnych w WRPO 2014+.

W maju 2013 r. przekazano do Ministerstwa właściwego ds. rozwoju regionalnego wstępny zarys WRPO 2014+, celem dokonania oceny zgodności tego dokumentu z Założeniami Umowy Partnerstwa. Po ocenie projektu WRPO 2014+ Ministerstwo przesłało listę sprawdzającą, zawierającą uwagi poszczególnych departamentów MIR, stanowiącą materiał pomocniczy przy opracowywaniu kolejnej wersji Programu. W międzyczasie szereg merytorycznych uwag do projektu WRPO 2014+ zgłosiło MPiPS.

Realizując zasadę wielopoziomowego sprawowania rządów oraz zasadę partnerstwa prace prowadzi Grupa Konsultacyjna Wielkopolska 2014+. Do prac w Grupie zaproszeni zostali przedstawiciele strony rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społeczno-gospodarczych, środowisk naukowych oraz innych jednostek zainteresowanych rozwojem Wielkopolski. Zadaniem Grupy było wparcie tworzenia nowego Programu przez bieżące konsultacje kluczowych kwestii. Członkowie Grupy mieli możliwość odniesienia się do kolejnych wersji projektu WRPO 2014+ oraz innych dokumentów programowych drogą elektroniczną, a także podczas posiedzeń Grupy. Skład Grupy konsultacyjnej Wielkopolska 2014+ oraz innych instytucji włączonych w prace programowe umieszczony został w sekcji 12 Programu.

Konsultacje społeczne rozpoczęły się 14 października 2013 r. W ramach konsultacji odbyły się konferencje konsultacyjne w 5 ośrodkach subregionalnych – największych miastach Wielkopolski: w Lesznie, Koninie, Kaliszu, Pile i Poznaniu. W ramach konsultacji zgłoszono wiele propozycji zmian zapisów, o różnym stopniu istotności i szczegółowości. Zainteresowani mogli przekazywać swoje uwagi i propozycje do projektu Programu w trakcie spotkań konsultacyjnych oraz przez wypełnienie specjalnego formularza i przesłanie go drogą elektroniczną. Głosy w dyskusji oraz

propozycje zmian sformułowane w formularzach dotyczyły przede wszystkim zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, korekt zapisów części diagnostycznej, pola interwencji w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych, czy rozszerzenia listy potencjalnych beneficjentów. Wszystkie uwagi, zgłoszone ustanie w trakcie konferencji, bądź pisemnie, były analizowane i w miarę możliwości uwzględnione w korekcie odpowiednich zapisów projektu Programu. Przeanalizowanie uwag zgłoszonych na formularzach oraz zgłoszonych w trakcie konferencji nie zakończyły konsultacji Programu. Do Zarządu Województwa i zespołu przygotowującego Program nadal wpływały formułowane na piśmie propozycje i oficjalne stanowiska różnych instytucji i gremiów dotyczące uwzględnienia w Programie różnych kwestii. Ponadto zespół przygotowujący projekt WRPO 2014+ na bieżąco kontaktował się z różnymi instytucjami, ekspertami, środowiskami, zasięgając opinii w konkretnych kwestiach i dokonując odpowiednich uzgodnień. Organizowane były bilateralne spotkania z zainteresowanymi partnerami z regionu – odbyły się spotkania m.in. z samorządowcami z powiatu konińskiego, tureckiego, kolskiego, leszczyńskiego, czy gnieźnieńskiego, dotyczące zapisów projektu Programu, w tym w szczególności terytorialnego podejścia.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (SOOŚ)

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzono postępowanie SOOŚ, w ramach której wykonano Prognozę oddziaływania na środowisko. Zakres i treść Prognozy są zgodne z wymogami art. 51 ust. 2 ww. ustawy, a także zostały uzgodnione z Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu (dalej: WPWIS) i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (dalej: RDOŚ). Te same instytucje wydały opinię do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu WRPO 2014+.

W ramach Prognozy przeprowadzono analizę możliwych oddziaływań na środowisko oraz ludzi, które mogą powstawać w związku z realizacją zamierzeń zawartych w WRPO 2014+. W pracach nad Prognozą zastosowano model oparty na ocenie polityk, a za najbardziej szczegółowy poziom w ocenie uznano priorytety inwestycyjne. Przy sporządzaniu Prognozy oceniano, jak zaproponowane kierunki działań wpłyną na środowisko i czy należycie ujmują one kwestie ochrony środowiska.

Z uwagi na ogólny charakter ocenianego dokumentu wszystkie rozważania dotyczące oddziaływań miały charakter teoretyczny, a zidentyfikowane oddziaływania mają charakter potencjalny. Ich wystąpienie jest ściśle uzależnione od typu projektu zaakceptowanego do dofinansowania, w szczególności od lokalizacji oraz rozwiązań projektowo-technologicznych zastosowanych w realizacji konkretnego przedsięwzięcia. Prognoza zawiera rekomendacje dotyczące propozycji ulepszenia zapisów WRPO 2014+, lub do wykorzystania na etapie wdrożeniowym. W Prognozie podkreślone zostało także, iż możliwe jest uniknięcie lub znaczne minimalizowanie potencjalnych negatywnych oddziaływań pod warunkiem wyboru do dofinansowania projektów, w których w sposób prawidłowy uwzględnione zostaną kwestie środowiskowe na etapie projektowania przedsięwzięcia, a także na etapie uzyskiwania zezwoleń na inwestycję.

Zgodnie z ustaleniami wynikającymi z Prognozy WRPO 2014+ przeprowadzenie procedury transgranicznej nie jest wymagane. Realizacja założeń WRPO 2014+ nie będzie bowiem powodowała wystąpienia negatywnego oddziaływania na terytorium sąsiednich krajów.

RDOŚ w swojej opinii przedstawił 14 uwag, w tym dwie dotyczyły projektu WRPO 2014+, a 12 treści Prognozy. Uwagi zostały rozpatrzone. Część z nich dotyczyła konieczności uzupełnienia zapisów Prognozy o ocenę oddziaływań lub dodania stosownych definicji – uznano je za zasadne i odpowiednio zmieniono treść Prognozy. Jedna uwaga dotyczyła zalecenia zwiększenia stopnia szczegółowości przeprowadzonej oceny, jednak z uwagi na poziom szczegółowości danych zawartych w ocenianym dokumencie nie było to możliwe. W odniesieniu do uwagi dotyczącej monitoringu, uzupełniono treść Prognozy proponując rozszerzenie zakresu merytorycznego planowanych ewaluacji. WPWIS zaopiniował projekt WRPO 2014+ wraz z Prognozą pozytywnie, nie wnosząc uwag.

Projekt WRPO 2014+ oraz Prognoza, w ramach procedury SOOŚ, poddane zostały konsultacjom społecznym w terminie od 28 października 2013r. do 18 listopada 2013r. w ramach których można było wyrazić opinię o tych dokumentach. Informację o rozpoczęciu konsultacji społecznych wraz z projektem WRPO 2014+ i Prognozą umieszczono w BIP oraz na stronie internetowej WRPO. Informację umieszczono także na tablicy ogłoszeń w Urzędzie oraz opublikowano w gazecie o zasięgu regionalnym. Wnioski wynikające z Prognozy prezentowane były również w trakcie konferencji subregionalnych. W ramach konsultacji społecznych, będących częścią SOOŚ[1], do Prognozy zgłoszona została jedna uwaga w trakcie konferencji konsultacyjnej w Poznaniu, przez RDOŚ w Poznaniu.

Skuteczne wdrażanie WRPO 2014+ zapewni przede wszystkim system ewaluacji i monitoringu Programu. Przewidziano prowadzenie monitoringu przez cały okres programowania. IZ WRPO 2014+ zapewni prowadzenie ewaluacji Programu, w szczególności przez przygotowanie planu ewaluacji oraz zlecanie i realizację badań ewaluacyjnych. Ponadto powołany zostanie KM, który realizować będzie zadania pozwalające na skuteczne monitorowanie skutków wdrażania niniejszego programu (także w aspektach środowiskowych). W projekcie WRPO 2014+ opisany został system prowadzenia monitoringu skutków realizacji zamierzeń zawartych w niniejszym dokumencie. Wykorzystuje on zaproponowane wskaźniki (produktu i rezultatu) realizacji celów poszczególnych priorytetów inwestycyjnych. Wskaźniki umożliwiające monitorowanie wdrażania WRPO 2014+ w odniesieniu do kwestii środowiskowych przewidziano w ramach Osi 3. i 4., zorientowanych m.in. na wspieranie działań związanych z ochroną środowiska i obniżeniem emisji. Większa liczba wskaźników ujęta zostanie w szczegółowym opisie osi priorytetowych.

W Prognozie zwrócono uwagę, na to, iż monitoringowi i ewaluacji powinny podlegać szczególnie: wartość prośrodowiskowych inwestycji wspartych w ramach WRPO 2014+; liczba zastosowanych innowacji prośrodowiskowych oraz zwiększających adaptację do zmian klimatu; liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie OZE, kogeneracji, termomodernizacji i zainstalowanej mocy. Prognoza zaleca uzupełnienie ww. katalogu o ewaluację wpływu na środowisko (z uwzględnieniem ochrony bioróżnorodności i zmian klimatu) realizacji poszczególnych osi priorytetowych przeprowadzanych w formie ewaluacji on-going oraz ewaluacji ex-post.

Na etapie wdrażania, monitorowania i ewaluacji Programu

Rolę Instytucji Zarządzającej, która w latach 2014-2020 będzie jednocześnie instytucją odpowiedzialną za certyfikację środków do KE, pełnić będzie Zarząd Województwa Wielkopolskiego. W jego imieniu, zgodnie z regulaminem wewnętrznym UMWW, funkcję IZ pełnić będą następujące jednostki organizacyjne:

- Departament Polityki Regionalnej – zarządzanie strategiczne WRPO 2014+ oraz wdrażanie Osi Priorytetowej 10;
- Departament wdrażający EFRR;
- Departament wdrażający EFS;
- Biuro Certyfikacji i Windykacji - pełniące funkcję IC WRPO 2014+, realizujące zadania w zakresie procesu odzyskiwania należności od beneficjentów PO perspektywy 2014-2020, a także w zakresie obsługi finansowej OP 10 WRPO 2014+.

Część zadań powierzono Instytucjom Pośredniczącym: Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Poznaniu, Stowarzyszeniu Metropolia Poznań (Związek ZIT dla MOF Poznania) oraz Stowarzyszeniu Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (Związek ZIT dla rozwoju AKO).

W celu realizacji funkcji związanych z certyfikacją wydatków oraz zapewnienia rozdzielenia zadań zarządczo-kontrolnych od certyfikacji w strukturze UMWW wyodrębnione zostało Biuro zajmujące się certyfikacją wydatków.

Na etapie wdrażania WRPO 2014+ zaplanowano następujące formy partnerstwa:

- Z komitetem monitorującym (dalej KM) WRPO 2014+, który będzie głównym realizatorem zasady partnerstwa na poziomie regionalnym, jako podmiot konsultacyjno-kontrolny. W jego skład wejdą partnerzy społeczno-gospodarczy reprezentujący najważniejsze obszary z punktu widzenia zakresu merytorycznego Programu.
- Z komitetami sterującymi ZIT, które będą realizatorem zasady partnerstwa na poziomie miejskich obszarów funkcjonalnych, na których realizowane będą ZIT-y.
- Z grupami roboczymi przy komitecie monitorującym - w razie potrzeby powoływane będą grupy robocze przy KM, które stanowić będą mechanizm uzupełniający działanie komitetu. W skład tych grup będą wchodzić m.in. partnerzy społeczno-gospodarczy z obszarów, których dotyczyć będzie dana grupa robocza.
- Z Grupą Współpracy Europejskiej - przewiduje się dalsze funkcjonowanie Grupy, którą planuje się dodatkowo rozszerzyć o partnerów społeczno-gospodarczych. Działanie Grupy będzie miało na celu prowadzenia wspólnych działań na rzecz promocji Funduszy Europejskich w Wielkopolsce oraz wymianę informacji między instytucjami.
- Z zainteresowanymi mieszkańcami województwa wielkopolskiego - przekazywanie przez stronę internetową informacji na temat postępów realizacji Programu.

W zakresie monitorowania współpraca z partnerami społecznymi obejmie:

- W ramach komitetu monitorującego – udział partnerów społecznych w jego pracach.
- Z zainteresowanymi mieszkańcami województwa wielkopolskiego - przekazywanie m.in. przez stronę internetową informacji o postępach realizacji Programu.

W odniesieniu do ewaluacji współpraca obejmie:

- W ramach grupy sterującej ewaluacją – nastąpi rozszerzenie składu grupy sterującej o większe grono partnerów społeczno-gospodarczych.
- W ramach grup roboczych – w razie potrzeby przewiduje się powoływanie grup roboczych, których zadaniem będzie wsparcie jednostki ewaluacyjnej w sprawnym realizowaniu ewaluacji WRPO 2014+.
- Z zainteresowanymi mieszkańcami województwa wielkopolskiego - przekazywanie przez stronę internetową informacji o wykonywanych badaniach.
- W ramach komitetu monitorującego – zatwierdzenie planu ewaluacji WRPO 2014+, akceptacja jego ewentualnych zmian, a także analiza postępów realizacji planu oraz prezentacja wyników badań ewaluacyjnych i wdrażania rekomendacji.

[1] Ponadto odbyły się konsultacje społeczne projektu WRPO 2014+ zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z których opracowano i opublikowano raport podsumowujący konsultacje społeczne.

7.2.2 Granty globalne (w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach)
Wśród instrumentów realizacji WRPO 2014+ nie wyklucza się zastosowania grantów globalnych dla partnerów społecznych i interesariuszy wdrażania Programu (w tym organizacji pozarządowych). Szczegóły zostaną określone na etapie wdrażania Programu.

7.2.3 Alokacja kwoty na budowanie potencjału (w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach)
W realizację projektów, w ramach określonych Priorytetów Inwestycyjnych, zaangażowani zostaną partnerzy społeczni oraz organizacje pozarządowe. Realizowane działania przyczynią się m.in. do zwiększania potencjału tych podmiotów i realizacji zasady partnerstwa. Działania te mogą być realizowane m.in. w ramach następujących Priorytetów Inwestycyjnych:

- Finansowane przez Europejski Fundusz Społeczny:
    - 8v Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian;
    - 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie;
    - 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym;

- 9v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia;
- 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

- Finansowane przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach finansowania krzyżowego:
  - 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
  - 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
  - 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także przez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę

Przewiduje się również realizację działań skierowanych na wzmacnianie potencjału instytucjonalnego partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych w ramach Osi Priorytetowej Pomoc Techniczna.

8. KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI

Mechanizmy zapewniające koordynację między funduszami polityki spójności, Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim (EFMR) oraz innymi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowania oraz Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), z uwzględnieniem odpowiednich przepisów ustanowionych we wspólnych ramach strategicznych.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 jest jednym z elementów systemu wdrażania Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI). Implikuje to konieczność zastosowania w Programie odpowiednich instrumentów koordynacji na różnych poziomach i płaszczyznach. Kluczowe znaczenie ma odpowiednie wkomponowanie pola interwencji Programu w logikę interwencji na poziomach wspólnotowym i krajowym, a także koordynacja z innymi instrumentami realizacji tych polityk.

Koordynacja, rozumiana jako dopełnianie się polityk, strategii, programów, działań, realizowana jest w ramach WRPO 2014+ na następujących etapach:

- Programowanie – poszczególne elementy pola interwencji Programu, Osie priorytetowe, Priorytety Inwestycyjne, przedsięwzięcia i poszczególne projekty przeanalizowano pod kątem zgodności z odpowiednimi elementami wdrażania innych polityk, komplementarności oraz spodziewanych efektów synergicznych. Ostateczny kształt Programu jest wypadkową potrzeb celów WRPO 2014+ oraz celów innych polityk.
- Wdrażanie projektów – pole interwencji w tym zakresie wynika z uzgodnień i koordynacji działań poszczególnych instytucji wdrażania programów (EFSI).

Wymienione obszary komplementarności są ze sobą ściśle związane i bezpośrednio zależne. W związku z tym tak skonstruowano Program, by idea, jego strategia, tworzyła jak największe możliwości praktycznej realizacji celów, w tym celów wspólnych formułowanych na poziomach wspólnotowym i krajowym.

Dla zapewnienie odpowiednio wysokiego poziomu komplementarności zastosowano szereg instrumentów, zarówno na poziomie programowania, jak i na poziomie konstrukcji systemu wdrażania WRPO 2014+.

Na poziomie programowania:

- Wielofunduszowość WRPO+.
- Analiza doświadczeń perspektywy 2007 – 2013.
- Zachowanie spójności zewnętrznej Programu przez zapewnienie jego zgodności z innymi politykami, zewnętrznymi dokumentami strategicznymi i programowymi.
- Partnerstwo.
- Linia demarkacyjna.

Na poziomie wdrażania

Deklaracja zastosowania odpowiednich mechanizmów implementacyjnych zapewniających odpowiedni poziom komplementarności.

- Identyfikacja głównych obszarów komplementarności.
- Zapewnienie odpowiednich instrumentów analitycznych – monitoring, ewaluacja.
- Zaprojektowanie odpowiednich zarządzania i wdrażania.
- Zapewnienie odpowiedniego wspierania projektów komplementarnych (identyfikacja, nabór, ocena, wybór i realizacja).
- Zapewnienie możliwości realizacji zintegrowanych pakietów projektów w ramach następujących mechanizmów:
    - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.
    - Wsparcie wybranych Obszarów Strategicznej Interwencji.
    - Wykorzystanie mechanizmu identyfikacji inteligentnych specjalizacji.
    - Wykorzystanie strategii lub programów rewitalizacyjnych
    - Wykorzystanie strategii niskoemisyjnych/programów gospodarki niskoemisyjnych.
    - Możliwości zastosowania finansowania krzyżowego.
    - Zapewnienie odpowiednich struktur oraz mechanizmów zarządzania i koordynacji.
    - Wykorzystanie mechanizmu Kontraktu Terytorialnego.
    - Projekty pozakonkursowe.
    - Linia demarkacyjna.

W ramach WRPO 2014+ wsparcie będą mogły uzyskać jedynie te projekty, które będą zgodne z demarkacją przeprowadzoną pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi. Linia demarkacyjna jako narzędzie koordynacji służy zapewnieniu, by interwencje finansowane w ramach funduszy WRS były spójne, komplementarne i aby nie istniała możliwość wielokrotnego finansowania tego samego typu operacji z rożnych funduszy i programów.

W celu poprawy skuteczności działań na rzecz walki z ubóstwem stosowany będzie mechanizm zapewniający komplementarność wsparcia EFS w ramach CT9 i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ), który w szczególności zapewni możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji oraz innych usług społecznych (w zależności od indywidualnych potrzeb i potencjału poszczególnych osób), a także współpracę beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej, z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.

Komplementarność WRPO z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich

Fundusze EFSI, rozwoju obszarów wiejskich oraz Wspólnej Polityki Rolnej stanowią spójna, komplementarną całość. Identyfikacja obszarów stykowych ma istotne znaczenie dla koordynacji tych polityki oraz dla osiągania jak największego efektu synergii wynikającego z ich równoczesnej, zintegrowanej realizacji. Pole interwencji PROW w układzie celów tematycznych przedstawia się następująco:

CT 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji:

Działania WRPO wpisują się w realizację celów szczegółowych PROW w zakresie wspierania innowacji, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich, wzmocnienia powiązań pomiędzy rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem, a badaniami i innowacją, w celu poprawy zarządzania i ochrony środowiska oraz promowania uczenia się przez całe życie oraz szkolenie zawodowe w sektorach rolnym i leśnym.

CT 3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego

(w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR

Działania WRPO wpisują się w realizację celów szczegółowych PROW dla poprawy wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw rolnych i ułatwiania restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw rolnych, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek oraz zróżnicowania produkcji rolnej, ułatwiania wejścia do sektora rolnictwa rolnikom posiadającym odpowiednie umiejętności, a w szczególności wymiany pokoleń, oraz poprawy konkurencyjności głównych producentów w drodze lepszego ich zintegrowania z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw.

CT 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem:

Działania WRPO wpisują się w realizację celów szczegółowych PROW w zakresie wspierania zarządzania ryzykiem w gospodarstwach rolnych.

CT 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami:

Działania WRPO wpisują się w realizację celów szczegółowych PROW w zakresie odtwarzanie i ochrony oraz wzbogacania różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000, obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej i stanu europejskich krajobrazów, Poprawa gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania

pestycydów oraz . Zapobieganie erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą, a także promowanie ochrony i pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie.

CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników:

Działania WRPO wpisują się w realizację celów szczegółowych PROW w zakresie Działania WRPO wpisują się w realizację celów szczegółowych PROW w zakresie ułatwiania różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy.

CT 9.Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem:

Działania WRPO wpisują się w realizację celów szczegółowych PROW w zakresie wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich.

CT 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie:

Działania WRPO wpisują się w realizację celów szczegółowych PROW w zakresie wspierania uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa.

Komplementarność WRPO 2014+ ze Wspólną Polityką Rolną

W odniesieniu do działań środowiskowych i klimatycznych istotna jest realizacja *Pakietu 1 – Rolnictwo zrównoważone*. Są one komplementarne do korzystnych w rolnictwie praktyk, tzw. dywersyfikacji upraw, do działań na rzecz utrzymania poziomu materii organicznej w glebie, w ramach ochrony gleby (norm GAEC), czy odpowiednich praktyk agrotechnicznych. Ponadto, w ramach *Pakietu 5 Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000* oraz *Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000* istotnymi obszarami komplementarności jest ochrona siedlisk, w ramach wzajemnej zgodności, zapewnianie trwałości rolnictwa na obszarach z ograniczeniami naturalnymi, wsparcie rolnictwa ekologicznego, zazielenianie, czy zalesianie

Wydatki na obszary wiejskie będą monitorowane i sprawozdawane w raportach rocznych z uwzględnieniem – zgodnie z zakresem i logiką interwencji programu – takich obszarów jak:

1. rozwój przedsiębiorczości i lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego, w tym reorientacji zawodowej rolników,
2. rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna,
3. infrastruktura wodno-kanalizacyjna i przeciwpowodziowa.

Tabelę dotyczącą koordynacji WRPO 2014+ z pozostałymi politykami zamieszczono w załączniku do Programu.

9. WARUNKI WSTĘPNE

9.1 Warunki wstępne

Informacja dotycząca oceny konieczności zastosowania i spełnienia warunków wstępnych (opcjonalna)

Zapisy rozporządzenia ogólnego dla funduszy objętych Wspólnymi Ramami Strategicznymi 2014-2020 uzależniają ich uruchomienie od spełnienia wymogów warunkowości ex ante, czyli kryteriów mających na celu zapewnienie określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich.

W przypadku WRPO 2014+ mają zastosowanie warunki:

- ogólne (dotyczące kwestii horyzontalnych: zapobieganie dyskryminacji, równouprawnienie płci, niepełnosprawność, zamówienia publiczne, pomoc państwa, prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko – EIA oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko – SEA, systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu), odnoszące się do całokształtu interwencji w Programie,
- tematyczne (przypisane do poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych),

W prace na rzecz spełnienia warunkowości ex ante zaangażowane są instytucje szczebla centralnego, ale również – w ograniczonym stopniu – samorządy wojewódzkie.

Warunki ogólne (poza warunkiem ogólnym 7) oraz warunki tematyczne (poza warunkami: 1.1 (dotyczący inteligentnych specjalizacji), 6.2 (dotyczący gospodarki odpadami) oraz 7.1 Transport – w zakresie secondary connectivity) są spełniane na poziomie krajowym. Samoocena dotycząca warunków spełnianych na poziomie krajowym mających zastosowanie dla programu jest jednakowa dla wszystkich programów operacyjnych. Zmiany w statusie poszczególnych warunków na poziomie krajowym są automatycznie obowiązujące dla wszystkich programów, których dotyczą.

W przypadku warunków spełnianych na poziomie regionalnym, ich niespełnienie rodzi konsekwencje wskazane w art. 19 rozporządzenia ramowego wyłącznie dla regionu.

Do Programu została załączona szczegółowa samoocena spełnienia warunków ex-ante oraz odpowiednie Plany działań województwa wielkopolskiego w celu wypełnienia warunków ex-ante dotąd nie spełnionych.

Zidentyfikowano 4 obszary, w których niezbędne są działania na poziomie IZ WRPO 2014+ dla spełnienia warunków ex ante:

- Warunek ogólny 7. Systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu. Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen skutków programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy

wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania oceny skutków

- W ramach celu tematycznego 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji - warunek 1.1 Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.
- W ramach celu tematycznego 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami - warunek 6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności przez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.
- W ramach celu tematycznego 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktury sieciowej - warunek 7.1. Transport: Istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T oraz warunek 7.2. Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.

W pozostałym zakresie wypełnienie warunków wstępnych spoczywać będzie na poziomie krajowym.

Plany działań dla odpadów i wody zostały uzgodnione na szczeblu rządowym oraz ich realizacja leży w gestii tego szczebla. IZ RPO zapewnia, że plany działań uzgodnione z Komisją będą uwzględnione w trakcie wdrażania RPO.

Poniższe zestawienie zawiera informacje o zidentyfikowanych warunkach, które mają odniesienie do WRPO 2014+, za których spełnienie odpowiedzialny jest poziom centralny, jak i – w 4 przypadkach – IZ WRPO 2014+.

Tabela 24: Mające zastosowanie warunki wstępne oraz ocena ich spełnienia

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Nie

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
T.01.2 - Infrastruktura badań i innowacji. Istnienie wieloletniego planu dotyczącego budżetu i priorytetów inwestycji.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Tak
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.	2 - Społeczeństwo informacyjne	Tak
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business Act".	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Częściowo
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	3 - Energia	Częściowo
T.04.2 - Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii cieplnej i elektrycznej.	3 - Energia	Tak
T.04.3 - Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii.	3 - Energia	Tak
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.	4 - Środowisko	Tak
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.	4 - Środowisko	Nie
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	4 - Środowisko	Częściowo
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	5 - Transport	Nie
T.07.2 - Kolej: istnienie w kompleksowym planie / kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.	5 - Transport	Nie
T.08.1 - Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących	6 - Rynek pracy	Tak

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
zatrudnienia.		
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak
T.08.3 - Instytucje rynku pracy są modernizowane i wzmacniane w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia. Reformy instytucji rynku pracy zostaną poprzedzone określeniem jasnych ram strategicznych i oceną ex ante obejmującą między innymi kwestię płci.	6 - Rynek pracy	Tak
T.08.4 - Aktywne i zdrowe starzenie się: została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	6 - Rynek pracy	Częściowo
T.08.5 - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją.	6 - Rynek pracy	Tak
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	7 - Włączenie społeczne 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	7 - Włączenie społeczne 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Nie
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak
T.10.4 - Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak
G.1 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 10 - Pomoc techniczna 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału	Częściowo

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
	ludzkiego	
G.2 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci w odniesieniu do EFSI.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 10 - Pomoc techniczna 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Częściowo
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do EFSI zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 10 - Pomoc techniczna 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Częściowo
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 10 - Pomoc techniczna 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak
G.5 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w odniesieniu do EFSI.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Tak

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełniono warunki wstępne (tak/nie/częściowo)
	10 - Pomoc techniczna 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	
G.6 - Istnienie rozwiązań zapewniających skuteczne stosowanie unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA).	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 10 - Pomoc techniczna 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 10 - Pomoc techniczna 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Częściowo

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnyc	1 - Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przyjęcie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
h, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.				
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym	2 - opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji,	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przyjęcie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.				
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje:	3 - przedstawia działania na rzecz	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przyjęcie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonuj	pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój,			Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.				
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększeni	4 - obejmuje mechanizm monitorowania.	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przyjęcie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
a wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.				
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalny	5 - Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przyjęcie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ch strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalny				

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ch systemów badań i innowacji.				
T.01.2 - Infrastruktura badań i innowacji. Istnienie wieloletniego planu dotyczącego budżetu i priorytetów inwestycji.	1 - Przyjęto szacunkowy wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami Unii oraz - w stosownych przypadkach - z Europejskim Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI).	Tak	Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej, przyjęta w 2011 r. i zaktualizowana w sierpniu 2014 r. W 2012 r. opracowany został system finansowania projektów infrastruktury badawczej objętych Mapą, który zakłada 10-letni (2013-2023) horyzont czasowy. http://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2014_08/caf36c2da9fef183c32ce8772ec5b426.pdf). Opracowany został także szacunkowy plan finansowania infrastruktury B+R, obejmujący źródła krajowe, fundusze strukturalne oraz programy międzynarodowe.	Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-	1 - Gotowe są strategiczne ramy polityki rozwoju cyfrowego, na przykład w ramach krajowej lub regionalnej strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, które zawierają:	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.				
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju	2 - budżet i priorytety działań określone na podstawie analizy SWOT lub	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli,	podobnej analizy spójnej z tabelą wyników europejskiej agendy cyfrowej;			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.				
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperac	3 - została przeprowadzona analiza równoważenia wsparcia dla popytu i podaży TIK;	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
yjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną,				

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
w tym inicjatywy transgraniczne.				
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących	4 - wskaźniki miary postępów interwencji w takich dziedzinach jak umiejętności cyfrowe, e-integracja, e-dostępność, oraz postęp w zakresie e-zdrowia w granicach określonych w art. 168 TFUE, spójne w stosownych	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.	przypadkach z istniejącymi i odpowiednimi unijnymi, krajowymi lub regionalnymi strategiami sektorowymi;			
T.02.1 - Rozwój cyfrowy: strategiczn	5 - ocenę potrzeb w zakresie budowania	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP) https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
e ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspiesz	większego potencjału TIK.			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
yć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.				
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględni	1 - Konkretne działania: wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na	Tak	System S24 na portalu Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym isap.sejm.gov.pl Art. 29, art.25 pkt. 3, art. 14 pkt. 1 Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej isap.sejm.gov.pl Ustawa o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów isap.sejm.gov.pl Ustawa o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych isap.sejm.gov.pl	1. https://ems.ms.gov.pl/ 2. http://orka.sejm.gov.pl/proc7.nsf/ustawy/2094_u.htm 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20041731807 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000829 5. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000768 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
eniem programu "Small Business Act".	rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";			
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględni	2 - Konkretne działania: wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na	Nie	System S24 na portalu Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym isap.sejm.gov.pl Art. 29, art.25 pkt. 3, art. 14 pkt. 1 Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej isap.sejm.gov.pl Ustawa o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów isap.sejm.gov.pl Ustawa o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych isap.sejm.gov.pl	1. https://ems.ms.gov.pl/ 2. http://orka.sejm.gov.pl/proc7.nsf/ustawy/2094_u.htm 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20041731807 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000829 5. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000768 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
eniem programu "Small Business Act".	uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";			
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowan	3 - Konkretne działania: wprowadzono mechanizm monitorowania	Nie	System S24 na portalu Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym isap.sejm.gov.pl Art. 29, art.25 pkt. 3, art. 14 pkt. 1 Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej isap.sejm.gov.pl Ustawa o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów isap.sejm.gov.pl Ustawa o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych isap.sejm.gov.pl	1. https://ems.ms.gov.pl/ 2. http://orka.sejm.gov.pl/proc7.nsf/ustawy/2094_u.htm 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20041731807 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000829 5. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business Act".	wdrażania działań programu "Small Business Act" i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.			000768 Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz	1 - Działania obejmują: działania służące zapewnieniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej	Tak	1. Rozp. MIiR z 3.06.2014 r. w spr. metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku 2. Rozp. Ministra Infrastruktury z 12.04.2002 r. w spr. warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie 3. Art. 5 ust. 2a ustawy z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane 4. Art. 10. ust. 1 i 2 ustawy z 15.04.2011 r. o efektywności energetycznej 5. Ustawa z 21.11.2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów	1. http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/DZU/2014/122/888.pdf#zoom=90 2. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20020750690 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001409 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20110940551 5. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20082231459 6. Rozp. MG z 15.01.2007 r. w sprawie szczegół. warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070160092

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE;			7. Ustawa Prawo energetyczne z 10.04. 1997 r. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970540348 8. Rozp. MG z 17.09.2010 r. w spr. Szczeg. zasad kształtow. i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tyt. zaopatrzenia w ciepło http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20101941291 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz	2 - Działania obejmują: działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej	Nie	1. Rozp. MIiR z 3.06.2014 r. w spr. metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku 2. Rozp. Ministra Infrastruktury z 12.04.2002 r. w spr. warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie 3. Art. 5 ust. 2a ustawy z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane 4. Art. 10. ust. 1 i 2 ustawy z 15.04.2011 r. o efektywności energetycznej 5. Ustawa z 21.11.2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów	1. http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/DZU/2014/122/888.pdf#zoom=90 2. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20020750690 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001409 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20110940551 5. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20082231459 6. Rozp. MG z 15.01.2007 r. w sprawie szczegół. warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070160092

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	budynków, spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE;			7. Ustawa Prawo energetyczne z 10.04. 1997 r. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970540348 8. Rozp. MG z 17.09.2010 r. w spr. Szczeg. zasad kształtow. i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tyt. zaopatrzenia w ciepło http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20101941291 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz	3 - Działania obejmują: działania służące zapewnieniu planowania strategicznego w dziedzinie efektywności energetycznej, spójne z art. 3	Tak	1. Rozp. MIiR z 3.06.2014 r. w spr. metodologii obliczania charakterystyki energ. budynku 2. Rozp. MI z 12.04.2002 r. w s. warunków tech., jakim powinny odpowiadać budynki 3. Art. 5 ust. 2a ustawy z 7.07.1994 r. – Prawo budowl. 4. Art. 10. ust. 1 i 2 ustawy z 15.04.2011 r. o efektywności energ. 5. Ustawa z 21.11.2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów Przekazano do KE Inform. w spr. kraj. celu indykat. dot. efekt. energ.dla Polski ustalonego na postawie art. 3 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE	1. http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/DZU/2014/122/888.pdf#zoom=90 2. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20020750690 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001409 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20110940551 5. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20082231459 6. Rozp. MG z 15.01.2007 r. w sprawie szczegół. warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070160092 7. Ustawa Prawo energetyczne z 10.04. 1997 r. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970540348

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE;			8. Rozp. MG z 17.09.2010 r. w spr. Szczeg. zasad kształtow. i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tyt. zaopatrzenia w ciepło http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20101941291 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz	4 - Działania obejmują: działania spójne z art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/32/WE w sprawie końcowego wykorzystania energii i	Tak	1. Rozp. MIiR z 3.06.2014 r. w spr. metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku 2. Rozp. Ministra Infrastruktury z 12.04.2002 r. w spr. warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie 3. Art. 5 ust. 2a ustawy z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane 4. Art. 10. ust. 1 i 2 ustawy z 15.04.2011 r. o efektywności energetycznej 5. Ustawa z 21.11.2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów	1. http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/DZU/2014/122/888.pdf#zoom=90 2. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20020750690 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001409 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20110940551 5. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20082231459 6. Rozp. MG z 15.01.2007 r. w sprawie szczegół. warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070160092

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	usług energetycznych, aby zapewnić dostarczenie klientom końcowym indywidualnych liczników w zakresie, w jakim jest to możliwe technicznie, racjonalne finansowo i proporcjonalne w odniesieniu do potencjalnych oszczędności energii.			7. Ustawa Prawo energetyczne z 10.04. 1997 r. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970540348 8. Rozp. MG z 17.09.2010 r. w spr. Szczeg. zasad kształtow. i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tyt. zaopatrzenia w ciepło http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20101941291 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.04.2 - Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii cieplnej i elektrycznej.	1 - Wsparcie dla kogeneracji opiera się na popycie na użytkową energię cieplną i oszczędności energii pierwotnej zgodnie z art. 7 ust. 1 i art. 9 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy 2004/8/WE.	Tak	Ustawa o zmianie ustawy – prawo energetyczne z dnia 14 marca 2014 r. Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (…) Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych Ustawa dotycząca odnawialnych źródeł energii Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych	http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU2 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU201400004570140000490 http://www.mg.gov.pl/files/upload/8134/Polityka%20energetyczna%20ost.pdf http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20061691199 http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/19349/228300/dokument118770.pdf http://www.mg.gov.pl/files/upload/12326/KPD_RM.pdf Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
T.04.2 - Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogeneracj	2 - Państwa członkowskie lub ich właściwe organy oceniły istniejące prawodawst	Tak	Ustawa o zmianie ustawy – prawo energetyczne z dnia 14 marca 2014 r. Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (…) Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych Ustawa dotycząca odnawialnych źródeł energii Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych	http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU2 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU201400004570140000490 http://www.mg.gov.pl/files/upload/8134/Polityka%20energetyczna%20ost.pdf http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20061691199 http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/19349/228300/dokument118770.pdf

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ę energii cieplnej i elektrycznej.	wo i ramy regulacyjne pod kątem procedur udzielania zezwoleń lub innych procedur, aby: a) zachęcić do projektowania jednostek kogeneracji dla pokrycia ekonomicznie uzasadnionego zapotrzebowania na ciepło użytkowe i unikania produkcji ciepła w ilościach			http://www.mg.gov.pl/files/upload/12326/KPD_RM.pdf Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	przekraczających zapotrzebowanie na ciepło użytkowe, oraz b) ograniczyć regulacyjne i pozaregulacyjne bariery utrudniające rozwój kogeneracji.			
T.04.3 - Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii.	1 - Gotowe są przejrzyste systemy wsparcia, priorytetowy lub gwarantowany dostęp do sieci oraz pierwszeńst	Tak	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r. Polityka Energetyczna do 2030 roku	http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000490 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20061691199 http://www.mg.gov.pl/files/upload/12326/KPD_RM.pdf http://www.mg.gov.pl/files/upload/8134/Polityka%20energetycz-na%20ost.pdf Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	wo w dystrybucji, jak również standardowe zasady odnoszące się do ponoszenia i podziału kosztów dostosowań technicznych, które to zasady zostały podane do publicznej wiadomości, zgodnie z art. 14 ust. 1, art. 16 ust. 2 oraz art. 16 ust. 3 dyrektywy 2009/28/WE.			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.04.3 - Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii.	2 - Państwo członkowskie przyjęło krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE.	Tak	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r. Polityka Energetyczna do 2030 roku	http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000490 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20061691199 http://www.mg.gov.pl/files/upload/12326/KPD_RM.pdf http://www.mg.gov.pl/files/upload/8134/Polityka%20energetycz-na%20ost.pdf Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub	1 - Gotowa jest krajowa lub regionalna ocena ryzyka zawierająca następujące elementy:	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego” z: „Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego” http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenaryzyka.pdf Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 http://klimada.mos.gov.pl/dokument-spa-2020	Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.				
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na	2 - opis procesu, metodyki, metod i niewrażliwych danych wykorzystywanych w ocenach ryzyka, jak również opartych na ryzyku	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" z: „Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenaryzyka.pdf Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 http://klimada.mos.gov.pl/dokument-spa-2020	Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.	kryteriów określania inwestycji priorytetowych;			
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami	3 - opis scenariuszy zakładających jeden rodzaj ryzyka i scenariuszy zakładających wiele rodzajów ryzyka;	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" z: „Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenaryzyka.pdf Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 http://klimada.mos.gov.pl/dokument-spa-2020	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.				
T.05.1 - Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami,	4 - uwzględnienie, w stosownych przypadkach, krajowych strategii dostosowania do zmian klimatu.	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" z: „Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenaryzyka.pdf Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 http://klimada.mos.gov.pl/dokument-spa-2020	Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu.				
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby	1 - W sektorach wspieranych z EFRR, Funduszu Spójności i EFRROW państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z	Nie	Nowelizacja ustawy prawo wodne http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000659 Masterplany dla dorzeczy Odry i Wisły http://www.mos.gov.pl/artykul/7_archiwum/23261_rzad_przyjal_masterplany_dla_dorzeczy_wisly_i_odry.html Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20010620627	Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.	art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu, w stosownych przypadkach, skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów.			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedn	2 - Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Nie	Nowelizacja ustawy prawo wodne http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000659 Masterplany dla dorzeczy Odry i Wisły http://www.mos.gov.pl/artykul/7_archiwum/23261_rzad_przyjal_masterplany_dla_dorzeczy_wisly_i_odry.html Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20010620627	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
iego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.				
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarc	1 - Zgodnie z wymogami art. 11 ust. 5 dyrektywy 2008/98/WE Komisji przekazano	Tak	Sprawozdanie o wdrażaniu dyrektywy ramowej o odpadach zostało wysłane przez eDAMIS 27 września 2013 r.	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
zo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	sprawozdanie z realizacji dotyczące postępów w osiąganiu celów określonych w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE.			
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie	2 - Istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami	Nie	Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 (M. P. Nr 101, poz. 1183) http://dokumenty.rcl.gov.pl/M2010101118301.pdf Wojewódzkie plany gospodarki odpadami Regionalne plany inwestycyjne	Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na la-ta 2012-2017, uchwalony Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 roku Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	zgodnie z wymogami art. 28 dyrektywy 2008/98/WE.			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/W	3 - Istnienie programów zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy 2008/98/WE.	Tak	Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów http://www.mos.gov.pl/g2/big/2014_02/9eb50a325ed3098179730907a88a53d5.pdf	Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na la-ta 2012-2017, uchwalony Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 roku Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
E oraz z hierarchią odpadów.				
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami	4 - Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE.	Nie	Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. poz. 888) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000888	Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na la-ta 2012-2017, uchwalony Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 roku Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.				
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem	1 - Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przygotowanie i przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	określających:			
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram	2 - wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przygotowanie i przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i	Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2013, w tym priorytetów w zakresie inwestycji w:			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
bazową siecią TEN-T.				
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na	3 - bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przygotowanie i przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.				
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transporto	4 - wtórną łączność,	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przygotowanie i przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
wych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.				

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym),	5 - identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności;	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przygotowanie i przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.				
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą	6 - działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przygotowanie i przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.				
T.07.2 - Kolej: istnienie w komplekso	1 - istnienie w określonych powyżej	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przygotowanie i przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
wym planie / kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i	planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiednią ilość realistycznych i zaawansowanych w			Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.	przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem);			
T.07.2 - Kolej: istnienie w kompleksowym planie / kompleksо	2 - działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji	Nie	Warunek zostanie spełniony na poziomie regionalnym przez przygotowanie i przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego	Warunek ex-ante do spełnienia na poziomie krajowym (został spełniony) i regionalnym (do spełnienia). Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
wych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera	pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.				
T.08.1 - Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle	1 - Służby zatrudnienia mają możliwość zapewnienia i faktycznie zapewniają: zindywidualizowane	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 nr 99 poz. 1001, z pózn.zm.) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20040991001 Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
wytycznych dotyczących zatrudnienia.	usługi, doradztwo oraz aktywne i zapobiegawcze środki rynku pracy na wczesnym etapie, otwarte dla wszystkich osób poszukujących pracy, przy jednoczesnym koncentrowaniu się na osobach najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	osobach ze społeczności marginalizowanych;			
T.08.1 - Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	2 - Służby zatrudnienia mają możliwość zapewnienia i faktycznie zapewniają: pełne i przejrzyste informacje o nowych wakatach i możliwościach zatrudnienia, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb na rynku	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 nr 99 poz. 1001, z pózn.zm.) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20040991001 Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	pracy.			
T.08.1 - Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	3 - Służby zatrudnienia stworzyły formalne lub nieformalne rozwiązania dotyczące współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami.	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 nr 99 poz. 1001, z pózn.zm.) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20040991001 Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębi	1 - Gotowe są strategiczne ramy polityki na rzecz wspierania nowych	Tak	Program Rozwoju Przedsiębiorstw (http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiebiorczosci/Polityki+przedsiebiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Rozwoju+Przedsiebiorstw) Program Lepsze regulacje 2015 (http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiebiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (http://dokumenty.rcl.gov.pl/MP/rok/2014/pozycja/81 1)	Odniesienia do dokumentów c.d.: Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. 2004 Nr 173 poz. 1807) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20041731807 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
orstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu obejmujące następujące elementy:			
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz	2 - wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i	Tak	Program Rozwoju Przedsiębiorstw (http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiebiorczosci/Polityki+przedsiebiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Rozwoju+Przedsiebiorstw) Program Lepsze regulacje 2015 (http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiebiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (http://dokumenty.rcl.gov.pl/MP/rok/2014/pozycja/81 1)	Odniesienia do dokumentów c.d.: Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. 2004 Nr 173 poz. 1807) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20041731807 Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";			
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębi	3 - wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzeni	Tak	Program Rozwoju Przedsiębiorstw (http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiebiorczosci/Polityki+przedsiebiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Rozwoju+Przedsiebiorstw) Program Lepsze regulacje 2015 (http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiebiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (http://dokumenty.rcl.gov.pl/MP/rok/2014/pozycja/81 1)	Odniesienia do dokumentów c.d.: Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. 2004 Nr 173 poz. 1807) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20041731807 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
orstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	e szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";			
T.08.2 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz	4 - działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym, w razie	Tak	Program Rozwoju Przedsiębiorstw (http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiebiorczosci/Polityki+przedsiebiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Rozwoju+Przedsiebiorstw) Program Lepsze regulacje 2015 (http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiebiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (http://dokumenty.rcl.gov.pl/MP/rok/2014/pozycja/81 1)	Odniesienia do dokumentów c.d.: Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. 2004 Nr 173 poz. 1807) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20041731807 Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu.	konieczności, kontakty w celu zaangażowania grup lub obszarów w niekorzystnej sytuacji.			
T.08.3 - Instytucje rynku pracy są modernizowane i wzmacniane w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia. Reformy instytucji rynku pracy zostaną	1 - Działania mające na celu reformę służb zatrudnienia, tak aby miały one możliwość zapewniania: zindywidualizowanych usług oraz aktywnych i zapobiegawczych	Tak	Polska 2030. Wyzwania rozwojowe https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/Polska2030_final_november2012.pdf Strategia Rozwoju Kraju 2020 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882 Strategia Europa 2020 http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_poland_pl.pdf	Odniesienia do dokumentów c.d.: Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020. Aktualizacja 2012/2013 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2012_poland_pl.pdf Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020. Aktualizacja 2013/2014 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2013_poland_pl.pdf Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020. Aktualizacja 2014/2015 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/nrp2014_poland_pl.pdf Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia 2012-2014 http://www.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/_public/1_NOWA%20STRONA/rynek%20pracy/programy/KPDZ%202012-2014.pdf Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
poprzedzone określeniem jasnych ram strategicznych i oceną ex ante obejmującą między innymi kwestię płci.	środków rynku pracy na wczesnym etapie, które są otwarte dla wszystkich osób poszukujących pracy, przy jednoczesnym koncentrowaniu się na osobach najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osobach ze społeczności marginalizo			Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	wanych.			
T.08.3 - Instytucje rynku pracy są modernizowane i wzmacniane w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia. Reformy instytucji rynku pracy zostaną poprzedzone określeniem jasnych ram	2 - Działania mające na celu reformę służb zatrudnienia, tak aby miały one możliwość zapewniania: pełnych i przejrzystych informacji o nowych wakatach i możliwościach zatrudnienia, z uwzględnieniem zmieniający	Tak	Polska 2030. Wyzwania rozwojowe https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/Polska2030_final_november2012.pdf Strategia Rozwoju Kraju 2020 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882 Strategia Europa 2020 http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_poland_pl.pdf	Odniesienia do dokumentów c.d.: Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020. Aktualizacja 2012/2013 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2012_poland_pl.pdf Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020. Aktualizacja 2013/2014 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2013_poland_pl.pdf Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020. Aktualizacja 2014/2015 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/nrp2014_poland_pl.pdf Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia 2012-2014 http://www.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/_public/1_NOWA%20STRONA/rynek%20pracy/programy/KPDZ%202012-2014.pdf Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
strategicznych i oceną ex ante obejmującą między innymi kwestię płci.	ch się potrzeb na rynku pracy.			
T.08.3 - Instytucje rynku pracy są modernizowane i wzmacniane w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia. Reformy instytucji rynku pracy zostaną	3 - Reformy służb zatrudnienia będą obejmowały tworzenie formalnych lub nieformalnych sieci współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.	Tak	Polska 2030. Wyzwania rozwojowe https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/Polska2030_final_november2012.pdf Strategia Rozwoju Kraju 2020 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882 Strategia Europa 2020 http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_poland_pl.pdf	Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020. Ak-tualizacja 2014/2015 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/nrp2014_poland_pl.pdf Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia 2012-2014 http://www.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/_public/1_NOWA%20STRONA/rynek%20pracy/programy/KPDZ%202012-2014.pdf Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
poprzedzone określeniem jasnych ram strategicznych i oceną ex ante obejmującą między innymi kwestię płci.				
T.08.4 - Aktywne i zdrowe starzenie się: została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych	1 - Właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie polityki aktywnego starzenia się i związane z	Tak	Solidarność Pokoleń 50+ (przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 24 grudnia 2013 r., http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/program-solidarnosc-pokolen/ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej (ZDPS, przyjęte przez Radę Ministrów 24 grudnia 2013 r., http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/zalozenia-dlugofalowej-polityki-senioralnej-w-polsce-na-lata-20142020/	Odniesienia do dokumentów c.d.: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/rzadowy-program-asos/ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
dotyczących zatrudnienia.	nią działania następcze z myślą o utrzymaniu starszych pracowników na rynku pracy i promowanie ich zatrudnienia.			
T.08.4 - Aktywne i zdrowe starzenie się: została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących	2 - Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Nie	Solidarność Pokoleń 50+ (przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 24 grudnia 2013 r., http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/program-solidarnosc-pokolen/ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej (ZDPS, przyjęte przez Radę Ministrów 24 grudnia 2013 r., http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/zalozenia-dlugofalowej-polityki-senioralnej-w-polsce-na-lata-20142020/	Odniesienia do dokumentów c.d.: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/rzadowy-program-asos/ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
h zatrudnienia.				
T.08.5 - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją.	1 - Gotowe są instrumenty mające na celu wspieranie partnerów społecznych i instytucji publicznych w opracowywaniu i monitorowaniu proaktywnych podejść do zmian i restrukturyzacji, które obejmują działania służące	Tak	Program „Polityka Nowej Szansy” http://bip.mg.gov.pl/node/20367	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	promowaniu przewidywania zmian.			
T.08.5 - Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją.	2 - Gotowe są instrumenty mające na celu wspieranie partnerów społecznych i instytucji publicznych w opracowywaniu i monitorowaniu proaktywnych podejść do zmian i restrukturyzacji, które obejmują działania służące	Tak	Program „Polityka Nowej Szansy” http://bip.mg.gov.pl/node/20367	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	promowaniu przygotowania procesu restrukturyzacji i zarządzaniania nim.			
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób	1 - Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które:	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
wykluczonych z rynku pracy.				
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	2 - zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i monitorowania zmian;	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	3 - zawierają środki pomagające w osiągnięciu krajowego celu dotyczącego walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje promowanie możliwości trwałego zatrudnienia wysokiej jakości dla osób	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób ze społeczności marginalizowanych;			
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie	4 - angażują w zwalczanie ubóstwa właściwe zainteresowane strony;	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.				
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób	5 - w zależności od rozpoznanych potrzeb - zawierają działania umożliwiające przejście od opieki instytucjonalnej do opieki zapewnianej przez społeczności lokalne.	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
wykluczonych z rynku pracy.				
T.09.1 - Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy.	6 - Na wniosek i w uzasadnionych przypadkach właściwe zainteresowane strony otrzymają wsparcie przy składaniu wniosków dotyczących projektów oraz przy wdrażaniu wybranych projektów i zarządzaniu nimi.	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	1 - Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne	
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategiczn	2 - skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne	

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	zdrowotnych;			
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniają	3 - działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne	

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
cych stabilność gospodarczą.	infrastruktury;			
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	4 - system monitorowania i przeglądu.	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne	
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych	5 - Państwo członkowskie lub region	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne	

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej.			
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie	1 - Gotowy jest system gromadzenia i analizowania danych i	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	informacji dotyczących przedwczesnego zakończenia nauki na odpowiednich szczeblach, który:		Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2	
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz	2 - zapewnia wystarczające podstawy do opracowywania ukierunkowanych	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	polityk i umożliwia monitorowanie rozwoju sytuacji.			
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego	3 - Gotowe są strategiczne ramy polityki dotyczące przedwczesnego zakończenia nauki, które:	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.				
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie	4 - opierają się na dowodach;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.				
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony	5 - obejmują właściwe sektory edukacji, w tym wczesny rozwój dziecka, są skierowane w szczególności do grup w trudnej sytuacji, w których występuje największe ryzyko przedwczesnego zakończeni	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
w art. 165 TFUE.	a nauki, w tym do osób ze społeczności marginalizowanych, i poruszają kwestię środków zapobiegawczych, interwencyjnych i wyrównawczych;			
T.10.1 - Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia	6 - obejmują wszystkie sektory polityki oraz zainteresowane podmioty, które są istotne dla rozwiązania	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE.	kwestii przedwczesnego zakończenia nauki.			
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w	1 - Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, które obejmują działania:	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
zakresie określonym w art. 165 TFUE.				
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	2 - mające na celu wspieranie rozwoju i łączenia usług na potrzeby programu uczenia się przez całe życie, w tym ich wdrażania, i podnoszenia kwalifikacji (tj. potwierdzanie kwalifikacji, doradztwo, kształcenie	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	i szkolenie) oraz zapewnienie zaangażowania i partnerstwa właściwych zainteresowanych stron;			
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie	3 - mające na celu świadczenie usług rozwoju umiejętności poszczególnych grup docelowych, w przypadku gdy nadano im priorytetowy charakter w	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
określonym w art. 165 TFUE.	krajowych lub regionalnych strategicznych ramach polityki (na przykład dla młodych ludzi odbywających szkolenie zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami);			
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art.	4 - mające na celu zwiększenie dostępu do programu uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem starań na rzecz skutecznego wdrażania narzędzi przejrzystości (na przykład	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
165 TFUE.	europejskich ram kwalifikacji, krajowych ram kwalifikacji, europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym, europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym);			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.10.3 - Uczenie się przez całe życie: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	5 - mające na celu poprawę adekwatności kształcenia i szkolenia względem rynku pracy oraz dostosowanie ich do potrzeb określonych grup docelowych (na przykład młodych ludzi odbywających szkolenie zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/ Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami).			
T.10.4 - Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz	1 - Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki na rzecz zwiększania jakości i	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20130000121 Strategia Rozwoju Kraju 2020	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE, które obejmują następujące środki:		http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882	
T.10.4 - Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywno	2 - mające na celu lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy w ścisłej współpracy z	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20130000121 Strategia Rozwoju Kraju 2020 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ści systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym za pomocą mechanizmów prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz umocnienia rozwoju systemu nauczania poprzez pracę w różnych formach;			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
T.10.4 - Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	3 - mające na celu zwiększenie jakości i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym poprzez stworzenie krajowego podejścia do zapewnienia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego (na przykład zgodnie z europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewniani	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2Perspektywa uczenia się przez całe życie http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20130000121 Strategia Rozwoju Kraju 2020 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	a jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym) oraz wdrożenie narzędzi służących przejrzystości i uznawaniu, na przykład europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym. (ECVET).			
G.1 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających	1 - Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020.	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r. Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI.	państw członkowskich dotyczące zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za wspieranie równego traktowania wszystkich osób podczas przygotowywania i wdrażania programów, w tym zapewnienie doradztwa dotyczącego równości w zakresie działań związanych			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	z EFSI.			
G.1 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji.	Nie	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020.	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r. Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
G.2 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci w odniesieniu do EFSI.	1 - Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za równouprawnienie płci podczas przygotowywania i realizacji programów, w tym zapewnienie doradztwa	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020.	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	dotyczącego równouprawnienia płci w zakresie działań związanych z EFSI.			
G.2 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci w odniesieni	2 - Rozwiązania w zakresie szkolenia pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczącyc	Nie	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020.	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
u do EFSI.	h równouprawnienia płci i uwzględniania aspektu płci.			
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do EFSI	1 - Rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich dotyczące konsultacji i zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za ochronę praw osób z niepełnospr	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE.	awnościami lub organizacji przedstawicielskich osób z niepełnosprawnościami i innych właściwych zainteresowanych stron podczas przygotowywania i wdrażania programów.			
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie	Nie	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r.

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do EFSI zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE.	EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny obowiązujących unijnych przepisów i polityki dotyczących niepełnosprawności, w tym dostępności i praktycznego stosowania Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z przepisami unijnymi i			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
	prawem krajowym.			
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do EFSI zgodnie z decyzją Rady	3 - Rozwiązania dotyczące monitorowania wdrożenia przepisów art. 9 Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami w związku z EFSI przy przygotowaniu i wdrażaniu programów.	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700	Opis spełniania kryteriów warunku został przed-stawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r.

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
2010/48/WE.				
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	1 - Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych poprzez stosowne mechanizmy.	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. pkt 1a ustawy PZP http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;248;ustawa_pzp.html	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania	2 - Rozwiązania zapewniające przejrzystość postępowań	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. pkt 1a ustawy PZP http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;248;ustawa_pzp.html	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	o udzielanie zamówienia.			
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	3 - Rozwiązania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie EFSI.	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. pkt 1a ustawy PZP http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;248;ustawa_pzp.html	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
G.4 - Istnienie rozwiązań dotyczącyc	4 - Rozwiązania zapewniają	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. pkt 1a ustawy	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
h skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w odniesieniu do EFSI.	ce zdolności administracyjne w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych.		PZP http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;248;ustawa_pzp.html	
G.5 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w odniesieniu do EFSI.	1 - Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa.	Tak	Baza danych tzw. SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i Monitorowania Pomocy), http://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_w_zakresie_pomocy_publicznej.php Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070590404	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
G.5 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie EFSI.	Tak	Baza danych tzw. SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i Monitorowania Pomocy), http://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_w_zakresie_pomocy_publicznej.php Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070590404	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante
G.5 - Istnienie rozwiązań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w	3 - Rozwiązania zapewniające zdolności administracyjne niezbędne do wdrożenia i stosowania unijnych	Tak	Baza danych tzw. SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i Monitorowania Pomocy), http://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_w_zakresie_pomocy_publicznej.php Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070590404	Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
odniesieniu do EFSI.	przepisów w zakresie pomocy państwa.			
G.6 - Istnienie rozwiązań zapewniających skuteczne stosowanie unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ) oraz strategicznych ocen oddziaływ	1 - Rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE (OOŚ) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE (SEA).	Tak	1. Ustawa o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw 2. Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko 3. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko 4. Ustawa Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1238).	1. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000850 2. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20081991227 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000817 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001238 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ania na środowisko (SEA).				
G.6 - Istnienie rozwiązań zapewniających skuteczne stosowanie unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ) oraz strategicznych ocen oddziaływ	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie dyrektyw dotyczących OOŚ i SEA.	Tak	1. Ustawa o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw 2. Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko 3. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko 4. Ustawa Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1238).	1. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000850 2. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20081991227 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000817 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001238 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ania na środowisko (SEA).				
G.6 - Istnienie rozwiązań zapewniających skuteczne stosowanie unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ) oraz strategicznych ocen oddziaływ	3 - Rozwiązania mające na celu zapewnienie odpowiednich zdolności administracyjnych.	Tak	1. Ustawa o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw 2. Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko 3. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko 4. Ustawa Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1238).	1. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000850 2. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20081991227 3. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000817 4. http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001238 Opis spełniania kryteriów warunku został przedstawiony w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ania na środowisko (SEA).				
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań,	1 - Gotowe są rozwiązania w zakresie terminowego gromadzenia i agregowania danych statystycznych, które obejmują następujące elementy: identyfikację źródeł i mechanizmów mających na celu zapewnienie walidacji statystycznej	Tak	W przypadku wskaźników, których źródłem jest statystyka publiczna - Ustawa o statystyce publicznej z dn. 29 czerwca 1995 r. (z późn. zm. - http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19950880439). W przypadku wskaźników pochodzących spoza statystyki publicznej (np. z badań ewaluacyjnych) właściwa instytucja zapewnia mechanizmy właściwej kontroli jakości danych i walidacji statystycznej.	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie kryterium: Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.	ej.			
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej	2 - Gotowe są rozwiązania w zakresie terminoweg	Tak	W przypadku wskaźników, których źródłem jest statystyka publiczna - Ustawa o statystyce publicznej z dn. 29 czerwca 1995 r. (z późn. zm. - http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19950880439). W przypadku wskaźników pochodzących spoza statystyki publicznej (np. z	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie kryterium: Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych	o gromadzenia i agregowania danych statystycznych, które obejmują następujące elementy: uregulowania dotyczące publikacji i dostępności publicznej zagregowanych danych.		badań ewaluacyjnych) właściwa instytucja zapewnia mechanizmy właściwej kontroli jakości danych i walidacji statystycznej.	

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.				
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania	3 - Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: wybór wskaźników rezultatu dla każdego programu, dostarczających informacji	Tak	W przypadku wskaźników, których źródłem jest statystyka publiczna - Ustawa o statystyce publicznej z dn. 29 czerwca 1995 r. (z późn. zm. - http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19950880439). W przypadku wskaźników pochodzących spoza statystyki publicznej (np. z badań ewaluacyjnych) właściwa instytucja zapewnia mechanizmy właściwej kontroli jakości danych i walidacji statystycznej.	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie kryterium: Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do	na temat przyczyn uzasadniających wybór działań z zakresu polityki finansowanych przez dany program.			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
podejmowania ewaluacji oddziaływania.				
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze	4 - Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: ustanowienie wartości docelowych dla tych wskaźników.	Nie		Instytucje odpowiedzialne za spełnienie kryterium: Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.				
G.7 - Istnienie podstawy statystyczn	5 - Skuteczny system wskaźnikó	Tak	W przypadku wskaźników, których źródłem jest statystyka publiczna - Ustawa o statystyce publicznej z dn. 29 czerwca 1995 r. (z późn. zm. - http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19950880439). W	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie kryterium: Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanyc	w rezultatu, obejmujący: spójność każdego wskaźnika z następującymi wymogami: odporność oraz walidacja statystyczna, jasność interpretacji normatywnej, reagowanie na politykę, terminowe gromadzenie danych.		przypadku wskaźników pochodzących spoza statystyki publicznej (np. z badań ewaluacyjnych) właściwa instytucja zapewnia mechanizmy właściwej kontroli jakości danych i walidacji statystycznej.	

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
h rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.				
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływ	6 - Istnieją odpowiednie procedury zapewniające stosowanie skutecznego systemu wskaźników we wszystkich operacjach finansowan	Tak	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140001146)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie kryterium: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
ania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów	ych z programu.			

Warunek wstępny	Kryteria	Spełnienie kryteriów (Tak / Nie)	Podstawa	Objaśnienia
oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.				

9.2 Opis przedsięwzięć służących spełnieniu warunków wstępnych, odpowiedzialne podmioty i harmonogram takich przedsięwzięć

Tabela 25: Przedsięwzięcia służące spełnieniu mających zastosowanie ogólnych warunków wstępnych

Ogólny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
G.1 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących niedyskryminacji.	Przyjęcie Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020 przez Komitet Koordynacyjny UP	2015-03-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.2 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci w odniesieniu do EFSI.	2 - Rozwiązania w zakresie szkolenia pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny unijnych przepisów i polityki dotyczących równouprawnienia płci i uwzględniania aspektu płci.	Przyjęcie Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020 przez Komitet Koordynacyjny UP	2015-03-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
G.3 - Istnienie zdolności administracyjnych umożliwiających wdrożenie i stosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do	2 - Rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie EFSI oraz kontrolę nad tymi funduszami z dziedziny obowiązujących unijnych przepisów i polityki	Przyjęcie Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020 przez Komitet Koordynacyjny UP	2015-03-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Ogólny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
EFSI zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE.	dotyczących niepełnosprawności, w tym dostępności i praktycznego stosowania Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z przepisami unijnymi i prawem krajowym.			
G.7 - Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen oddziaływania programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania ewaluacji oddziaływania.	4 - Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: ustanowienie wartości docelowych dla tych wskaźników.	W PI 2c wprowadzono wskaźnik rezultatu strategicznego: "Odsetek obywateli korzystających z e-administracji (EAC)" - wartość bazowa wskaźnika będzie dostępna w GUS z badania pn. "Rozszerzenie badania i pozyskanie danych na poziomie NTS 2 z zakresu wykorzystania ICT w gospodarstwach domowych". Po uzyskaniu tych danych IZ RPO oszacuje wartość docelową wskaźnika. Po oszacowaniu wartości docelowej, IZ przedłoży wniosek o modyfikację Programu w celu wprowadzenia brakujących danych i ostatecznego wypełnienia warunku ex-ante 7.	2015-12-31	GUS oraz IZ WRPO 2014+

Tabela 26: Przedsięwzięcia służące spełnieniu mających zastosowanie tematycznych warunków wstępnych

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	1 - Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:	Na poziomie regionu przygotowanie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020. Działania do podjęcia: 1. Zakończenie prac merytorycznych nad dokumentem 2. Konsultacje społeczne projektu Strategii 3. Powołanie Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji i spotkanie dot.	2015-01-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (UMWW)

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		RIS3 4. Ostateczna wersja Strategii po konsultacjach 5. Przyjęcie Strategii przez Sejmik WW Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante oraz Planie działań dla wypełnienia warunku.		
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	2 - opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji,	Na poziomie regionu przygotowanie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020, która m.in. opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji Działania do podjęcia: 1. Zakończenie prac merytorycznych nad dokumentem 2. Konsultacje społeczne projektu Strategii 3. Powołanie Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji i spotkanie dot. RIS3 4. Ostateczna wersja Strategii po konsultacjach 5. Przyjęcie Strategii przez Sejmik WW	2015-01-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (UMWW)
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze	3 - przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój,	Na poziomie regionu przygotowanie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020, która m.in. przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój.	2015-01-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (UMWW)

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.		Działania do podjęcia: 1. Zakończenie prac merytorycznych nad dokumentem 2. Konsultacje społeczne projektu Strategii 3. Powołanie Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji i spotkanie dot. RIS3 4. Ostateczna wersja Strategii po konsultacjach 5. Przyjęcie Strategii przez Sejmik		
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	4 - obejmuje mechanizm monitorowania.	Na poziomie regionu przygotowanie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020, która m.in. obejmuje mechanizm monitorowania. Działania do podjęcia: 1. Zakończenie prac merytorycznych nad dokumentem 2. Konsultacje społeczne projektu Strategii 3. Powołanie Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji i spotkanie dot. RIS3 4. Ostateczna wersja Strategii po konsultacjach 5. Przyjęcie Strategii przez Sejmik	2015-01-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (UMWW)
T.01.1 - Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	5 - Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.	Na poziomie regionu przygotowanie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020, która zawierać będzie ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje. Działania do podjęcia: 1. Zakończenie prac merytorycznych nad dokumentem 2. Konsultacje społeczne projektu Strategii 3. Powołanie Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji i spotkanie dot.	2015-01-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (UMWW)

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		RIS3 4. Ostateczna wersja Strategii po konsultacjach 5. Przyjęcie Strategii przez Sejmik		
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business Act".	2 - Konkretne działania: wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu "Small Business Act";	Wejście w życie ustawy o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów - III transza deregulacji	2015-05-01	Ministerstwo Sprawiedliwości
T.03.1 - Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu "Small Business Act".	3 - Konkretne działania: wprowadzono mechanizm monitorowania wdrażania działań programu "Small Business Act" i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	Wdrożenie elektronicznej platformy konsultacyjnej Wytyczne do przeprowadzania Oceny Wpływu Zakończenie pilotażu w zakresie testu MŚP	2015-12-31	Ministerstwo Gospodarki
T.04.1 - Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków.	2 - Działania obejmują: działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków, spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE;	Wydanie rozporządzenia w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku, sposobu sporządzania oraz wzorów świadectw charakterystyki energetycznej (obecnie zakończono zbieranie uwag do projektu rozporządzenia w ramach konsultacji publicznych)	2015-06-30	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania	1 - W sektorach wspieranych z EFRR, Funduszu Spójności i EFRROW państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu, w stosownych przypadkach, skutków społecznych, środowiskowych i	Główne działania: 1. Przyjęcie nowej ustawy – Prawo wodne, 2. Aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami	2016-03-31	Ministerstwo Środowiska

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
wodami w dorzeczu.	gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów.	odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante.		
T.06.1 - Gospodarka wodna: istnienie - w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy - a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.	2 - Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Główne działania: 1. Aktualizacja planów gospodarki wodami na obszarach dorzeczy w Polsce 2. Przekazanie do KE raportu wraz z kopiami aktualizacji PGW planowane jest w I kwartale 2016 r. Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante.	2015-12-31	Instytucja wiodąca: KZGW Instytucja współpracująca: MŚ
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	2 - Istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 dyrektywy 2008/98/WE.	Główne działania: 1. Wprowadzenie obowiązku sporządzania przez Zarządy Województw planów inwestycyjnych., 2. Wydanie rozporządzenia określającego sposób i formę sporządzania WPGO 3. Aktualizacja KPGO 4. Aktualizacja WPGO wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz haromonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante.	2016-12-31	Parlament RP Ministerstwo Środowiska MŚ/Rada Ministrów Marszałkowie Województw/Sejmiki Wojew.

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
T.06.2 - Gospodarka odpadami: promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.	4 - Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE.	Główne działania: 1. Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach 2. Rozporz. ws. obowiązku selektywnego zbierania niektórych odpadów komunalnych oraz szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów 3. Wydanie rozporz. RM ws. opłat za korzy-stanie ze środowiska(…) 4. Uchwalenie nowej ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym 5. Wydanie rozporz. ws. wzorów sprawozdań o odebranych odpadach komunalnych […] 6. Wydanie rozporz. dotyczącego audytu na podst. art. 51 ustawy z dn. 13 czerwca 2013. o gospodarce opakowaniami […] Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante.	2015-12-31	Parlament RP Ministerstwo Środowiska
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają	1 - Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i określających:	Na poziomie regionu przygotowanie Planu transportowego dla woj. wielkopolskiego: 1. Rozpoczęcie procedury przygotowania Planu 2. Rozpoczęcie procedury przetargowej 3. Przeprowadzenie analiz i ekspertyz na	2016-07-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.		potrzeby opracowania Planu 4. Przygotowanie wstępnego projektu Planu 5. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko 5. Konsultacje społeczne projektu Planu 6. Przygotowanie końcowej wersji Planu uwzględniającej wnioski z OOŚ i konsultacji społecznych 7. Formalne przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego Szczegółowy opis spełnienia warunku został przedstawiony w Planie działań województwa wielkopolskiego w celu wypełnienia warunków wstępnych 7.1. i 7.2. dotyczących istnienia kompleksowego planu transportu.		
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	2 - wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2013, w tym priorytetów w zakresie inwestycji w:	Na poziomie regionu przygotowanie Planu transportowego dla woj. wielkopolskiego: 1. Rozpoczęcie procedury przygotowania Planu 2. Rozpoczęcie procedury przetargowej 3. Przeprowadzenie analiz i ekspertyz na potrzeby opracowania Planu 4. Przygotowanie wstępnego projektu Planu 5. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko 5. Konsultacje społeczne projektu Planu 6. Przygotowanie końcowej wersji Planu uwzględniającej wnioski z OOŚ i konsultacji społecznych 7. Formalne przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego	2016-07-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		Szczegółowy opis spełnienia warunku został przedstawiony w Planie działań województwa wielkopolskiego w celu wypełnienia warunków wstępnych 7.1. i 7.2. dotyczących istnienia kompleksowego planu transportu.		
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	3 - bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz	Na poziomie regionu przygotowanie Planu transportowego dla woj. wielkopolskiego: 1. Rozpoczęcie procedury przygotowania Planu 2. Rozpoczęcie procedury przetargowej 3. Przeprowadzenie analiz i ekspertyz na potrzeby opracowania Planu 4. Przygotowanie wstępnego projektu Planu 5. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko 5. Konsultacje społeczne projektu Planu 6. Przygotowanie końcowej wersji Planu uwzględniającej wnioski z OOŚ i konsultacji społecznych 7. Formalne przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego Szczegółowy opis spełnienia warunku został przedstawiony w Planie działań województwa wielkopolskiego w celu wypełnienia warunków wstępnych 7.1. i 7.2. dotyczących istnienia kompleksowego planu transportu	2016-07-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z	4 - wtórną łączność,	Na poziomie regionu przygotowanie Planu transportowego dla woj. wielkopolskiego:	2016-07-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.		1. Rozpoczęcie procedury przygotowania Planu 2. Rozpoczęcie procedury przetargowej 3. Przeprowadzenie analiz i ekspertyz na potrzeby opracowania Planu 4. Przygotowanie wstępnego projektu Planu 5. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko 5. Konsultacje społeczne projektu Planu 6. Przygotowanie końcowej wersji Planu uwzględniającej wnioski z OOŚ i konsultacji społecznych 7. Formalne przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego Szczegółowy opis spełnienia warunku został przedstawiony w Planie działań województwa wielkopolskiego w celu wypełnienia warunków wstępnych 7.1. i 7.2. dotyczących istnienia kompleksowego planu transportu.		
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	5 - identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności;	Na poziomie regionu przygotowanie Planu transportowego dla woj. wielkopolskiego: 1. Rozpoczęcie procedury przygotowania Planu 2. Rozpoczęcie procedury przetargowej 3. Przeprowadzenie analiz i ekspertyz na potrzeby opracowania Planu 4. Przygotowanie wstępnego projektu Planu 5. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko 5. Konsultacje społeczne projektu Planu 6. Przygotowanie końcowej wersji Planu uwzględniającej wnioski z OOŚ i	2016-07-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		konsultacji społecznych 7. Formalne przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego Szczegółowy opis spełnienia warunku został przedstawiony w Planie działań województwa wielkopolskiego w celu wypełnienia warunków wstępnych 7.1. i 7.2. dotyczących istnienia kompleksowego planu transportu.		
T.07.1 - Transport: istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.	6 - działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Na poziomie regionu przygotowanie Planu transportowego dla woj. wielkopolskiego: 1. Rozpoczęcie procedury przygotowania Planu 2. Rozpoczęcie procedury przetargowej 3. Przeprowadzenie analiz i ekspertyz na potrzeby opracowania Planu 4. Przygotowanie wstępnego projektu Planu 5. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko 5. Konsultacje społeczne projektu Planu 6. Przygotowanie końcowej wersji Planu uwzględniającej wnioski z OOŚ i konsultacji społecznych 7. Formalne przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego Szczegółowy opis spełnienia warunku został przedstawiony w Planie działań województwa wielkopolskiego w celu wypełnienia warunków wstępnych 7.1. i 7.2. dotyczących istnienia kompleksowego planu transportu.	2016-07-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
T.07.2 - Kolej: istnienie w kompleksowym planie / kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.	1 - istnienie w określonych powyżej planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiednią ilość realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem);	Na poziomie regionu przygotowanie Planu transportowego dla woj. wielkopolskiego: 1. Rozpoczęcie procedury przygotowania Planu 2. Rozpoczęcie procedury przetargowej 3. Przeprowadzenie analiz i ekspertyz na potrzeby opracowania Planu 4. Przygotowanie wstępnego projektu Planu 5. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko 5. Konsultacje społeczne projektu Planu 6. Przygotowanie końcowej wersji Planu uwzględniającej wnioski z OOŚ i konsultacji społecznych 7. Formalne przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego Szczegółowy opis spełnienia warunku został przedstawiony w Planie działań województwa wielkopolskiego w celu wypełnienia warunków wstępnych 7.1. i 7.2. dotyczących istnienia kompleksowego planu transportu.	2016-07-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
T.07.2 - Kolej: istnienie w kompleksowym planie / kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność	2 - działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Na poziomie regionu przygotowanie Planu transportowego dla woj. wielkopolskiego: 1. Rozpoczęcie procedury przygotowania Planu 2. Rozpoczęcie procedury przetargowej 3. Przeprowadzenie analiz i ekspertyz na potrzeby opracowania Planu 4. Przygotowanie wstępnego projektu Planu 5. Procedura Strategicznej Oceny	2016-07-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
oraz rozwijanie potencjału.		Oddziaływania na Środowisko 5. Konsultacje społeczne projektu Planu 6. Przygotowanie końcowej wersji Planu uwzględniającej wnioski z OOŚ i konsultacji społecznych 7. Formalne przyjęcie Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego Szczegółowy opis spełnienia warunku został przedstawiony w Planie działań województwa wielkopolskiego w celu wypełnienia warunków wstępnych 7.1. i 7.2. dotyczących istnienia kompleksowego planu transportu.		
T.08.4 - Aktywne i zdrowe starzenie się: została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	2 - Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. - Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r., Termin: 31/01/2015 r. - Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym, Termin: 30/06/2015 r. Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.	2015-06-30	Ministerstwo Zdrowia

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	1 - Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:	Warunek zostanie uznany za wypełniony po spełnieniu poniższych kryteriów:	2016-12-31	Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	2 - skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych;	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. - Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r., Termin: 31/01/2015 r. - Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym, Termin: 30/06/2015 r. Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.	2015-06-30	Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	3 - działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury;	Plan działań dotyczący map potrzeb zdrowotnych - Sporządzenie „map potrzeb” w zakresie onkologii i kardiologii opisujących elementy systemu na poziomie POZ, AOS, szpitali. Termin: 31/12/2015 - Stworzenie „map potrzeb” dla innych chorób na poziomie POZ, AOS, szpitali. Termin: 31/12/2016 Opis spełnienia kryterium wraz ze	2016-12-31	Ministerstwo Zdrowia

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.		
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	4 - system monitorowania i przeglądu.	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. - Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r., Termin: 31/01/2015 r. - Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym, Termin: 30/06/2015 r. Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.	2015-06-30	Ministerstwo Zdrowia
T.09.3 - Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą.	5 - Państwo członkowskie lub region przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej.	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. - Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu	2015-06-30	Ministerstwo Zdrowia

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia, które należy podjąć	Termin (data)	Odpowiedzialne podmioty
		16 października 2014 r., Termin: 31/01/2015 r. - Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym, Termin: 30/06/2015 r. Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu.		

10. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW

Podsumowanie oceny obciążeń administracyjnych dla beneficjentów oraz, w razie potrzeby, planowanych przedsięwzięć, wraz z orientacyjnym harmonogramem, służących zmniejszaniu obciążeń administracyjnych.

Kluczem do zwiększenia efektywności realizacji programu jest odpowiednia pozycja beneficjenta. Istnieje prosta zależność między warunkami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów a skalą efektów programu.

Polski rząd prowadzi stałe działania zmierzające do obniżenia obciążeń biurokratycznych nakładanych na obywateli oraz na podmioty gospodarcze. Szczególna aktywność skierowana jest na rzecz przedsiębiorstw i przedsiębiorczości. Podejmowane działania ukierunkowane są na stworzenie sprzyjających warunków dla ich rozwoju przez m.in. wzmacnianie przewag konkurencyjnych, a w efekcie uzyskanie stabilnego wzrostu gospodarczego w perspektywie długoterminowej. Działania te mają przede wszystkim na celu poprawę dostępu przedsiębiorstw do kapitału, wzmocnienia postaw przedsiębiorczych, instytucjonalne, organizacyjne i finansowe wzmocnienie otoczenia przedsiębiorstw, a także wypełnienie luki informacyjnej przez udostępnianie analiz konkurencyjności sektorów przemysłowych. Podejmowane działania przynoszą wymierne rezultaty, czego wynikiem jest stały wzrost pozycji Polski w rankingu Banku Światowego Doing Business.

Pozytywny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce mają także fundusze europejskie, co zostało potwierdzone przez liczne badania ewaluacyjne. Stąd konieczne jest wypracowanie takich zasad, które umożliwią beneficjentom ubieganie się o środki UE bez ponoszenia zbędnych ciężarów administracyjnych.

IZ WRPO 2014+ będzie kontynuowała w perspektywie finansowej 2014-2020 działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów środków UE. Zakładając i planując system ciągłego poprawiania warunków w tym zakresie należy zaznaczyć, że zdecydowana większość obowiązków nakładanych na beneficjenta wynika wprost z przepisów prawa unijnego, a także z przepisów prawa krajowego (odpowiednie ustawy, rozporządzenia oraz ustalenia krajowych instytucji koordynujących realizację Umowy Partnerstwa), lub jest ich konsekwencją. W związku z tym pole redukcji obciążeń w tym zakresie jest niewielkie. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych jest możliwe tylko w tych obszarach, które wynikają z uregulowań krajowych IZ lub IP. Podkreślić należy, że system wdrażania środków UE 2014-2020 został zaplanowany w ten sposób, aby kontynuować pozytywne działania redukujące obciążenia dla beneficjentów i poprawiające ich zdolność instytucjonalną.

Do uproszczeń we wdrażaniu WRPO 2014+, które nie wynikają bezpośrednio z planowanych regulacji unijnych, należą w szczególności:

- większa decentralizacja systemu wdrażania przez zwiększenie udziału regionalnych programów w alokacji ogółem. W porównaniu do okresu 2007-2013 samorządom województw powierzone zostanie także częściowe zarządzanie EFS - w ramach dwufunduszowych programów;
- wprowadzenie do Programu mechanizmów wsparcia zintegrowanego, których wdrażanie powierzone zostanie ośrodkom miejskim (ZIT);

- wprowadzenie do Programu OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne” ułatwi wybór projektów z tych obszarów;
- elastyczne formy finansowania projektów z rozbudowanym systemem zaliczkowym;
- zapewnienie szerszego tematycznie dostępu do wsparcia zwrotnego;
- standardowy format wniosku o płatność;
- zmniejszenie obciążeń raportowych beneficjentów poprzez umieszczenie we wniosku o płatność części zawierającej wskaźniki postępu rzeczowego projektu;
- publikowanie do 30 listopada każdego roku harmonogramów konkursów planowanych w kolejnym roku oraz na bieżąco ewentualnych zmian w harmonogramach;
- wprowadzenie systemu informatycznego umożliwiającego składanie wniosków aplikacyjnych on-line;
- zapewnienie łatwego dostępu potencjalnym beneficjentom do kompleksowej informacji za pośrednictwem rozbudowanej sieci punktów informacyjnych poszczególnych funduszy,
- kontynuowanie stosowania oświadczeń w miejsce zaświadczeń w ramach dokumentacji aplikacyjnej;

Z uproszczeń, które wynikają z możliwości wprowadzonych przez rozporządzenie ramowe, w warunkach polskich wykorzystane zostały m.in.:

- w zakresie projektów generujących dochód - możliwie szerokie stosowanie stawek ryczałtowych, w tym także obniżenie poziomu dofinansowania w ramach osi priorytetowej po uwzględnieniu dochodowości projektów realizowanych w ramach tej osi,
- możliwie szerokie stosowanie form ryczałtowego finansowania w ramach programów.

Podkreślić należy, że ww. uproszczenia zostały wprowadzone już na etapie programowania wsparcia. Ponadto przewiduje się możliwość wprowadzenia tzw. „asystenta projektu”, czyli osoby odpowiedzialnej za koordynowanie i nadzorowanie sprawnego przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami w celu sprawnej obsługi danego Wnioskodawcy.

W stosunku do innych obszarów problemowych, zidentyfikowanych w trakcie realizacji Programu, będą podejmowane bieżące działania eliminujące źródła problemów (wzorem minionych perspektyw finansowych). W systemie realizacji WRPO 2014+ zakłada się stałe doskonalenie systemu wdrażania z punktu widzenia obciążeń dla beneficjentów, który będzie obejmował następujące obszary:

- Okresowe lub ad hoc przeglądy procedur z punktu widzenia możliwości uproszczeń dla beneficjentów.
- Rutynowe, cykliczne punkty obrad Komitetu Monitorującego poświęcone tej tematyce.
- Badanie ewaluacyjne procedur, warunków dla beneficjentów przygotowujących i realizujących projekty.

Sformułowany dla Osi Priorytetowej 10 Pomoc techniczna cel „Poprawa sprawności zarządzania WRPO” oznacza, iż jego realizacja jest procesem ciągłym. Skutkuje to zobowiązaniem do systematycznych zmian, do poprawy warunków realizacji programu, a w szczególności do warunków dla beneficjentów. Przyjmuje się założenie, że warunki działania mają być jak najprostsze, a wymagania nie powinny przekraczać poziomu absolutnie niezbędnego.

11. ZASADY HORYZONTALNE

11.1 Zrównoważony rozwój

Opis konkretnych przedsięwzięć mających na celu uwzględnienie przy wyborze operacji wymogów ochrony środowiska, efektywnego wykorzystania zasobów, łagodzenia skutków zmian klimatu i dostosowania do zmian klimatu, odporności na klęski i katastrofy, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.

Zrównoważony rozwój jest jednym z priorytetów Strategii Europa 2020. Jest on ściśle powiązany z pozostałymi priorytetami tej strategii. Oznacza to, iż nie jest możliwe wspieranie bardziej konkurencyjnej gospodarki oraz włączenia społecznego bez równoczesnego efektywnego korzystania z zasobów przyrodniczych.

Kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju odpowiednie środki przeznaczono na realizację CT 4–6 oraz zaprojektowano instrumenty z tym związane. Ponadto od celów środowiskowych uzależniono realizację także pozostałych CT.

Poniżej przedstawiono przykładowe narzędzia uwzględniania zasady zrównoważonego rozwoju w WRPO 2014+:

- kryteria wyboru projektów (tam gdzie to będzie uzasadnione, preferowanie projektów zapewniających oszczędność energii, czy efektywne wykorzystanie zasobów; dla zielonych przedsiębiorstw i projektów dotyczących eko-inwestycji w ramach osi priorytetowych dotyczących B+R i przedsiębiorczości; dla projektów dotyczących „zielonych miejsc pracy" w ramach osi priorytetowych dotyczących zatrudnienia, czy też uwzględnianie problemów zmian klimatycznych w kryteriach wyboru),
- minimalne wymogi odnoszące się do różnego rodzaju projektów (np. wysokie standardy efektywności energetycznej w przypadku budowy lub modernizacji budynków, wymóg oceny inwestycji infrastrukturalnych pod kątem zagrożenia ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, czy powodzią),
- wskaźniki mierzące wpływ Programu na różne aspekty zrównoważonego rozwoju, przydatne w późniejszym monitoringu i ewaluacji Programu,
- zastosowanie zielonych zamówień publicznych – promowanie uwzględniania aspektów środowiskowych w dokumentacji przetargowej projektów finansowanych w ramach Programu,
- działania organizacyjne zapewniające udział organów odpowiedzialnych za środowisko oraz organizacji pozarządowych w kształtowaniu i realizacji Programu (wyznaczenie menedżera ds. zrównoważonego rozwoju, uwzględnienie odpowiednich instytucji i organizacji w grupie roboczej tworzącej Program, czy składzie KM, konsultacje społeczne itp.),
- SOOŚ dla Programu i oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów; uwzględnienie w tych ocenach aspektów związanych z mitygacją i adaptacją do zmian klimatu.

Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju sprowadzać się będzie przede wszystkim do:

- pogodzenia poprawy wyniku ekonomicznego z jednoczesnym ograniczeniem wykorzystania zasobów (w tym energii, wody i surowców mineralnych) oraz zmniejszeniem negatywnych oddziaływań na środowisko,
- postrzegania odpadów jako źródła zasobów (w tym zastępowania surowców pierwotnych surowcami wtórnymi, powstającymi z odpadów), w tym dążenia do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców, gospodarowania odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, a w tym nastawieniu na ograniczenie powstawania odpadów,
- dążenia do zamykania obiegów surowcowych, a w tym maksymalizacji oszczędności wody i energii,
- ograniczania zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w tym zwłaszcza powietrza oraz wody już na etapie projektowania rozwiązań technologicznych,
- wspierania zwiększenia efektywności energetycznej i pozyskiwanie energii z niskoemisyjnych źródeł z maksymalnym wykorzystaniem lokalnej bazy surowcowej,
- niskoemisyjnego i zrównoważonego transportu; promowania transportu zbiorowego i publicznego, a także intermodalnego,
- energooszczędnego budownictwa,
- planowania przestrzennego i inwestycji infrastrukturalnych z uwzględnieniem ładu przestrzennego, konieczności adaptacji do zmian klimatu, a także ochrony środowiska i oszczędności zasobów oraz ograniczania zjawiska „rozlewania się miast", przez:
    - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów) inwestycyjnych związanych z ponownym wykorzystaniem terenu i wypełnianiem zabudowy zamiast ekspansji na tereny niezabudowane (priorytet „brown-field" ponad „green-field"),
    - zwracanie uwagi na powstrzymywanie żywiołowego rozlewania się miast, zapobieganie rozpraszaniu zabudowy i przeciwdziałanie chaosowi przestrzennemu,
    - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów), które przewidują kształtowanie przestrzeni publicznych w maksymalnie możliwym zakresie przyjaznych dla mieszkańców i sprzyjających zachowaniom niskoemisyjnym,
    - zwracanie uwagi na potrzebę lokalizacji (lub rozwijania) silnych generatorów ruchu w obszarach obsługiwanych wysokowydajnym transportem miejskim,
    - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów) zapewniających dbałość o estetykę i dopasowanie do otoczenia z poszanowaniem kontekstu przyrodniczego, kulturowego i społecznego,
    - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów) zapewniających szeroką partycypację społeczną w procesach planowania przestrzennego i przygotowywania inwestycji.

Ponadto, brane będzie pod uwagę uwzględnianie w projektach racjonalnego gospodarowania odpadami, ograniczanie presji na środowisko oraz uwzględnianie efektów środowiskowych w zarządzaniu.

W celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, rozumianej jako dążenie do wzrostu gospodarczego i równomiernego podziału korzyści, którego celem jest osiągnięcie odpowiedzialnego, długookresowego wzrostu, który stanie się udziałem różnych społeczności, Instytucja Zarządzająca, w przypadku, gdy pomoc z funduszy przyznawana

jest dużemu przedsiębiorstwu, zapewni, że wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznego ubytku liczby miejsc pracy w istniejących lokalizacjach na terytorium UE.

11.2 Równość szans i niedyskryminacja

Opis konkretnych przedsięwzięć mających na celu promowanie równości szans i zapobieganie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną podczas przygotowania, opracowywania i wdrażania programu operacyjnego, w szczególności w kontekście dostępu do finansowania z uwzględnieniem potrzeb różnych grup docelowych narażonych na ryzyko takiej dyskryminacji, a w szczególności wymogów zapewnienia dostępności dla osób niepełnosprawnych.

Równość szans i niedyskryminacja są celami wszystkich etapów wdrażania funduszy strukturalnych, dlatego w WRPO 2014+ będą realizowane działania znoszące nierówności oraz zwalczające przejawy dyskryminacji z jakiegokolwiek powodu, np. ze względu na wiek, płeć, rasę, czy niepełnosprawność. Szczególnie istotne jest zapewnienie jednakowego dostępu wszystkim osobom do edukacji, informacji i zatrudnienia przez eliminację barier fizycznych, finansowych, socjalnych, czy psychologicznych, które utrudniają lub zniechęcają do brania pełnego udziału w życiu społecznym.

W ramach Programu zasada równości szans przestrzegana będzie na każdym etapie jego realizacji. Infrastruktura powstająca w ramach projektów będzie dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania. Beneficjenci będą zobowiązani do stosowania w projektach racjonalnych usprawnień dla zapewnienia możliwości uczestniczenia osób z niepełnosprawnościami.

Grupy docelowe narażone na ryzyko dyskryminacji, a także na ograniczony dostęp do wsparcia, to m.in.:

- osoby wykluczone z rynku pracy
- osoby ubogie
- mniejszości rasowe i etniczne
- osoby dyskryminowane lub zagrożone dyskryminacją ze względu na wyznawaną religię, światopogląd, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną.

Specyficzną sytuację grup defaworyzowanych uwzględniono na etapie programowania, planując rozwiązania służące budowaniu otoczenia i tworzenia warunków do równoprawnego uczestnictwa ww. w życiu społecznym i zawodowym. Realizacja tych założeń będzie się odbywać m.i. przez:

- ułatwianie dostępu do edukacji, podnoszenia i zdobywania nowych kwalifikacji, m. in. w formie upowszechniania kształcenia na odległość skierowanego do osób, które ze względu na niepełnosprawność lub sprawowanie opieki nad osobami zależnymi nie mogą uczestniczyć w tradycyjnych formach szkoleń oraz indywidualizacji nauczania osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- zwiększanie dostępu do doradztwa, poradnictwa zawodowego, informacji i konsultacji uwzględniających indywidualne potrzeby osób defaworyzowanych

- rozwój usług społecznych ułatwiających włączenie do rynku pracy, także opiekuńczych i integracyjnych
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu
- zmniejszanie skali wypadania z rynku pracy i eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy.

Równość szans na etapie wdrażania Programu realizowana będzie m.in. przez:

- udział przedstawicieli podmiotów zajmujących się niedyskryminacją, niepełnosprawnościami i równością płci w wypracowywaniu rozwiązań zapewniających równość szans, niedyskryminację wszystkich osób bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- stosowanie zasady eliminowania dyskryminacji, zapewnienia dostępności, poszanowania dla różnorodności i odmienności z powodu płci, wieku, niepełnosprawności, rasy, pochodzenia etnicznego lub religii w ramach projektów adresowanych do osób
- dobór odpowiednich kryteriów wyboru projektów, uwzględniających potrzeby grup defaworyzowanych
- uwzględnianie postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020
- identyfikację grup, z ograniczonym dostępem do wsparcia lub narażonych na dyskryminację oraz wskazanie sposobów łagodzących te zagrożenia
- monitoring realizowanych projektów dotyczących integracji społecznej i zawodowej ww. grup, dla śledzenia poprawności wdrażania zasady niedyskryminacji
- przynajmniej raz w okresie programowania wykonana zostanie ewaluacja poświęcona w części lub w całości, ocenie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji; wnioski i rekomendacje wynikające z ewaluacji i wyników monitoringu będą analizowane przez IZ, która w razie stwierdzenia potrzeby będzie proponowała korekty systemu realizacji Programu dla prawidłowego wdrażania zasady równości szans i zapobieganiu dyskryminacji, przedstawiając je Komitetowi Monitorującemu Program
- ustalenie przedsięwzięć promujących zasadę równości szans i zapobieganie dyskryminacji dla stosownych priorytetów inwestycyjnych programu.

Działania realizujące zasadę równości szans i niedyskryminacji będą realizowane w WRPO 2014+ z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń. W tym celu zostaną wykorzystane m.in. wnioski i rekomendacje z ekspertyz i badań ewaluacyjnych, wykonanych w związku z realizacją projektów, głównie w ramach WRPO 2007-2013 oraz PO KL[1].

[1] M.in.: „Wpływ interwencji WRPO na lata 2007 – 2013 na zatrudnienie w Wielkopolsce - ukierunkowanie wsparcia na tworzenie miejsc pracy". Europejskie Centrum Doradztwa Finansowego Badania i Szkolenia Ewa Joachimczak dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Poznań, 2012

„Włączenie społeczne jako przesłanka dla polityki samorządu województwa wielkopolskiego w realizacji celów Strategii „Europa 2020 w perspektywie finansowej UE 2014 – 2020", Agrotec. Poznań, 2013

„Poradnik dotyczący realizacji wsparcia dla osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach PO KL". MRR. Warszawa 2010

„Ocena możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w ramach komponentu regionalnego PO KL w województwie wielkopolskim". Collect Consulting S.A. dla WUP w Poznaniu. Poznań, 2011

„Badanie adekwatności i efektywności realizowanego wsparcia w ramach Poddziałania 1.3.6 oraz w komponencie regionalnym PO KL w kontekście potrzeb osób niepełnosprawnych". Zespół Badawczy Collect Consulting S.A. dla MPiPS. 2013

11.3 Równouprawnienie płci

Opis wkładu programu operacyjnego w promowanie równouprawnienia płci oraz, w stosownych przypadkach, rozwiązań zapewniających uwzględnianie punktu widzenia płci na poziomie programu operacyjnego i operacji.

Zgodnie z polityką UE zasada równości szans kobiet i mężczyzn, wynikająca z Traktatu Amsterdamskiego oraz Rozporządzeń Rady Europejskiej regulujących wdrażanie funduszy w państwach członkowskich, powinna być realizowana przez jednoczesne stosowanie dwóch wspierających się podejść określonych przez Komunikat KE[1], tj. politykę równości szans płci oraz konkretne działania wspierające równość szans płci.

W jednym z corocznych sprawozdań Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Równość kobiet i mężczyzn – rok 2010"[2], KE stwierdziła, że „zwalczanie nierówności płci utrzymujących się we wszystkich sferach życia społecznego stanowi długoterminowe wyzwanie, ponieważ obejmuje zmiany strukturalne i zmiany zachowania oraz ponowne zdefiniowanie ról kobiet i mężczyzn. Postępy następują powoli, a różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn utrzymują się w odniesieniu do stopy zatrudnienia, płac, godzin pracy, odpowiedzialnych stanowisk, podziału obowiązków związanych z opieką nad dziećmi i obowiązków domowych oraz zagrożenia ubóstwem". W dokumencie tym sformułowane zostały także wyzwania oraz kierunki polityki w tym zakresie, będące pewnego rodzaju horyzontalnymi wytycznymi realizacji działań zmierzających do realizacji zasady równouprawnienia płci, dotyczącymi również WRPO 2014+. Te kierunki to:

- Wzmacnianie synergii między równością płci i zatrudnieniem w celu pobudzenia ożywienia i trwałego wzrostu gospodarczego
- Ułatwienie kobietom i mężczyznom godzenia życia zawodowego, prywatnego i rodzinnego
- Promowanie włączenia społecznego i równości płci
- Zapobieganie i zwalczanie przemocy ze względu na płeć
- Przekształcenie zobowiązania do równości płci w działanie i wyniki.

Na etapie programowania WRPO 2014+ nierówną sytuację kobiet i mężczyzn na rynku pracy uwzględniono w ramach zaplanowanych działań zmierzających do wzrostu zatrudnienia, podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz rozwijania aktywności ekonomicznej kobiet i mężczyzn, w tym głównie kobiet, jako grupy znajdującej się w szczególnej sytuacji. W celu realizacji ww. założono również działania służące godzeniu życia zawodowego i rodzinnego/prywatnego przez zwiększanie dostępu do usług opiekuńczych oraz wdrażające elastycznych form zatrudnienia.

Założenia realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn na etapie wdrażania Programu przewidują przede wszystkim wprowadzenie obowiązku zawarcia w każdym projekcie informacji, które określą wpływ realizacji projektu na realizację zasady równości płci. Powyższe wykluczy możliwość realizacji projektów dopuszczających jakiekolwiek przejawy nierówności czy dyskryminacji. Ponadto ocena merytoryczna projektów będzie uwzględniała wpływ na sytuację kobiet i mężczyzn, a postęp zaplanowanych działań na rzecz równości płci w realizowanych projektach będzie monitorowany wraz z weryfikacją wydatków.

System wskaźników zawartych w Programie umożliwi na etapie monitorowania i sprawozdawczości zbieranie i gromadzenie danych w podziale na płeć. Natomiast na etapie ewaluacji zaplanowano przynajmniej jedno badanie, poświęcone w części lub w całości realizacji zasady równych szans kobiet i mężczyzn. Ponadto dane o uczestnikach projektów gromadzone w systemie informatycznym umożliwią systematyczne i kompleksowe prowadzenie badań pod kątem wsparcia udzielanego w podziale na płeć.

Wnioski i rekomendacje wynikające z ewaluacji i wyników monitoringu będą analizowane przez Instytucję Zarządzającą, która w razie stwierdzenia takiej potrzeby będzie proponowała odpowiednie korekty systemu realizacji Programu dla prawidłowego wdrażania zasady równości szans płci, przedstawiając je Komitetowi Monitorującemu Program.

Zapewniony zostanie udział partnerów działających na rzecz równości i niedyskryminacji w składzie komitetu monitorującego.

Działania realizujące zasadę równouprawnienia płci będą realizowane w WRPO 2014+ z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń. W tym celu zostaną wykorzystane m.in. wnioski i rekomendacje z ekspertyz i badań ewaluacyjnych, wykonanych w związku z realizacją projektów, m.in. w ramach WRPO 2007-2013 oraz PO KL[3].

[1] Incorporating Equal Opportunities for Women and Men into All Community Policie and Activities, COM (96) 67, 21.02.1996

[2] Sprawozdanie Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Równość kobiet i mężczyzn – rok 2010”, SEK(2009)1706

[3] M.in.: Ocena działań Priorytetu VI i VII PO KL na rzecz aktywności zawodowej kobiet. Agrotec Polska Sp. Z o.o. dla WUP w Poznaniu. Poznań, 2013

„Badanie ewaluacyjne realizacji perspektywy równości płci w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006", Pentor Research International S.A., 2007

„Polityka równości płci. Polska 2007". W ramach projektu „Gender Mainstreaming Initiative" przy udziale środków Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) w ramach Gender Thematic Trust Fund. Warszawa 2007

„Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki". MRR, Warszawa

„Równość szans kobiet i mężczyzn a rynek pracy. Poradnik dla Instytucji Rynku Pracy". Idea Zmiany dla PSDB Sp. z o.o. w ramach projektu Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich Aktywizacja społeczno-ekonomiczna kobiet na poziomie lokalnym i regionalnym. Warszawa 2010

„Ocena skuteczności kampanii informacyjno-promocyjnej dotyczącej zasady równości szans płci w ramach PO KL. EGO

12. ODRĘBNE ELEMENTY

12.1 Duże projekty, które mają być wdrażane w okresie programowania

Tabela 27: Wykaz dużych projektów

Projekt	Planowany termin powiadomienia/złożenia wniosku (rok, kwartał)	Planowane rozpoczęcie wdrażania (rok, kwartał)	Planowana data zakończenia (rok, kwartał)	Osie priorytetowe / priorytety inwestycyjne
Budowa Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka (szpital pediatryczny) wraz z jego wyposażeniem	2017, Q4	2018, Q2	2020, Q4	9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego / 9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna	2017, Q2	2017, Q2	2020, Q2	5 - Transport / 7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

12.2 Ramy wykonania programu operacyjnego

Tabela 28: Ramy wykonania w podziale na fundusze oraz kategorie regionu (tabela zbiorcza)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.			Cel końcowy (2023)		
					M	W	T	M	W	T
1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	EFRR	Słabiej rozwinięte	WF - Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro			108 668 114			503 411 765,00
2 - Społeczeństwo informacyjne	EFRR	Słabiej rozwinięte	WF2 - Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro			9 647 160			76 470 589,00
3 - Energia	EFRR	Słabiej rozwinięte	WF3 - Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro			48 553 826			433 500 209,00
4 - Środowisko	EFRR	Słabiej rozwinięte	WF4 - Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro			29 155 862			202 352 942,00
5 - Transport	EFRR	Słabiej rozwinięte	WF5 - Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro			49 807 931			487 058 824,00
6 - Rynek pracy	EFS	Słabiej rozwinięte	WF6 - Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro			42 710 422			308 208 510,00
7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	WF7 - Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro			31 800 295			226 223 952,00
8 - Edukacja	EFS	Słabiej rozwinięte	WF8 - Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro			25 369 863			183 839 586,00
9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	WF9 - Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	euro			40 096 456			368 941 177,00
5 - Transport	EFRR	Słabiej rozwinięte	KEW5 - Zakończone procedury przetargowe dla dużego projektu w PI 7d ("Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna")	liczba			1			
7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	WP71 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby			10 037			30 079,00
2 - Społeczeństwo informacyjne	EFRR	Słabiej rozwinięte	WP2 - Liczba usług publicznych udostępnionych online o stopniu dojrzałości co najmniej 3	szt.			10			250,00
3 - Energia	EFRR	Słabiej rozwinięte	WP31 - Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.			6			40,00
4 - Środowisko	EFRR	Słabiej rozwinięte	WP41 - Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej	km			52			344,00
4 - Środowisko	EFRR	Słabiej rozwinięte	WP42 - Liczba instytucji kultury i zabytków objętych wsparciem	szt.			10			52,00
6 - Rynek pracy	EFS	Słabiej rozwinięte	WP6 - Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie	osoby			18 521			61 738,00
9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	WP91 - Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.			3			17,00
3 - Energia	EFRR	Słabiej rozwinięte	WP32 - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.			32			293,00
7 - Włączenie społeczne	EFS	Słabiej rozwinięte	WP72 - Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.			177			589,00
8 - Edukacja	EFS	Słabiej rozwinięte	WP82 - Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.			123			411,00
9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	Słabiej rozwinięte	WP92 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.			17			90,00
8 - Edukacja	EFS	Słabiej rozwinięte	WP83 - Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby			3 643			18 232,00
8 - Edukacja	EFS	Słabiej rozwinięte	WP84 - Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	osoby			2 565			8 550,00
8 - Edukacja	EFS	Słabiej rozwinięte	WP85 - Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie	osoby			nd			66 202,00
1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	EFRR	Słabiej rozwinięte	CO02 - Inwestycje produkcyjne: liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Przedsiębiorstwa			100			590,00
5 - Transport	EFRR	Słabiej rozwinięte	CO12 - Kolej: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km			0			92,00
5 - Transport	EFRR	Słabiej rozwinięte	CO14 - Drogi: całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km			38			256,00

12.3 Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu

Skład Zespołu Wielkopolska 2014+:

- przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
- przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,
- przedstawiciele Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
- przedstawiciele Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu.

Skład Grupy Konsultacyjnej Wielkopolska 2014+:

1. przewodniczący Grupy – Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
2. przedstawiciel Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju,
3. przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
4. przedstawiciel Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
5. przedstawiciel Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu,
6. przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i gminnego,
7. trzech przedstawicieli Kolegium Rektorów Miasta Poznania,
8. przedstawiciel wielkopolskich uczelni niepublicznych,
9. przedstawiciel wielkopolskich państwowych wyższych szkół zawodowych,
10. przedstawiciel Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu,
11. dwóch przedstawicieli Sejmiku Gospodarczego Województwa Wielkopolskiego,
12. przedstawiciel Rady OPZZ Województwa Wielkopolskiego,
13. przedstawiciel NSZZ "Solidarność" Region Wielkopolska,
14. dwóch przedstawicieli Wielkopolskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego,
15. przedstawiciel Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej,
16. przedstawiciel Komitetu Gospodarki Komunalnej Krajowej Izby Gospodarczej,
17. przedstawiciel Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć,
18. przedstawiciel Stowarzyszenia Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP,
19. przedstawiciel Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie,
20. przedstawiciel Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Poznaniu,
21. przedstawiciel Polskiej Izby Firm Szkoleniowych,
22. przedstawiciel Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych.

W prace programowe zostali ponadto włączeni:

- przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego,
- przedstawiciel Polskiego Związku Niewidomych,
- przedstawiciel Ochotniczych Hufców Pracy,
- przedstawiciel Forum Związków Zawodowych,
- przedstawiciel Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej,
- przedstawiciel Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Skład Grupy ds. ewaluacji ex ante WRPO 2014+:

- przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
- przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,
- ekspert zewnętrzny wybrany na potrzeby wsparcia ewaluacji ex ante Programu.

Projekt WRPO 2014+ oraz Prognoza oddziaływania na środowisko projektu WRPO 2014+ zostały również poddane opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Projekt WRPO 2014+ zostały również poddany opiniowaniu przez Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania.

DOKUMENTY

Tytuł dokumentu	Typ dokumentu	Data dokumentu	Lokalny nr referencyjny	Nr referencyjny Komisji	Pliki	Data wysłania	Wysłane przez

Załączniki przedłożone zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji ustanawiającym model programu

Tytuł dokumentu	Typ dokumentu	Wersja programu	Data dokumentu	Lokalny nr referencyjny	Nr referencyjny Komisji	Pliki	Data wysłania	Wysłane przez
Ewaluacja ex-ante projektu WRPO 2014+ - raport końcowy	Sprawozdanie z ewaluacji ex-ante	1.5	2014-03-31		Ares(2014)4180348	Ewaluacja ex-ante projektu WRPO 2014+ - raport końcowy	2014-12-12	nboromie
Stan spełnienia warunkowości ex-ante	Dokumentacja dotycząca oceny konieczności zastosowania i spełnienia warunków wstępnych	1.5	2014-12-11		Ares(2014)4180348	Stan spełnienia warunkowości ex-ante	2014-12-12	nboromie
Podsumowanie	Streszczenie programu	1.5	2014-12-11		Ares(2014)4180348	Podsumowanie	2014-12-12	nboromie
Programme Snapshot of data before send 2014PL16M2OP015 8.0	Podgląd danych przed wysłaniem	8.0	2020-05-21		Ares(2020)2661038	Programme Snapshot of data before send 2014PL16M2OP015 8.0 pl	2020-05-21	nkozpawe